

DIVADELNÍ ÚSTAV 1959 2009

Theatre
Institute
Divadelní
ústav
let
50
Theatre
Institute
Divadelní
ústav
Arts

Theatre
Institute
Divadelní
ústav

**DIVADELNÍ
ÚSTAV** 1959
2009

DIVADELNÍ ÚSTAV 1959 2009

Theatre
Institute
Divadelní
ústav
let
50
Arts
Institute
Theatre

Theatre
Institute
Divadelní
ústav

© Jana Patočková, 2009

© Soupisy – Helena Albertová, Alena Součková, Jarmila Svobodová, 2009

© Institut umění – Divadelní ústav, 2009

ISBN 978-80-7008-237-9

Obsah

Úvodem	7
Jana Patočková: Z historie Divadelního ústavu	8
Knihovna	43
Bibliografická činnost	47
Dokumentační činnost	51
Oddělení sbírek a archivu	57
Kabinet pro studium českého divadla	59
Ediční činnost	65
Oddělení mezinárodní spolupráce a vnějších vztahů	69
Institut umění	75
Rozhovory – ředitelé	79
Karel Král	80
Helena Albertová	85
Ondřej Černý	94
Pavla Petrová	100
Rozhovory – pamětníci	103
Jarmila Gabrielová	104
Eva Herrmannová	110
Jarmila Hrubešová	119
Karel Kraus	122
Věra Ptáčková	131
Václav Štěpán	139
Vladimír Vašut	144
Soupis publikací Divadelního ústavu 1959 – 2009	151
Soupis výstav Divadelního ústavu 1959 – 2009	287
Seznam zaměstnanců a organizační struktura Divadelního ústavu	317

Úvodem

Nejobsáhlejší částí této knihy, vydané k padesátiletí Divadelního ústavu, je soupis publikací, které ústav vydal, a výstav, které připravil nebo se na nich podílel. Soupis publikací vznikal průběžně na základě čísel, přidělovaných jednotlivým titulům, předpokládáme, že je úplný; soupis výstav se připravoval zpětně a je možné, že se nám o všech výstavách nepodařilo získat informace. Podstatným příspěvkem k historii Divadelního ústavu i k historii české teatrologie je stať Jany Patočkové *Z historie Divadelního ústavu*. Autorka se v ní zabývá především situací spojenou se vznikem ústavu, popisuje jeho vlastní založení, komplikované po úřední i právní stránce, i počáteční činnost. Tento první pokus o historii Divadelního ústavu si nečiní nárok na úplnost – archivním materiálem je podložena pouze jeho první část do konce padesátých let, v dalším období bylo nutno vycházet z dostupných pramenů různého charakteru i vzpomínek pamětníků. Předpokladem k podrobnější historické studii je důkladné zpracování archivních materiálů ústavu, s nímž se právě začíná a jež příprava této knihy iniciovala.

Podstatným zdrojem informací byly při přípravě publikace rozhovory s pamětníky, které jsou v knize zařazeny. Jedná se především o první zaměstnance ústavu a o ty, kteří v něm déle působili a ovlivnili jeho podobu. Jejich vzpomínky jsou dokladem množství odborné práce, kterou ústav vykonal, ale i jeho ambivalentních postojů k tehdejšímu režimu. Přestože se tyto rozhovory týkají především historie a činnosti ústavu, ponecháváme v nich prostor i pro životní osudy zpovídáných či pro zamyšlení o divadle tehdejší a dnešní doby. Novější historii ústavu odrážejí rozhovory s řediteli, kteří tuto instituci vedli po roce 1989.

V Divadelním ústavu pracovala za uplynulých padesát let řada teatrologů, odborníků i divadelních tvůrců. Omlouváme se těm, kteří nejsou v knize zmíněni, její rozsah to neumožňuje. Seznam zaměstnanců za posledních deset let lze najít ve zprávách o činnosti instituce, které jsou zveřejňovány od roku 1998.

Redakce knihy bude vděčná za připomínky, opravy, údaje či materiály, které by mohly přispět k doplnění historie a archivu Divadelního ústavu.

Citované archivní materiály ponecháváme v původním pravopisu. V roce 2003 se změnil název Pražského quadriennale na Pražské Quadriennale, v textu lze proto najít obě verze názvu. V roce 2007 se změnil i název Divadelního ústavu na Institut umění – Divadelní ústav.

Z HISTORIE DIVADELNÍHO ÚSTAVU

I. Z předhistorie

Divadelní ústav si letos připomíná padesát let své existence, ale historie jeho vzniku je delší a svou spletností odpovídá našim novějším politickým i kulturním dějinám.

Jeho „předhistorie“ souvisí s proměnou pojetí divadla na přelomu devatenáctého a dvacátého století, kdy se spolu s rostoucím významem režie prosazoval náhled na divadlo jako na samostatné umění.

Divadlo je živý útvar s mimořádnou schopností časové výpovědi. Jeho „časovostí“, tedy pomíjivostí, je zároveň dána nedostatečnost jeho paměti. Z této povahy divadla vplynuly a od konce 19. století sílily snahy divadlo soustavněji uchopit a zachytit, a to dvojím různým způsobem, který je však vzájemně provázán. Projevovaly se na jedné straně v činnosti muzeální, archivní a dokumentační, na druhé straně v reflexi, zahrnující myšlení kritické, teoretické i esteticko-filozofické.

S emancipací divadla jako umění souvisel i u nás rozvoj divadelní teorie, historie i publicistiky, pěstované jak v denním tisku, tak v obecně kulturních i v odborných časopisech. Z nich časopis *Scéna*, ojedinělý svým inspirativním myšlením, zakotveným v rozhledu po moderním evropském divadle, zanikl následkem první světové války, která přispěla i k tomu, že ve své době ojedinělý pokus o velký *Ottův divadelní slovník* zůstal torzem, přes mimořádné úsilí svých pilných redaktorů i autorů. Tehdejší materiální možnosti nestačily na tak ambiciózní projekt, na jehož výzvu odpovídá až doba současná.

Divadelní věda se zpočátku pěstovala v literárně vědných seminářích, tak jako v Německu, kde se také jako samostatný obor prosadila poprvé. Tehdy se také objevují návrhy na zřízení samostatných divadelních ústavů či institutů. Rozuměly se tím ovšem ústavy univerzitní, instituty samostatného vysokoškolského studia divadla jako nově vznikajícího oboru, v nichž mělo být pamatováno i na nutnou základnu oborové badatelské práce (na knihovnu i práci bibliografickou, dokumentační, archivní a muzejní). V Německu se jich během prvních desetiletí dvacátého století ustavilo několik, a Václav Tille, jenž platí za zakladatele oboru divadelní vědy u nás, se živě zajímal o způsoby divadelní výuky v německých zemích a navštěvoval divadelní učiliště a instituty, o nichž se zaujetím referoval. Věnoval pozornost i divadelní dokumentaci, muzeím a výstavám, třebaže koncem své dráhy v přísném posudku velké divadelní výstavy ve Vídni konstatoval, že „divadlo, ač samo sebou pro dívání určené, je nevděčný objekt výstavní“¹.

1 Srov. Tille, V.: *Kouzelná moc divadla*. Vybral, uspořádal, doslov napsal, bibliografii a přehledy sestavil František Knopp. Edice České divadlo, řada Eseje, kritiky, analýzy, sv. 5. Divadelní ústav Praha 2007. Viz zejména Tilleho články „Divadelní výchova“, s. 289 a „České divadlo na vídeňské výstavě“, s. 373; k Tilleho semináři pro studium dějin divadla na katedře srovnávacích literatur UK a dalším jeho plánům divadelně vědného studia

Snahy o vytvoření institucí pro divadelní studium, ale také pro jeho nezbytnou bázi muzejní a dokumentační, se záhy projevy i u nás. Poté, co vznikla dramatická oddělení konzervatoří v Praze a Brně (1919, 1920), se tyto snahy soustředily k založení divadelního muzea. Komise, která si kladla tento cíl, vznikla už roku 1913, válka však podobné plány přerušila, a ožily opět až po roce 1918.²

O tom, že by ústav zabývající se divadlem mohl spojit studium živého divadelního dění, muzejní sbírky, knihovny, ediční i přednáškové činnosti, a nemusel být vyhrazen univerzitě, máme rovněž svědectví: v roce 1925 časopis *Komedia*, „ilustrovaný sborník pro divadlo, film a život společenský“³, otiskl ve svém třetím čísle, věnovaném soudobému polskému divadlu, poznámku „Polský teatrologický ústav“.⁴

Redakce připomněla, že pokusy o zřízení podobného ústavu se objevily i u nás, ale kromě první velké výstavy, věnované modernímu divadelnímu výtvarnictví, se nic neuskutečnilo, a vyzvala proto divadelní odborníky, aby přispěli do ankety k této otázce. V dalším čísle téhož časopisu⁵ se pak do *Ankety o potřebě zřízení českého ústavu teatrologického* objevil jediný příspěvek (jímž anketa začala i skončila), jehož autorem byl Karel Engelmüller:

„Teatrologický ústav pro studium vědy divadelní! Proč ne? Velmi bych se přimlouval za něco takového. Toho hlubšího, opravdového divadelního vědění je u nás jistě málo, třebaže máme rádi divadlo a třebaže tato láska byla

viz doslov F. Knoppa „Václav Tille a divadlo“, tamže s. 407 n.

- 2 Malou rekapitulaci snah o ustavení českého divadelního muzea, datujících se od sbírek, shromážděných pro divadelní oddělení Národopisné výstavy československé 1895, podal K. Engelmüller: „Divadelní museum“, *Jevitě* 1, 1920, s. 494-495. Upozorňoval mj. na to, jak nedlouhá tehdy ještě byla naše novodobá divadelní historie, takže „ještě dnes lze pro sbírky Divadelního muzea zachovati mnohé z toho, co za krátko mohlo by již zmizeti z patrnosti, ať již z neznalosti či z malého porozumění,“ na mimořádný význam divadla v době probuzenské i na to, že „jsou mezi námi ještě pamětníci českých představení Stögrova divadla v Růžové ulici za dramaturgického působení Tylova“, a u pamětníků a v nejrůznějších spolcích, institucích, korporacích je zachováno mnoho důležitých památek a dokumentů, které je nutno zachránit pro budoucnost. Divadelní muzeum by mělo být nejen ústavem reprezentujícím celý dosavadní vývoj a všechny divadelní projevy na našem území, ale mělo by být moderním vědeckým ústavem, „zároveň zdrojem odborného studia, nové tvůrčí práce a uměleckých úspěchů v českém divadelnictví.“
- 3 Vycházel 1925-26 v nakladatelství Karla Šolce v redakci Otto Rádl. Efemérní pokus spojit dramatické a filmové umění s mondénním světem se dožil, jako ne jeden divadelní list předtím i poté, jediného ročníku a zanikl po smrti svého vydavatele.
- 4 „Spolek polských divadelních umělců realizoval myšlenku redaktora W. Brumera, vytvořit ústav věnovaný systematickému studiu divadla, a pověřil iniciátora jeho vedením. – Ústav zahájil počátkem listopadu svou činnost a vedle obsáhlého archivu divadelně-historického bude při něm zřízeno divadelní museum, vzorná divadelní biblioteka, bude vydávati knihy, zabývající se studiem divadla a pořadati přednášky a semináře. Tímto způsobem má býti divadelní věda v Polsku postavena na vlastní široký základ.“ - *Komedia* I, 1925, č. 3, listopad, s. 68.
- 5 Tamže, č. 4. prosinec, s. 137.

kdysi nejvýznamnějším kulturním a politickým štítem v boji za naši svobodu. A zvláště málo dbáme o naši divadelní minulost, naše vlastní poměry a naše československé divadlo. Obvyčejně opakujeme o minulosti vždy totéž, co již bylo tisíckrát napsáno a co právě nespocívá na nejbedlivějším studiu, zkušenosti či znalosti, a pokud se týká přítomnosti, nespolehneme se ani tak na vlastní síly, schopnosti a možnosti, jako na to, co se lákavého ozve a zablýskne jinde, především v cizině. /.../ Ovšem, je to tak trochu pochopitelné! O cizím divadelním umění napsány jsou celé stohy knih, z nichž se tak snadno papouškuje, ale kdo prostudoval a vypsal po stránce literárně dramatické a herecky tvůrčí dějiny českého divadla ještě z dob utrakvismu, kdo probádal důležitou dobu prozatímnosti a měl tolik dobré vůle nebo i možnosti, aby přečetl alespoň roční brožurky Šubrtovy? Kde se co děje, aby všechno to, co se umělecky prožívalo a prožívá na našich divadlech, bylo také dochováno v nějakém chronologickém, statistickém, dějinném zpracování, v listinných dokumentech, archiválně? Ukázalo by se snad horlivějším zájmem a studiem, že nejen naše doba má dobré herce a zpěváky, ale že leckterý opravdový mistr geniálních kvalit je nevděčně zapomenut. A při tom by zbývalo ještě mnoho času na potřebné studium cizí divadelní kultury, staré i nejnovější. A divadelní bibliotéka, divadelní archiv, divadelní museum?! Věru, toho všeho je nám, a zvláště dnešní mladé generaci, třeba jako soli. Uskutečnit dalo by se leccos a snad i brzy, kdyby se podobné krásné snahy netrřísťily o efemerní různé pokusy, často lehkovážně vyvolávané. Pro ústav, jaký navrhujete, byla by, myslím, universita a divadelní museum nejhodnějším místem.“

Engelmüller patřil k publicistům, prosazujícím založení divadelního muzea už před první světovou válkou. Až v roce 1930 bylo výsledkem těchto snah založení *Divadelního oddělení Národního muzea* pod vedením Jana Bartoše. Byl to na svou dobu úspěch, samostatné divadelní museum však nemáme, jak známo, dodnes – na rozdíl od řady evropských zemí.

Během první republiky se formovalo divadelně vědné studium v literárně vědných univerzitních seminářích Otokara Fischera a především Václava Tilleho (od r. 1929); na brněnské filozofické fakultě měl divadelně vědný seminář Frank Wollman.

Jako samostatný obor se divadelní věda prosadila na Karlově univerzitě několik let po válce (1948), a především z iniciativy divadelních historiků došlo paralelně také na systematickou dokumentaci živého divadelního dění.

Už v létě roku 1945⁶ psaly *Svobodné noviny* o programu a úkolech ústavu, jehož plán byl vypracován za války jako součást širších představ o novém poválečném uspořádání českého divadelnictví. „Státní divadelní ústav“ měl být „vrcholná a jednotná instituce českého divadelnictví“, soustřeďující archivní materiál z českých divadel i ústřední oborovou knihovnu a sloužící jako informační i doškolovací centrum, pořádající kurzy pro ochotníky i další zájemce, dokonce s účastí zahraničních odborníků, kteří by přednášeli i vedli kurzy. Autor konstatoval, že taková instituce nemůže vzniknout během několika měsíců, „je to práce na mnoho let a možná desetiletí, neboť tu půjde o živý a tvořivý organismus, který musí mít nejvyšší cíle a musí nanejvýš citlivě kriticky a pracovně reagovat na všechny dnešní i budoucí události ve světovém divadelnictví a který musí být vždy na výši v ohledu kulturně politickém“. Plán tak ambiciózní neměl v situaci poválečné nouze naději na uskutečnění, a je nasnadě, že takto centralizované instituce by se bylo na přelomu 40. a 50. let spíše třeba obávat, uvážíme-li, jak dlouhodobé následky měla činnost poučovací Divadelní a dramaturgické rady a Divadelně propagační komise, prosazujících novou organizaci československého divadla.

Plán ovšem neupadl zcela v zapomenutí: už v prvním ročníku časopisu *Divadlo* (1949) se objevila zmínka o zamýšleném Divadelním ústavu. Při Divadelní ústředně bylo zřízeno výzkumné oddělení pro technické divadelní práce (zárodek pozdější Scénografické laboratoře), a tým „po dřívějším již zřízení dokumentační knihovny (při literárním a divadelním jednatelství) byl vytvořen další významný dílčí úsek příštího Divadelního ústavu, jehož vybudování česká divadelní a dramaturgická rada soustavně sleduje“.⁷ Rada se spokojila sledováním a zmíněné začátky budoucího Divadelního ústavu zůstaly po několik let velmi skromné. Jeho zamýšlená podoba ovšem nezůstala stranou politických zájmů v době, která na první místo postavila jedinou správnou ideologii.⁸

6 Nečas, Jaroslav: „O státní divadelní ústav“, *Svobodné noviny* 21. VII. 1945.

7 ej, „Péče o rozvoj čs. divadelnictví“. *Divadlo* 1, 1949, č. 3, s. 94.

8 V knihovně DÚ se nachází např. projev Antonína Dvořáka (tehdy režiséra činohry ND), nedatovaný, ale podle údajů v textu pocházející z roku 1950. Začíná kuriozním oslovením „Vážena soudružko, soudruzi, přátelé“, adresáty ani příležitost, při níž byl pronesen, se nepodařilo určit. Dobový styl je u Dvořáka ještě pompéznější, než bylo tehdy běžné: „Scházíme se dnes, abychom jednali o otázce potřeby československého divadelního ústavu, o otázce potřeby organismu, nebo chcete-li instituce, která by se stala především střediskem vědecké, výzkumné a theoretické práce z oblasti divadelního umění, střediskem všech zkušeností a poznatků, jak je praxe našeho divadelního umění svým denním životem přináší, i soustředěním studijních materiálů, pomůcek a dokumentů; zkrátka střediskem theoretického světla, řečeno stalinsky, všeho toho, co rozumíme pod pojmem československé divadelnictví. A proto dovoluji, abych za vás za všechny vyslovil nejdříve, nakolik a zda nám je vůbec zapotřebí takový organism a současně hned se pokusil odpovědět./.../“ Ze sedmi stran projevu zabírá poté větší část óda na soudruhy Gottwalda, Nejedlého a Kopeckého, doplněná nezbytnými citacemi z vševědoucího Stalina. Řečník dále konstatuje rozhodně nastoupenou cestu k socialismu a zásadní dialektickou proměnu, „která naše národní společenství vrhá z minulosti v budoucnost“ (charakteristicky je

II. Léta zakládání

Založení divadelní dokumentace v družstvu ČDLJ (Československé divadelní a literární jednatelství, pozdější DILIA), jež bylo jedinou oficiální divadelní a literární agenturou, ustavenou v roce 1948 jako náhrada za někdejší soukromé agentury, znamenalo na několik let provizorní řešení. Dokumentaci inicioval aktiv historiků českého divadla, jak dokládá mj. dobová poznámka v časopise *Divadlo* 1957⁹:

PRO PRAXI A VÝZKUM vznikla již před lety z iniciativy Aktivu historiků českého divadla v Divadelním a literárním jednatelství rozsáhlá excerptce divadelních statí z českých divadelních a literárních časopisů, jež dnes už dosáhla daleko přes sto tisíc záznamů. Najdete tu základní bibliografické údaje o řadě statí týkajících se českého a zahraničního divadla a tak si ušetříte mnoho času, který dodnes zbytečně ztrácíte pionýrskými průzkumy naší časopisecké divadelní publicistiky. Není tu ovšem zachyceno vše, to je úkol na léta, avšak řada časopisů, i z posledních let, je zde již zpracována. Jeden kartoteční soubor je v dokumentačním oddělení DILIE v Ječné ulici, druhý pak v divadelním oddělení Národního musea. Zdá se nám, že naše divadelní veřejnost o této cenné pomoci neví a proto jí tak málo využívá. F. Č. (=František Černý)

Dokumentací bylo pověřeno III. oddělení ČDLJ, které spravovalo fond divadelních textů, převzatých po soukromých divadelních agenturách, zlikvidovaných po únoru 1948. Na veřejnosti dalo toto oddělení, jehož vedoucím byl od r. 1949 Vladimír Müller¹⁰, o své práci vědět také skromnou publikační činností, rotaprintovanými, vzhledem k tehdejším možnostem slušně upravenými brožurkami, v nichž pracovníci oddělení vydali některé pramenné materiály z české divadelní historie, které rozesílali divadelním pracovištím většinou jako novoročenky. Řádku malých publikací zahájila v roce 1950 *Česká Thalie před sto lety. 1850-1851.*

vynechána přítomnost), připojí chválu četných úspěchů naší vědy („literární historie a theorie může se pak přímo pochlubit jako zářivým příkladem přednáškou prof. Ladislava Štolla třicet let bojů za českou socialistickou poezii.“), až konečně na závěrečných (necelých) dvou stránkách dospěje k tomu, že „nemůžeme se nezamyslet taky nad otázkou až dosavadní registrace a dokumentace divadla a divadelního umění, v pravém slova smyslu základny právě divadelní vědy a divadelní theorie“, a tudíž k předpokládané odpovědi, že „nám takový organism“ zapotřebí je: „Je to tedy potřeba, která si vynucuje orgán, což je řečeno s Engelsem, ovšem v určité stylistické úpravě.“ – Knihovna DÚ, sign. 31 MB ⁵²

9 *Divadlo* VIII, 1957, č. 3, březen, s. 265-266 (rubrika Poznámky). V rozhovoru, který profesor F. Černý poskytl v červnu 2009 vedoucí edice DÚ Kamile Černé, potvrdil tuto iniciativu i pozdější stanovisko historiků z Kabinetu pro studium českého divadla ČSAV k vytvoření DÚ.

10 Vladimír Müller, prozaik a dramatik, divadelní publicista a historik (1904-1977). „Od roku 1958, kdy oddělení přešlo do nově vzniklého Divadelního ústavu, žil ve svobodném povolání.“ Viz *Lexikon české literatury 3/I*, M-O, s. 374-376.

*Osudy českých herců Stavovského divadla ve světle úředních dokumentů.*¹¹ Touto formou mohli výsledky své práce publikovat alespoň někteří příslušníci politicky odstavené starší generace publicistů a historiků českého divadla. Do poloviny 50. let vyšlo ještě dalších šest svazků.¹² Teprve v dubnovém čísle časopisu *Divadlo*

11 Materiál sebral a přeložil prof. Jan Vondráček pro Čs. divadelní a literární jednatelství (ČDLJ) v Praze II, z.s. s r.o. Obrázkový materiál zapůjčilo divadelní oddělení Národního musea v Praze. Redigovalo III. oddělení ČDLJ (Dr. Vladimír Müller). – Praha 1950. – Úvod brožury: „Čs. divadelní a literární jednatelství provádí ve svém III. oddělení soupis české dramatické tvorby, původní i přeložené, od nejstarších dob. Je známo, že podobnou práci dosud nemáme. Jen zčásti v určitých časových úsecích ji nahrazují soupisy Stankovského, Mensšikův a Nosovského. Není to práce jednoduchá, jak by se na první pohled zdálo. Zvláště tehdy, snažíme-li se, aby byla co neúplnější a aby v příkladech a úpravách byl stopován přesný původ hry. Pracovníci, kteří se tímto oborem práce u nás zabývají, musí velmi často zkoumat starý archivní materiál. Je jinou otázkou českého divadelnictví, že tento materiál je zatím neuspořádan, neutříděn a roztroušen po mnoha místech. A tak přicházejí naši spolupracovníci na stále nový a nový materiál, dosud pro dějiny českého divadla neznámý. Bylo by škoda, aby tyto výzkumy, a velmi často i objevy, zůstávaly neznámé a byly nevyužity pro badatele a historiky českého divadla. Bude nutno přemýšlet o způsobu, jak budou zveřejňována nově objevená akta k dějinám českého divadelnictví, neboť i jiní badatelé nacházejí stále velké množství dokumentů. Dnes předkládáme zájemcům a divadelníkům menší část objevených prací prof. Jana Vondráčka, týkající se poměrů v českém divadle před 100 lety. Domníváme se, že všechny milovníky divadelní historie zaujme tento nový doklad o těžkém postavení českého divadla v době bachovské, o tvrdém osudu českých herců a Tyla zvláště a o tím větších omylech onoho kosmopolitního křídla českého divadelnictví, které pod pláštěm vyšších uměleckých požadavků dopouštělo se na českém divadle brutálního násilí.

Tento sešitek, vyrobený vlastními silami v našich dílnách, svědčí o tom, že čs. divadelní a literární jednatelství nechce a konečně ani nemůže být jen obchodním zařízením pro materiální zájmy českých autorů, ale že také plní ony povinnosti, které z jeho činnosti vyplývají. Posíláme jej přátelům českého divadla k vánocům 1950 v době, kdy máme to štěstí dožívat se tak velkého rozmachu české kultury a divadla zvláště. Není třeba zdůrazňovat, že jsme si vědomi, komu za tyto možnosti vdčíme: pracující třídě tohoto národa, která vytváří předpoklady pro růst národní kultury.

Přejeme svým přátelům a příznivcům našeho divadla v roce 1951 především úspěchu v práci a radosti z vykonané práce.

Karel Nový, předseda ČDLJ

Ludvík Žáček, ředitel ČDLJ

12 Z *korespondence Jiráska dramatika*. Příspěvky k historii jeho divadelních her v letech 1890 – 1930. Materiál sebral, utřídil a komentářem opatřil Vladimír Müller za účasti pracovníků III. oddělení ČDLJ – Jako rukopis rozmnožilo v červnu 1951 Čs. divadelní a literární jednatelství /ČDLJ/ z.s. s r. o.

Bouda. Vlastenské divadlo v Novém Městě na Koňském trhu. – Příspěvek k dějinám českého divadla z let 1786-1789. Materiál sebral, přeložil, utřídil a poznámkami opatřil Jan Vondráček. Jako rukopis rozmnožilo v červnu 1951 Čs. divadelní a literární jednatelství /ČDLJ/ z.s. s r. o.

Kupec z Venedyku nebo Láska a přátelstvo. – *Makbet, vůdce šottskeho vojska.*

Dvě rokokové povídky ze Shakespeara.

K tisku připravil a doslov napsal Vladimír Müller. Ke 100. výročí usnesení Matice české o souborném vydání překladů dramatických děl Williama Shakespeara rozmnožilo a jako rukopis v září 1954 vydalo Čs. divadelní a literární jednatelství /ČDLJ/ z.s. s r.o. Praha II, Ječná 6. Vedoucí redakce Dr. Vladimír Šrámek.

Jaroslav Procházka, *Pražská dramaturgie Josefa Kajetána Tyla. 1831 – 1856.* Soupis Tylovy jevištní tvorby. Praha 1954. Československé divadelní a literární jednatelství v Praze. K 120. výročí premiéry Fidlovačky a vzniku české národní hymny rozmnožilo jako rukopis k Novému roku 1955 za redakce Dr. Vladimíra Šrámka Čs. divadelní a literární jednatelství /ČDLJ/ z.s. s r.o. Praha II, Ječná 6.

Antonín Novotný, *Staropražská theatrialia.* – Materialie k dějinám pražského divadelnictví. Praha 1955. Československé divadelní a literární jednatelství v Praze II, Vyšehradská 28. Vedoucí redakce Dr. Vladimír Šrámek.

O mravním poslání divadla. – Friedrich Schiller, *Divadlo jakožto mravní instituce.* – Prokop Šedivý, *Krátké pojednání o užtku, kterých ustavičně stojící a dobře spořádané divadlo způsobiti může.* K stopadesátému výročí smrti Friedricha Schillera /1955/ připravilo za spolupráce Pavla Eisnera Čs. divadelní a literární jednatelství

1956¹³ vyšla v rubrice Divadelní kronika poznámka, reagující po pěti letech (!) na tuto ediční činnost dokumentačního oddělení. Uvádíme ji jako názorný doklad atmosféry období, v němž prosazení sebenepatrnějšího přirozeného požadavku mohlo vyvolat denunciaci, případně další sankce:

DOKUMENTACE ČESKÉHO DIVADLA je od několika let provisorně soustředěna v Divadelním a literárním jednatelství, které jako výsledek a ukázkou činnosti svého dokumentačního oddělení publikuje čas od času hektograficky pěkně vybavené knížky malého formátu na různá témata; je jich už pěkná řádka a poslední, Novotného Staropražská theatralia, vyšla jako novoročenka před měsícem. I když dílčí výhrady k jednotlivým svazkům mohou být různé, edice sama je správná a bude jen dobře, udrží-li si ji jednatelství i po ustavení Divadelního ústavu, kam má přejít dokumentační oddělení: Ty bibliofilsky vypravené hektografy jsou totiž výborná možnost, jak publikovat heuristické práce, dokumenty, soupisy atp., které odborník pro práci nutně potřebuje, ale které se pro malý náklad nevyplatí vydávat tiskem. Jen jednu zásadní kulturně politickou připomínku na adresu dokumentační činnosti i tohoto editorství v jednatelství: Zatím všechny svazky se vyhraněně drží dřevní divadelní minulosti, kde, zvláště v heuristice, je možno být vzácně apolitický. A jako čert kříží se vyhýbají už první republice, kde dále co dále přiznáš barvu, i kdybys to sebevíc chtěl zapírat. Jinými slovy: Dosavadní svazky vydávají materiál, který by mohla vydávat i buržoasní divadelní theorie stejně dobře. A uhýbají před tím materiálem, který by – jako politicky sobě nepřátelský – vyloučila z „vysoké kultury“ i buržoasní theorie. A to není zdravý zjev. Pokrokové – zvláště ty střapatě radikální a neoficiální – zjevy naší divadelní minulosti byly dost umlčovány do r. 1945, pamětníci umírají, roztroušené materiály se ztrácejí. Vždyť i genesi přípravy a proměny našeho divadelního systému r. 1945 mohou dnes „dát dohromady“ vlastně jen dva lidé ze svých soukromých materiálů a znalostí, v kterém protokole co důležitého je zachyceno; z autorů základního revolučního divadelního zákona jsou tři už mrtví a tři na živu; a illegální letáksměrnice divadelním národním výborům pro převzetí moci je jen v jediném dochovaném exempláři v soukromých rukou!

J. P. (= Jaroslav Pokorný)

Kritika *apolitické dokumentační činnosti* v tehdejším Divadelním a literárním jednatelství byla nezakrytým útokem na „bývalé“ odborníky, odsunutá do ústraní,

v Praze II, Vyšehradská 28. Vedoucí redakce Dr. Vladimír Šrámek

13 *Divadlo* VII, 1956, č. 4, duben, s. 367.

neboť jinde v oboru pracovat nemohli. Poznámka je malou názornou ilustrací situace v polovině 50. let, kdy začala pomalá demontáž nedávno nově vytvořené, ale mrtvě narozené, od počátku nefunkční kulturně politické struktury: každý krok tohoto procesu bylo třeba na protistraně namáhavě vydobýt. Díkce autora poznámky vypovídá o jeho příslušnosti k dogmatikům, kteří se snažili odhalit a usvědčit všechny „buržoazní (rozuměj podezřelé) živly“ pomocí dosud nezpochybnitelného Leninova učení o třídním charakteru kultury (neboli o tzv. „dvou kulturách“). Apolitičnost znamenala v dobovém kontextu vážný prohřešek, za nímž se s jistotou skrývaly opoziční názory nebo alespoň pasivní rezistence. Jakmile mocensky silná pozice dogmatiků začínala slábnout, snažili se všemi prostředky bránit uplatnění starších (i mladších) „apolitických“ kolegů, historiků, vědců, umělců, byť bylo jejich uplatnění zcela okrajové.

Proces „tání“ stalinského monolitu začínal v polovině 50. let sice i u nás, byl však pomalý a nejednoznačný; střídalo ho opětne „zmrazování“, zejména po maďarské revoluci (1956). K příznakům „tání“ patřila jistá míra otevření státních hranic, pomalá a velmi „výběrová“ obnova styků se zahraničím, rozuměj se Západem. V divadle je zahájila pohostinská vystoupení několika proslulých souborů (první přijelo v březnu 1955 Vilarovo TNP, Théâtre National Populaire). V roce 1956 se Československo účastnilo Pařížského festivalu, nastávajícího Divadla národů (Théâtre des Nations), kde je reprezentovala činohra ND. Československo zároveň obnovilo svou účast v mezinárodních divadelních organizacích, ITI (Institut International du Théâtre, Mezinárodní divadelní ústav) a FIRT (Fédération Internationale pour la recherche théâtrale, Mezinárodní federace pro divadelní výzkum). V roce 1957 se ustavil Svaz československých divadelních umělců (SČDU), jako jeden z posledních uměleckých svazů, zakládaných jako „převodové páky“ kulturní politiky KSČ, jež se však během desetiletí proměnily v orgány prosazující opoziční názory uměleckých obcí.

Divadlo se začínalo probírat z izolace a úpadku, k němuž došlo pod diktátem povinné doktríny socialistického realismu, napodobování sovětských vzorů a do směšnosti zkomolené „metody“ Stanislavského. V činohře ND nastoupilo od poloviny března 1956 nové vedení v čele s O. Krejčou, který při svém nástupu znovu formuloval ideu ND (jež je „živá a reálná“ pouze ve schopnosti umělců pochopit a umělecky ztvárnit velké myšlenky své doby a sdělit je divákům, a nemůže ji uskutečnit „jakékoli usnesení jakéhokoli orgánu, tato idea musí vycházet z nezadatelně svobodného tvůrčího uměleckého názoru odpovědných umělců socialistické epochy“). Úsilím vytvořit současný repertoár a celistvý jevištní sloh se činohra ND záhy ocitla v čele českého divadelnictví. Když v roce 1958 vznikla „přirozeným způsobem“, tj. z iniciativy mladých divadelníků, profesionálů

i amatérů, první malá scéna, Divadlo Na zábradlí, znamenalo to první narušení principu jednotně shora organizované a ustrnulé divadelní sítě, procesu, jehož dalšímu pokračování nebylo už možné zcela zabránit. Během několika málo let zaznamenalo československé divadlo také první výrazný mezinárodní úspěch: program *Laterny magiky* na Světové výstavě v Bruselu 1958.

Rostoucímu významu divadelní kritiky odpovídal vznik *Divadelních novin* (1957). Měsíčník *Divadlo*, který postupně ovládla nová generace divadelních vědců a kritiků, se během následujících let měnil ve významnou kriticko-teoretickou revui. V roce 1956 vznikl z aktivu českých divadelních historiků *Kabinet pro studium českého divadla*, začleněný do ČSAV, a zahájil práce na *Dějínách českého divadla*.

V této rychle se měnící situaci došlo konečně i na zakládání Divadelního ústavu. Mluvíme o zakládání a ne o založení, neboť šlo o proces, který se protáhl na několik let. Už počátky existence ústavu byly poznamenány paradoxem: začal pracovat dříve, než byl ministerským výnosem z 31. srpna 1959 oficiálně zřízen.

Odpověď na otázku, jak ono zakládání probíhalo, jsme se pokusili hledat v (pro většinu smrtelníků odpudivě nudných) archivovaných spisech ministerského úřadu.

Zatímco v ČDLJ už pracovala dokumentace a bibliografie, plány na založení samostatného Divadelního ústavu nezmizely ze světa. Vynořily se spolu s návrhem na ustavení divadelnického svazu v polovině 50. let. V srpnu roku 1955 vypracoval J. Machek, jeden z referentů divadelního odboru ministerstva kultury, pro kolegium tehdejšího ministra kultury Ladislava Štolla *Návrh na zřízení Svazu divadelních pracovníků a Divadelního institutu*:

„Bouřlivý rozvoj našeho divadelnictví za posledních deset let přinesl především řadu problémů z organizace divadelnictví, které bylo třeba v prvé řadě vyřešit, aby byly vytvořeny předpoklady pro další ideový a umělecký růst divadel. Nyní, kdy bude ukončena jedna etapa tohoto vývoje vydáním nového divadelního zákona a organizačních řádů divadel, ukazuje se potřeba zabývat se daleko hlouběji než dosud uměleckými problémy divadelnictví. K tomu je nutno vytvořit takovou organizaci, která by po vzoru Svazu čs. spisovatelů, Svazu skladatelů a Svazu výtvarných umělců sdružovala divadelní umělce a byla platformou pro řešení tvůrčích problémů našeho divadelnictví /.../. Dále je třeba, aby byl zřízen divadelní institut, jehož práce by byla věnována teorii a praxi divadla tak, aby se stal pomocníkem divadlu, divadelním umělcům a vědcům v jejich úsilí o trvalé zvyšování a růst ideové úrovně a uměleckého mistrovství našich divadel.“¹⁴

¹⁴ Citováno podle: Černý, J.: *Osudy českého divadla po druhé světové válce. Divadlo a společnost 1945-1955*. Academia Praha 2007, s. 432.

Návrh byl, jak svědčí stránky dalších ministerských spisů, předmětem složitých jednání s řadou institucí a organizací, které měly na novém ústavu zájem. V prosinci téhož roku sdělil divadelní odbor MŠK, že jednal se všemi příslušnými složkami, počínaje zástupci muzejního odboru ministerstva i Národního muzea, přes zástupce LUT (neboli lidové umělecké tvořivosti), Československé akademie věd, Svazu čs. spisovatelů, Svazu čs. výtvarných umělců, Svazu čs. hudebních skladatelů, Svazu ROH zaměstnanců v kultuře, z nichž jedna každá organizace či instituce sice se založením podobného institutu v zásadě souhlasila, ale zároveň měla značně odlišný názor na to, kde a jak by měl ústav vzniknout. Muzejníci navrhovali, aby bylo místo ústavu vybudováno divadelní muzeum v rámci Národního muzea. Akademie věd žádala především, aby „název Divadelní ústav či Divadelní institut byl změněn, poněvadž označení ústav (institut) je vyhrazeno zařízením ČAV určitého vědního typu“. Svaz čs. spisovatelů „vyslovil 6. XII. 1955 souhlas s návrhem v plné šíři, tj. žádají samostatnost ústavu“, podobně i Svaz čs. výtvarných umělců (skupina jevištních výtvarníků s předsedou F. Trösterem), zatímco Svaz ROH si přál, aby se ústav stal zařízením připravovaného Svazu divadelních umělců.

Po prostudování spisů vzniká dojem, že dospět k návrhu, který by prošel se souhlasem všech zúčastněných stran, znamenalo velký kus práce nejen byrokratické, ale především diplomatické, za níž lze uhadovat i působení budoucí ředitelky Dr. Evy Soukupové, jež měla na vzniku DÚ osobní zájem a jíž nelze upřít diplomatický talent.¹⁵ (V téže době, tj. na přelomu let 1955-56, kdy byla vedoucí, či zastupující vedoucí, divadelního odboru ministerstva, se uplatnil i ve způsobu řešení situace ve vedení činohry ND, jehož výsledkem bylo jmenování O. Krejčí vedoucím činohry.) Nakonec se dospělo k ujednání, že všechny zainteresované složky budou mít své zástupce v poradním sboru Divadelního ústavu. Vzhledem k námitkám Akademie věd se ve shrnutí zprávy ocitla také formulace: „Označení

15 Eva Soukupová, první ředitelka DÚ, vzpomínala v rozhovoru s Evou Kolárovou v r. 2004: *!.../ „Ale vraťme se k přípravě Divadelního ústavu. V divadlech nebyly podklady, moc jsme o tom mluvili s Františkem Černým, jak to provést. Vzhledem k mému studiu historie se ve mně probudil historik. Začala jsem uvažovat – kolik bylo po roce 1945 divadel, kolik se jich zrodilo a kolik jich zaniklo. Z toho by měl být nějaký materiál. A kolik tu bylo německých divadel. Pořád jsme o tom diskutovali s /Františkem/ Černým a /Vladimírem/ Procházkou, jak bychom to dali dohromady, na jakém základě by se ten DÚ měl vytvořit. Nejdřív jsme ten návrh podali /ministru Ladislavu/ Štollovi a on řekl svou klasickou větu „On nás do toho někdo nutí“!.../ Když vznikala myšlenka na vytvoření DÚ, myslila jsem ještě na /Jana/ Porta, ale oni /v divadelním oddělení Národního muzea/ neměli vůbec nic. Byl by tak rád něco udělat, ale tam to opravdu nešlo. A přišli jsme na tu DILII, tak jsem dala dohromady návrh na ministerstvo, hodila to na papír, procházelo to – já už nevím čím vším, vypočítala jsem, že to nebudou žádné bůhvíjaké náklady, z DILIE přejdou fondy k nám do toho ústavu – i místo jsem pro něj našla!.../ Vytvořil se neveliký poradní sbor. Předsedou byl Očadlík, ale /.../ udělal si z toho bohužel pašalík. Tenkrát se začal obnovovat Mezinárodní divadelní ústav ITI, který byl založen ještě Honzlem po roce 1945, když v Praze v Rudolfinu zasedalo UNESCO. Honzl byl u toho, přistoupili /jsme/ k tomu, ale po roce 1948 to u nás zaniklo, Čechoslováci tam nemohli být. Ale v těchto letech se to přece jen po roce 1955 začalo obracet k lepšímu!.../“.* (Záznam rozhovoru uložen v DÚ, úpravy jsou vyznačeny hranatými závorkami.)

Div. ústav budiž považováno za prozatímní.“ Jako nejedna prozatímnost, byla i tato záhy zapomenuta.

Návrh projednáváný do konce roku 1955 (je datován 29. 12.) byl začátkem roku následujícího postoupen nejprve na místo, kde sídlila skutečná vláda, tj. na sekretariát ÚV KSČ, k rukám jednoho z tehdy nejmocnějších, tajemníka Jiřího Hendrycha¹⁶. V úvodu návrhu, který zřejmě prošel bez problémů, se uvádí:

„Ministerstvo předkládá v příloze návrh programu a organizace Divadelního ústavu jako nové rozpočtové organizace v působnosti ministerstva kultury. Vybudování ústavu, s nímž by bylo započato v roce 1956, v roce stého výročí úmrtí Tylova, zkvalitní práci divadelních pracovníků všech oborů tím, že soustředí a zpřístupní studijní a dokumentární materiál a odbornou knihovnu a stane se pohotovým informačním střediskem a pomocníkem v divadelní práci. Jeho zřízením získá naše divadelnictví instituci, kterou dosud nemá a která v mnoha jiných zemích již existuje.

Návrh byl projednán s Čs. akademií věd, tvůrčími svazy a Svazem zaměstnanců v umění a kultuře ROH. Námět tohoto svazu, aby Divadelní ústav byl začleněn do vytvářeného Čs. svazu divadelních umělců, byl přijat. Aby však nebylo zdržení v projednávání, navrhuje se zatím zřízení Divadelního ústavu jako samostatného zařízení v působnosti ministerstva kultury a výhledově, jakmile Svaz bude zřízen, Divadelní ústav bude do něho začleněn.

Předkládá: s. L. Štoll .“¹⁷

V téže době referovala Divadelní kronika v časopisu *Divadlo*¹⁸:

K NÁVRHU DIVADELNÍHO ÚSTAVU.

Nelze než uvítat, jestliže se vážně a odpovědně přistupuje k řešení tak důležitých otázek, jako je vybudování střediska, kde by byly shromažďovány důležité materiály a vedena odborná dokumentace divadelní. Projednáváný návrh ministerstva kultury na zřízení Divadelního ústavu v Praze postihuje především palčivě aktuální potřebu, vyrovnat se s dosavadním nedostatkem a umožnit divadelním pracovníkům všeho druhu přístup k nezbytným, zatím porůznu roztroušeným a nesystematicky uchovávaným pramenům.

Prozatímní stav ukazuje, že ani divadelní oddělení Národního muzea, ani příslušné oddělení Divadelního a literárního jeditelství a tím méně

16 Na veřejnosti proslul mj. svým vystoupením na sjezdu spisovatelů, který se konal o málo později, 22.- 29. 4. 1956.

17 Národní archiv, fond MŠK, karton 188, inv. č. 271. Čj. 78148. Fond: MŠK, karton: 189 – obsahuje řadu složek (všechny pod číslem 31: Divadelní a dramaturgická rada 1946-1951; Divadelní ústředna 1949-50; Divadelní umělci - platový řád 1952-1961; Divadelní ústav, léta 50. a 60)

18 *Divadlo* VII, 1956, č. 1, leden, s. 82.

archivy jednotlivých divadel nemohou za nynějších svízelných podmínek plnit v plné rozloze poslání vědecky podložených a vyhledávaných zdrojů, protože se jim pro to nedostává minimálních předpokladů (vhodné místnosti, vybavení odbornými silami i technickými, moderními zařízeními, jako jsou magnetofony, filmové přístroje apod.)

V návrhu Divadelního ústavu je pamatováno na činnost badatelskou, musejně sběratelskou, dokumentační, knihovni, bibliografickou, stejně jako na činnost výstavní, propagační a popularizační a také už konečně na rozvíjení pracovních styků s podobnými institucemi zahraničními. Co však nutno zvláště ocenit, je úsilí o takový charakter ústavu, který by se živým, aktivním a tvůrčím spojením s naším divadelním životem mohl tím více zabývat jeho problémy v celé šíři. Svou organizací i promyšleným umístěním ve vhodném objektu by mohl tento ústav vykonat mnoho užitečného v dalším rozvoji našeho divadelnictví.

Není také bez významu, že k realizaci této myšlenky dochází v roce Tylově. Svědčí to o tom, že si nechceme Tylův odkaz jenom manifestačně připomínat, nýbrž také ho uskutečňovat. A proto je třeba, aby byl tento nový ústav uveden co nejdříve v život a mohl sloužit důležité části národní kultury – našemu divadlu.

ch (=Branislav Choma)

Na jaře byl návrh vypraven další úřední cestou k projednání v předsednictvu vlády (duben 1956) a připomínkovému řízení dalších rezortů k budoucímu statutu. Původní *Návrh programu a organizace Divadelního ústavu* (příloha III.), z 31. 1. 1956, podávaný sekretariátu ÚV KSČ, počítal s velkorysejším řešením, totiž se spojením divadelního oddělení Národního muzea a dokumentačního oddělení Divadelního jednatelství (s argumentací, že DO NM pracuje ve zcela nouzových podmínkách jak co do vybavení, tak především co do prostoru, kde chybí především místo pro badatelskou práci). Návrh se však do podzimu opět změnil, a 20. září kolegium ministra školství a kultury rozhodlo, aby byl zřízen Divadelní ústav jako součást DILIA, neboť čas kvapil a „Tylův rok“, v němž, jak výše patrně, bylo založení plánováno, se chýlil ke konci.

Další spis¹⁹, z jara 1957, konstatuje, že DÚ byl (rozhodnutím z 20. září) zřízen dnem 1. října 1956 „jako účelové zařízení Čs. divadelního a literárního jednatelství“. Připomeňme, že tato agentura byla původně zřízena jako družstvo (a v té době dosud jako družstvo fungovala), takže není divu, že proti ministerskému rozhodnutí

19 Čj. 72.012/1956

protestovali zástupci Svazu skladatelů a Svazu spisovatelů, kteří se obávali, že členové družstva ponесou náklady na nové zařízení. Bylo nutno vysvětlit, že:

„jde o zařízení rozpočtově autonomní, které je sem začleněno jen na přechodnou dobu, později bude samostatné nebo zařízením Svazu. To se stalo na schůzce u s. nám. K. Bedrny 15. 11. 1956. Na návrh zástupců Svazu čs. divadelních umělců vyzval s. nám. K. Bedrna s. prof. Očadlíka, aby vypracoval koncepci Divadelního ústavu. To s. Očadlík učinil, jeho koncepce byla prohovořena se zástupci interesovaných složek a nakonec na schůzce u s. ministra 18. III. 1957. Po jmenování členů rady Divadelního ústavu a po započetí její činnosti je nutno oznámit DILIJÍ rozhodnutí o zřízení.“

Následoval návrh dopisu, oznamující agentuře rozhodnutí MŠK. Leč v květnu roku následujícího se k tomuto rozhodnutí o zřízení DÚ vyjádřilo oddělení D II/3 téhož ministerstva, jehož řeč je suchá a jasná²⁰:

„Koncepce Divadelního ústavu a jeho organizační začlenění jeví se vadným jak po stránce věcné, tak i formální.

DILIA je lidovým družstvem, jehož stanovy nedávají možnost, aby toto družstvo vykonávalo úkoly, které jsou uváděny ve statutu, zejména ne také způsob jejich zajišťování.

Odd. D II/3 nezřizovalo spisově tento ústav a ve svém vyjádření ze dne 27.11.1956 mělo výhrady k jeho zřizování ve formě, jak se děje a zejména pak k jeho statutu.

Pokud event. statut tohoto ústavu nebyl ještě vydán, připomíná se, že by neměl být vydáván vůbec a činnost a hospodaření tohoto útvaru by měla být vzhledem k prozatímnosti upravena jen formou směrnic, které by vydaly orgány družstva a schválilo MŠK jako dodatek ke stanovám schváleným pod č.j. 71880/55.

Upozorňuje se, že podle ustanovení § 2 odst. 2 statutu, který je založen ve spise, vedoucího ústavu jmenuje ministr školství a kultury, takže předposlední odstavec vyřízení není v souladu s tímto ustanovením.

Doporučuje se, aby provisorium bylo skončeno co nejdříve a aby zřízení ústavu a jeho organizační začlenění bylo co nejdříve správným po stránce věcné i formální.

V Praze dne 20. května 1957. “

Přípis neznámého byrokrata (šifra nerozlučitelná) kolegům důrazně

20 Přípis je součástí citovaného spisu (čj. 72.012/1956).

připomíná profesionální chyby; v některých (málo významných) případech se tehdy zřejmě ještě dbalo na dodržování zákonných předpisů, třebaže se v jiných, daleko podstatnějších případech flagrantně porušovaly. Založit jako složku družstva ústav, který by se zabýval něčím zcela jiným, než toto družstvo samo, nadto ústav, jehož ředitele by jmenoval ministr a který by podléhal jiné organizaci (SČDU), jež dosud ani nebyla ustavena, to bylo krkolomné, leč legislativně neprůchodné řešení chytré horákyňě. Úřední jednání o zřízení ústavu a jeho statutu tedy neskončila a provizorium se protáhlo o další řadu měsíců. Konečně v červnu 1959 kolegium ministra školství a kultury rozhodlo, že vzhledem k blížícímu se termínu zrušení DILIA jako družstva, místo kterého „bude vybudována nová instituce pro činnost ochrany autorské a agentážní pro všechny úseky umělecké a literární činnosti (samozřejmě opět pod názvem DILIA, pozn. aut.), musí MŠK urychleně provést osamostatnění Divadelního ústavu a Scénografické laboratoře, které až dosud byly přiřčeny k DILIA“.

Poté byl skutečně urychleně vydán příslušný výnos ministra (v té době už jím nebyl Ladislav Štoll, ale František Kahuda) s datem 31. srpna 1959. Na podzim byl zveřejněn v úředním věstníku:²¹

Zřízení Divadelního ústavu

Výnosem ministra školství a kultury ze dne 31. srpna 1959 čj. 39191/59-IV/1 byl z Československého divadelního a literárního jednatelství vyčleněn Divadelní ústav spolu se Scénografickou laboratoří a zároveň byla z Hudební a divadelní agentury vyčleněna kancelář Divadelní žatvy²². Z vyčleněných tří složek byla vytvořena nová organizace Divadelní ústav, řízená přímo ministerstvem školství a kultury.

Sídlo Divadelního ústavu je v Praze 1, Valdštejská 3.

21 Zpráva ministerstva školství a kultury, *Věstník* 1959, str. 293.

22 Pro informaci přetiskujeme vysvětlivku, kterou pokládal za vhodné připojit už roku 1963 pořadatel sborníků právních předpisů, vydaných téhož roku v Orbisu: „Divadelní žatva vznikla v r. 1948 jako celostátní soutěž profesionálních divadel, jejíž organizováním byly postupně pověřovány: družstvo „Umění lidu“, Divadelní služba, Hudební a artistická ústředna, Divadelní agentura. Výnosem ze dne 17. února 1958 č. 657 sekr. byla Divadelní agentura spojena s Hudební agenturou v jedinou organizaci; účinnost sloučení byla výnosem ze dne 3. března 1958 č. 779/58 sekr. stanovena na 1. dubna 1958. Výnosem ze dne 23. května 1958 č. 1158/58 sekr. bylo schváleno označení Hudební a divadelní agentura. Výnosem ze dne 10. října 1958 č. 42885/58 bylo stanoveno, že kancelář Divadelní žatvy se podřídí Hudební a divadelní agentuře jako útvar, který je financován zvláště z příspěvků MŠK. Instrukce ze dne 23. února 1959 čj. 7197/1959-E Věstník 1959 str. 82, kterou byl vydán statut Hudební a divadelní agentury, ustanovovala v § 1 odst. 2 písm. C a), že tato organizace ke splnění svých úkolů v oboru divadelní činnosti zejména organizuje a zajišťuje celostátní divadelní soutěže a festivaly.“

III. Začátky

Formulace výnosu o zřízení Divadelního ústavu jeho vyčleněním z ČDLJ jej ustavila jako samostatnou organizaci, ústav však de facto pracoval už od podzimu 1957, kdy převzal fondy III. oddělení DILIA.

Zřízení DÚ mělo vyřešit i problémy, spojené s organizacemi, jejichž existenci bylo nutno nějak uzavřít či zakotvit, což byla kancelář Divadelní žatvy (Divadelní ústav převzal povinnosti spojené s organizací přehlídek pořádaných napříště Svazem divadelních umělců a DŽ se tiše rozplynula), a Scénografická laboratoř (pozdější Scénografický ústav), jejíž organizační začlenění se vzhledem k osobnosti jejího šéfa, ambiciózního a všeobecně obávaného Miroslava Kouřila, vleklo až do roku 1961, kdy byla (opět dočasně) přičleněna k Národnímu divadlu.²³

Na podzim 1959 vydal nově ustavený DÚ první číslo svého bulletinu, jehož úvod podepsal předseda poradního sboru ústavu prof. Dr. Mirko Očadlík. Odtud i z jiných pramenů je patrné, že zpočátku se užívalo rovněž názvu **Divadelní ústav československý**, zejména pro zahraniční agendu.²⁴

Bulletin, určený všem divadelním souborům a dalším divadelním pracovištím, informoval o poslání Divadelního ústavu („Má se stát vzorným dokumentačním a konzultačním střediskem pro naše současné divadlo“), charakterizoval jeho fondy, dosavadní činnost, šíři záběru (zdůrazňoval, že „ústav má obsáhnout všechno divadlo, všechny jeho druhy“) a budoucí záměry a žádal o spolupráci, připomínky a náměty. V závěru obsahuje tento článek, podepsaný tehdejším tajemníkem ústavu Karlem Kratochvílem, informaci o složení osmičlenné rady DÚ, v níž byli zastoupeni zástupci zainteresovaných institucí a organizací²⁵, a o prvních zaměstnancích:

„Ve skupině činoherní pracují Dr. Ludmila Kopáčová, Jaroslav Machek a Dr. Dagmar Vojtěchová, v knihovně Dr. I. Křovák a O. Vinohradský, v hudebním oddělení pracuje Vladimír Lébl (vedoucí hudebního oddělení), E. Herrmannová a Milada Marklová. Odborným pracovníkem pro jevištní výtvarnictví, obrazovou dokumentaci a výstavy je Dr. Vladimír Jindra. – Rada

23 Kouřilova Scénografická laboratoř pak opustila ND a osamostatnila se pod názvem Scénografický ústav, o jehož zrušení se uvažovalo od r. 1968. V téže době byla uskutečněna rozsáhlá, neobyčejně nákladná rekonstrukce několika zchátralých domů, tvořících komplex někdejšího Manhartského paláce, do kterého se DÚ přestěhoval v letech 1974-75. V téže době M. Kouřil odešel na FFUK a Scénografický ústav jako samostatná jednotka zanikl, část jeho pracovníků přešla do scénografického odboru DÚ, odbornou knihovnu převzala knihovna DÚ.

24 Od roku 1961 bylo součástí Divadelního ústavu detašované bratislavské pracoviště, jež vzniklo z bývalého divadelního oddělení Slovenského národního muzea v Bratislavě. V roce 1968 se v rámci federalizace osamostatnilo v samostatný Divadelný ústav.

25 Prof. Dr. Mirko Očadlík, předseda, Dr. Jaroslav Pokorný, místopředseda, Dr. Miroslav Burian (za Národní muzeum), Karel Kratochvíl (tajemník ústavu), prof. Dr. Jan Malík, Luděk Mandaus, režisér opery ND, Dr. Vladimír Procházka (za Kabinet pro studium dějin českého divadla ČSAV), prof. arch. František Tröster.

Divadelního ústavu a jeho pracovníci se snaží ve skutek uvést slova statutu, která jsou: pomáhat zvyšování úrovně současného divadelního umění, sloužit odbornému studiu umělců, vědců i jiných zájemců a šířit znalosti o divadle.“

V bulletinu nebyla ani zmínka o řediteli ústavu. V době provizorní existence ústavu jím byl M. Očadlík, fakticky však funkci vykonával tajemník Kratochvíl, později vedoucí knihovny. V době, kdy byl ústav (s platností od 1. září 1959) zřízen jako samostatná rozpočtová organizace MŠK, byla jeho ředitelkou jmenována dosavadní (zastupující) vedoucí divadelního odboru MŠK PhDr. Eva Soukupová. Jak sama později vzpomínala,²⁶ chtěla opustit nejistou a neuspokojivou úřednickou kariéru na ministerstvu, kde pracovala od poválečných let. Vzhledem k jejímu univerzitnímu vzdělání, znalostem i stykům, vyplývajícím jak z dosavadního působení v divadelním odboru MŠK, tak z divadelních přátelství a zálib, pěstovaných v mládí amatérsky, to nebyla ani pro ni, ani pro ústav špatná volba, už proto, že se svému úkolu věnovala naplno (na rozdíl od M. Očadlíka, který tuto funkci, kterou přijal vedle řady dalších, chápal jako reprezentativní).

V době svého osamostatnění měl tedy DÚ za sebou už půldruhého roku práce: rozšiřování knihovny (která kromě teoretické a historické literatury a řady domácích i zahraničních divadelních časopisů obsahovala činoherní texty i klavírní výtahy, libreta oper a operet), bibliografie a dokumentačních fondů. Ty byly postupně obohacovány převody archivních fondů mimopražských divadel, jež byla po roce 1945 zakládána a později opět rušena (např. v Benešově, Táboře, Klatovech, Hořovicích aj.).

Oddělení jevištního výtvarnictví DÚ, založené v lednu 1958, mělo v té době za sebou i první úkoly výstavnické (na nichž se, jak dosvědčují pamětníci, podíleli i ostatní pracovníci ústavu): např. organizaci výstavy k 75. výročí ND „Národní divadlo – dokumenty o uměleckých a politických bojích“ (uspořádané na podzim 1958 v Národním muzeu), doplněné výstavou „Inscenace Národního divadla ve fotografii“ ve výstavní síni FOMY na Jungmannově náměstí. Pro léto 1959 byla přichystána pro bienále v Sao Paulo expozice československého jevištního výtvarnictví, jež znamenala první velký mezinárodní úspěch naší scénografie, který se v dalších ročnících opakoval.

Zároveň byl v oddělení založen fond fotografií a diapozitivů jevištních návrhů, pořizovaných v rámci práce na výstavách; v roce 1959 obsahoval cca 1500 barevných diapozitivů a cca 800 černobílých negativů jevištních návrhů²⁷.

26 Mj. ve výše citovaném rozhovoru, které s ní vedla Dr. Eva Kolářová v roce 2004, tedy v závěru jejího života; kromě autobiografických faktů a četných anekdot obsahuje i některé zajímavé, málo známé údaje a věcná hodnocení spolupracovníků, bez pachtu ukřivdnosti.

27 Viz Jindra, V.: „Jevištní výtvarnictví v Divadelním ústavu“, *Bulletin DÚ* 1959, č. 3-4, s. 3-5.

Vznikal archiv divadelních fotografií z inscenací, pracovalo se na soupisech divadelních textů původních i přeložených, stejně jako na soupisech původní tvorby operní, operetní i baletní. Hudební oddělení shromažďovalo diskotéku a magnetofonové záznamy hudebních jevištních děl. Z této doby pocházejí i první pokusy o filmovou dokumentaci divadelních představení. Patrně nejstarší byl záznam z Reduty, kde Ivan Vyskočil četl svou povídku, Mahenova *Ulička odvaby* z Disku, Millerův *Pohled z mostu* z Divadla S. K. Neumanna. Unikátní byl záznam ze zájezdu milánského Piccolo Teatro, z představení *Sluhy dvou pánů*, který později Divadelní ústav posílal do Itálie, protože jako jediný zachycoval výkon herce Marcella Morettiho v roli Arlecchina.

Bylo obnoveno členství v ITI, Mezinárodním divadelním ústavu (který byl sice založen 1948 v Praze, ale ze kterého po r. 1948 muselo Československo vystoupit), jehož agendu převzal ústav, který později zastřešil i další mezinárodní divadelní organizace Unesco.

Statut ústavu byl i v době jeho zřízení dosud provizorní. Jednalo se o něm dále v roce 1960, ale teprve po vyřešení problému Scénografické laboratoře (přičleněné od 1. 1. 1961 k ND) mohl být konečně **Statut Divadelního ústavu** přijat; vstoupil v platnost 1. 7. 1961.²⁸

Hlavní starostí ředitelky bylo v té době, jak je patrné z dochované ministerské agendy, platové ohodnocení pracovníků a prostor pro jejich práci. Přes všechno úsilí zůstalo sídlo ústavu dlouho provizorní a jeho jednotlivá oddělení pracovala odděleně na několika místech, byť v těsném sousedství, a to zčásti ve Sněmovní ulici (dokumentace, pro niž tyto prostory nestačily ani na samém začátku), zčásti na adrese, udané v citovaném ministerském výnosu, tedy v Ledeburském paláci na Valdštejnském náměstí (knihovna, ředitelství, kancelář odborných pracovníků), kde DÚ sousedil s kanceláři SČDU (Svazu divadelních umělců) a redakcí *Divadelních novin* (které byly stejně jako časopis *Divadlo* svazovým tiskovým orgánem). Dočasné sídlo DÚ bylo zřejmě rovněž pozůstatkem někdejší rozhodnutí, že DÚ bude organizací podřízenou SČDU: rozhodnutí, které opět časem tiše vymizelo do ztracena. S prostorovou stísněností, po mnoho let charakteristickou pro divadelní sbírky Národního muzea, musel tehdy zápasit i Divadelní ústav – omezovala především možnosti řádného ukládání dokumentačních fondů.²⁹

Byl vypsan konkurz na nová místa a z návrhu funkcí a platového zařazení,

28 Instrukce ministerstva školství a kultury ze dne 1. července 1961, č. 27457/61-IV/1, *Věstník* 1961 str. 295.

29 Výše citované první číslo bulletinu DÚ připomíná ostatně další tehdejší, časem zmizelý projekt: „Na rozdíl od Divadelního ústavu, který má zaměření na současné divadlo, divadelní oddělení Národního muzea sbírá teatralie se zaměřením retrospektivním, historickým. Až pro to budou podmínky, hlavně ubytovací, budou samozřejmě obě pracoviště pod jednou střešou.“

jež prošla příslušným odborem ministerstva, se dovídáme, že personální složení se (jak konstatuje ministerské vyjádření) oproti původním návrhům proměnilo a kromě funkcí hospodářsko správních byli od 1. 10. 1959 přijati další pracovníci na odborná místa: do scénografického oddělení Věra Ptáčková, do knihovny Pavel Janský, Karla Kvasničková, Jiřina Horáková, na redaktorské místo Jarmila Gabrielová, jež pak pracovala především na agendě zahraniční, pro obor loutek Květa Kuršová-Martincová. Pro zaměstnance, většinou vysokoškolsky vzdělané odborné síly, žádala ředitelka o platovou úpravu, odpovídající jejich kvalifikaci.³⁰ Volba ukazuje určité rysy její personální politiky, která pro ni zůstala příznačná: spojovala přístup praktický, pragmatický, s osobními preferencemi, a co možná vyhledávala lidi odborně schopné. Byli mezi nimi i ti, které přijala, když z politických důvodů těžko hledali uplatnění (např. básník Pavel Janský po dlouholetém vězení); častěji tak spojila dobročinnost sui generis s prospěchem pro odbornou úroveň ústavu.

Počátkem 60. let se takto v Divadelním ústavu vytvořil tým, složený do velké míry ze schopných odborníků mladších generací. Důležitou posilou byl příchod Jarmily Hrubéšové do knihovny a bibliografie (1961, od roku 1968 převzala knihovnu po K. Kratochvílovi a do roku 1981 byla její vedoucí) a Vladimíra Vašuta jako odborníka na taneční umění. Do činoherního oddělení byl přijat dramaturg a kritik Jan Procházka a rovněž renomovaný dramaturg ND Karel Kraus (v DÚ působil krátce, ale velmi inspirativně). Filmová dokumentace dostala profesionální základ, když byl přijat Jaroslav Beránek, dlouholetý asistent režiséra Václava Kršky. (V obou těchto případech šlo o pracovníky odjinud vyhozené, neboli, jak se tehdy eufemicky říkalo, „odejité“.) Pokud jde o program ústavu, i úkolů, stanovených ministerstvem, očekávala ředitelka od svých pracovníků iniciativu jak v promýšlení možností a způsobů divadelní dokumentace, tak celé programové orientace. Sama v této době, jak se všichni pamětníci shodují, ústav řídila značně liberálně a největší zájem měla na propagaci československého divadla v zahraničí a na činnosti výstavní s ní spojenou, pro niž se v 60. letech otevíraly značné možnosti. Vývoj dokumentačních způsobů i dalšího programu DÚ tak do velké míry určovala iniciativa, představy a záměry jednotlivých pracovníků.

Základem ústavu byla oddělení, jejichž sestava (včetně názvů) se během let proměňovala, ale základ zůstával: knihovna s bibliografií, dokumentace, oddělení činoherní (včetně loutkového divadla), hudebně dramatické, scénografické, později rovněž hudební. Všechna oddělení vyvíjela vlastní ediční činnost, samostatné publikační oddělení vzniklo až na přelomu 70. a 80. let.

30 Užívá se tu kuriózních kvalifikačních zařazení, jež se tehdy úřady pokoušely zavést podle ruského vzoru: starší redaktor, starší konstruktér návrhář (např. u čerstvé absolventky univerzity Věry Ptáčkové je uvedena funkce „starší výtvarník“!).

IV. 60. léta: s českým divadlem do světa

Činnost Divadelního ústavu v 60. letech odpovídala rozmachu československé (nejen divadelní) kultury. Zájem o naše divadlo k nám přivedl řadu návštěvníků ze zahraničí, jimž pracovníci DÚ poskytovali informace o současném divadelním dění, a do popředí se zároveň dostaly aktivity směřující k prezentaci československého divadla v zahraničí, k činnosti informační a výstavní. Z dlouhé řady výstav, jež ústav pořádal doma i v zahraničí³¹ a na nichž vedle scénografického oddělení vedeného Vladimírem Jindrou spolupracovali zejména zpočátku i další pracovníci ústavu³², měla patrně největší význam účast na mezinárodním **Biennale užitého umění v Sao Paulo** v roce 1959, zmiňovaná výše. Scénář připravil Vladimír Jindra, architektem byl František Tröster a komisařem Jiří Kotalík. Expozice představila naši tehdejší scénografii, uvedenou retrospektivním pohledem na moderní počátky této disciplíny u nás. Díky této velkorysé koncepci získala expozice hlavní cenu a F. Tröster cenu pro nejlepšího zahraničního scénografa. V dalších letech byla hlavní cena udělena Josefu Svobodovi (1961), Jiřímu Trnkovi (1963), Ladislavu Vychodilovi (1965). Po těchto úspěších, které vynesly naši scénografii mezinárodní věhlas, vyšel z podnětu V. Jindry návrh na pořádání velké mezinárodní soutěžní výstavy, který vedení DÚ prosadilo³³ a první **Pražské quadriennale** (dále jen **PQ**) jevištního a kostýmního výtvarnictví a divadelní architektury se konalo poprvé v září 1967. Hlavní cena PQ, Zlatá triga, byla napoprvé udělena expozici Francie.

První PQ bylo spojeno s neobyčejně navštíveným (na sto účastníků) a živým mezinárodním sympoziem o scénografii, které pořádal DÚ ve spolupráci se Svazem divadelních umělců. Zahájily je příspěvky našich divadelníků, kritika Josefa Trägera, režiséra Otomara Krejči, tehdy zároveň předsedy SČDU, a scénografa Josefa Svobody jako reprezentantů pořádající země. Když V. Ptáčková po dlouhých letech přetiskla v *Divadelní revui*³⁴ zkrácený záznam příspěvků a diskuse z tohoto

31 Soupis výstav vypracovala Helena Albertová; otištěn je na jiném místě této knihy.

32 Viz rozhovor s Dr. V. Ptáčkovou v této publikaci.

33 V rozhovoru s Janou Machalickou (viz „Nejedlý byl žába na prameni české kultury...“, *Lidové noviny* 19.8.2004) k tomu Dr. Soukupová uvádí, že Divadelní ústav v 60. letech připravoval výstavy pro biennale v Sao Paulu, kde ČSR získávala stále první ceny. „Pak vznikla myšlenka, že by se část expozice přenesla k nám. Dostal to na stůl ředitel Národní galerie Jiří Kotalík. Ten ale chtěl pět milionů, které na ministerstvu neměli. Obrátili se na mě, jestli by se to nedalo udělat levněji. Řekla jsem si – vždyť nejdražší je transport, hlavně lodní doprava. Proč bychom tedy nemohli výstavu uskutečnit rovnou u nás a jednou za čtyři roky. Chtěli to na papíře, tak jsem to spočetla za milion sto tisíc. Na to kývlí, a že projekt musí mít název. Vymyslela jsem Pražské quadriennale, v Divadelním ústavu jsem ale narazila, kdo prý to bude dělat, ale pak si dali říct. První PQ se dělalo na koleně s Jarmilou Gabrielovou, Věrou Ptáčkovou a Vladimírem Jindrou.“

34 *Divadelní revue* XIV, 2003, č. 2, s. 101-118.

sympozia (uveřejněných tehdy pouze ve *Zprávách Divadelního ústavu*), připomněla to, co bylo asi nejpodstatnější a nejcharakterističtější pro atmosféru oné doby:

„zájem a nadšení všech účastníků. Vrcholila šedesátá léta, připravovalo se „pražské jaro“. Republika se otevírala po dlouhé době světu a svět se srdečným zájmem (i zvědavostí) přicházel do Prahy. Byla to doba nadšených setkání, v nichž účastníci – hosté – jako v pohádce dávali přednost podstatným diskusím o problémech oboru před soukromým programem. Byla to doba sdružování a trvala, jak víme, velmi krátce. – Na tomto sympoziu navíc vznikl základ OISTATu, mezinárodní organizace, sdružující scénografy, divadelní architektky a jevištní techniky. V průběhu let se tato organizace rozšířila o sekci teorie a scénografické pedagogiky.“

Následující PQ se už konala – s jedinou výjimkou – vždy v červnu³⁵. Vzhledem k vývoji po roce 1968 je pozoruhodné, že tato u nás ojedinělá sériová výstavní akce, která si vydobyla uznání v celosvětovém měřítku, nebyla nikdy přerušena a vždy pracovala s mezinárodní porotou renomovaných odborníků, jež přes politické tlaky prosazovala hodnocení odpovídající kvalitě vystavených kolekcí. Pořádání vyžadovalo maximální pracovní úsilí celého ústavu, především ovšem pracovníků scénografického a zahraničního oddělení. PQ se stalo na dlouhá léta vítanou příležitostí, při níž se setkávali divadelní výtvarníci, teoretikové i praktici z celého světa, a bylo vždy provázeno řadou významných kulturních akcí – symposií, seminářů, divadelních představení i vedlejších výstav úzce spjatých s tématem PQ; ke každému „ročníku“ vydávalo scénografické oddělení obsáhlý katalog.

Z velkého množství výstavních projektů je třeba připomenout alespoň *výstavu k výročí Williama Shakespeara* v roce 1964, na níž se dramaturgicky podíleli Milan Lukeš, Ludmila Kopáčová a Vladimír Jindra. Materiály byly získány z Anglie, Maďarska, z českých fondů. Konaly se projekce shakespearovských filmů. Výstavu obohatili svými originály výtvarníci Josef Šíma a Ludmila Jiřincová.

Scénografické oddělení, jehož aktivita souvisela s mimořádnou úrovní oddělení i s významem oboru, který byl v té době v popředí zájmu divadelníků, vyvíjelo poměrně rozsáhlou činnost ediční, a některé jeho projekty patřily k tomu nejlepšímu, co DÚ vydal. Byla to především řada *Inscenace* (od roku 1963

35 A to při třetím PQ v roce 1975. Viz Gabrielová, J.: *Kronika Pražského quadriennale*. DÚ Praha 2007, s. 76 n. - Ukázalo se, že v prvním pololetí mělo dojít k rekonstrukci Sjezdového paláce a PQ mělo být proto přeloženo na podzimní termín, k rekonstrukci však nedošlo kvůli oslavám 30. výročí osvobození Československa sovětskou armádou, takže se odsunula a Sjezdový palác nebyl k dispozici ani na podzim. Nakonec se pracně vymyslelo kompromisní řešení, PQ bylo zahájeno výstavou českých a slovenských jevištních a kostýmních výtvarníků v prosinci 1975 (aby se tak dodržela čtyřletá periodicitu), v lednu 1976 se pak otevřely zahraniční expozice v „arktickém“ prostředí Bruselského pavilonu.

do roku 1972 vyšlo devět svazků),³⁶ která zachytila některé z nejvýznamnějších inscenací tohoto období ve fotodokumentaci a komentáři, zachycujícím slovy režiséra, scénografa, případně dalších účastníků inscenační záměr, konfrontovaný s fotografickou přílohou i kritickou reflexí v tisku, dokládajících výslednou podobu a recepci představení. Od roku 1963 vydávalo toto oddělení rovněž nepravidelné „periodikum“ *Scénografie*, výběr přeložených článků ze zahraničních časopisů (editoři V. Jindra a V. Ptáčková, později V. Ptáčková); do konce 80. let vyšlo celkem 58 svazků.³⁷ Vznikla rovněž řada *Režisér – scénograf* (od roku 1971 do roku 1989 vyšlo 15 svazků).³⁸ Ediční činnost scénografického oddělení byla díky personální kontinuitě (Dr. V. Jindra, Dr. V. Ptáčková, později i J. Pleskačová) od 60. let nepřetržitá. Scénografické oddělení vytvářelo rovněž kontinuálně (od r. 1957) vlastní dokumentační fond scénických návrhů a zejména jejich fotografií, negativů a diapozitivů, pořizovaných v rámci organizace výstav, zejména PQ.

Vlastní dokumentaci (soupisy a kartotéky repertoáru a inscenací), která sloužila pro interní pracovní potřebu, si pořizovala i ostatní odborná oddělení.

Základní fondy ústavu tvořila od počátku systematicky budovaná knihovna s připojenou bibliografií. Pokud jde o dokumentaci produkce českých divadel, jejími prvními výstupy se staly publikace *Přehled činnosti československých divadel 1958* (vydaná v roce 1959) a dále ročenky *Československá divadla* (1959, 1960). Od sezony 1961-62 začaly vycházet v periodicitě sezonní, od roku 1969 pod názvem *Česká divadla*. Obsahovaly personální obsazení jednotlivých divadel s přehledem jejich premiér a inscenátorů. Kromě těchto ročenek byly dokumentační fondy poměrně dlouho provizorní, s několika vzájemně neprovázanými kartotékami. Dlouho se hledaly adekvátní způsoby systematického třídění a ukládání. Přispěla k tomu

36 Sv.1) Milan Kundera: *Majitelé klíčů* (Režie O. Krejča, ND Praha 1962.), vyd. 1963. 2) William Shakespeare: *Richard III.* (Režie R. Koval, Ostrava), vyd. 1965. 3) Radovan Lukavský: *Hamlet. Pracovní deník* (ND 1958), vyd. 1965 4) Alfred Jarry: *Král Ubu* (Režie J. Grossman, DNZ 1964), vyd. 1966 5) Ján Cikker: *Vzkříšení* 1968 6) *Komedie o umučení a slavném vzkříšení Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista* (Režie E. Sokolovský, Std Brno, 1968) 7) Romain Rolland: *Hra o lásce a smrti* (Režie A. Radok, MDP 1964), vyd. 1969 8) Eugène Ionesco: *Nosorožec* (Režie A. Dvořák, Kladno). 1970. 9) Ladislav Fialka: *Knoflík* (Pantomima DNZ), vyd. 1972.

37 Výběr článků byl později stále více tematizován (např. s tématy *Divadelní stroje a zázraky*, *Tanec a výtvarné umění*). Vyšly zde i překlady celých prací (např. č. 53-54, *Týmová práce*, o bayreuthském *Nibelungově prstenu* v provedení týmu Boulez - Chéreau - Peduzzi - Schmidt, překlad knížky G. Kovalenka o scénografu Daniilovi Liděrovi, č.48, komentovaný překlad *Divadelních teorií italského cinquecenta*, č. 52, obsahující kromě Čtyř dialogů Leona de' Sommiho a traktátů Angela Ingegneriho také studii překladatele Zdenka Digrina, nebo výběr z *Divadelních revolucí XX. století* D. Bableta v (tehdy anonymním) překladu V. Effenbergra, sborník článků o Františku Trösterovi, č. 47, či sborník statí z pozůstalosti V. Jindry, č. 50-51.

38 První svazek o Josefu Svobodovi navázal na první práci, kterou o něm DÚ vydal už v 60. letech z pera D. Bableta v několika jazykových mutacích; další svazky byly věnovány např. J. Šrámkovi, K. Dudičovi, J. Brehmsovi, Z. Seydlovi, K. Svobinskému, O. Šimáčkovi, J. Malinovi aj.). Publikace byly věnovány výhradně scénografům, poněkud matoucí název měl vyjadřovat vztah scénografie a režie.

dlouhodobá prostorová tíseň a dlužno přiznat, že také nedostatek systematického zájmu pracovníků: dokumentace je disciplína, jejíž potřebnost je obecně uznávána, ale málo se daří získat pracovníky, kteří se jí věnují s plným zájmem. (Situace se vyřešila teprve v 70. letech, kdy byl jako vedoucí oddělení přijat Václav Štěpán, který dal dokumentaci systematický základ; přispělo k tomu i to, že se pro tyto fondy konečně našly vyhovující úložní podmínky, když se ústav přestěhoval do svého nynějšího sídla v Celetné ulici.)

Ojedinelým projektem, spojujícím výstupy dokumentační a bibliografické, byla řada *Drama, divadlo, dokumentace*, kterou inicioval počátkem 60. let Karel Kraus a která pokračovala i po jeho odchodu do Divadla za branou. Od roku 1962 do roku 1972 vyšlo osm svazků těchto malých příruček, věnovaných významným českým dramatikům a určených především pro potřebu dramaturgů; obsahovaly vedle základní informativní studie o autorovi úplnou bibliografii jeho díla a soupis jeho jevištních nastudování³⁹.

Dokumentace vydávala periodické informace o premiérách a výročích, bibliografie měla publikační nástroj v bulletinu, který od svých počátků (1959) pokračoval jako *Divadelní bibliografie* (1962-63), *Bibliografické záznamy z časopisů* (1963-64) a *Zprávy DÚ*.

Od svého vzniku ústav vydával katalogy výstav, programy divadelních přehlídek SČDU, na jejichž organizaci se rovněž podílel⁴⁰, brožury s dokumentací zahraničních zájezdů našich souborů⁴¹, jubilejní tisky⁴², soupisy repertoáru i další příležitostné tisky.

Významně se do konce 60. let rozrostla filmová dokumentace. Jak zaznamenaly Divadelní noviny⁴³ koncem 60. let měla už pětadvacet přírůstků vytvořených pod vedením J. Beránka a ve spolupráci s pražským Propagfilmem, některé též s televizí (záhy poté se začalo více využívat záznamové techniky televizní). Výběr námětů, dokumentace významných hereckých výkonů, úryvků z inscenací všech divadelních žánrů, portrétů scénografů apod. se snažil o co nejširší záběr. Vyniká mezi nimi několik ojedinelých projektů, zkoumajících možnosti tohoto typu dokumentace: především záznam zrodu Krejčovy inscenace *Romea a Julie* v ND 1963, jehož

39 Kłosová, L.: J. J. Kolár, 1962. Závodský, A.: G. Preissová, 1962. Justl, V.: Bratři Mrštíkové, 1963. Havel, V. – Ptáčková, V.: Josef Čapek dramatik a jevištní výtvarník, 1963. Krejčí, E.: Arnošt Dvořák, 1970. Myšička, Z.: Viktor Dyk, 1971. Vlašín, Š.: Jiří Mahen, 1971. Blahynka, M.: Nezval dramatik, 1972.

40 Např. *Festival současné české a slovenské drámy*. Bratislava 1960; *Divadelní tvorba*. Přehlídka inscenací československých činoherních divadel 1965.

41 Zájezd ND do Edinburku 1964; zájezdy Divadla za branou po Evropě 1965-1969.

42 Např. *Jiří Frejka. K nedožitým šedesátinám*. Pamětní tisk. Uspořádal Josef Träger. 1964.

43 Jap / =Jan Procházka: „Filmy Divadelního ústavu“, *Divadelní noviny* 12, 1968-69, č. 6, s. 6.

režisérem byl Radúz Činčera, a na druhé straně stříhový dokument Jaroslava Beránka o Radokově inscenaci Rollandovy *Hry o lásce a smrti* (z roku 1964).

Ve srovnání s novými možnostmi záznamové techniky působí uvedená čísla téměř směšně a zanedbatelně, ale vzhledem k nákladnosti tehdejší techniky jsou úctyhodná; koneckonců dnes tyto záznamy patří ke zvlášť významným divadelním památkám.⁴⁴

V. Období tzv. normalizace a jejích následků

Na počátku tohoto údobí, které tak dlouhodobě negativně postihlo naši společnost a kulturu, byla pro Divadelní ústav přece jen jedna událost pozitivní: konečně našel stálé sídlo v tzv. Mannhardtovském či Manhartském paláci v Celetné ulici na Starém Městě. Komplex jeho budov byl obnoven na přelomu 60. a 70. let rozsáhlou rekonstrukcí tehdy silně zchátralých pavlačových domů mezi ulicí Celetnou a Štupartskou. Počátky paláce sahají až do XIV. století, nese však dodnes jméno svého vlastníka z let 1706 -1736, Johanna Friedricha Mannhardta (či Manharta).⁴⁵ Je dalším paradoxem v malé historii Divadelního ústavu, že své dnešní stálé sídlo získal právě v první polovině 70. let, tedy v období, kdy pro oblast jeho působení (a nejen pro ni) nadlouho končily možnosti svobodnější práce.

Takzvaná politická normalizace po roce 1969 nutně zasáhla i slibně rozvíjenou činnost Divadelního ústavu, tím spíše, že byl vždy zařízením ministerstva, na což se v 60. letech pozapomnělo, třebaže i tehdy bylo jeho povinností pravidelně plnit uložené úkoly, jako byly informace o umělecké činnosti divadel, repertoáru a inscenacích. Nyní měl být ústav, jako jiné státní kulturní instituce, zároveň objektem i nástrojem této „normalizace“, tehdy případně označené jako „Biafra ducha“.

Zatímco v 60. letech se postupně ustoupilo od politicko-ideologického hodnocení, a hodnotila se celková úroveň umělecká, během normalizace se ideologie či politická kritéria nového režimu stala jediným požadavkem: předpokládalo se, že ústav bude plnit zejména funkci ideologického dozoru, slovem Václava Havla jakési „kulturní policie“.

Nově vzniklým útvarům, který zřídilo ministerstvo pro sledování hudební

44 Ve videotéce DÚ jsou dnes k dispozici v kopii na DVD, pořízených ve Filmovém ústavu, kam byly originální filmové záznamy předány, neboť DÚ už nedisponuje příslušnou projekční technikou.

45 Vysoký hodnostář císařského a královského soudního dvora převzal a dokončil stavbu paláce, který zaujal prostor několika předchozích gotických domů. (Stavbu započal už koncem 17. století Christian Stubing von Königstein). K historii i divadelní historii paláce viz Jan Pömerl: „Twenty years in the Mannhardt House/ Vingt ans à l'hôtel Mannhardt“, *Czech Theatre/Théâtre tchèque* 9/1995, Divadelní ústav 1995.

tvorby a produkcí a začlenilo do Divadelního ústavu, bylo hudební oddělení (1974-1995), které mimo jiné zajišťovalo informační servis, poradenství orchestrům a bylo koordinacním místem Roků české hudby. Sloužilo rovněž k vydávání různých katalogů českého hudebního života.

Pro funkce „ideového dohledu“ či přesněji denunce, které mělo plnit také a především oddělení dramaturgické a „hodnotitelské“, byl však ústav personálně vybaven poněkud problematicky: je třeba říci, že ani v letech nejtuzší normalizace v něm nedošlo k politicky motivovanému propouštění a naopak byli přijati někteří pracovníci, kteří měli nějaký politický „škraloup“, řečeno tehdejšími přiléhavým výrazem (tzn. menší provinilci, zatímco někteří „kádrově nepřijatelní“ mohli pracovat alespoň načerno). Během 70. a 80. let byla přijata řada mladších absolventů divadelní vědy a dramaturgie, kteří tu pracovali kratší či delší dobu. Začínat odbornou dráhu v DÚ bylo, jistě i pro nedostatek jiných pracovních příležitostí v oboru, po dlouhou dobu téměř pravidlem. Zároveň bylo jen málo těch, kdo se k cenzorským úkolům propůjčovali dobrovolně či dokonce ochotně. Nahlédneme-li do „hodnotitelských“ posudků, jež mohly být použity jako podklad k zákazu inscenací a jejichž kopie ústavní dokumentace uchovává, zjistíme, že mají sice kolísavou úroveň odbornou, ale sotva najdeme materiály denunciační⁴⁶ (k tomu se zřejmě užívalo spíše ústních „expertiz“); naopak jsou mezi nimi i takové recenze, které patří k nemnoha spolehlivým pramenům k divadlu 70. let (např. o umělecké úrovni Grossmanova chebského působení dodnes svědčí recenze Vladimíra Mráčka).

Ale třebaže ústav a jeho příslušní pracovníci plnili dohlížecí funkci neochotně i laxně, nelze tuto stránku jeho historie bagatelizovat: snahy o politickou reglementaci kulturních institucí, nátlak a vydírání, ani individuální morální selhání nelze ani popírat, ani zapomínat, už proto, že nejsou jen produktem totalitních režimů.

V období normalizace platil v celé kulturní sféře absolutní zákaz zaměstnávání určitých osob a zakázána byla nejen jejich činnost umělecká i publikační (a často i jakékoli jiné zaměstnání), ale sama jejich jména, tak jak tomu bylo ostatně i v letech padesátých. V letech sedmdesátých se seznamy „nežádoucích“ značně rozšířily. Platily nejen pro praxi provozovací a ediční, ale i pro knihovny a dokumentaci. Knihovna tento zákaz (soupis zakázaných knih byl pracovníkům doslova nadiktován) vyřešila po svém. Představovalo to ovšem velkou práci, neboť bylo nutno odevzdat příslušný „objem“ knih. Její pracovníci dokázali, jak dokládá svědectví knihovníků Jarmily Hrubešové, Aleše Zacha i Jarmily Svobodové, zachovat jádro tohoto knižního fondu a ostře sledované odvodky prohibičních titulů pomocí záměn uskutečnit s minimálními

46 Příznačné bylo v této době naopak, často i v samizdatové kritice, právě otupení kritického „ostří“; snižování měřítek patřilo v té době k nepsaným povinnostem, protože mohla být pro divadla nebezpečná; tento ochránářský postoj ovšem v dlouhodobé perspektivě divadlu neprosplával. (Pozn. aut.)

ztrátami. Spolehlivým čtenářům pak v knihovně půjčovali jak zakázané knihy a časopisy, tak samizdat, jako byl např. sborník *O divadle*. Pro knihovnu byly v těžké době zakoupeny rukopisy některých autorů postižených publikačním zákazem.⁴⁷ Někteří pracovali i pro jiná oddělení, především pro scénografické (např. Vratislav Effenberger nebo PhDr. Jiří Brabec); zde je třeba připomenout zásluhu V. Ptáčkové a jí řízené edice *Scénografie*. Pokud jde o činnost publikační, záhy byly zastaveny nejvýznamnější ediční řady, které vznikly v 60. letech, především *Inscenace*. Mělo to svou logiku, neboť edice zmizela zároveň s podmínkami, které ji inspirovaly – vždyť tehdy mizeli v první řadě vynikající autoři i jejich díla, inscenátoři i publicisté. Předposlední, 8. svazek této řady, věnovaný kladenskému provedení Ionescova *Nosorožce* (režie Antonín Dvořák), sice prozrazoval diplomatickou snahu zachovat ediční projekt ústupkem divadelníkovi silnému spíš mocensky než umělecky, ale byla to snaha neúspěšná už proto, že šlo o Ionesca, který patřil rovněž k zakázaným autorům. Podobně zanikla i řada *Drama, divadlo, dokumentace*, protože zákaz publikace určitých jmen se týkal i výstupů z dokumentace. Absurditu tohoto požadavku je dnes těžké pochopit, musíme proto připomenout, že se týkal jakýchkoli soupisů, výstav a jejich katalogů. (Ještě v roce 1983 nesměla být uvedena jména emigrantů či jiných „nevhodných“ osob na výstavě ke 100. výročí ND, a stejné nepsané, leč tvrdě vymáhané předpisy platily i pro PQ, i když tam byly častěji porušovány.) Přestože autory svazečků z počátku 70. let byli stranicky „konsolidovaní“ autoři (Š. Vlašín, M. Blahynka), musela se v bibliografických a inscenačních soupisech nutně objevit i tzv. nevhodná jména, a bylo proto nabíledni, že se tehdy stále víc prosazovala zásada „kdo nic nedělá, nic nezkaží“.

Přesto v těžké době vznikl ještě poměrně ambiciózní projekt *Slovníku světových dramatiků* (za redakčního řízení L. Kopáčové vyšlo od r. 1972 do r. 1984 sedm svazků); také zde se spojovala obecná prospěšnost slovníkového projektu s hojně pěstovanou „dobročinností“: poskytoval mj. obživu některým odborníkům pracujícím načerno. Z příruček, jež si uchovaly hodnotu dodnes, je třeba jmenovat zejména *Slovník italských dramatiků*, který připravil Zdeněk Digrin. Jednotlivé svazky byly koncipovány jako přípravné práce k soubornému slovníku světových dramatiků, na jehož realizaci už nedošlo.⁴⁸

Užitečná, poměrně málo známá je příručka *Slovník československých*

47 Je třeba říci, že s tichým vědomím ředitelky, která, jak napsala J. Machalická v úvodu k výše citovanému rozhovoru s Dr. Evou Soukupovou (viz pozn. 33), „s režimem uměla vždycky vyjít“, ale třebaže „pálila svíčku z obou stran“, měla jednu velkou přednost: „divadlo jí nebylo lhostejné“, pro české divadlo (a jeho schopné lidi) pracovala podle svých sil a možností. V době „normalizace“ Soukupová určité služby pro stranu odmítla (např. prověrku F. Pavlíčka, za což jí byla funkce ředitelky pozastavena, což potvrzují kromě ústních svědectví také některé dokumenty ze 70. let, podepsané „zastupující ředitelkou“ E.S.), jinak se ovšem normalizační kulturní či nekulturní politice podříдила. Jedno je však zřejmé: nikoho nevyhodila, řadě lidí pomohla.

48 Z názvů jednotlivých svazků, jejichž specifíkem je úplná bibliografie českých překladů a jejich uvedení, je patrné,

divadelních umělců 1945-1975, třebaže tento výstup z dokumentace shromáždil pouze základní biografická data (vydání 1979, s pokračováním v 80. letech).

Publikační činnost, jak je dobře patrné ze soupisu, uveřejněného na jiném místě v této knize, se v této době soustředila povětšinou do soupisů dramatické literatury, soupisů repertoáru divadel, katalogů výstav apod. Bez přerušení pokračovalo vydávání svazků **Scénografie**, jež ovšem nebyla v běžné distribuci, a rovněž řady **Režisér-scénograf**: výhodou oboru scénografie bylo, že jako „neverbální“ umění byla pokládána za ideologicky neutrální a byla tudíž méně hlídána, což ovšem neplatilo vždy, zejména v případech mezinárodní akce PQ.

Pomalé oživení publikační činnosti nastalo až koncem 70. let, kdy byla zahájena ediční řada **České divadlo**, kterou redigovali L. Kopáčová, J. Paterová a O. Roubínek.⁴⁹ Jako první svazek vyšel v roce 1979 sborníček *Jindřich Honzl o režii a herectví* (výbor sestavil a redigoval Jaroslav Pokorný), druhý (1980) byl věnován *divadlům studiového typu* (Ypsilon, Divadlo na provázku, Činoherní studio Ústí nad Labem aj.). Také další svazky byly věnovány střídavě historickým osobnostem a současnosti. Program této řady svědčí o taktice, spojující autory schválené a předem doporučené, kteří bez problémů prošli všemi druhy cenzury (Honzl), s „problematickými“, tedy riskantnějšími projekty, týkajícími se současnosti. Bylo příznačné, že tam, kde se redakce pokoušela systematicky rozšiřovat publikační možnosti o deskripci a analýzu současných divadelních tendencí (zejména 8. svazek řady, *O současné české režii 2*), okamžitě „ideově narazila“ a sborník nedostal povolení k distribuci (několik let pak odpočíval ve skladu, dostupný jen na zvláštní povolení, nebo byl také odebrán – prostým zcizením). Koncem 80. let se však už hranice „možného“ rozšiřují jak divadelním samizdatem, tak iniciativou, v níž se stýká povolená i pololegální publicistika v *Bulletinu aktivu mladých divadelníků* při novém divadelním svazu (někteří z přispěvatelů pracovali rovněž v DÚ); také tento bulletin byl ovšem „poloveřejná“ rozmnoženina, tj. určená jen vybranému okruhu čtenářů.

Informace o divadle v zahraničí byly většinou našich divadelníků téměř nedostupné, stejně jako jejich zdroj, zahraniční časopisy, které bylo možné číst pouze prezenčně v oborové knihovně. (Připomeňme, že také tyto časopisy, předplacené či získané výměnou, byly do knihovny DÚ dodávány až po cenzuře, která zabavila jakýkoli exemplář, v němž narazila na jméno našeho „nežádoucího“

že přednost měli autoři „spřátelených“ zemí, aby později mohlo dojít i na jiné země Evropy (*Maďarští autoři, Rumunští autoři, Autoři národů Asie a Afriky, Autoři NDR, Portugalští autoři, Italští autoři, Jugoslávští autoři*).

49 PhDr. Otakar Roubínek (1934 – 1992), divadelní dramaturg a publicista, autor monografie *F. F. Šamberk* (Praha 1985). Jako jeden z aktivních členů SČDU koncem 60. let patřil v době normalizační mezi „nezaměstnatelné“ provinilce, do DÚ byl přijat ředitelkou E. Soukupovou. Od roku 1990 byl dramaturgem činohry ND.

umělce, zejména emigranta). Periodikum *Světové divadlo*⁵⁰ chtělo alespoň zčásti zaplnovat tyto informační mezery. I zde se mísila snaha přinášet to, o co byl největší zájem, s povinnou daní „táboru socialismu“, nad nímž nesmělo převažovat divadlo západní, přestože i tento typ publikace, podobně jako *Scénografie*, nebyl tištěn, ale jen rozmnožován pro vybraný okruh odborného publika⁵¹. Byl to však nadlouho vítaný zdroj informací o divadle v zahraničí, jejichž výběr, pořizovaný z časopisů docházejících do DÚ, zachovával při všech zmíněných omezeních dobrou odbornou úroveň, uváděl zdroje, z nichž byly články přebírány, a disponoval řadou (anonymních) překladatelů, což byla další z neveřejných podpor lidí, postižených zákazem publikace.

Scénografické oddělení během 80. let pokračovalo především v ediční řadě *Režisér - scénograf*, jež dosáhla celkem patnácti svazků; zejména monografie Věry Ptáčkové *Josef Svoboda* (1983) byla pokusem o první souhrnnou analýzu Svobodovy práce, prací, jež svým rozsahem i obsahem přesahovala rámec této řady, podobně jako svazek poslední, monografie Jiřího Hilmer *František Tröster* (1989).

Kromě četných katalogů výstav a PQ a publikací dokumentačního typu, jako např. slovníček *Jevištní a kostýmní výtvarníci českých divadel* (1983), vznikla z iniciativy V. Ptáčkové ve scénografickém oddělení také jubilejní publikace *Mozartův Don Giovanni v Praze* (1987), po níž následovala ještě publikace *Mozartovy opery pro Prahu*;⁵² která však vyšla až na počátku 90. let a doplatila na tehdejší pokles čtenářského zájmu.

Vedení Divadelního ústavu se během 80. let proměnilo. První ředitelka byla z funkce odvolána na podzim 1984,⁵³ vystřídali ji postupně dva ředitelé, Jan Kristek (1984 – 1987) a Jaroslav Fixa (1987-1990), jejichž přínos k činnosti DÚ byl však zanedbatelný.

50 Od r. 1975 do r. 1990 vydáno celkem 15 čísel v redakci, na níž se (postupně) podíleli Luboš Bartošek, Blanka Calábková, Jonatan Tómeš, Ivana Vadlejchová a Tomáš Vondrovic.

51 Viz označení v tiráži: „pro interní potřebu československých divadel a odborných institucí“, nebo dokonce: „účelová studijní pomůcka, pouze pro interní potřebu“.

52 Hilmer, Jiří - Volek, Tomislav - Ptáčková, Věra. *Mozartův Don Giovanni v Praze*. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1987. - Hilmer, Jiří - Volek, Tomislav - Ptáčková, Věra. *Mozartovy opery pro Prahu*. Soupis inscenací Vlasta Koubská. 2. dopl. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1991.

53 Odvolána byla v říjnu 1984 (u nás) obvyklým způsobem, tj. v době své nepřítomnosti. Formálně zůstala v DÚ jako vedoucí scénografického odboru, věnovala se však především činnosti OIŠSTAT, mezinárodního střediska scénografií.

VI. Od 90. let k současnosti

V listopadových dnech 1989 se Divadelní ústav – především díky aktivitě svého mladšího osazenstva z oddělení dokumentace a knihovny – změnil v pohotovité centrum „sametového“ převratu⁵⁴, **Informační a koordinační centrum českomoravské divadelní obce**, a zaměstnanci si zvolili do čela Karla Krále. (Pro průběh listopadových událostí je charakteristický groteskní detail: ředitel Jaroslav Fixa setrval během těchto pohnutých dnů závěru roku 1989 uzavřen v ředitelně – a formálně tak ve funkci zůstal do začátku roku následujícího.) Král pak oficiálně působil jako ředitel pouze do března 1990 a odešel, aby založil nezávislou divadelní revue *SAD* (*Svět a divadlo*).

Po něm nastoupila Helena Albertová, která v ústavu pracovala od 70. let v oddělení scénografie a výstav; ve funkci ředitelky působila od 1. 4. 1990 do konce roku 1995. Pod jejím vedením vstoupil DÚ do 90. let s jasně stanovenými úkoly: především musel překonat ambivalentní pověst, kterou si vysloužil v předchozích letech, a prokázat svou užitečnost pro české divadlo, jež byla v první listopadové euforii zpochybňována. Bezprostředním úkolem bylo zachovat a dále rozšiřovat cenné fondy i aktivity a dohnat novou inforatickou techniku, otevřít se co nejvíce divadelníkům a jejich aktuálním snahám a potřebám, stát se živým dokumentačním, informačním a poradenským centrem českého divadla. A ovšem také obhájit sídlo ústavu, o něž byl počátkem 90. let zahájen restituční spor. (Jeho složité peripetie a protichůdné soudní výsledky, zrcadlící společensko-politický vývoj 90. let, tu nemůžeme sledovat. Skončil až za vedení následujícího ředitele ztrátou třetiny domu ve prospěch restituentů, což pak znamenalo nutnost komerčního pronájmu této části.)

Už na počátku tohoto období bylo jedním ze symbolických počinů nového vedení nové využití konferenčního sálu DÚ, dosud jen málo využívaného, pro divadlo. (Připomíná se tak tradice jedné z prvních staroměstských scén, působících po roce 1715 po dvacet let ve velkém sále Mannhardtského paláce.) Nejprve zde našlo dočasnou zkušebnu restituované Divadlo zbranou II, poté byl sál adaptován na divadlo, kde našel své stálé sídlo Divadelní spolek Kašpar.

Jedním z nejnaléhavějších úkolů bylo rychlé zavedení počítačové sítě. S tím souviselo i převádění informačních fondů do elektronické podoby (s přípravou elektronické informační databáze se začalo už na konci 80. let). Přesto, že se v tomto směru pokračovalo poměrně rychle, byl to dlouholetý úkol, který je dnes do velké míry naplněn.

Zároveň ústav procházel strukturálními proměnami, jež souvisely s aktuálním

54 O tom viz rozhovor s „zímním ředitelem“ DÚ Karlem Králem v této knize.

vývojem české (i mezinárodní) divadelní scény, i s proměnou charakteru a potřeb české divadelní sítě.

Podstatnou změnou bylo v roce 1995 zrušení hudebního oddělení, jehož činnost byla pocitována jako nesourodá s posláním ústavu; zůstalo z něho zachováno jen sídlo nevládní organizace České hudební rady (od r. 1993).

Navázala na ni po roce 2005 hudební sekce Institutu umění, která spolupracuje na výzkumných grantech IU, poskytuje konzultační službu orgánům státní správy i hudební veřejnosti; slouží jako koordinační centrum samostatných projektů, vydává informační a propagační publikace o české hudbě. Je sídlem sekretariátu České hudební rady.

Rychlé změny a celou produkci celého spektra divadel, působících u nás, je už stěží možné evidovat v úplnosti, a to přesto, že ročenky *Divadlo v České republice* svým stále narůstajícím rozsahem už začátkem nového tisíciletí přesáhly možnosti knižní publikace; od ročníku 2003-2004 jsou už vydávány pouze na elektronických nosičích.

Vzhledem k dynamice kulturních proměn v 90. letech i počátkem nového století musel Divadelní ústav častěji přehodnocovat svůj program a přizpůsobovat jej novým požadavkům. Těžištěm zůstávají oborové služby dokumentačně-informační a jejich dostupnost na síti. K oddělením zabývajícím se těmito službami přibyla videotéka, zachycující ve značně širokém výběru výraznější současnou domácí divadelní produkci.

Rozrostla se fotografická sbírka, rozšiřovaná (kromě jiných přírůstků) činností fotografa Viktora Kronbauera. Byl v té době interním pracovníkem ústavu a udržel divadelní fotografii na vysoké umělecké úrovni i v době, kdy se octla pod silným komerčním tlakem. (Tento obor zůstává, jak známo, dodnes hlavně doménou fotografů – divadelních nadšenců, kterým se už podařilo připravit další generaci.) Kronbauerovo působení napomáhá rovněž propagaci českého divadla v zahraničí: jeho fotografie nejen velkou měrou přispívají k informativní i výtvarné úrovni časopisu *Czech Theatre*, ale získaly několikrát nejvyšší ocenění na trienále divadelní fotografie v Novém Sadu.

Cizojazyčný časopis byl jedním z prvních vydavatelských počinů nového vedení. Byl založen v roce 1991 k propagaci našeho divadla v zahraničí. Nejprve šlo o společný projekt česko-slovenský: *Czech and Slovak Theatre / Théâtre tchèque et slovaque* vycházel dvakrát ročně dvojjazyčně do konce roku 1993. Jako *Czech Theatre / Théâtre tchèque* si zachoval periodicitu i dvojjazyčnou podobu do č. 14 (1998), od čísla 15 (1999) zaznamenává jako *Czech Theatre* nejvýraznější počiny českého divadla jednou ročně.

V době krize knižního trhu ústav ediční činnost nejprve utlumil. Na několik let obnovil *Zprávy Divadelního ústavu*, vydávané jako cyklostylované informační periodikum pro potřeby divadel desetkrát do roka; obsahovaly jak recenze, tak informace z jednotlivých oddělení a informace o novinkách knihovny, i anotované záznamy z cizojazyčných divadelních časopisů. Edice dokončila rozpracované tituly, některé převzala ze zaniklých nakladatelských domů a dokončila. Nově se ústav zaměřil především na založení a udržení odborných časopisů: ze zaniklého nakladatelství Panorama převzal časopisy *Loutkář* a *Taneční listy*, dále založil čtrnáctideník *Divadelní noviny*; v druhé polovině 90. let se časopisy osamostatnily.

Nemalým úspěchem ústavu bylo rovněž to, že se podařilo uhájit další existenci PQ, počátkem 90. let rovněž zpochybněného. K jeho 8. ročníku (1995) připravilo scénografické oddělení rozsáhlou obrazovou publikaci Věry Ptáčkové *Zrcadlo světového divadla* (partie o divadelní architektuře napsal Vladimír Adamczyk) v české a anglické podobě, shrnující jeho podobu a výsledky od prvního ročníku do roku 1991.

V roce 1993 byl v rámci redukce ústavů ČSAV do DÚ začleněn *Kabinet pro studium dějin českého divadla* spolu s akademickou *Divadelní revuí* a činnost DÚ se tak rozšířila o oblast historického výzkumu. V roce 1995 vydal Kabinet první výsledek svého výzkumu dějin našeho divadla po roce 1945, publikaci *Česká divadelní kultura v datech a souvislostech* (první část, Divadlo v totalitním systému, je nástin poválečného divadelního vývoje, druhá část je faktografické kalendárium událostí 1945-89).

PhDr. Ondřej Černý, ředitel jmenovaný po konkurzu, vedl ústav v letech 1996-2007. Převzal zkonsolidovaný ústav, s cílem dále modernizovat jeho služby a především průběžně zveřejňovat všechnu jeho činnost. Pod jeho vedením se DÚ soustředil na budování dokumentačních databází a jejich zpřístupňování na informačním portálu českého divadla www.divadlo.cz, který dnes slouží široké veřejnosti. Těžištěm práce ústavu zůstává práce dokumentační a bibliografická (v této době bylo založeno samostatné bibliografické pracoviště). Ústav se zároveň vzdal funkce jakéhosi oficiálního, ale do velké míry anonymního „arbitra“, recenzujícího všechnu produkci českých divadel prostřednictvím specializovaných oddělení (což je přenecháno denní i odborné publicistice v tisku i dalších médiích) a nadále nabízí především služby poradenské a expertní. Posílil rovněž propagaci českého divadla doma i v zahraničí pomocí výstav, překladatelsko-edičních projektů i koprodukcí, a rovněž aktivitu sbírkotvornou (založení scénografické sbírky z fondu scénografických návrhů, jež se v ústavu shromáždily z darů a nákupů od konce 50. let).

Ediční činnost ústavu se během 90. let zásadně proměnila, když se stal jedním

z největších *nakladatelství odborné divadelní literatury* u nás. Nejprve začal vydávat pod starými názvy nově koncipované řady *České divadlo* (od roku 1994) a *Světové divadlo* (1993), přinášející původní i přeložené divadelně vědné práce. Zpočátku se snažil vyjít vstříc potřebám divadelních škol (DAMU, JAMU), s nimiž kooperoval, nežli se vydavatelsky i nakladatelsky osamostatnily, stejně jako koncem 90. let divadelní časopisy. Za vedení ředitele Černého, který prosazoval velké ediční projekty, byly vydány tituly, vycházející vstříc potřebě oborové literatury naučného charakteru, určené především studentům, jako byl překlad *Dějin divadla* O. L. Brocketta (1999, 2008) a *Slovník divadelní antropologie* Eugenia Barby a Nicolò Savareseho (2000), vydané v koprodukcii s NLN (Nakladatelství Lidových novin), nebo *Divadelní slovník* P. Pavise (2003). Byly založeny nové ediční řady, věnované vydávání divadelních her: *Současná hra* (dosud 41 svazků), a *Divadelní hry*, v níž vycházejí reprezentativní výběry z her autorů 20. století (dosud 10 svazků).

Ve spolupráci s Kabinetem pro studium dějin českého divadla se rozšířila edice *České divadlo* o řadu s podtitulem *Eseje, kritiky, analýzy* (dosud pět svazků).⁵⁵

Kabinet pro studium dějin českého divadla zahájil v polovině 90. let velký projekt *České divadelní encyklopedie*, financovaný z prostředků pro vědu a výzkum Ministerstva kultury ČR; autorsky se na něm podílejí z velké části externisté. Tematicky vymezené svazky *Encyklopedie* přinášejí biografie uměleckých osobností a souborů.⁵⁶ Kabinet inicioval vznik Teatrologické společnosti, na jejíž činnosti se významně podílí, pokračuje v přípravě a vydávání akademické *Divadelní revue*, jež letos dovršuje dvacet let existence (vychází od roku 1989) a připravil rovněž – v rámci svého působení v mezinárodní organizaci divadelně historického výzkumu (FIRT) – několik mezinárodních konferencí (spolu se sborníky z těchto konferencí).

Významnou část činnosti DÚ tvoří jeho působení zahraniční, jehož činnost se rozšiřuje úměrně k rostoucí tendenci divadelní „globalizace“. Posílena je snaha propagovat české divadlo akcemi většího dosahu, spojujícími překlady her, přednášky, zájezdy souborů, výstavy apod., soustředěnými vždy do určitého místa, s pomocí českých kulturních center v zahraničí. Na prvním místě zůstává průběžná péče o PQ, mezinárodní přehlídku scénografie, divadelní architektury a kostýmu, která

55 Karel Kraus: *Divadlo ve službách dramatu*. Editorka Jana Patočková, 2001; K. H. Hilar: *O divadle*. Editorka Eva Šormová, redaktorka Barbara Topolová, 2002; Jiří Frejka: *Divadlo je vesmír*. Editorka Ladislava Petišková, 2004; Sergej Machonin: *Šance divadla*. Editorky Terezie Pokorná, Barbara Topolová, redaktor Michael Špirit, 2005; Václav Tille: *Kouzelná moc divadla*. Editor František Knopp, redaktorka Eva Šormová 2007.

56 Dosud vyšly čtyři svazky: *Česká divadla. Encyklopedie divadelních souborů*. Red. Eva Šormová, 615 str. Vydal Divadelní ústav Praha, 2000; *Český taneční slovník. Tánc, balet, pantomima*. Red. Jana Holeňová, 381 str. Vydal Divadelní ústav 2002; *Hudební divadlo v českých zemích. Osobnosti 19. století*. Red. Jitka Ludvová, 700 str. Vydaly Divadelní ústav a Academia 2006; *Starší divadlo v českých zemích do konce 18. století – Osobnosti a díla*. Red. Alena Jakubcová, 760 str. Vydaly Divadelní ústav a Academia 2007. – Další dva svazky prošly oponenturou a chystají se k vydání, další jsou rozpracovány.

ani po čtyřiceti letech neztratila svůj význam. Ústav rovněž „zastřešuje“ většinu domácích středisek mezinárodních divadelních organizací, působících pod hlavičkou UNESCO.⁵⁷

Jednou z posledních významných změn ve struktuře ústavu, kterou inicioval ředitel O. Černý, bylo založení Institutu umění (leden 2005). Od roku 2007 působí Divadelní ústav pod novým názvem Institut umění-Divadelní ústav (IÚ-DÚ, později IDU).

Po odchodu ředitele O. Černého v roce 2007 se v konkurzu umístila jako první Eva Žáková, jež byla pověřena řízením, nebyla však ministrem ve funkci potvrzena. V březnu 2008 byla jmenována ředitelkou ing. Pavla Petrová.

Závěrem

Divadelní ústav měl od svých počátků dvojí tvář: musel nejen plnit řadu úkolů odborných, ale také sloužit ministerstvu jako informační – a zároveň i kontrolní, dohlížecí orgán. Této funkci se bránil více či méně úspěšně: janusovská dvojitvářnost, vlastní větší či menší měrou všem našim novodobým vzdělávacím, kulturním i vědeckým institucím, byla v případě našeho ústavu tím viditelnější, že byl (a zůstal) ústavem rezortním, ministerstvu kultury přímo podřízeným. Byl tedy určen nejen ke službě českému divadlu, ale rovněž (a někdy především) svému zřizovateli, a proto se jeho „hodnotitelská“ funkce za tzv. normalizace akcentovala. Mnohokrát byla proto potřeba DÚ nejen uznávána, ale i zpochybňována, ať už divadelníky samými, v souvislosti s funkcemi, jež ústavu občas připadly v minulosti a kterými se jistě nelze chlubit, tak v souvislostech nových, kdy se akcentují tržní principy a kulturní instituce vůbec se mohou zdát zbytečné těm, kdo nepokládali ani dříve, ani dnes za potřebné kulturní „statky“, natož poučení z minulosti. Existenci Divadelního ústavu bylo proto třeba v posledních letech několikrát veřejně bránit. Bylo potěšitelné, že se k jeho obraně v letech 2006, kdy mu hrozilo přestěhování do Brna, a podobně v roce 2007, kdy se uvažovalo o jeho sloučení s NIPOS, připojilo mnoho významných hlasů osobností z řad divadelníků i dalších představitelů kulturního života, mj. Václav Havel. Snad to konec konců přispělo, byť třeba jen dočasně, ke „zviditelnění“ ústavu, řečeno oblíbeným slovem dneška.

Žádná instituce veřejného zájmu (podobně jako veřejný funkcionář) nemůže

57 ITI / IIT (Mezinárodní divadelní ústav), založený v Praze 1948, AICT / IACT (Mezinárodní asociace divadelních kritiků), ASSITEJ (Mezinárodní sdružení divadel pro děti a mládež), OISTAT / IOSTAT (Mezinárodní sdružení divadelních scénografů a techniků), FIRT / IFRT (Mezinárodní federace pro divadelní výzkum), UNIMA (Mezinárodní loutkářská unie), SIBMAS (Mezinárodní společnost knihoven a muzeí divadelního umění).

jistě svou existenci a funkci pokládat za jednu provždy dané, ale tuto nesamozřejmost existence je třeba chápat jako přirozenou potřebu živé instituce, a neměla by být permanentní hrozbou „shora“, která se vynoří pokaždé, když po letech tučných přicházejí hubená a s nimi nutné šetření. Některé funkce nynějšího Institutu umění-Divadelního ústavu se vzhledem k současné podobě či podobám divadla samého mohou i musí dále proměňovat. Vznikají nové, jiné ustupují do pozadí nebo i mizí, jako tomu bylo v minulosti několikrát. Ty nejzákladnější, totiž průběžná dokumentace českého profesionálního divadla, vytváření dokumentačních fondů, jejich kontinuální rozšiřování a udržování, stejně jako služba oborové knihovny a bibliografie, i činnost badatelská a specializovaná aktivita ediční, zůstávají nutnou a nenahraditelnou službou českému divadlu, významnou součástí jeho paměti. A jeho propagace je stále potřebnou službou jeho živé existenci.

Postskriptum

Tento pokus o první stručný náčrt historie někdejšího DÚ (dnes IDU) si nedělá nárok ani na přesnost, ani na úplnost. Pouze v první části, do konce 50. let, se snaží o co největší objektivitu a je podložen archivním materiálem z úředních spisů MŠV, případně MK, dnes uchovávaných v Národním archivu ČR.

V dalším období už bylo nutno vycházet z dostupného materiálu (přičemž zásadní překážkou je absence vlastního archivu naší instituce) a vzpomínek pamětníků, včetně paměti vlastní, neboť Divadelní ústav pamatují jako jeho uživatelka od dob svých studií, kdy byl založen, až do konce 80. let. Od roku 1990, kdy jsem do ústavu nastoupila jako jeho interní pracovnice, je můj pohled nutně zainteresovaný a zkrleslý osobní účastí a chatrná paměť mi až dodatečně připomíná, kolik podstatných momentů jsem opomněla. (Namátkou třeba peripetie kolem vlastního reprostudia Hamlet a nové „image“, kterou dal ústavu Egon Tobíáš, či specializovanou prodejnu divadelní literatury Prospero a mnoho dalších.) Uvítám každou věcnou informaci, doplněk, korekturu i kritiku, která by mohla přispět k archivu naší instituce.

Archivní dokumenty i citace z tisku jsou vesměs přetištěny v původní podobě, bez přepisu do dnešní pravopisné normy.

Děkuji pracovnícím IV. oddělení Národního archivu ČR, jmenovitě PhDr. Michaele Munkové, za vstřícnou spolupráci při vyhledávání dokumentů z archivu ministerstva kultury.

Jana Patočková

KNIHOVNA

Hlavním úkolem knihovny je shromažďovat, zpracovávat, uchovávat a zpřístupňovat veškerou bohemistickou divadelní literaturu a periodika a výběrově literaturu zahraniční. Její fondy rostou nákupem, dary i výměnou mezi knihovnami. Mnohé zahraniční materiály získává knihovna díky spolupráci s mezinárodním divadelním ústavem /ITI/. Po roce 1974, kdy byl Divadelní ústav sloučen se Scénografickým ústavem, obohatila knihovna své sbírky o teatralia jeho scénografické knihovny. Po příchodu Kabinetu pro studium dějin českého divadla do Divadelního ústavu převzala knihovna i část jeho knihovny. V době, kdy v Divadelním ústavu nebylo samostatné bibliografické oddělení, plnila jeho funkci knihovna.

V současné době má knihovna sbírku cca 113 000 svazků odborné divadelní literatury, dramatických textů, literatury příbuzných oborů a časopisů.

Ročně vzroste fond průměrně o 1 400 svazků.

Nejpočetnější částí knihovny je fond dramatických textů, který dnes obsahuje včetně duplikátů přes 60 000 svazků textů divadelních her, vytvořených od starověku po dnešek, v různých variantách, vydáních, úpravách a překladech. Snažíme se soustředit všechna česká vydání divadelních her, protože se velmi často liší buď textovými úpravami autora nebo upravovatele, anebo obsahují doslovy či předmluvy s cennými informacemi pro divadelní praktiky i teoretiky. Bibliofilská nebo bohatě ilustrovaná vydání se u divadelních her vyskytují zřídka, ubývá i tištěných vydání her vůbec.

Knihovna ve svém fondu uchovává mimo jiné i velmi vzácnou sbírku nepublikovaných textů divadelních her. Základem ojedinelé sbírky jsou divadelní texty, které shromažďovaly divadelní agentury v letech 1918 - 1939, dále jsou zde režijní knihy, autorské překlady divadelních her a v neposlední řadě i dramaturgicky upravené divadelní texty.

Unikátní fond nepublikovaných divadelních her v uvedeném rozsahu neobsahuje žádná knihovna na území České republiky. Analýza jeho „fyzického“ stavu proběhla v roce 2006 v rámci generální revize fondů knihovny Divadelního ústavu. Zásadním zjištěním byl mizející ormigový tisk u velkého počtu agentážních textů. Nevratné změny v kvalitě a čitelnosti primárních dokumentů by vedly ke ztrátě cenného kulturního bohatství. Pro záchranu textů vypracovala knihovna projekt : „Digitální kopie nepublikovaných textů divadelních her ve fondu knihovny Divadelního ústavu a jejich zpřístupnění ve vnitřní síti Institutu umění - Divadelního ústavu“. Digitalizace a následné napojení plných textů na katalogizační záznamy začala v roce 2008, je financována pomocí grantu MK ČR a je naplánována do roku 2011.

Kromě již zmíněných textů někdejších agentur, z nichž některé jsou ještě ručně opisované, shromažďuje knihovna v maximální úplnosti i rozmnožené texty divadelních her vydaných DILIA, případně rozmnožovaných divadly pro vlastní potřebu.

Podle možností doplňujeme fond i o cizojazyčné verze divadelních her českých autorů. Hry zahraničních autorů máme často i v jazyce originálu. V originálech se snažíme získávat zejména kritická vydání klasiků a významná díla moderních renomovaných autorů světového divadla. Rozhlasové a televizní hry zařazujeme pouze doplňkově.

Fond domácí i zahraniční, soudobé i historické odborné literatury obsahuje více jak 30 000 svazků. Jeho součástí jsou dlouhá léta pečlivě doplňované všeobecné i speciální encyklopedie, slovníky a bibliografie pro informační služby uživatelům.

V tomto fondu shromažďujeme i literaturu hraničních oborů: výtvarného umění, hudby, architektury, etnografie, filmu, rozhlasu, televize apod.

V úplnosti uchovává knihovna samozřejmě publikace Divadelního ústavu, kterých bylo vydáno již bezmála šest set.

Do knihovny dochází ročně kolem 65 titulů českých a stejné množství zahraničních časopisů. Většinu z nich vážeme a uchováváme v časopiseckém fondu, čítajícím téměř 7000 svazků současných i zaniklých titulů časopisů.

Základní fondy knihovny doplňuje i dosti výjimečná sbírka kabaretních výstupů a písniček, vzácný fond kostýmních grafických listů a fond hudebnin, který obsahuje klavírní výtahy oper a operet.

Fondy knihovny jsou uživatelům zpřístupňovány systémem klasických autorových lístkových katalogů. Samostatné katalogy jsou budovány pro fond časopisů, hudebnin, kabaretních textů a kostýmních listů.

V roce 1991 přešla knihovna na automatizovaný systém zpracovávání knihovnických fondů. Zpočátku používala systém ISIS. V letech 1997 – 2002 proběhla v knihovně, díky grantu MK ČR, retrokatalogizace do automatizovaného systému KP-SYS. Díky retrospektivní katalogizaci byly v elektronickém katalogu zpřístupněny všechny záznamy publikovaných knih, které se nacházejí ve fondu knihovny. Vzniklá databáze je od roku 1999 základem automatizovaného výpůjčního procesu a od roku 2002 je katalog zveřejněn v síti Internet. Následně byl v knihovně využíván systém KP-WIN a v současné době pracujeme v systému KP-SQL. Katalog knihovny je unikátní průběžně doplňovanou oborovou databází.

Čtenářům je v knihovně k dispozici rozsáhlá síť knihovnických služeb. Vedle základních absenčních a presenčních výpůjček jsou to informační, konzultantské a rešeršní služby a v neposlední řadě i služby reprografické.

Od května 2004 nabízí knihovna DÚ nové služby. Prostřednictvím internetu si čtenář může rezervovat vypůjčený dokument a zobrazit vlastní čtenářské konto. Prodloužit si výpůjční dobu u svých výpůjček si čtenáři pomocí internetu mohli již v roce 2003.

V roce 2005 rozšířila knihovna své služby o elektronické dodávání dokumentů

v rámci projektu Virtuální polytechnické knihovny. Základním úkolem je zprostředkování článků z periodik elektronickou cestou. Výběr probíhá na základě aktualizovaného souborného katalogu VPK, do kterého jsou zanesena periodika dostupná v knihovně Divadelního ústavu.

A v červnu stejného roku je na internetu zavedena informační služba Infopult, která slouží pro jednodušší a snazší cestu k informacím. Prostřednictvím internetové stránky může kdokoli položit dotaz z oblasti divadla nebo činnosti Divadelního ústavu. Dotazu se ujmou odborní pracovníci ústavu, kteří ho s pomocí dostupných zdrojů a fondů zodpovědí e-mailem.

Meziknihovní výpůjční služba je v knihovně prováděna na základě platných směrnic o poskytování MVS. Pro odborné pracovníky DÚ jsou zajišťovány též výpůjčky prostřednictvím mezinárodní MVS.

Audiotéka Divadelního ústavu umožňuje studium audiozáznamů mluveného slova a hudebního divadla. Záznamy jsou převážně na CD nosičích a gramofonových deskách. Ve správě knihovny se nachází audiofond Divadelního ústavu. Audiofond obsahuje gramofonové desky, audiokazety a CD s nahrávkami různých hudebních žánrů a českého mluveného slova z oblasti divadla. Jednotlivé nosiče jsou postupně katalogizovány do automatizované databáze KP HUD. Zásadním přírůstkem fondu jsou zdigitalizované záznamy šelakových gramofonových desek, které jsou prezentovány prostřednictvím serveru ve formátu MP3. Audiotéka slouží veřejnosti od roku 2005.

Po revoluci v roce 1989 navázala knihovna i řadu mezinárodních styků.

K základní aktivitě v této oblasti patří členství v mezinárodní organizaci SIBMAS /Mezinárodní společnost divadelních knihoven a muzeí/. Divadelní ústav je sídlem sekretariátu národního střediska. V současné době má národní středisko SIBMAS 20 členů.

Knihovna Divadelního ústavu dnes patří jako veřejná specializovaná knihovna k nejvýznamnějším evropským knihovnám zaměřeným na oblast divadlo. Jako vedoucí v knihovně Divadelního ústavu působili Karel Kratochvíl (1961 – 1968), Jarmila Hruběšová (1968 – 1981), Aleš Zach (1981 – 1982), Jarmila Svobodová (1982 – 2000) a Helena Hantáková (2001 – dosud).

V dnešní organizační struktuře ústavu patří knihovna spolu s informačně – dokumentačním oddělením, bibliografií a oddělením sbírek a archivu pod Úsek fondů a služeb, který vede Ondřej Svoboda.

Jarmila Svobodová, Helena Hantáková

BIBLIOGRAFICKÁ ČINNOST

Základy dnešních bibliografických fondů Divadelního ústavu položila bibliografická sekce Aktivu historiků českého divadla na počátku padesátých let. Divadelní dokumentací bylo pověřeno III. oddělení ČDLJ (Československé divadelní a literární jednatelství, později DILIA), které spravovalo fond divadelních textů, převzatých po soukromých divadelních agenturách, zlikvidovaných po únoru 1948. Od roku 1959 se staly excerpované materiály základem bibliografické činnosti Divadelního ústavu. Tady se těžištěm další práce stalo budování retrospektivních bibliografických kartoték a vydávání různých výběrových článkových i knižních tištěných bibliografií.

V padesátých letech začaly práce na projektu bibliografické kartotéky, která by zachycovala všechny články o divadle publikované ve vybraných novinách a časopisech vycházejících na našem území od roku 1860 (vznik Národních listů) do roku 1952. Od roku 1953 měla být článková divadelní bibliografie součástí *Bibliografického katalogu ČSR - Články v českých časopisech*. Protože ale divadlo bylo v národní bibliografii zachycováno jen výběrově, byla postupně rozšířena excerptce článků do kartotéky z vybraných novin a časopisů až do roku 1990. Dnes obsahuje kartotéka přes 300 000 záznamů, řazených podle hesel věcných, jmenných, místních i autorských.

V letech 1963 až 1975 zpracoval dr. Miroslav Halík pro Divadelní ústav kartotéku tištěných i rozmnožených původních nebo do češtiny přeložených činoherních textů (cca 50 000 záznamů). Zahrnuty jsou i rukopisy archivované v knihovně DÚ. Nezpracovány zůstaly texty publikované pouze časopisecky. Práce je dovedena do roku 1972. Z materiálů této kartotéky vydal DÚ celkem osm svazků soupisů do češtiny přeložených textů jednotlivých národních kultur. (*Antické hry, Bulharské hry, Jugoslávské hry, Maďarské hry, Polské hry, Rumunské hry, Ruské a sovětské hry, Severské a nizozemské hry*.)

Od roku 1969 měla být souběžná článková bibliografie divadelní literatury zpracovávána v ročenkách. Bohužel ani jeden svazek nevyšel knižně, ale vyexcerpovaný materiál za léta 1969 - 1976 je uložen v lístkové podobě. V únoru 1999 byla zahájena práce na konverzi kartotéky do databáze KPsys.

V letech 1945-1965 zpracovávala knižní bibliografii divadelní literatury Státní vědecká knihovna v Olomouci. V letech 1945-1965 vydala olomoucká knihovna postupně tři pětileté kumulace soupisů Literatura o divadle a divadelní hry. Od roku 1966 pokračuje ve zpracování těchto bibliografií Divadelní ústav. Svazek *Literatura o divadle a divadelní hry 1966 - 1970* mohl vyjít až v roce 1990. Soupisy knižních publikací dalších patnácti let vyšly pod názvem *Knihy o divadle 1971 - 1980* (1986) a *Knihy o divadle 1981 - 1985* (1989),

zahrnují však jen odbornou literaturu, produkce divadelních her zpracována není.

Zpracovali jsme bibliografii jednadvaceti ročníků časopisu *Divadlo* (od prvního čísla ze září 1949 do zániku v březnu 1970). Obsah časopisu je zpracován komplexně, to znamená, že zachycuje nejen všechny články, zprávy, recenze knih..., ale i otištěné hry, scénky, baletní, operní a filmová libreta, povídky či básně. Soupis je rozdělen na část systematickou a část osobní. Systematická část je uspořádána podle třídění použitého již v předchozích bibliografiích DÚ. V části osobní jsou články o dramaticích a divadelních umělcích. Personální hesla jsou uspořádána abecedně, referáty o inscenacích jsou zařazeny pod jméno dramatika, eventuelně autora hudby a odkázány do části systematické pod heslo divadla. Bibliografie je opatřena jmenným a názvovým rejstříkem, seznamem šifer autorů článků a přehledem členů redakce jednotlivých ročníků.

V DÚ byly rovněž zpracovávány příležitostné bibliografie: personální bibliografie autorů pro edici DÚ Drama - divadlo - dokumentace (J. J. Kolár, G. Preissová, bratří Mrštíkové, J. Čapek, A. Dvořák, V. Dyk, J. Mahen, V. Nezval, v rukopise zůstala bibliografie díla J. Zeyera, O. Scheinpflugové, E. Bozděcha, O. Fischera, J. Kvapila a J. Langerá).

Od konce padesátých let do roku 1972 DÚ zpracovával výběrovou anotovanou bibliografii článků ze zahraničních časopisů a v různých podobách vydával (*Bulletin DÚ*, později *Zprávy Divadelního ústavu*, 1973 - 1974 *Divadlo ve světě*), od června 1990 do června 1995 opět *Zprávy Divadelního ústavu*).

Koncem šedesátých let vycházela výběrová bibliografie knih a článků vyšlých v Československu *Bibliografický sešit* (1965 - 1969).

V lednu 1994 bylo zahájeno automatizované zpracování článkové bibliografie do vlastní aplikace programu ISIS. Průběžně byl excerpován odborný divadelní tisk a výběrově některé noviny a časopisy kulturního zaměření.

V září 1996 byl nedostačující program nahrazen novým automatizovaným systémem KPsys a bylo možné zahájit práce na registrující článkové bibliografii, která v relativní úplnosti zachytí články o divadelním dění v České republice. Znamená to, že byl podstatně rozšířen počet excerpovaných periodik o deníky, kulturně zaměřené noviny i časopisy a všeobecně zaměřená periodika s kulturní rubrikou. Odborný tisk bude zpracován zpětně od roku 1990. Databáze článků tak bude bez přerušování navazovat na lístkovou kartotéku. Za sezonu je do databáze v průměru zpracováno 10 000 článků.

Samostatné oddělení bibliografie vzniklo v Divadelním ústavu v září roku 1996. Jeho činnost koncipovala a oddělení do roku 2003 vedla dr. Miroslava Přikrylová, která měla také významný podíl na zavádění počítačů v Divadelním ústavu a počátcích digitálního zpracování fondů. V roce 2003 se stal vedoucím oddělení Vladimír Hajšman.

Miroslava Přikrylová, Jarmila Svobodová, Vladimír Hajšman

DOKUMENTAČNÍ ČINNOST

Dokumentace divadla byla součástí činnosti Divadelního ústavu od samotného počátku. Původně však soustředované materiály sloužily pouze pro potřeby činnosti jednotlivých odborných oddělení. Vršící se kvanta novinových výstřižků, programů a dalších tiskovin si však postupně začala vynucovat alespoň nějaký systém ukládání, a tak postupně vznikaly velmi různorodé základy kartoték činoherního, hudebně-dramatického (opera, opereta, balet) a loutkového divadla. Úroveň zpracování a systematickosti třídění odpovídala organizační zdatnosti a zodpovědnosti pracovníků jednotlivých oddělení.

Jakýsi společný řád přece jen všem oddělením vnutily tištěné ročenky Česká divadla.

V roce 1959 vyšel *Přehled činnosti československých divadel 1958*, obsahoval přehled premiér za rok 1958 s uvedením inscenátorů a členy uměleckých souborů profesionálních divadel. Dále abecední přehled všech uvedených umělců s datem narození, absolvovanou školou, stručným přehledem dosavadních angažmá a výkonů v roce 1958.

Po roční přestávce pokračovala linie ročenkového charakteru (soupis premiér 1959, 1960, soupis uměleckých pracovníků a dramaturgické plány 1960, 1961), aby se následně ustálila podle logiky divadelního provozu na zpětné zpracovávání období sezony. Od sezony 1961-62 vychází kontinuálně dodnes a za 43 doposud zpracovaných sezon prošla řadou změn.

Po federalizaci přestala obsahovat údaje o slovenských divadlech (bratislavský Divadelný ústav je zpracovával samostatně), čemuž se přizpůsobil název - *Česká divadla*. Od dvojsezony 1965-67 přibýlo dodatečně vydávané pokračování: *Česká divadla - rejstříky* (jmenný a názvový). Pokračování, které se zase na počátku 70. let vytratilo. Důvodem byla obava, aby rejstřík neupozorňoval příliš zřetelně na problematiku titulů a jména - dnes už si našťěstí musíme připomínat, že co či kdo bylo povoleno v jednom kraji, bylo v jiném podezřelé a v dalším přímo zakázané. (Z těchto preventivních důvodů ústav v počátcích normalizace pozdržel i vlastní vydávání ročenek - ročenky za léta 71 až 75 se vydávaly až dodatečně v roce 1977.) Rejstříky se znovu začaly vydávat až od sezony 1987-88. Od sezony 1990-91 přibýly k institucionálním divadlům zřizovaným státem a kraji (jiná ostatně do počátku roku 1990 ani existovat nemohla) i premiéry nezávislých uskupení a soukromých divadel či agentur. Rozšířil se záběr zařazovaných podkladů, ale obsah zůstával v podstatě stále stejný: přehled uměleckých pracovníků (u institucionálních divadel) a přehled uskutečněných premiér s uvedením autorů a inscenátorů.

První zásadní obsahovou změnu - a s ní i změnu názvu - představovala sezona 1995-96. Nové *Divadlo v České republice* přineslo ke každé premiéře i kompletní

osoby a obsazení. Rozšíření umožnilo propojení s databází informačně-dokumentačního oddělení Divadelního ústavu. Zároveň tato nová technologie umožnila zařadit do stejné publikace i rejstříky, aniž by docházelo ke značnému prodlužování doby redakční přípravy.

Tak jak se rozšiřovaly dokumentační i knihovní databáze DÚ, mohutněla i ročenka. V sezoně 1996-97 k premiérám (*Soubory a premiéry*) přibýly kapitoly *Festivaly a přehlídky, Ceny a ocenění, Výstavy a stálé expozice. Divadelní publikace a periodika, Absolventi divadelních škol, In memoriam*. V sezoně 1997-98 byl zásadně proměněn vzhled obálky, do kapitoly *Soubory a premiéry* byly přidány inscenace přecházející z předchozích sezon a počty repríz, přibýly další kapitoly z databází (*Hostování českých souborů v zahraničí, Hostování zahraničních souborů v České republice, Symposia, kongresy, přednášky, Statistika repertoáru*) i kapitoly mimo databáze (*Divadlo v České televizi, Granty*) a nové rejstříky (*Rejstřík divadel, souborů, scén, festivalů a institucí, Rejstřík zahraničních divadel*). Z původních cca 150 stran se stalo 800 stran textu (+ 200 stran rejstříků).

Zcela zásadní změnu představuje ročenka 2003-04. Pohledem na tuto sezonu vstoupil Divadelní ústav opravdu do 3. tisíciletí - poprvé je souhrn informací o českém divadle a divadle na území České republiky a o aktivitách českých divadel a souborů v zahraničí předkládán digitálně na CD a nikoli v tištěné podobě. I když tento krok znamenal nutnost využívat pouze jednu databázi a zrušit kapitoly z databáze knihovní i dopisované textově, možnost rychlého vyhledávání a výrazně nižší výrobní náklady jsou neoddiskutovatelnou předností.

Na přelomu padesátých a šedesátých let byli obesláni všichni divadelní umělci-sólisté (prostřednictvím divadelních správ) stručným dotazníkem o základních biografických datech a nejdůležitějších uměleckých výkonech. Následně vydalo Ministerstvo kultury závazný metodický pokyn o povinnosti profesionálních divadel zasílat Divadelnímu ústavu pět kusů programů z každé inscenace.

Stále se však dokumentovalo po jednotlivých odděleních a cílem byla vlastní činnost a výstupy Divadelního ústavu - nikoli služba širší odborné veřejnosti (té byly běžně dostupné pouze programy divadel vázané po jednotlivých sezonách v knihovně DÚ). Vyvrcholením této činnosti byl dlouho připravovaný (a několi-krát z nejrůznějších důvodů odložený a ve výsledku značně cenzurovaný) čtyřdílný cyklostylovaný Slovník divadelních umělců 1945-1975. Vyšel v omezeném nákladu 100 kusů a po deseti letech byla připravena jeho aktualizovaná (ve smyslu doplnění údajů za příslušných 10 let) podoba, ale zde již není možné hovořit ani o omezeném nákladu - pouze o xerokopíích rukopisu.

Velmi různorodá kvalita zpracování v jednotlivých odděleních (pamětníci ještě dnes s trochu hořkým úsměvem vzpomínají na kolegy, kteří výstřižky zatápěli v kamnech, zastrkávali je pod koberec, či je sice vkládali do obálek - ale bez jakékoli pochopitelné logiky), silící potřeba propojení jednotlivých oborů i tlak na zpřístupnění materiálů spojené s objektivně vylepšenou prostorovou situací po přestěhování DÚ do Celetné ulice vedl v roce 1974 ke vzniku skutečně dokumentačního oddělení s veřejně přístupnou studovnou pod vedením PhDr. Václava Štěpána. Ten začal systematicky budovat dva základní dokumentační fondy: inscenace (obálky s programem a novinovými výstřižky a jejich kartotéku s údaji o inscenátorech) a personálie (karty s osobními údaji a obálky s recenzemi, rozhovory a jinými materiály o umělcích, kteří byly v angažmá v českých profesionálních divadlech.)

V druhé polovině 70. let pomáhala staré resty zpracovávat (samozřejmě zcela neoficiálně) řada utajených spolupracovníků (např. Jindřich Černý nebo Jana Patočková), oddělení získalo prostory, kde sídlí dodnes, a postupně se i mírně zvyšoval počet pracovníků. Nově se začala důsledně zpracovávat fotodokumentace, později se začala budovat i videotéka.

Od roku 1990 se zpracovávají i podklady o činnosti divadel a souborů mimo oblast divadel financovaných z veřejných rozpočtů.

Devadesátá léta zároveň znamenají počátek elektronického zpracování dat.

První pokusy o zavedení informačních technologií do práce Informačně-dokumentačního oddělení sahají do r. 1988, kdy započaly práce na formulování požadavků a analýze možných dat.

– V roce 1995 byla zavedena první verze databáze Divadlo (2 samostatné části – jedna část s provázanými moduly Osobnosti, Hry, Inscenace, Video a druhá samostatná část Akce) pod systémem MS DOS.

– V roce 1997 byla realizována druhá verze databáze Divadlo, kdy byl modul Akce propojen s ostatními moduly – stále pod systémem MS DOS.

– V roce 2002 byla celá databáze převedena pod platformu Windows.

– Od roku 2004 je modul Video veřejně přístupný na www.divadlo.cz

S počátkem 3. tisíciletí přicházejí na řadu „vyšší“ kroky elektronického zpracování – od dat k vlastním materiálům.

Důvodem pro nutnost takového kroku je především ochrana fondů, trpí zejména papírové materiály z konce 40. a dále 50. let a hrozí možnost, že se nebudou půjčovat badatelům. Projevuje se na nich nejen stáří (nekvalitní papír té doby žlutne) a ne zcela vyhovující způsob uložení (v počátcích ústavu volně v zásuvkách, nyní alespoň ve tmě v obálkách – ale stále různě zpřehýbané), ale také (vlastně především) kontakt s rukama.

Na pilotní projekty, které mají ověřit časové, softwarové, materiální a pracovní nároky, se snad podaří navázat komplexním zpracováním. Zatím je díky grantu *Uchování a prezentace kulturního dědictví českého i světového divadla* (EEA Grants Norway) zřejmá budoucnost digitalizace fotografického fondu.

Na místě vedoucího tohoto oddělení se v průběhu let po odchodu dr. Štěpána vystřídali Jarmila Hrubešová, Luboš Bartošek, Marie Křepelková, Karel Král a Jana Kirschnerová, od roku 1992 oddělení vede oddělení Zuzana Jindrová. V současné organizační struktuře ústavu patří informačně – dokumentační oddělení spolu s knihovnou, bibliografií a oddělením sbírek a archivu pod Úsek fondů a služeb, který vede Ondřej Svoboda.

Zuzana Jindrová

ODDĚLENÍ SBÍREK A ARCHIVU

Sbírkotvorná činnost IDU byla zahájena v roce 2006 zapsáním Sbírký Divadelního ústavu do Centrální evidence sbírek Ministerstva kultury ČR. Oddělení sbírek a archivu, které bylo jako samostatné oddělení založeno v roce 2009, získává, zpracovává, uchovává a prezentuje sbírkové předměty a archivní dokumenty, týkající se divadla především na českém území. Sbíрка se orientuje na scénografii, obsahuje originály scénických a kostýmních návrhů, makety a jiné artefakty významné umělecké a divadelně historické hodnoty. Mimo to se podílí na zpracování rozsáhlého fondu fotografií a plakátů, které jsou postupně konzervovány, evidovány a digitalizovány. Vyčleněný archivní fond (celky dokumentačního charakteru) je uspořádán podle archivní metodologie a má přísnější badatelský režim. Oddělení se podílí na scénografických a fotografických výstavách, nebo je samo realizuje. Oddělení vede Denisa Šťastná.

Denisa Šťastná

**KABINET PRO STUDIUM
ČESKÉHO DIVADLA**

Kabinet pro studium českého divadla (dále KČD) je vědecké pracoviště zabývající se výzkumem historie divadla v českých zemích. Byl založen roku 1956 v Ústavu pro českou literaturu ČSAV, kde působil jako oddělení do určité míry autonomní do roku 1993. Tehdy byl v rámci probíhající reorganizace ČSAV na pracovišti, kde působil bezmála třicet sedm let, zrušen. KČD kontinuálně pokračuje v mapování domácí divadelní historie, na niž se orientoval od svého vzniku. Na pracovišti, které se od počátku zřetelně profilovalo jako centrum divadelněhistorických bohemikálních studií, se pod vedením prof. Františka Černého soustředila postupně generačně spřízněná skupina (Milan Obst, Vladimír Procházka, Adolf Scherl, Bořivoj Srba, Evžen Turnovský, Drahomíra Čerporanová, Lya Říhová a Ljuba Klosová), která začala zpracovávat *Dějiny českého divadla* a široce pojatý *Slovník českého a slovenského divadla*. Personál se rozšiřoval postupně, z mladých přibyli Eva Šormová, Olga Bartoňková, provd. Janáčková, Alice Dubská, Vladimír Just, Jan Pömerl, Štěpán Otčenášek, ze střední generace muzikolog Jaromír Paclt, na krátký čas Jindřich Černý. Ze dvou rozsáhlých projektů byly realizovány čtyřsvazkové *Dějiny* (I. sv. 1968 – red. A. Scherl, II. sv. 1969 – red. V. Procházka, III. sv. 1977 – red. L. Klosová, IV. sv. 1983 – red. A. Scherl), první syntetická práce zachycující historii českého divadla do 1945 (od 1848 pouze činoherního, plánované svazky věnované hudebnímu divadlu 1848-1945 dokončeny nebyly). Z původně koncipovaného velkého slovníku se uskutečnilo pouhé torzo, příručka *Národní divadlo a jeho předchůdci. Slovník umělců divadel Vlastenského, Stavovského, Prozatímního a Národního*, jejíž konečnou podobu neblaze ovlivnily ideologicky motivované zásahy; slovník vyšel po letech průtahů až r. 1988 místo v r. 1983 a s vynucenými změnami v hesláři i v textech hesel. Přehledná historie českého divadla (výklad doveden až do 60. let), napsaná pro mnohasvazkovou edici *Československá vlastivěda*, měla horší osud: ihned po vydání v r. 1970 šel celý náklad do stoupy. Vedle kolektivních děl vznikly v KČD rovněž monograficky zaměřené práce jednotlivců (z knižních publikací to byly: F. Černý: *Hana Kvapilová*, 1960; M. Obst – A. Scherl: *K počátkům české divadelní avantgardy /Jindřich Honzl, E. F. Burian/*, 1962; L. Klosová: *Kolárové*, 1969; B. Srba: *Poetické divadlo E. F. Buriana*, 1971 /zákaz distribuce, uvolněno v druhé polovině 80. let/, týž: *Inscenační tvorba E. F. Buriana 1939-41*, 1980) včetně prací příslušníků mladší generace (E. Šormová: *Divadlo v Terezíně 1941-1945*, 1973; V. Just: *Proměny malých scén*, 1984; týž: *Vlasta Burian. Paradoxy krále komiků*, 1986; týž: *Divadlo plné paradoxů /Divadlo satiry/* 1990; *Věc: Vlasta Burian. Rehabilitace krále komiků*, 1991; *Mysterium smíchu. Život a dílo krále komiků*, 1993). Na přelomu 60. a 70. let zpracoval Jindřich Černý chronologickou mapu vývoje poválečného divadla (stala se východiskem jeho budoucí monografie *Osudy českého*

divadla po druhé světové válce. Divadlo a společnost 1945-1955, 2007) a skupina mladších teatrologů (Just, Otčenášek, Pömerl, Janáčková, Šormová) doplněná o několik externistů se v druhé polovině 80. let věnovala divadlu poválečného tříletí 1945-1948; studie o vybraných scénách a souborech vyšly ve sborníku *Divadlo nové doby* (1990). Na sklonku 1989 KČD vydal nulté číslo čtvrtletníku *Divadelní revue*, ohlašující vznik nového periodika, které v Čechách absentovalo (předcházelo několikaleté úsilí docílit povolení časopisu). Po listopadu 1989 se stal klíčovým tématem výzkum divadla v období 1945-89. Práce *Česká divadelní kultura 1945-89 v datech a souvislostech*, představující první sondu a rámcové postižení hlavních vývojových trendů, byla dokončena na novém působišti, v Divadelním ústavu.

Ve vedení KČD působili: František Černý (1956-68), Milan Obst (1968-71), Vladimír Procházka (1971-82), Jiří Hájek (1982-89; rozšířil dosavadní koncepci pracoviště, zahrnující nyní veškerá dramatická umění, zároveň došlo k značnému rozšíření personálu: Zdeněk Hořínek, Terezie Pokorná, filmologové Miloslav Hanuš, Jan Svoboda, muzikologové Milena Dosoudilová, Jan Dehner), Jan Pömerl (1990-91), Eva Šormová (od 1991).

Po zrušení KČD na původním působišti bylo díky pochopení ředitelky Divadelního ústavu Heleny Albertové a Ministerstva kultury ČR jako zřizovatele této instituce pracoviště od 1. 7. 1993 včleněno do Divadelního ústavu. Divadelní ústav převzal z tehdejších deseti pracovníků pouze pět (Vladimír Just, Štěpán Otčenášek, Jan Pömerl, Terezie Pokorná, Eva Šormová), a to ty, kteří byli zapojeni do grantového projektu *Česká divadelní kultura 1945-1989 v datech a souvislostech*, jenž tematicky korespondoval s vymezením činnosti Divadelního ústavu mapovat poválečné české divadlo. Se zachovanou „firmou“ přešel KČD do nového působiště s dvěma hlavními úkoly: dopracovat *Dějiny české divadelní kultury 1945-1989 v datech a souvislostech* a vydávat historikoteoretický teatrologický čtvrtletník *Divadelní revue* (DÚ se od 1992 na vydávání finančně podílel).

Práce *Dějiny české divadelní kultury* byla pod vedením Vladimíra Justa dokončena a 1995 vydána tiskem. Odborný čtvrtletník *Divadelní revue* je pravidelně vydáván dosud. Vedle dílčích výsledků výzkumu pracovníků KČD přináší původní studie českých i zahraničních teatrologů a příspěvky specialistů jiných oborů, v rubrice Rozhledy recenze odborné literatury, zprávy o konferencích apod., v oddílu Dokumenty – texty – materiály publikuje texty dokumentární povahy (korespondence, soupisy, divadelní hry, reedice kritik apod.). Vedle pravidelných čísel byla jako příloha *Divadelní revue* připravena a vydána samostatná tematická čísla. *Opožděná zpráva o likvidaci divadla* (2001, editorka Jana Patočková) obsahuje komentář a materiály ke zrušení Divadla za branou. *Souřadnice a kontexty*

divadla. Antologie současné německé divadelní teorie (2005, uspořádal Jan Roubal) je průhledem do soudobého teoretického myšlení o divadle. Redakce časopisu (do 2004 šéfredaktorem Vladimír Just, od 2005 Štěpán Orčenašek, kterého od roku 2010 vystřídá Jan Petružela) je zajišťována dvěma silami na bázi dohod o pracovní činnosti.

Hlavním a dlouhodobým úkolem KČD se stal projekt *Česká divadelní encyklopedie*, financovaný z prostředků pro vědu a výzkum Ministerstva kultury ČR. Autorsky se na něm podílejí z velké části externisté. *Encyklopedie* se zaměřuje na biografický aspekt dějin divadla v českých zemích a formou tematicky vymezených svazků přináší biografie uměleckých osobností a souborů. Je protějškem a pokračováním čtyřsvazkových *Dějin českého divadla I-IV*, látku v souladu s pokrokem poznání aktualizuje a prohlubuje, ale také zásadním způsobem rozšiřuje o jinojazyčné divadlo na českém území. Při této práci je také poprvé řešena koncepční problematika lexikografického zpracování specifických divadelních profesí (divadelní ředitelé, režiséri, scénografové, kočující herci, libretisté apod.).

V encyklopedické řadě byly zpracovány:

Česká divadla. Encyklopedie divadelních souborů. Red. Eva Šormová, 615 str. Vydal Divadelní ústav Praha, 2000.

Český taneční slovník. Tanec, balet, pantomima. Red. Jana Holeňová, 381 str. Vydal Divadelní ústav 2002.

Hudební divadlo v českých zemích. Osobnosti 19. století. Red. Jitka Ludvová, 700 str. Vydaly Divadelní ústav a Academia 2006.

Starší divadlo v českých zemích do konce 18. století – Osobnosti a díla. Red. Alena Jakubcová, 760 str. Vydaly Divadelní ústav a Academia 2007.

Činoherní divadlo 19. století realizované v české řeči I (1785-1862). Red. Eva Šormová, rukopis oponován v červnu 2006 v rámci řízení MK ČR.

Hudební divadlo v českých zemích 1890–1945. Biografická a bibliografická maketa. Red. Jitka Ludvová, oponováno v červnu 2006 v rámci řízení MK ČR. V současné době pokračuje slovníkový projekt zpracováním části *Činoherní divadlo 19. století realizované v české řeči II (1862-1918)* s podporou grantu uděleného MK ČR na léta 2007-211, jehož řešitelkou je Barbara Topolová.

Další část *České divadelní encyklopedie*, svazek *Hudební divadlo v českých zemích 1890–1945*, byla po neúspěchu v soutěži Grantové agentury ČR 2007 a vzhledem k nedostatečné personální kapacitě KČD dočasně odložena.

Ve své činnosti se KČD orientuje netoliko na divadelní aktivity české. Zaměřuje se k jinojazyčnému divadlu na našem území, soustavnou pozornost věnuje především

okruhu německého divadelnictví, až donedávna českou teatrologií opomíjenému. Tuto mezeru zaplňují jak dva vydané biografické svazky *České divadelní encyklopedie (Starší divadlo v českých zemích a Hudební divadlo v českých zemích. Osobnosti 19. století)*, tak další projekty. Problematikou německojazyčného divadla v českých zemích se zabývala mezinárodní konference *Deutschsprachiges Theater in Prag*, kterou uspořádal KČD roku 2000 a z níž byl vydán stejnojmenný sborník (eds. Alena Jakubcová-Jitka Ludvová-Václav Maidl, 511 str., 2001).

Dějiny Nového německého divadla v Praze zpracovává Jitka Ludvová v rámci individuálního grantu, monografie s názvem *Až k hořkému konci... Posledních padesát let pražského německého divadla 1885-1945* je připravována k vydání.

Po nástupu do Divadelního ústavu inicioval KČD z podnětu Terezie Pokorné a Barbary Topolové vznik edice *Eseje, Kritiky, Analýzy*, jejíž jednotlivé svazky, věnované osobnostem divadelních kritiků a teoretizujících divadelníků, představují české myšlení o divadle. Svazky obsahují vybrané texty, bibliografický soupis autorova díla, studii o autorovi a příslušný aparát (poznámky, rejstříky). Edice se stala podskupinou ediční řady *České divadlo*, kterou vydává Divadelní ústav a na její přípravě KČD úzce spolupracuje s Edičním oddělením. V edici vyšly:

Karel Kraus: Divadlo ve službách dramatu. Editor: Jana Patočková, 2001.

K. H. Hilar: O divadle. Editor: Eva Šormová, redaktor: Barbara Topolová, 2002.

Jiří Frejka: Divadlo je vesmír. Editor: Ladislava Petišková, 2004.

Sergej Machonin: Šance divadla. Editor: Terezie Pokorná, Barbara Topolová, redaktor Michael Špirit, 2005.

Václav Tille: Kouzelná moc divadla. Editor: František Knopp, redaktor: Eva Šormová 2007.

Rozpracován je svazek věnovaný obrozenému kritikovi F. B. Mikovcovi (editorky Helena Pinkerová a Jitka Ludvová, redaktor Barbara Topolová, plánované vydání 2010), další svazek přinese soubor kritik a statí Evy Uhlířové.

Mimo edice připravil KČD sborník *Miscellanea theatralia. Adolfu Scherlovi k osmdesátinám* (Eds. Eva Šormová a Michaela Kuklová, 516 str., Divadelní ústav 2005). Sborník obsahuje 42 příspěvků od českých i zahraničních teatrologů, muzikologů, literárních vědců, etnologů ad., které jsou dedikovány jubilantovi.

KČD průběžně spolupracuje s dalšími lexikografickými projekty českými a zahraničními (*Biografický slovník českých zemí, Lexikon české literatury, Musik in Geschichte und Gegenwart, Österreichisches Biographisches Lexikon, Saur Allgemeines Künstlerlexikon*).

KČD je kolektivním členem Mezinárodní federace pro divadelní výzkum (International Federation for Theatre Research) od jejího počátku v roce 1956, kdy byl jedním z iniciátorů jejího zrodu. Pracovníci KČD se pravidelně účastnili odborných konferencí pořádaných touto organizací, která sdružuje divadelní historiky a teoretiky z celého světa, a KČD k její činnosti přispěl zejména pořádáním mezinárodních vědeckých konferencí zabývajících se problematikou scénografie. Konference konané ve volné návaznosti na mezinárodní přehlídku scénografie a divadelní architektury Pražské Quadriennale, se uskutečnily v letech 1995 (téma: *When Theatre and Fine Arts Meet Together*), 1999 (téma: *Scenography in the Modern Time - Postmodern Concepts and Methodologies*, sborník vybraných referátů knižně s názvem *Space and the Postmodern Stage*, eds. I. Eynat-Confino, E. Šormová, 2000), 2003 (téma: *Patronage, Spectacle and the Stage*, stejnojmenný sborník knižně 2006, eds. I. Eynat-Confino, E. Šormová) a 2007 (téma: *The New Space of Authenticity*).

Všichni pracovníci KČD jsou zapojeni do práce na slovníkovém projektu *Česká divadelní encyklopedie*. Nadto v rámci své specializace vyvíjejí vlastní badatelskou činnost, výsledky svého výzkumu prezentují v odborném tisku, knižně, na vědeckých konferencích, v popularizačních a osvětových přednáškách, v pedagogické činnosti (spolupráce s FF UK Praha, FF MU Brno ad.), někteří působí jako divadelní kritikové.

Z větších prací viz zvl. kapitoly Věry Velemanové v publikacích: *Libor Fára. Dílo* (Gallery Praha 2006, s. 15-203), *Le Théâtre d'Art de Moscou Ramifications, voyages* (ed. Marie-Christine Autant-Mathieu, CNRS Éditions, Paris 2005, s. 103-123: *Le Théâtre d'Art de Moscou à Prague*) a *Čs. legie v Rusku: sborník příspěvků z kolokvia 9. 5. 2001 v Praze* (Národní knihovna – Slovanská knihovna, Praha 2003, s. 14-44: *Život a kulturní činnost legionářů v Rusku 1914-1918*).

KČD stál u zrodu Teatrológické společnosti (1997), která je otevřeným sdružením zájemců o divadlo a teatrológii. Od počátku existence společnosti se pracovníci KČD aktivně podílejí na její činnosti a zastávají funkce ve voleném výboru.

Eva Šormová

EDIČNÍ ČINNOST

Ediční činnost Divadelního ústavu zachycuje kompletní soupis publikací, obsažený v této knize; její historii věnuje značný prostor i úvodní stať Jany Patočkové. Odtud je patrné, že většina odborných oddělení ústavu měla vlastní publikační aktivity a že tato situace trvá do jisté míry dodnes. Kabinet pro studium českého divadla vydává svazky České divadelní encyklopedie, spolupracuje na edici Eseje, kritiky, analýzy a redakčně připravuje časopis Divadelní revue; informačně-dokumentální oddělení zpracovává ročenky a adresáře; oddělení vnějších a mezinárodních vztahů vydává propagační brožury a katalogy i jiné publikace tematicky spjaté s PQ; svou publikační řadu má i Institut umění.

Základem nakladatelských aktivit Divadelního ústavu však zůstává ediční oddělení. Jeho novou podobu a program koncipovala začátkem devadesátých let Jana Patočková, která byla do roku 2000 vedoucí oddělení a dodnes vede dvě jeho profilové edice, České divadlo a Světové divadlo. Obě navazují na stejnojmenné řady, které v ústavu vycházely již před rokem 1989. V edici **České divadlo** byly v letech 1979 - 1990 publikovány sborníky teoretických statí režisérů (J. Honzl, J. Frejka, E. F. Burian), estetiků (O. Hostinský), dramaturgů a historiků (O. Fischer), dramatiků (F. Langer), střídavě s pokusy o kritickou reflexi současné domácí scény (herectví, režie, uměleckého přednesu). V nové podobě (od roku 1994) přináší edice teatrologické práce, zabývající se historií i současností českého divadla. V edici **Světové divadlo** vycházely v letech 1975 – 1990 sborníky, které obsahovaly výběr článků ze zahraničních časopisů, informujících o významných událostech a osobnostech soudobého světového divadla. V době přísné cenzury a nedostupnosti zahraničního tisku byly mezi divadelníky velmi žádaným zdrojem informací. Od roku 1993 edice obsahuje díla klíčových osobností světového divadla a teatrologie i díla českých autorů zabývajících se světovým divadlem.

Obě tyto edice byly koncipované se záměrem zaplňovat mezery v překladové odborné literatuře, které vznikly před rokem 1989 (Jiří Veltruský, Michail Čechov, Kazimierz Braun, Edward Gordon Craig aj.), a vydávat současné klíčové autory české (Milan Lukeš, Jaroslav Vostrý, Vladimír Mikeš, Eva Stehlíková aj.) i světové (Peter Brook, Eugenio Barba a Nicola Savarese, Arnold Aronson) teatrologické literatury, a v neposlední řadě iniciují tituly nové, vznikající za odborné spolupráce redaktorů oddělení.

Do edice České divadlo je začleněna i speciální řada **Eseje, kritiky, analýzy**, která přináší výběry z děl významných českých divadelních kritiků, teoretiků i divadelních praktiků (Karel Kraus, Karel Hugo Hilar, Jiří Frejka, Sergej Machonin, Václav Tille), včetně anotované a komentované bibliografie a dalšího obsáhlého aparátu. Na této edici spolupracuje ediční oddělení s Kabinetem pro studium českého divadla, vede ji Jana Patočková a Barbara Topolová.

V roce 1998 vznikla edice **Divadelní hry** (vedla ji zprvu Jitka Sloupová, od r. 2005 Zbyněk Černík), která obsahuje výběry z klasické překladové dramatické literatury, především z her klasiků dvacátého století. Úkolem této edice je přinášet nové či zrevidované překlady, při jejichž redakci je brán zřetel jak na literární kvality překladu, tak na mluvnost a potřeby inscenační praxe. Svazky edice obsahují studie o autorech, biografické i bibliografické údaje. Velkým vydavatelským projektem této edice bylo vydání her Strindbergových, Ibsenových, Dürrenmattových či Bernhardových.

V edici **Současná hra** (její redaktorkou je Kamila Černá) vycházejí od roku 1997 překlady současné světové dramatiky, vyšlo již přes čtyřicet svazků. Tato edice pomohla v druhé polovině devadesátých let řadě klíčových zahraničních titulů na naše jeviště. Zprvu se zaměřovala hlavně na hry z jazykově silných kultur (němčina, angličtina, francouzština, ruština), dnes se chce soustředit především na menší jazykové oblasti. Pokud je to možné, vydání hry je spojeno s recipročním vydáním českých autorů v příslušné zemi.

V ediční spolupráci s divadelními ústavy zemí V4, které se na vydání podílejí, vychází od roku 2001 edice **Visegrad Drama**, která má ve čtyřech svazcích přinést průřez dramatikou dvacátého století v těchto zemích; dosud vyšly tři svazky. Hry vycházejí v anglickém překladu.

Edice **New Czech Play**, která vydávala úspěšné české současné dramatické texty v angličtině, měla sloužit k propagaci českého dramatu v zahraničí, v letech 2002 – 2004 však vyšly jen tři svazky a tato řada byla z úsporných důvodů pozastavena.

Výtvarnou podobu edičních řad i většiny publikací vydávaných mimo edice určovali Václav Sokol a Egon Tobiáš.

K podstatné činnosti oddělení patří vydávání publikací slovníkového a příručkového typu:

V roce 1998 byl vydán **Slovník světového divadla 1945 – 1990** (autorky M. Semil a E. Wýsinska, redakce Ladislava Petišková a kolektiv), který byl pro české vydání podstatně přepracován, aktualizován a doplněn o české tvůrce. V roce 1999 vyšly v koprodukcii s Nakladatelstvím Lidové noviny **Dějiny divadla** (autor Oscar G. Brockett, redakce Jana Patočková). V roce 2000 vyšel rovněž v koprodukcii s NLN **Slovník divadelní antropologie** (autoři Eugenio Barba a Nicola Savarese, redakce Marie Reslová a Dana Kalvodová), který se zabývá divadelními projevy v nejrůznějších epochách a kulturách.

V roce 2003 vychází **Divadelní slovník** (autor Patrice Pavis, redakce Jana Patočková), který definuje základní pojmy estetiky a sémiologie dramatu a divadla na příkladech čerpaných z historie i současnosti. Toto vydání bylo důkladně revidováno a doplněno o část týkající se českého divadla.

Při vydávání titulů slovníkového typu je úkolem redakce řešit problémy terminologické, začleňovat nové výrazy i jevy do terminologické struktury a hierarchie české teatrologie. Předpokládá to náročnou a často několikaletou odbornou redakční práci týmového charakteru.

K propagaci českého divadla v zahraničí slouží časopis *Czech Theatre*, vydávaný od roku 1991. (V letech 1991 – 93 vycházel jako *Czech and Slovak Theatre*, od roku 1994 jako *Czech Theatre*. Do roku 1998 byl publikován anglicky a francouzsky, od roku 1999 pouze anglicky. Do roku 1998 byla jeho šéfredaktorkou Jana Patočková, v letech 1999 – 2005 Marie Reslová, od roku 2006 Barbara Topolová.) Přináší informace o stavu českého divadla, událostech uplynulé sezóny. Pro tento časopis připravuje jeho redakce přehledové články a portréty českých divadel, souborů a jednotlivých tvůrců, které jsou koncipované s ohledem na zahraniční zájemce. Časopis zachycuje všechny oblasti divadla (činohra, loutky, opera, balet, taneční a pohybové divadlo, scénografie), informuje o divadelních cenách, festivalech a výstavách.

Aktuální zprávy pro zahraničí o nejvýznamnějších událostech naší divadelní scény obsahuje časopis *Theatre.cz*, kde EO zajišťuje oddíl věnovaný činohře.

Pracovníci edičního oddělení vykonávají zároveň práci odborných konzultantů v oblasti současného českého divadla a dramatu a v oblasti divadla světového a podílejí se na dramaturgii činoherní přehlídky českého divadla (*Czech Theatre Showcase*). Vedoucí oddělení je od roku 2001 Kamila Černá.

Kamila Černá

ODDĚLENÍ MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE A VNĚJŠÍCH VZTAHŮ

Mezinárodní aktivity, které se nyní spolu s mnoha projekty, propagací celého ústavu a distribucí knih a periodik o divadle realizují a sdružují pod hlavičkou nově vzniklého Oddělení mezinárodní spolupráce a vnějších vztahů, patří k hlavním činnostem Divadelního ústavu již od jeho založení v roce 1959. Dávno před tímto datem, které je datem spíše institucionálním, bylo však české divadlo a čeští divadelníci na poli mezinárodní spolupráce velmi aktivní a mnoho z těchto iniciativ Divadelní ústav kontinuálně přijal, stal se jejich platformou, střediskem, sekretariátem apod.

Připomeňme za prvé **Mezinárodní divadelní ústav** (ITI – International Theatre Institute), založený zástupci UNESCO a mezinárodní divadelní obce na světovém kongresu v Praze v roce 1948, jehož československé, později české středisko sídlí v Divadelním ústavu od jeho založení v roce 1959. V současné době sdružuje tato mezinárodní nevládní divadelní organizace, jejímž základním cílem je podporovat mezinárodní výměny v oblasti teoretických znalostí a praktických zkušeností v divadelním umění, 96 národních center z celého světa a je hlavním partnerem UNESCO na poli mezinárodních nevládních organizací v oblasti performing arts.

Za druhé je to **Mezinárodní loutkářská unie** (UNIMA – UNion Internationale de la MArionnette), která byla založena také v Praze v roce 1929 v klubu amatérského divadla *Říše loutek* a která v letošním roce oslavila 80. výročí svého založení. Československé, později české středisko této organizace sídlí v Divadelním ústavu od jeho založení v roce 1959. Z minulosti připomeňme 5. kongres UNIMA v roce 1957, který se konal opět v Praze, dlouholetého generálního sekretáře a jednoho z nejagilnějších představitelů celé organizace Jana Malíka, nebo 10. kongres UNIMA v Praze v roce 1969, uskutečněný jeho československým střediskem. S kongresem, který vyžadoval v době nastupující normalizace nemálo diplomatického úsilí, byl spojen i pražský a následně chrudimský loutkářský festival s mezinárodní účastí, kde se představila téměř všechna česká a slovenská loutková divadla a na 401 zahraničních hostů.

A v neposlední řadě došlo v 60. letech k události pro zahraniční vztahy a mezinárodní spolupráci zcela zásadní, totiž k založení **Pražského quadriennale***, mezinárodní výstavy scénografie, konané každé čtyři roky v Praze, poprvé v roce 1967. Dosavadních jedenácti ročníků PQ se zúčastnili nejvýznamnější světoví scénografové, v Praze byla vystavena díla dnes už legendárních tvůrců, jako byli Karl von Appen, Salvador Dalí, Luciano Damiani, Tadeusz Kantor, Józef Szajna, David Borovskij, Yannis Kokkos, Ralph Koltai, Fritz Wotruba, i dnešních nejvýznamněj-

* Změna malého počátečního písmena na velké ve slově quadriennale proběhla v roce 2003, kdy se začal používat název Pražské Quadriennale.

ších divadelníků, jako jsou Achim Freyer, Robert Wilson, Jennifer Tipton, José Carlos Serroni, Heiner Goebbels, Anna Viebrock a další. První ročník Pražského quadriennale se konal v tak zvaném Bruselském pavilonu, který byl do Prahy přivezen z mezinárodní výstavy EXPO 58. O hlavní cenu, Zlatou trigu, soutěžilo 327 scénografů z dvaceti zemí. První Zlatou trigu získala expozice Francie. O historii vzniku a organizačního průběhu této výstavy, kterou nelze v tomto krátkém rozsahu shrnout, se lze dočíst v knize *Kronika Pražského quadriennale*, jejíž autorkou je jedna z hlavních organizátorek PQ Jarmila Gabrielová. Kniha pojednává chronologicky o hlavních událostech, které ročníky PQ od roku 1967 do roku 2003 provázely. Historii světové výstavy scénografie a divadelní architektury zachycuje také DVD s názvem *PQ 67-03 40 Years of Prague Quadrennial*, které obsahuje krátké sestřihy jednotlivých ročníků, přehled zúčastněných zemí, přehled udělených cen a více než 800 snímků nejlepších vystavených exponátů.

Významná je rovněž činnost další mezinárodní divadelní organizace, a to **Mezinárodní organizace scénografů, divadelních architektů a techniků** (OISTAT), která byla v roce 1968 založena rovněž v Praze. O rok později se zde konal i první kongres této organizace, zákládajícími členy byly Československo, Kanada, Izrael, Maďarsko, NDR, NSR a USA. Divadelní ústav byl sídlem generálního sekretariátu OISTATu až do roku 1993, kdy přesídlil do Nizozemska. Ve vedení se vystřídali Ladislav Vychodil, Ota Ornest, Josef Svoboda, Eva Soukupová a Jarmila Gabrielová. V současné době je OISTAT jednou z neaktivnějších a nejprogresivnějších mezinárodních divadelních nevládních organizací.

Mezi další mezinárodní nevládní divadelní organizace, jejichž česká (původně československá) centra v Divadelním ústavu postupně vznikala, patří také **Mezinárodní asociace divadelních kritiků** (IACT), **Mezinárodní asociace divadel pro děti a mládež** (ASSITEJ), organizující společně s IDU každoročně divadelní přehlídku ke Světovému dni divadla pro děti a mládež, **Mezinárodní společnost knihoven a muzeí divadelního umění** (SIBMAS) a **Mezinárodní federace pro divadelní výzkum** (FIRT).

Po politických změnách v roce 1989, po období hledání v 90. letech a zejména v posledním desetiletí, se aktivity na poli mezinárodní spolupráce dále rozšířily především o větší mezinárodní projekty, propagující českou kulturu v zahraničí. Nově se vedle akcí mezinárodních nevládních divadelních organizací a výstavních projektů značně rozšířily kontakty zahraničního oddělení, stoupal počet přijetí zahraničních odborníků a divadelníků a divadelních výměn, účastí na mezinárodních konferencích a dalších akcích. Zahraniční oddělení připravovalo materiály pro zahraniční bulletiny, časopisy a periodika (např. PAYE – Performing Arts Yearbook for

Europe). Navázala se těsnější spolupráce se zeměmi Visegradské čtyřky (jejíž součástí je mj. společný dlouhodobý ediční projekt). Mezi důležité mezinárodní akce v posledním desetiletí patřily například **Kanadská sezona v Praze** (2002), první část bilaterálního projektu kulturní výměny mezi Českou republikou a Kanadou. V roce 2003 následovala **Česká sezona v Kanadě**, kde se v osmi kanadských městech prezentovaly čtyři české soubory experimentálního divadla. V témže roce se uskutečnila v rámci oslav 300.výročí založení Sankt Petěrburku i česká divadelní sezona tamtéž, v druhé polovině roku následovala akce **České experimentální divadlo na Balkáně**. K propagaci českého divadla v zahraničí slouží i zřízení internetového čtvrtletníku **Theatre.cz**. Časopis obsahuje informace a zprávy pro všechny zahraniční zájemce o české divadlo a snaží se informovat o všech oborech performing arts. V roce 2005 byla zahájena rozsáhlá prezentace českého divadla v sedmi zemích Latinské Ameriky pod názvem **Teatro.cz - Sezona českého divadla v Latinské Americe**. Program se skládal z divadelních představení, přednášek, dílen, rezidencí a byl představen postupně ve Venezuele, Bolívii, Mexiku, Argentíně, Brazílii, Chile a Kolumbii. V následujícím roce se ústav zaměřil na třináct evropských zemí, v nichž pod názvem **Invaze do Evropy 2006** představil české divadlo v co největší šíři. K nejvýznamnějším produkcím patřila Sezona české scény v Madridu, kde vystoupilo například *Divadlo bratří Formanů* s představením *Bouda*. K další proměně v propagaci českého divadla do zahraničí došlo v roce 2008, kdy ústav připravil novou přehlídku současného českého divadla pro zahraniční odborníky, umělecké manažery a kritiky, která se konala v Praze a Plzni pod názvem **Czech Theatre Showcase**. Vedle divadelních představení byl připraven i doprovodný program, přednášky o českém divadle a moderované diskuse s tvůrci představení. Velký ohlas měla rovněž prezentace českého divadla na **Edinburgh Fringe Festival 2008**.

Nynější Oddělení mezinárodní spolupráce a vnějších vztahů vzniklo na začátku roku 2009 spojením oddělení mezinárodních vztahů a oddělení vnějších vztahů. Skládá se ze tří částí – z části mezinárodní spolupráce a mezinárodních projektů, z části Pražského Quadriennale, z části produkční a PR. Hlavní činností oddělení je propagace české kultury, především divadla, ve všech jeho podobách do zahraničí. Konceptně, dramaturgicky a produkčně připravuje a realizuje mezinárodní i tuzemské projekty, sekce PQ realizuje celé Pražské Quadriennale, festivaly, výstavy, semináře a konference. Oddělení spolupracuje s mnoha českými a zahraničními divadelními a uměleckými organizacemi a institucemi, stejně jako univerzitami. Aktivně se účastní mezinárodních networků a rozvíjí české aktivity na poli mezinárodních divadelních nevládních organizací. Poskytuje kontakty a informace o čes-

kém divadle do zahraničí. Ve spolupráci s edičním oddělením připravuje publikace a informační materiály o českém divadle pro zahraničí a produkčně se podílí na vydávání knih Institutu umění-Divadelního ústavu. Oddělení pokračuje v organizaci divadelních sezón, v letošním roce probíhá například **Česko-izraelská divadelní sezona**.

Mezinárodní aktivity a zahraniční vztahy byly již od vzniku Divadelního ústavu spjaty se jménem Jarmily Gabrielové. Po ní se na místě vedoucího zahraničního oddělení vystřídaly Marie Beranová, Mirka Potůčková, Sodja Lotker a Marta Ljubková. Dnes je vedoucím Oddělení mezinárodní spolupráce a vnějších vztahů Tomáš Vokáč.

Tomáš Vokáč

INSTITUT UMĚNÍ

Institut umění byl jako samostatné oddělení Divadelního ústavu založen tehdejším ředitelem Ondřejem Černým k 1. lednu 2005. Důvodů pro vznik IU bylo několik: potřeba začlenit pod jednu organizační složku aktivity, které přesahují oblast divadla; snaha o rozvoj ústavu jako odborné servisní organizace ministerstva kultury, s tím, že byla předjímana rozvíjející se potřeba státní správy v oblasti koncepčně-analytické činnosti související s integrací ČR do EU; rozvoj činností vyplývající z potřeb a zkušeností sídla České kanceláře programu EU Culture 2000, která v Divadelním ústavu působila od roku 2001. IU je budován jako informační, poradenské, vzdělávací a produkční centrum pro oblast umění s cílem podporovat výměnu informací a zkušeností mezi jednotlivými uměleckými obory, usilovat o prezentaci a propagaci českého umění v zahraničí a jeho účast na (nad)národních projektech kulturní spolupráce.

IU provozuje kulturní portál, který poskytuje aktuální informace o grantech, příležitostech a dalších informacích z oblasti kultury, adresář kulturních subjektů, informace o kulturní politice a možnostech finanční podpory projektů.

V současnosti má IU tři samostatné sekce: pro oblast hudby, pro oblast tance a pro oblast literatury. Pod jeho gesci spadá i činnost České hudební rady a realizace projektů zadaných Ministerstvem kultury ČR (např. Program tvůrčích rezidencí).

Hudební sekce (HS)

byla zřízena jako informačně-koordinační centrum pro českou hudební kulturu. Navázala na tradici Hudebního oddělení v Divadelním ústavu (1974–1995) a činnost nevládní organizace České hudební rady (od roku 1993).

HS zajišťuje koncepční, organizační, koordinační, informační a konzultační servis v oblasti hudby a specializuje se na propagaci české hudby.

HS provozuje specializovaný informační portál pro oblast hudby (www.czechmusic.org). V souvislosti s propagací české hudby v zahraničí vydává propagační materiály (např. Czech Music Guide) a již několik let organizuje z pověření MK českou expozici na největším hudebním veletrhu MIDEM v Cannes.

Pod gesci HS spadá činnost **České hudební rady (ČHR)**. Ta je národní sekci nevládní organizace Mezinárodní hudební rada při UNESCO.

ČHR sdružuje téměř padesát důležitých hudebních organizací a asociací, individuálních a čestných členů. Od r. 1994 uděluje čestné ceny výjimečným osobnostem nebo organizacím české hudební kultury. Spolupracuje s Ministerstvem kultury a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a rozvíjí témata Evropské a Mezinárodní hudební rady – koncepce kulturní politiky, optimalizace hudebního školství a kreativní umělecké výchovy, podpora soudobé tvorby, mezinárodní koordinace a informační výměna.

Taneční sekce (TS)

vznikla v roce 2006 na základě konzultací s odbornou taneční veřejností. Jejím cílem je prohloubení a systematizace profesní komunikace, koordinace aktivit a toku informací v rámci české taneční scény, pro kterou je v poslední době specifický exponenciální rozvoj aktivit, a to jak v oblasti tvorby, tak výchovy, mezinárodní spolupráce a festivalových aktivit.

TS zajišťuje koncepční, organizační, koordinační a konzultační servis pro oblast tance, koordinuje dokumentaci oboru a pořádá odborná setkání, přednášky a semináře. Podílí se na propagaci českého tance v zahraničí.

V rámci své činnosti vydává ve spolupráci s festivalem Tanec Praha propagační DVD českého tance „Czech Dance in Action“ a ujala se koordinace projektu „Tanec školám“.

Literární sekce (LS)

byla založena v roce 2009 jako informační a konzultační centrum pro oblast literatury. Přímým podnětem k jejímu založení bylo pověření Ministerstva kultury spravovat český literární portál (www.czechlit.cz) určený především k propagaci české literatury v zahraničí. Portál poskytuje informace o žijících a v současné době tvořících literátech (prozaici, básníci, dramatici, esejisti a autoři knih pro děti a mládež) a o jejich díle. Ambicí portálu je sloužit jako zdroj informací určených hlavně pro zahraniční odbornou veřejnost (bohemisté vč. studentů, překladatelé, nakladatelští redaktoři, literární centra), pořadatele literárních akcí (festivaly, veletrhy, čtení, výstavy), publicisty, krajany či pro běžné čtenáře a zájemce o českou literaturu.

LS je zodpovědná za členství IU v evropské síti literárních center Halma (www.halma-network.eu), v jejímž rámci se uskutečňují rezidenční pobyty literátů (spisovatelů, překladatelů, editorů a literárních vědců). Sekce rovněž spolupracuje s Pražským literárním domem autorů německého jazyka na tvůrčích rezidenčních pobytech českých básníků, prozaiků a dramatiků ve Spolkové republice Německo.

Program tvůrčích rezidencí spočívá v koordinaci a zajištění recipročních pobytů umělců v oblasti umění. Projekt výměnných tvůrčích pobytů pro mladé umělce, realizovaný od roku 2004, vychází z akutní potřeby mezinárodní komunikace a výměny českých tvůrců, činných v nejrůznějších uměleckých oborech. Od roku 2007 IU koordinuje i rezidenční pobyty pro české umělce v Egon Schiele Art Centru v Českém Krumlově a je členem nové evropské sítě literárních center Halma.

Kulturní politika

Institut umění se věnuje také odborné práci v oblasti kulturní politiky. V roce 2005 zpracoval na zakázku MK návrh strategického materiálu *Koncepce účinnější podpory umění na léta 2007–2013*, v roce 2007 realizoval na zakázku pro Ministerstvo práce a sociálních věcí projekt s názvem *Vstupní analýza současných vazeb trhu práce se sektorem Kultura a definování výchozích předpokladů pro strategické plánování zaměstnanosti v tomto oboru*, jehož výstupy by měly napomoci získat prostředky pro kulturní oblast ze strukturálních fondů EU (Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost). V současné době je řešitelem dvou vědeckovýzkumných projektů zaměřených na definování stavu a podmínek umění v ČR a sociálně-ekonomický potenciál kulturního, resp. kreativního průmyslu.

IU je aktivní i v oblasti informování a realizace kulturní strategie Evropské unie. V roce 2008 byl např. zodpovědný za realizaci národního projektu v rámci Evropského roku mezikulturního dialogu.

Vedoucí oddělení je od roku 2005 Eva Žáková.

Eva Žáková

ROZHOVORY ŘEDITELÉ

KAREL KRÁL

(nar. 1953), absolvoval divadelní a filmovou vědu na Univerzitě Karlově. V Divadelním ústavu pracoval od roku 1979 do roku 1990. Od vzniku časopisu *Svět a divadlo* (SAD) v roce 1990 je jeho šéfredaktorem. V roce 1993 založil a do roku 2001 umělecky profiloval mezinárodní festival Divadlo. Podílí se na programu dalších festivalů (např. SADařských Ohromných maličkostí) a občas i sám inscenuje scénické náčrtky (nejčastěji v Divadle v Dlouhé). Je nositelem Rytířského kříže – řádu Maďarské republiky a předsedou Světové šuggballové asociace.

V Divadelním ústavu jste působil jedenáct let, nejdříve jako pracovník dokumentace, pak jako její vedoucí a v roce 1990 krátce i jako ředitel. Zajímá mě váš pohled na Divadelní ústav před rokem 1989, na jeho ambivalenci. Co tenkrát Divadelní ústav dělal, co z toho bylo přínosné a co si myslíte, že bylo špatné.

Zmíněná ambivalence byla asi dána už „silážovitým“ způsobem, kterým Divadelní ústav vznikal. Rozplynul se v něm Scénografický ústav, přibyla vrstva českého střediska ITI, tedy Mezinárodního divadelního ústavu, zakotvil tu v podobě specifického oddělení nikdy nezaložený Hudební ústav... Ambivalentní byl i charakter činnosti Divadelního ústavu (zkratkou DÚ). Komunistický režim jej používal jako cenzorské zařízení pro oblast divadla (i hudby), které mělo kontrolovat dramaturgické záměry i inscenační výsledky. V „mých“ 80. letech ale zaměstnanci příslušných oddělení cenzorství spíš podráždili nohy, svými posudky spíš maskovali, co ta divadla opravdu dělají, než aby je nějak „odhalovali“, spíš pomáhali, než ubližovali. Takhle ambivalence se promítala do úplně všeho a byla typická i pro způsob, jakým ředitelka Eva Soukupová DÚ vedla. Na jednu stranu se snažila vyhovět požadavku, aby byl DÚ hlídačem, institucí sloužící – jako „přídavné zařízení“ ministerstva kultury – režimu, na druhé straně chtěla, aby dělal smysluplnou práci. To se odráželo i na sestavě zaměstnanců. V Divadelním ústavu pracovala řada lidí, kteří byli jinak ideologicky nežádoucí. Byli tu schovaní. S vděkem tedy přijímali malé platy a ochotně pracovali. Divadelní ústav dělal pozoruhodné výstavy s Pražským quadriennale v čele, a vydával i zajímavé publikace, např. sborníky *Světové divadlo* a *České divadlo*. A naopak současně stále platilo, že byl oním cenzorským zařízením. Jak jsem už řekl, snaživci v této sféře byli výjimkou. Ale byli. Za vtělení té cenzorské linie považují Jaroslava Machka, šéfa tehdejšího divadelního oddělení. To byl sku-

tečný slouha. Člověk vyloučený z partaje, ale až hystericky ochotný udělat leccos, aby ho zas vzali zpátky. Což se nikdy nestalo. I on měl ovšem možná svého „Žida ve sklepe“. Vzpomínám, že když jsem mu dával výpověď (což byl nejrevolučnější akt mého ředitelování), tak za něj orodoval Zdeněk Hedbávný.

Z mého pohledu se ona ambivalence odrážela ale ještě v další rovině. Na jedné straně byl Divadelní ústav zejména ideologicko-odborné pracoviště, já ale viděl jeho hlavní smysl v knihovně a v dokumentaci, v odděleních, která shromažďovala knihy, články, fotografie či filmy, a to bez nějakých ideologických omezení. V dokumentaci byly např. uchovávány i výstřižky ze západního tisku, zasílané, nemýlím-li se, ze Švýcarska, které dokumentovaly, co se o českých umělcích – a to včetně těch zakázaných i těch v emigraci – píše v cizině. Nešlo přitom o fond sloužící nějakým ideologům či cenzorům. Komunistický režim to platil, ale jinak o existenci toho fondu možná neměl ani tušení. Řekl bych, že šlo o typický výsledek vychytralé i chytré politiky Evy Soukupové.

Pokud si vzpomínám, tak zároveň i v knihovně měli a půjčovali knihy, které už byly na indexu, a v oddělení dokumentace se půjčovaly obálky všech inscenací z šedesátých let, nikdy se to necenzurovalo ani neuzavřelo do „tajných fondů“.

Dokonce se v knihovně, co vím, i v době normalizační kupovaly rukopisy některých zakázaných autorů, takhle byl odkoupen např. od Vratislava Effenbergera rukopis knihy o Osvobozeném divadle.

Zatímco se v „druhém patře“ Divadelního ústavu pracovalo hlavně pro ministerstvo, zapojil jste se spolu s několika kolegy v druhé polovině osmdesátých let do spolupráce se samizdatovým vydáváním sborníků *O divadle*, i do jiných aktivit.

Mohla za to Sabina Krausová, dcera Karla Krause, v té době pracující v knihovně Divadelního ústavu. Doporučila mě svému tatínkovi, který byl v samizdatovém *O divadle* jednou z vůdčích postav. Spolupráce to ale byla volná. Za svou domácí platformu jsem už tehdy považoval tzv. *Bulletin Aktivu mladých divadelníků*, což bylo dítě perestrojového uvolnění, přesněji rozkladu komunistického režimu. Rozmnoženin tohoto magazínu jsme na sklonku 80. let připravili sedm čísel, navíc ještě sborník *Kafka '89*. Sídlem redakce byla fakticky dokumentace Divadelního ústavu. Na místě je ale říct, že se na nich podíleli i lidé z toho „druhého“ patra. V *Bulletinech* a v onom sborníku se objevili mnozí tehdy zakázaní autoři. Z něj se vyvinul časopis *Svět a divadlo*. Tentýž Aktiv mladých divadelníků, jehož nejstarším členem byl – vzpomínám-li dobře – osmdesátník Josef Šafařík, vytvářel i program

hradeckých Setkání, v té době myslím významné přehlídky mladých a alternativních divadel a režisérů. Na jednom z nich ale také poprvé po letech veřejně vystoupil, právě spolu s Karlem Krausem, i Otomar Krejča.

Moje další otázka se týká revoluce v roce 1989. Tehdy si Divadelní ústav získal dobré jméno, koordinovala se odtud činnost stávkujících divadel. Mohl byste na to jako jeden z těch, kteří tu činnost tenkrát řídili, vzpomenout?

Myslím, že je dnes těžké evokovat tu událostmi nahuštěnou dobu a její dramatictvo. Navíc je na místě to mé vzpomínání brát s rezervou. Snad proto, že se toho dělo tolik, zůstal v mé paměti značně děravý a velmi nepřehledný chumel, z něhož vykukují spíš kuriózní události. Vzpomínám například, že sice hned 18. listopadu se divadelníci přidali ke stávce studentů, ale byl to chaos. Tehdy jsme netušili, že to celé proběhne „něžně“. Zprvu se zdálo, že zástupci českých divadel budou permanentně pendlovat mezi svými městy a Prahou. Přijedou do Prahy, tady se budou dohadovat, pak honem domů, předat informace, domluvit se a šup zas do Prahy. Nezdálo se, že by něco takového mohlo fungovat dlouho, natož dobře. Tehdy – a muselo to být hned zkraje té stávky – jsem říkal někde na ulici Mirkovi Krobotovi, že by bylo dobře vytvořit v Divadelním ústavu, kde je zázemí lidí i techniky (telefonů, xeroxů apod.) pro tu divadelní stávku centrum. Mirek, jak vzpomínám, jen něco nesrozumitelného zamručel. Nápad – a já už vlastně nevím jak – se ale přeci jen ujal a stávkování, řekl bych, díky tomu dostalo řád. V Divadelním ústavu vzniklo tzv. Informační a dokumentační centrum českomoravské divadelní obce, kde se shromažďovaly a odtud distribuovaly informace i materiály. Na půdě Divadelního ústavu se organizovaly výjezdy herců, každý den se tu scházel Koordináční výbor stávkujících divadel, zde se domlouvaly schůzky zástupců stávkujících divadel. Byla to křížovatka, jakýsi uzel spojující divadla navzájem mezi sebou i s Občanským fórem, se studenty a všemi možnými spolky, organizacemi a lidmi. Tehdy tu pracovala řada lidí, a to z Divadelního ústavu (ne všichni zaměstnanci ovšem, někteří se báli) i mnozí odjinud, kamarádi, kteří prostě přišli, protože chtěli v té situaci pomoci.

Trošku mi je ovšem divné mluvit o nějakém řízení. Vlastně to bylo rychlé zavedení demokratického systému, kdy lidé, tedy divadla, volili své zástupce, delegovali na ně některá rozhodování, zároveň se k nim ale vyjadřovali. Kuriózní je, že na ten demokratický systém všichni rychle přistoupili... jen v Divadle na Vinohradech s tím měli problém. Když se např. divadelnický výbor, v němž mělo vinohradské divadlo svého zástupce, Martina Stropnického, dohodlo se studenty na pokračování stávky, v Divadle na Vinohradech se zvedl „hlas lidu“, že stávka musí skončit. Martin Stropnický byl z vlastních kolegů zoufalý a povolával ostatní z výboru, aby

mu pomohli s vysvětlováním. Vrcholem bylo, když při jednom z večerů s diváky na Vinohradech (takové večery probíhaly ve všech divadlech) zvolilo publikum přítomného Valtra Komárka předsedou vlády. Nevím, kterého troubu to napadlo. Měl jsem ale silný dojem, že někteří ve Vinohradském chtějí mocí mermo vyniknout. Možná to byli titíž, kteří - jak mi tehdy říkal Martin Stropnický - léta lezli do zadku Jiřině Švorcové a teď ji honem vyhazovali z divadla... Zpráva o tzv. volbě Komárka premiérem, kterou jsem se myslím dozvěděl z rádia, mně zvedla mandle, tak jsem hned běžel do Laterny magiky, sídla Občanského fóra, říct Petru Oslzlému, co si o tom myslím. A viděl jsem Valtra Komárka, jak zrovna přichází se suitou... no tvářili se, jako by tím předsedou vlády opravdu byl. Ještěže na tuhle parodii demokracie Občanské fórum nepřistoupilo.

Stal jste se prvním porevolučním ředitelem Divadelního ústavu. Co vás k tomu motivovalo, zamýšlel jste vést Divadelní ústav po delší čas, nebo jste v tu dobu věděl, že chcete dělat časopis?

Vést DÚ jsem nezamýšlel. Už v září 1989 jsem absolvoval jednání se známými z Jazzové sekce o proměně našeho *Bulletinu* ve skutečný časopis. Prostě už bylo na čase, aby se z toho, co se dosud dělalo na koleně, vykuklilo něco profesionálního. Pak přišla revoluce. Z hlediska toho časopisu v pravou chvíli. Založit ho bylo rázem mnohem snadnější. Ke všemu divadelníci, když rozpouštěli Svaz českých dramatických umělců, rozhodli, že peníze, které komunisti přidělili pro svazový magazín zvaný *Dramatické umění*, dostaneme od státu my. Takhle hezky to tehdy zinscenoval – vzpomínám-li si dobře – Karel Steigerwald. A právě v době, kdy takto vznikala časopis *Svět a divadlo*, mě Milan Lukeš, čerstvý ministr kultury, a Miroslav Macháček, s kterým jsme seděli v tom koordinačním výboru, v Národním divadle oslovili, ať se stanu ředitelem Divadelního ústavu. Přísahám: nechtěl jsem. Co jsem chtěl, bylo dělat časopis.

Ústav byl v té době bez ředitele?

Ne, ředitelem byl Jaroslav Fixa, rotující komunistický kádr, který na sklonku 80. let v té funkci vystřídal Jana Kristka. Od revoluce byl zalezlý v kanceláři a nevystřkoval nos...

Ale abych se vrátil k té historii svého ředitelování. Milan Lukeš a Miroslav Macháček do mě duli a já jsem nakonec řekl, že jo, ale jen na dobu, než se připraví řádný konkurz. Hlavně jsem myslel, že zabráním tomu, aby někdo uklízel - třeba materiály dokumentující tu cenzorskou minulost Divadelního ústavu. Abych potvrdil, že hodlám být ředitelem jen na jasně omezenou dobu, dal jsem den před svým jme-

nováním výpověď. Podal jsem ji panu Fixovi, který v tu chvíli ještě ředitelem, a on se viditelně zaradoval, asi myslel, že ve funkci zůstane. Vysvětlil jsem mu, že hodlám být ředitelem v tříměsíční výpovědní lhůtě. Což se tehdy taky stalo. Tři měsíce jsem se usilovně věnoval tomu, co vlastně jednotlivá oddělení Divadelního ústavu dělají a jaké jsou modely budoucnosti toho zařízení. Těch modelů bylo několik, byla tu možnost vytvoření divadelního muzea, nebo např. model Divadelního ústavu jako servisní organizace pro divadla, která by nabízela třeba právní poradnu. Vlastně to mělo navázat na ono revoluční Informační a dokumentační centrum, které takové služby poskytovalo. Nevím, jestli by dneska nějaké divadlo právní poradnu chtělo, my jsme ale předpokládali, což je hezký příklad naší tehdejší naivity, že příspěvkové organizace jako relikty socialismu do roka zaniknou, že bude třeba vybudovat nový systém nonprofitních organizací. Pěkně jsme se mýlili. Ale konkurz na ředitele byl během těch tří měsíců připraven, proběhl, vybraná byla Helena Albertová, té jsem předal řadu šanonů s výsledky své práce a šel jsem do redakce *Světa a divadla*, za svými kolegy, spoluzakladateli toho magazínu, Marií Reslovou a Ondřejem Černým... Tak mě napadá: Copak se asi s těmi šanony stalo?

Zbývá poslední otázka. Co si myslíte, že by měl Divadelní ústav dělat a nedělat, a naopak - co si myslíte, že je dobře, že dělá.

Nevidím smysl v rozšíření Divadelní ústavu na Institut umění – Divadelní ústav. Je to zase „siláž“. Souvisí to myslím s tím, co Divadelnímu ústavu z principu hrozí: že si z něj ministerstvo bude chtít udělat – jako komunisti – své detašované pracoviště. I současný stát inklinuje k dojmům, že když na něco dává peníze, má to sloužit jemu. To je typicky samožerná představa státních, mocenských institucí, které slouží hlavně samy sobě. Místo toho, aby sloužily veřejnosti. Divadelní ústav by měl sloužit výhradně veřejnosti. Pokud jde o to, které činnosti Divadelního ústavu mají z mého pohledu smysl, tak si pořád myslím, že základní jsou služby poskytované knihovnou a dokumentací. Následují podle mého soudu činnosti ediční (zejména na poli encyklopedií a podobně odborně náročné a finančně nerentabilní literatury) a výstavní (se světovým Pražským Quadriennale jako výstavou zásadní).

(Otázky kladla Kamila Černá.)

HELENA ALBERTOVÁ

(nar. 1941), absolvovala Průmyslovou školu bytové tvorby (1955 – 1959), po maturitě pracovala jako jevištní technik (1959 – 1964). Vystudovala filozofii a sociologii na FF UK (1965 – 1970). V Divadelním ústavu pracovala od roku 1975, nejprve ve scénografickém oddělení, poté v oddělení výstav. V roce 1989 se rozhodla pro svobodné povolání, v roce 1990 se stala ředitelkou Divadelního ústavu. Patří k osobnostem, které výrazně ovlivnily podobu Pražského quadriennale (na jeho na koncepci a přípravě se podílela v letech 1975 – 1995). Do roku 1995 v Divadelním ústavu působila jako ředitelka, od roku 1995 jako kurátorka a autorka scénářů mnoha výstav, propagujících české divadlo a scénografii. Napsala divadelní hry *Parádní pokoj* (1974), *Letní kino Život* (1977) a *Příběh Jana Jakubce* (1988), rovněž několik her rozhlasových. Je autorkou tří monografií o českých jevištních výtvarnicích: *Karel Svoboda* (1978), *Otakar Schindler* (1998) a *Josef Svoboda Scenographer* (2008).

Jak jste se v roce 1975 dostala do Divadelního ústavu?

Nejdřív jsem se poznala s lidmi, kteří tehdy působili v Kabinetu pro studium českého divadla, a také s těmi, kteří pracovali v Divadelním ústavu. Ten sídlil ve Sněmovní a odtud se stěhoval do Manhartského paláce v Celetné ulici. Tehdy mi Věra Ptáčková řekla, abych se zkusila v DÚ ucházet o zaměstnání. A oni mě vzali. Po třech měsících zkušební lhůty si mě ale kádrovačka zavolala a s děsem v očích mně oznámila - vy jste ale Landovská! Na to jsem jí opáčila, že jsem to nikdy nezapírala. Takže když prý si toho nevšimli, tak už mě nemohou vyhodit. To byly ovšem jenom takové tance, protože Eva Soukupová dobře věděla, kdo jsem.

Předchůdcem ústavu byl Scénografický ústav. Z dnešního pohledu je dost neuvěřitelné, že mohlo vzniknout něco tak speciálního. Jak k tomu došlo?

Bylo to období, kdy Josef Svoboda opustil představu tradiční dekorace a tvrdil, že i když vytvoří ty nejkrásnější obrázky, pořád je to kašírka a že je tedy nutné přejít k novým médiím. To zaujalo Miroslava Kouřila a vznikla idea, že se musí systematizovat abeceda scénografie, její jazyk – pánové na to šli vědecky. Vzpomínám si, že ještě jako studentka žižkovské Průmyslové školy bytové tvorby jsem se párkrát zúčastnila exkurzí u Kouřila a bylo to hodně zajímavé, viděli jsme například, jak se začínalo s holografii. Později musel Scénografický ústav kvůli stavbě metra a magis-

trály opustit dům nad Národním muzeem, kde původně sídlil, a měl se přestěhovat do Manhartského paláce v Celetné ulici, který Kouřil začal pro svůj ústav rekonstruovat. Ale budovu potom získala Eva Soukupová pro Divadelní ústav, Kouřil odešel na fakultu a část mezitím zrušeného Scénografického ústavu se stala součástí Divadelního ústavu. Proto zde vzniklo poměrně rozsáhlé oddělení scénografie. Ze Sněmovní ulice přešly do Celetné činoherní, hudebně-dramatický a ediční odbor, dokumentace a knihovna.

Když jste se stala ředitelkou, měla jste za sebou patnáct let práce v Divadelním ústavu. Jaké byly?

Začátek byl velice příjemný, ale rychle přišel rok 1977 a Charta. Eva tu měla pár partyzánů ve sklepě, s těmi staršími se domluvila bez problémů, ale já byla ještě bujará a neuvědomovala jsem si, že je dobré občas si dát pozor. Ten jsem si tedy moc nedávala, takže si mě občas pozvala na kobereček, ale nikdy mě nevyhodila. A to jistě mohla.

O Divadelním ústavu někteří rádi šířili zvěsti, že tu bylo rejdiště komunistů a že zde vznikaly posudky, které likvidovaly inscenace. Tato část pověsti měla tuhý život, i nedávno jí podlehl nový, věci neznalý ministr. Co o tom víte?

Možná, že pár takových posudků vzniklo, nikdy jsem je ale neviděla a pokud vím, my ze scénografického oddělení jsme psali velmi laskavé posudky a lidé v tzv. hodnotitelském oddělení víceméně taky. Bezpečně vím, že naopak mnohá aktivita, která vzešla z ústavu, řadu inscenací zachránila před zákazem shůry. Když to vypadalo špatně, zaměstnanci ústavu se snažili všechno co nejvíce „okecat“ a dramaturgové, kteří pak chodili na kobereček, se tak mohli zaštitit jejich názory a ohánět se, že tak pravili odborníci. Jeden příklad z mého osobního posudkování: začátkem 80. let za mnou jeden kamarád přivedl Jirku Srstku, pozdějšího ředitele Národního divadla, který tenkrát vedl amatérský souborek Kytka. Hráli tam ptákoviny, které provokovaly, proto měli problémy se zřizovatelem. Tak jsem jim psala posudky, pod svým jménem, opatřené hranatým (tedy neúředním) razítkem. A stačilo to. Kdyby to prasklo, samozřejmě bych letěla. Dovolovala jsem si, ale říkala si, že je to pro dobrou věc. I jiní lidé dělali něco podobného, bylo to takové nenápadné spiklenectví, moc se o tom nemluvalo, ale divadlu se pomáhalo, když to jen trochu šlo.

Bavila vás práce v ústavu i přes ta všelijaká omezení?

Bavila, propadla jsem tomu. Dobře jsem se zapracovala na Pražském quadrienale 1975. Eva Soukupová to ocenila a věděla, že mě potřebuje. Začínala jsem jako

dělník a dopracovala jsem to k šéfovi produkce. Nesměla jsem ale mít styk s cizinci, což například při přípravě mezinárodní výstavy, jakou PQ bylo, dost dobře nešlo. Dělal jsem českým scénografům jednu výstavu za druhou, hodně také ve foyeru Divadla na Vinohradech. V ústavu jsem například připravila Svobodovi výstavu do ciziny, nebo výstavu české scénografie, ale jet jsem tam nesměla. S výstavou loutek mě už pustili, ale celou dobu mě tam někdo hlídal. Při Pražském quadrienale se tu a tam dostalo do expozic něco zakázaného, věděli jsme o tom, ale dělali jsme, že to nevíme. Tak třeba se tam v západoněmecké expozici objevil Bohumil Hrdlička, v norské zase Luboš Hrůza. S německou byl opravdu průšvih, jména byla i na plakátech, a navíc dostala i hlavní cenu. Všichni porotci, i ti z „lidodemo“, ale byli stateční a neustoupili od svého rozhodnutí. Myslím, že se pak jen sundávaly plakáty s Hrdličkovým jménem.

Vzpomínám, jak v listopadu 1989 Eva Soukupová, tehdy už jen komisařka OISTAT, vystoupila na shromáždění zaměstnanců a mluvila o tom, kolik proskribovaných lidí se pod hlavičkou ústavu schovalo. Ohlas to nemělo, vyznělo to divně a většinou se jí všichni útrpně pošklebovali.

To, co Eva Soukupová takzvaně hrála „na ven“, byla jedna věc a je pravda, že to nebylo příliš sympatické, ale byla v určité pozici a v ní šikovně lavírovala. Také ale mnoha lidem umožnila vycestovat, třeba Krejčovi, za jiné se postavila, když byli v maléru. Hrála to na obě strany a dobře. Byla osobnost - chytrá a mazaná. Vzpomínám na svou osobní kauzu: z Prahy „vypovězený“ Jan Kačer v Ostravě zkoušel právě v roce 1977 moji druhou hru *Letní kino Život* na scéně Oty Schindlera. Situace, která nastala, byla symptomatická, zvláště pro toto období. Kromě jiného se zase čmouchalo, jestli nekryju Landovského, což mě nesmírně rozčilovalo; kdyby si někdo text alespoň pořádně přečetl, bylo by jasné, že to nemohl napsat Landovský. Na „schvalovačku“ jsem jet nemohla, jela tam ministerská komise (sic!) a hru zakázala na místě jako nesocialistickou. Doktorka Soukupová, členka komise, Kačerovi řekla: „Prosím vás, snad byste si takovou blbostí nepokazil renomé!“ Fotograf Krejčí to tehdy velmi prožíval a řval tam na ni, ale nebylo to nic platné. Na ministerstvu se báli, že se parta polodisidentů a živlů, odevšad vyhozených, dává dohromady v Ostravě, a tak nám to zatrhlí. Mně potom Soukupová řekla, že Kačer tu hru úplně pokazil a že to radši zakázala, abych neměla ostudu. Tak taková ona uměla být. A jelikož se z toho udělala kauza, měla jsem pak desetiletý zákaz psaní pro divadlo. Další hra, kterou prosadil režisér Karel Kříž v Rokoku, byl až *Příběh Jana Jakubce*. A přitom to byl mnohem političtější text. Tak jsem si říkala, že už je bolševik v háji. A byl.

A jak tedy léta plynula?

V podstatě v práci. Pořád jsem dělala výstavy, sice mně občas někdo hodil klacek pod nohy, někde jsem nesměla být podepsaná, nebo mě někam nepustili. Už jsem to brala sportovně a moc jsem se tím netrápila, možná je to dané mojí povahou, třeba kdyby to šlo hladce, nebavilo by mě to.

Jaké je vaše rodinné zázemí, kde se ve vás vzala touha po divadle?

Psala jsem si do životopisu úřednický původ, ale záhy to neplatilo. Tatínek pracoval před válkou jako soudce v Horní Plané u Mariánských Lázní. Přišel Mnichov a rodiče se, jako stovky dalších, museli vrátit do vnitrozemí a tatínek jako důstojník v záloze narukoval. Maminka byla zrovna v jiném stavu a za pár měsíců se narodila sestra. Já přišla na svět v roce 1941 a po mně ještě bratr – oba jsme byli válečné děti. Maminka milovala divadlo, ta by šla na všechno, babička říkávala - copak naše Anička, ta by šla i na „suchej hadr na dně mořským“. V každém případě nás rodiče „tvrdě“ kulturně cepovali, dali nástup a šlo se do divadla, na výstavu, na koncerty. Vzduchovali jsme, ale brzo jsme se oblomili, protože nás to začalo bavit. Tatínek byl do roku 1950 sekčním šéfem na ministerstvu sociálních věcí a toto ministerstvo mělo svou lóži v Národním i Tylově divadle. Hned vedle prezidentské. Občas na nás zbyla, na některé hry se nikdo moc nehrnul. Se sestrou jsme měly hezké skládané sukýnky a já jsem pořád pokukovala, jestli třeba nepříjde pan prezident, tehdy Gottwald. Nikdy nepřišel. Ale díky této lóži jsem od pěti, šesti let viděla vše, co se hrálo na naší první scéně - vynikající opery, balety, i tvrdý socialistický realismus. Tatínek byl pak jako nestraníček odvelen v rámci akce Sedmdesát tisíc do výroby jako pomocný dělník do ČKD a tím naše nóbl návštěvy divadel skončily. V ČKD vytrval až do penze. A do divadla chodili s maminkou až do vysokého věku.

Aspoň jste měla dobrý kádrový posudek.

Nikdy se nevzalo v potaz, že je otec dělník. Když jsme s bratrem a sestrou po maturitě chtěli jít na vysokou školu, nikoho z nás nevzali. Každému z nás to trvalo několik let, než jsme mohli jít studovat, mně například pět. Takže díky rodičům jsem milovala divadlo a na střední škole jsem běhala do Národního na Radoka, Krejču, Svobodu, Pleskota. Visela jsem na galerii za korunu, za dvě, v parteru v ND to bylo za pět korun. A tak jsem pochopitelně chtěla divadlo i dělat, ne se na něj jen dívat. Myslela jsem si na scénografii i na režii, ale byla jsem příliš zakřiknutá, abych se pokusila o zkoušku na DAMU. Po maturitě jsem pracovala jako aranžérka Domácích potřeb, aranžovala jsem hrnce, záchody a roury od kamen. Po dvou letech, strávených ve výkladních skříních v centru Prahy, jsem se rozhodla „jít k divadlu“.

Napsala jsem do několika oblastních divadel, jestli nepotřebují technikářku. Odpověděli mi z Klatov. Shodou okolností byl tatínek odtamtud, tak mě příbuzní nechali bydlet v pokojíčku v podkroví. Byla tam zima, žádná voda, ale ohromná romantika – jak Mimi z *Bohémy*. Zároveň se mnou nastoupil v roce 1961 do Západočeského divadla Pavel Landovský, úplný kandrdas ze Šumperka. Jako technikářka jsem měla o dvě stovky větší plat než on – herec.

Tam jste spolu začali chodit?

Začal si mě namlouvat, ještě se o mě ucházel inspicient a jeden technikář, ale protože Pavel byl nejrychlejší, tak mě urval. Sblížily nás *Dalskabáty*, on tehdy hrál Honzu Mračna a já byla Helenka rekvizitářka. Když Trepifajksl plivnul na pícku, byla přes ni tylová záclonka a vzplála malovaná dekorace. Jak fagule. Hasiči byli vedle v hospodě na pivu, a tak jsme tam s Pavlem vlítli my, uhasili to a stali jsme se hrdiny. Vzápětí jsme si spolu začali a za rok se narodila první dcera Betyňka. Podmínky tam byly drsné, s dítětem jsem pak pracovala v malírně a vyráběla rekvizity, hodně se také jezdilo na zájezdy a po celé Šumavě do vojenských posádek. Byl to dost těžký život, ale mě to pořád bavilo, byl to dobrodružný život. A taky dobrá škola, poznala jsem práci na jevišti, zahrála si pár malých rolí a hlavně - poznala jsem tam spoustu zajímavých lidí. Nastoupil tam mladý Alois Švehlík, hrál tam zkušený Jaroslav Kníže, malý Boris Rösner tam byl se svou maminkou herečkou Jarmilou Horskou.

Klatovské divadlo ale nakonec zrušili...

V roce 1963 nás zrušili... no a já se vrátila do Prahy k rodičům. Pracovala jsem dva roky v Divadle na Vinohradech jako čalounice, porodila druhou dceru Andreu a v letech uvolnění 1965 – 1970 na Filozofické fakultě UK vystudovala sociologii a filozofii. Pavel už hrál v Činoherním klubu i natáčel, a jeho hvězda stoupala. Po roce 1970 jsme začali mít problémy, hlavně Pavel. U něj to pak skončilo totálním zákazem a já jsem se po promoci plácala po různých zaměstnáních. Napadlo mne, že když jsem se nedostala k divadlu „zdola“, že bych to mohla zkusit „shora“ a že bych mohla napsat hru: když ji může napsat Landovský, tak proč bych ji nenapsala já. Tak vznikl *Parádní pokoj*, který měl premiéru v Plzni. Pomohl mi tehdy bývalý kolega z Klatov, Jarda Kníže, který tam byl v angažmá. Líbilo se mu, že postava Otce celou dobu může ležet v posteli. Sice dost mluví, ale moc se nenamáhá. Nežli hru uvedli, zemřel, takže jeho roli převzal pan Kostka, otec Petra Kostky. Pak přišel příkaz, že se hra nesmí uvést, protože ta Albertová je vlastně Landovská, ale pan Kostka, tehdy předseda strany, se za hru postavil a hrála se. Můj život byl vždycky plný paradoxů.

Když jste vyšla vítězně z výběrového řízení na ředitelku Divadelního ústavu, první, co jste řekla na shromáždění zaměstnanců, bylo: jsou to ale paradoxy, pane Vaněk. Všichni jsme se smáli, byla to svým způsobem výjimečná doba, plná naivity, nadšení a dobrých předsevzetí. Jak na ni vzpomínáte?

Ústav se stal řídicím centrem revoluce, odtud se organizovaly výjezdy a ostatní akce. Tehdejší ředitel Jaroslav Fixa přestal hned v prvních dnech ústav řídit. Už přesně nevím, jak to bylo, snad se za něco měl postavit, ale on to odmítl, a tím skončil. Karel Král, tehdejší šéf dokumentace, dělal pak krátce ředitele, ale „vládl“ pouze dočasně do vyhlášení konkurzu, protože měl jiné plány, chtěl vydávat časopis *Svět a divadlo*. A tenkrát se na mě v ústavu obrátili, jestli bych do konkurzu nešla, že by mě chtěli. Znali mě, měla jsem ideální politický profil, tak nebylo moc co řešit. Všichni mě hecovali, z ústavu se ještě hlásili Jana Kirschnerová, Helena Havlíková, „zvenku“ Jindřich Černý z archivu Národního divadla a Václav Štěpán z Národního muzea. Nakonec porota vybrala mě. Všechno šlo přesně podle dosavadníhoustru mého života, který se vždy vyvíjel v kotrmelcích – když to zjednoduším, tak z dělníka jsem to v ústavu dotáhla až na ředitelku. Šla jsem do toho s nadšením, v tu chvíli mně přišlo důležitější vzít funkci ředitelky než psát hry. Jakmile jsem se jí stala, už jsem taky nic jiného než funkci dělat nestihla.

Jak to v ústavu vypadalo těsně před listopadem 1989, existovala tam nějaká „buňka odporu“?

Spíš ne, podpisové akce jako Několik vět šly mimo ústav, ale spousta lidí z DÚ je podepsala na jiných místech a v jiných kruzích. V polovině 80. let Eva Soukupová odešla z místa ředitelky a vystřídal ji Jan Kristek. Měl pověst vzdělaného pána, byl pochopitelně v partaji, ale taky byl těžký alkoholik. Za něj se všechno tak nějak točilo dokola a nic zvláštního se nedělo. A on se taky o nic nestaral. Pak přišel Jaroslav Fixa. Ovšem jak vypadalo v ústavu období těsně před revolucí, přesně nevím, protože začátkem roku 1989 mě oslovil Jan Vedral, tehdy dramaturg v Divadle na Vinohradech. Připravovali tzv. českou sezonu a chtěl po mně hru. Něco jsem měla rozepsané a požádala jsem ředitele Fixu o tvůrčí volno, a on mi řekl, ať rovnou jdu, a dal mi výpověď. Takže jsem se snažila na hře pracovat. Když pak nastaly listopadové události, byla jsem trochu bezprizorná a v podstatě z vlastní potřeby jsem se vrátila do lůna ústavu – abych byla mezi přáteli a mohla se všeho zúčastnit. Takže revoluční kvas jsem od prvních dnů prožívala v Divadelním ústavu, který se stal organizačním a informačním centrem českých divadelníků. Prožívali jsme ty dny v permanentní euforii.

Když jste se stala ředitelkou ústavu, nemusela jste čelit snahám o jeho zrušení?

Ústav byl v zásadě na odstřel. Šly hlasy, že je to bolševické reziduum, přežitek minulé doby, a podobně. Pikantní na tom bylo, že to hlásali lidé, kteří se v ústavu dodnes pohybují.

Věděla jsem, a tady nutno vzdát hold Evě Soukupové, že přes všechny problémy a ústupky vybudovala pevné základy této instituce, shromáždila zde skutečné odborníky a vykonalo se hodně potřebného a dokonce nezastupitelného pro české divadlo. Kdyby se to celé rozvrátilo, už to nikdy nikdo nedá dohromady. Provedla jsem reorganizaci, vytvořila přehlednou strukturu oddělení a činností. A – oslovila jsem Jiřího Srstku, toho z Kytky, tehdy podnikového právníka vývozní společnost Rakona. Stal se mým náměstkem, po dva roky, než mi ho „uloupil“ tehdejší ředitel ND Jindřich Černý. Měla jsem štěstí, našla jsem postupně další výborné a spolehlivé náměstky – Václava Fialu a poté Miroslava Šebelu. A měla jsem jistotu ve věcech, kterým nerozumím – jistotu právní i finanční.

Čeho si v této první fázi nejvíc ceníte?

Když si promítám své ředitelské začátky, bylo toho dost, co jsme udělali; počiny to byly pro ústav i pro české divadlo důležité. Například se na mě obrátili Otomar Krejča a Karel Kraus. Nebyla vyřešená situace kolem Divadla za branou, pánové se nedokázali domluvit s Josefem Svobodou a Krejča už začal zkoušet *Višňový sad*. Tak jsem mu bezplatně nabídla zasedací sál ústavu, později přestavěný na sál Divadla v Celetné, a Krejča tam zkoušel tři čtvrtě roku. V roce 1991 mělo být opět Pražské quadriennale, do kterého jsme se pustili s velkou vervou, aby bylo jasné vidět, co ústav umí. Obnovily se *Divadelní noviny*, ještě s pomocí Otakara Roubínka. Podařilo se mi získat řadu nových schopných kolegů, především Janu Patočkovou, která už byla u toho, když jsme založili cizojazyčnou revue *Czech Theatre*. Původně vycházela francouzsky a anglicky a funguje dodnes, i když jen v anglické mutaci. Vznikly *Zprávy Divadelního ústavu*. Přijali jsem pod svou střechu Kabinet pro studium českého divadla, který musel opustit z organizačních důvodů Ústav pro českou literaturu. Opět to posílilo význam ústavu, neboť jsme získali výlučně badatelské pracoviště i s časopisem *Divadelní revue*.

Jak vzniklo Divadlo v Celetné?

Ve velkém zasedacím sále se už v té době odehrála řada jednorázových divadelních produkcí a bylo jasné, že se v tom dá pokračovat, ale chybí technické vybavení. Pustili jsme se tedy do přestavby s tím, že vznikne regulérní divadelní prostor. Původní představa byla, že nové divadlo budeme zajišťovat i produkčně. Začalo fun-

govat jako stagiona, ale produkce byla nad síly ústavu, divadlo potřebovalo jednoho pána. Rozhodla jsem se pro Jakuba Špalka a jeho soubor Kašpar. Byla to dobrá volba, divadlo hraje úspěšně dodnes... Spojili jsme se rovněž s choreografem Jiřím Kyliánem a vznikla Kyliánova nadace. S odstupem žasnu, jak se všechno vyvíjelo rychle a dynamicky a – po několik let – ruku v ruce i ve spolupráci s ministerstvem kultury. Ústav si získal renomé a byl – zachráněn! Ke spoustě záležitostí jsem se dostala z funkce ředitelky – stala jsem se prezidentkou Českého centra ITI, krátce i mezinárodního komitétu OISTATu. Vedle toho jsem nechtěla opustit svou profesi výstavnickou, připravovala jsem výstavy scenáristicky i výtvarně a jezdila po světě instalovat. Upřímně přiznávám, že jsem do všeho „strkala nos“, a tudíž jsem také měla jasnou představu, co se v ústavu děje.

Výsledky byly, ústav šlapal. Proč jste se nakonec relativně brzo - po pěti letech - rozhodla z funkce ředitelky odejít?

Uvědomila jsem si, že úřednická práce převažuje nad kreativní a že mě unavuje... Tehdy jsem se dokázala k té ředitelské práci donutit, ale bylo toho opravdu nad hlavu. Koncem roku 1994 vypuklo šílenství a nepřestalo celý rok 1995, kdy jsme připravovali další Pražské quadriennale a já byla generální komisařkou. A právě tehdy byl ministrem kultury Pavel Tigrid a na ministerstvu si vymysleli likvidaci tří souborů, které jako příspěvkové organizace měly vplynout do Divadelního ústavu a tím se zrušit, včetně likvidace majetku. Zodpovídá – jak jinak – ředitelka... Vrchol nastal, když se ministerstvo snažilo „přihodit“ mi ještě likvidaci Divadla za branou. Uvědomila jsem si, že mě to ničí, že jsem v depresi a mé tělo se brání nemocí, byt šlo jen o chřipky, nachlazení a podobné lapálie. Pracovali jsme naplno, a ještě pořád někdo „na vůz“ přihazoval další problémy. Řekla jsem si - dost! Jedním dopisem panu ministrovi, s douškou, že moje rozhodnutí je nezvratné, se to vyřešilo. Přestala jsem se v noci budit hrůzou, že hoří Divadelní ústav, že něco nestihnu, a podobně. Od začátku roku 1996 jsem v ústavu zůstala jako „královna matka“, neboť funkci získal po konkurzu můj o generaci mladší kolega Ondřej Černý. Výměna stráží v pravý čas. Nejdřív jsem myslela, že budu psát hry – ale pohltily mě výstavy jedna za druhou, pro domácí i zahraniční scénu.

Vaší vizi byl ústav jako samostatné odborné pracoviště s minimální vazbou na ministerstvo. Tak také ústav v době vašeho odchodu fungoval. Myslíte si, že se podařilo tuto profilaci udržet?

Začíná to pro mě být neprůhledné, jako by ústav ztrácel jasné obrysy a hlavně - vytrácí se odborné síly. Nabírají se manažeři, kteří se do všeho hrnou s vervou, ale

nemají znalosti. Pořád se vymýšlejí „projekty“ na úkor soustředěné odborné práce. Po revoluci byl o české divadlo obrovský zájem, ústav měl stále co nabízet světu. Chtělo by to zastavit se a všechno znovu přehodnotit – co my teď jako instituce můžeme skutečně udělat pro české divadlo; nejen ho dokonale dokumentovat, ale jak ho efektivně propagovat, jak mu pomáhat a v dobrém slova smyslu sloužit.

Jak vidíte budoucnost Divadelního ústavu?

Věřím, že přežije. Stejně tak věřím, že bude dál existovat Pražské quadriennale. Je tu výborná knihovna a bibliografie, dokumentace má sice mezery a potřebovala by inovovaný počítačový program, ale je nezastupitelná. Rozrůstá se fond scénografických a kostýmních návrhů, fond fotodokumenace a videotéky. A to je základ. Pokud jde o kontakty do zahraničí, tam se musí vyvinout osobní iniciativa, bez ní to nejde. Divadla si sice dnes v mnohých věcech už umí pomoci sama, ale ústav vykonává činnosti, bez kterých se neobejdou. Viděla jsem divadelní ústavy v Evropě i v Americe, mohu porovnávat. V této souvislosti si uvědomuju, že jednu věc se mi nepodařilo prosadit, i když byly za ministrování Milana Uhdeho učiněny první kroky. A to sice založení divadelního muzea. V Portugalsku, Rakousku, či Maďarsku ústavy na takové bázi fungují a to by mohla být nezpochybnitelná budoucnost i toho našeho. Je velká ostuda, že my, země s takovou divadelní tradicí, něco podobného nemáme. Program takto propojeného podniku by vedle dosavadní činnosti nabídl stálou expozici, vědeckou a historickou činnost, živou výstavní práci. To by měl někdo uvést v život.

(Otázky kladla Jana Machalická.)

ONDŘEJ ČERNÝ

(nar. 1962), po studiích na FF UK (obor knihovnictví a vědecké informace, 1982 - 83 mimořádné studium oboru divadelní a filmová věda), kde absolvoval v roce 1986, v letech 1987 – 1990 pracoval v dokumentaci Divadelního ústavu. V letech 1990 – 95 působil jako redaktor nově založeného časopisu *Svět a divadlo*. Od ledna 1996 do března 2007 byl ředitelem Divadelního ústavu v Praze. Od dubna 2007 je ředitelem Národního divadla. Překládá také divadelní hry z němčiny a dramaturgicky spolupracuje s Pražským divadelním festivalem německého jazyka. Je korepondenčním členem Saské akademie umění.

Kdy Vás poprvé napadlo, že byste se chtěl stát ředitelem Divadelního ústavu a proč?

Asi ve čtrnácti letech, kdy moje máma, která pracovala jako vedoucí knihovny Divadelního ústavu, chodila domů rozčilená z poměrů, které nastaly v ústavu během normalizace. Tenkrát jsem si říkal: to by bylo tak krásné, kdybych jí mohl nějak pomoci, aby byla spokojenější, ale to bych tam musel být ředitelem. Tak to byl takový první okamžik, kdy mě to napadlo, pak jsem to zapomněl. Když se ale potom objevila příležitost stát se ředitelem Divadelního ústavu, chopil jsem se jí - také proto, že jsem tam nějakou dobu pracoval, takže jsem vlastně s touto institucí neustále přicházel do kontaktu, a myslím, že jsem měl i určitou představu, jak bych ji chtěl řídit.

Jaká ta představa byla?

Vnímal jsem tenkrát Divadelní ústav v určité dvojpólovosti. Byla to na jedné straně instituce se silnou kontinuitou, což je zcela zásadní pro určité činnosti, jako je například dokumentace českého divadla nebo činnost ediční a vědecká. Ale zároveň jsem cítil, že v té době, kdy jsem se stal ředitelem, což bylo v roce devadesát šest, je potřeba, aby se tato instituce proměnila a zmodernizovala. To jsem považoval za výzvu a s tímto záměrem jsem taky vstupoval do funkce.

V té funkci jste zůstal víc než deset let. Měnily se během nich vaše představy a názory na to, co je posláním Divadelního ústavu?

Podstatné bylo, aby Divadelní ústav veškerou svou činnost zveřejňoval. To znamená, aby vše, co dělá, mělo veřejně přístupné výstupy. Dospěl jsem také k ná-

zoru, že Divadelní ústav nemá hodnotit současné české divadlo, ale má ho profesionálně dokumentovat. A že za každým případným hodnotícím názorem nemá stát instituce, ale konkrétní člověk. Zároveň jsem spolu s doktorkou Příkrylovou inicioval vznik samostatného bibliografického oddělení, které zásadně doplnilo činnost dokumentační tým, že bibliograficky zaznamenávalo veškeré tiskové výstupy, které se týkají českého divadla. Myslím si, že se nám také podařilo skutečně včas postihnout nástup internetu a ještě v jeho pionýrských dobách založit web *divadlo.cz*. Dalším úkolem byl převod veškerých informací, které shromažďuje dokumentačně informační oddělení, do databázové podoby. To je projekt, na němž se pracovalo od konce 90. let, jeho počátky se zrodily už koncem 80. let. Zásadní je, že se po těch dlouhých letech přípravy objevila databáze konečně na internetu, je veřejně přístupná. Je to jeden z klíčových momentů mého působení v Divadelním ústavu, ta databáze je neobyčejně dobře propracovaná a je koncipovaná přímo pro divadlo.

Dalším mým zásadním rozhodnutím bylo řešení toho, co bude profilovým klíčovým projektem Kabinetu pro studium českého divadla. Když jsem nastoupil, uvažovalo se o tom, že se Kabinet bude zabývat historií českého divadla po roce 45, už k tomu byly zpracované teze. Byl jsem to asi já, kdo tenkrát přehodil výhybku směrem k *České divadelní encyklopedii*, protože jsem měl pocit, že doba pro skutečně hlubokou reflexi našich poválečných dějin ještě nedozrála, a nebyl jsem si jist, že jsme schopni postavit tým lidí, který ty velké dějiny po roce 45 napíše. Navíc jsem měl pocit, že možná už ta doba velkých týmů, které píšou dějiny, je pryč. Už se mi bohužel nepodařilo zajistit, aby ty svazky encyklopedie byly zároveň podkladem pro databázi, zůstalo to pouze u tradičního postupu přípravy knižního vydání.

Když jste nastupoval jako ředitel ústavu, dostal jste, pokud si vzpomínám, ministerské doporučení, abyste oddělil od ústavu časopisy, jejichž redakce byly do té doby součástí Divadelního ústavu, což bylo tehdy vnímáno jako „nesystémové“. Jednalo se o základní odborná periodika. Po jejich osamostatnění jsou tyto časopisy při současné neujasněnosti grantové politiky trvale nedofinancované a jejich existence se rok od roku zachraňuje často i způsobem zcela nesystémovým. Jak se na ten vývoj díváte dnes?

Můj pohled souvisí s tím, co už jsem říkal - měl jsem tehdy pocit, že by Divadelní ústav neměl být tou institucí, která přichází se svým názorem na to, co se děje v českém divadle, a časopisy tento názor mít musí. Ty časopisy, například *Divadelní noviny*, se chovaly tak, jak měly - nezávisle, jakmile ale publikovaly něco kontroverzního, tak jsem to řešil já jako ředitel Divadelního ústavu. Nehledě na to, že to byla doba, kdy existovaly i jiné časopisy, například *Svět a divadlo* a pak by bylo otázkou,

jestli by *Svět a divadlo* neměl být také pod hlavičkou Divadelního ústavu - vlastně jestli nevytvořit takovou komplexní instituci, která by ze státních peněz vydávala tyto kulturní časopisy. Mně to přišlo tenkrát jako nonsens, protože si myslím, že tyto časopisy musí být skutečně nezávislé, že v okamžiku, kdy jsou součástí státní instituce, tak je to prostě problém. Takže já dodnes trvám na tom, že to byl krok správný. Na druhé straně je fakt, že se tenkrát předpokládalo, že vývoj půjde trošku jiným směrem, že státní instituce dostanou jasné určení v kulturní infrastruktuře a že se vytvoří daleko větší prostor pro financování nezávislých subjektů. A to nejenom v oblasti časopisů, ale i v oblasti divadel. To se nestalo a ty časopisy skutečně žijí.

Na co jste dnes nejvíc hrdý - o čem si myslíte, že se vám během vašeho ředitelování povedlo?

Částečně jsem už odpověděl, rád bych se zmínil ještě o Pražském quadriennale. Když jsem jako ředitel nastoupil, považoval jsem PQ za něco, co hrálo kdysi velice významnou roli, byla to jedna z mála možností, jak se mohlo o českém divadle a scénografii dovědět zahraničí, a pro naše divadelníky znamenalo cenné kontakty a průhled do svobodného světa. Ale domníval jsem se, že tato jeho úloha už se přežila a že jde v současnosti o mrtvou záležitost. Průběhem času jsem však změnil názor a podařilo se mi v určité chvíli zahájit novou etapu v historii této mezinárodní akce. PQ neztratilo svůj význam a zároveň našlo moderní podobu. Myslím, že se mi podařilo prosadit, aby PQ fungovalo do určité míry v rámci Divadelního ústavu nezávisle, a zároveň bylo s jeho činností pevně propojeno. Bylo důležité, že se zdařilo zachovat kontinuitu a odbornost této výstavy a spojit to s novým mladým týmem, který mu dal novou tvář, nový vítr...

A pak chci uvést ještě ediční činnost. Když jsem přicházel, byly publikační aktivity Divadelního ústavu roztráštěné, ne úplně vyjasněné, vycházely pouze dvě edice. Motivoval jsem vznik několika nových edic i velkých vydavatelských projektů, které si získaly uznání.

A dále - manažerským úspěchem bylo pro mě vyřešení krizové situace v době, kdy Divadelní ústav definitivně prohrál restituční soud s majiteli části budovy, kde sídlí - ztratil tehdy třetinu objektu. Divadelní ústav zůstal dál v budově, ale museli jsme (kvůli nárokům restituentů) jeho část komerčně pronajmout. Podařilo se zachovat existenci Divadelního ústavu, bohužel za cenu toho, že jsme přispěli k odpudivě turistické podobě dnešního Starého města. Takže to vnímám ambivalentně – na jedné straně jako úspěch, na druhé straně vím, že dnes už je velice obtížné naplnit zpátky ty komerčně využívané prostory činností nekomerční.

Co si myslíte, že se Vám nepodařilo?

Snažil jsem se vytvořit nějaký rámec pro celou oblast dokumentačních, knihovnických a informačních služeb, aby se propojily v jeden celek, ale upřímně řečeno, když jsem odcházel, tak uvnitř toho jednoho celku fungovaly tyto činnosti separátně. Je to asi dané silnou historickou „samostatností“ těch jednotlivých oddělení.

Co jste nestihl a chtěl udělat?

Toho je spousta. Nepodařilo se mi zcela vyřešit situaci knihovny. Ta má v budově několik prostorově oddělených pracovišť - podařilo se najít nějaká dílčí řešení, ale nejsou ideální, a ta roztrůstěnost není dobrá. Měl jsem v plánu vybudovat nějaký sklad, oddělit historické fondy a z těchto plánů jsem nestihl nic realizovat. Za mého působení se také nepodařilo dořešit databázi dokumentace tak, aby byla veřejně přístupná. Taky jsem se jako ředitel nedočkal svazku České divadelní encyklopedie, který bude zpracovávat české divadlo po roce 1945. To je zásadní projekt, který by měl propojit celý odborný potenciál Divadelního ústavu - složku vědeckou, informační a dokumentační.

Věčným a nedořešeným tématem byla také prezentace Divadelního ústavu směrem ven, protože doba vyžaduje, aby i odborná instituce dokázala výsledky své práce prezentovat a nabízet. Tato koncepce se nedotáhla do uspokojivého konce, ale zároveň vím, že je to velice obtížné, protože tento typ instituce musí mít logiky také tendenci soustředěnou dovnitř, protože vytváří a chrání fondy a hodnoty kulturního dědictví.

Za vašeho ředitelování byla činnost Divadelního ústavu v ohrožení, česká a moravská odborná i umělecká veřejnost se za něj jednoznačně postavila. Vnímali jste to jako potvrzení dobrého jména ústavu?

Tenkrát opravdu mnoho lidí Divadelní ústav podpořilo. Ale myslím si, že instituce tohoto typu musí mít dobré jméno nejen v prostředí divadelním a kulturním, ale i pevné postavení ve vztahu ke zřizovateli. Pro mě to bylo varování, že může nastat tato situace znovu (také se v trochu jiné podobě situace opakovala, když jsem z Divadelního ústavu odešel). My jsme si tehdy svou pozici obhájili, ale pokud se toto bude odehrávat ve dvouletých periodách, tak se dá těžko předpokládat, že se tak stane vždycky. Divadelní ústav sice tehdy obstál a prokázal, že jeho činnost smysl má, podstatnou roli tenkrát sehrál i Václav Havel a další významné osobnosti, které nás podpořily, ale pro mne to bylo spíše varování. Z hlediska manažera to byla krizová situace, která se zvládla, ale k níž nemá vůbec docházet.

Dokumentace českého divadla, která se Divadelním ústavu dělá, je v podstatě pamětí českého divadla. Divadlo je umění, které není fixované a mizí s posledním odehraným představením, zůstávají pouze dokumenty o něm. Proto se mi zdá dokumentační činnost, kterou Divadelní ústav vykonává, nenahraditelná. Nemáte pocit, že právě kvůli této funkci jakési „paměti“ by měl být Divadelní ústav institucí, kterou by nemělo ohrožovat, když se změní koncepce kulturní politiky nebo nastoupí nový ministr?

To je otázka nějakého legislativního rámce, ve kterém se pohybujeme, a ten je pořád stejný a mimochodem nevidím vůbec v tuto chvíli žádnou šanci, že by se to mohlo změnit. Jistě, byla fáze, kdy jsem si jako ředitel tuto otázku pokládal. Říká se, že ředitel Filmového ústavu pan Opěla v té době strávil dva nebo tři dny v předpokoji tehdejšího ministra kultury, aby ho přemluvil k tomu, že se z jeho instituce stane Národní filmový archiv. Mnohokrát jsem si kladl otázku, jestli jsem to neměl udělat i já. Já se přiznám, že tenkrát jsem se s představou, že se budeme jmenovat Národní divadelní ústav, nedokázal identifikovat. Ředitel Filmového ústavu byl člověk, který bytostně cítil ty filmové archivy jako svoje poslání, a proto za tím šel. Já bych tam býval seděl trochu proti své vůli, protože jsem v těch devadesátých letech neměl pocit, že by to pro Divadelní ústav bylo tak strašně důležité, aby se jmenoval Národní divadelní ústav. Dneska si myslím, že kdybychom se takto nebo podobně přejmenovali, tak by to možná psychologicky nějakou roli mohlo sehrát, ale nemyslím si, že podstatnou.

Ke konci Vašeho působení v Divadelním ústavu jste ale inicioval změnu jeho názvu na Institut umění – Divadelní ústav. Proč, co jste si od změny názvu sliboval?

Já jsem po celou dobu, co jsem ústav vedl, intenzivně cítil jeho určitou ohroženost. Snažil jsem se na jedné straně posilovat pozici ústavu, v poslední fázi jsem zahájil budování fondů, které jsou už zpracovány archivní metodou. Zároveň byl položen základ scénografické sbírky. Měl jsem pocit, že Divadelní ústav má velký potenciál v tom, že je v přímém kontaktu se současnou scénografií, což mu umožní koncipovat sbírku jinak než třeba fondy v Národním muzeu nebo UMPRUM. Uvažoval jsem i o tom, že bychom se napojili na archivní zákon, abychom získali pro naši činnost nějakou kotvu - to, co udělal slovenský Divadelný ústav, který se stal archivem zvláštního určení. Ale to bychom bývali museli naši činnost podřídit velice tvrdým pravidlům archivním, která nejsou vždy pro instituci typu Divadelní ústav ideální. Takže to byl takový věčný tanec mezi vejci a posléze mi přišlo jako nejprirozenější řešení upevnit pozici Divadelního ústavu cestou směrem k rozšíření jeho záběru. Souhlasil jsem s tím, aby v Divadelním ústavu měla sídlo česká kance-

lář Culture 2000. Ostatně v Divadelním ústavu kdysi (také neorganicky) existovalo hudební oddělení, rovněž z rozhodnutí zřizovatele, které potom v devadesátých letech Helena Albertová zrušila. Říkal jsem si, proč nevytvořit platformu a nevybudovat silnou instituci, která dokáže to, aby ten Divadelní ústav mohl fungovat dál, jak funguje, a zároveň rozvinul další činnost v širších kontextech. Divadelní ústav je prostě přímo napojený na svého zřizovatele a musí být schopen pro něj plnit také servisní roli.

Jaké si myslíte, že jsou v tuto chvíli hlavní úkoly Divadelního ústavu – pokuste se představit si, kam byste dnes ústav směřoval, kdybyste tam setrval.

Na to je obtížné odpovědět, protože musíte mít nějakou vizi a zároveň vědomí té reality, v níž se pohybujeme. Přiznám se, že bych se dnes pokusil vrhnout nový pohled na celé „první patro“, tj. na informačně-dokumentační oddělení, knihovnu a bibliografii, protože mám pocit, že tomu chybí v tuto chvíli vize dalšího směřování. Je zde otázka zpřístupnění a zároveň uchování dokumentačních materiálů, které často představují jedinečné doklady z historie českého poválečného divadla, je zde otázka propojení bibliografických rešerší s dokumentační prací, tam prostě cítím, že je potřeba nový pohled na věc. Dále bych hledal způsob, jak scelit knihovnu a najít jí odpovídající prostor, protože představuje zcela jedinečný fond, v jehož rámci by se mělo jasně vyčlenit jeho historické jádro.

To je jedna věc. Dalším velkým tématem je oblast zahraničních projektů, nevládních organizací atd. To by měl být prostor dynamický a flexibilní, který musí mít schopnost se přizpůsobovat situaci. Tady nejde pouze o vizi, zde se musí uvažovat velmi pragmaticky v tom smyslu, jakým způsobem a na jaký druh činnosti lze získat peníze.

A ještě jedna podstatná věc – mně šlo o to, aby byl Divadelní ústav jakožto celek vnímán jako vědecká instituce. Ukázalo se, že nejen Kabinet pro studium českého divadla, ale i další oddělení jsou schopná získat a řešit granty, a to je velmi podstatný moment.

A samozřejmě si myslím, že se má rozvíjet činnost Institutu umění, a to ne na úkor Divadelního ústavu, ale souběžně s ním. Ministerstvo kultury prostě potřebuje nějakou takovou instituci, která bude schopná reflektovat danou oblast v rovině informačně-statistické a konzultační a generovat příslušné výstupy, v tomto smyslu má Institut umění budoucnost.

(Otázky kladla Kamila Černá.)

PAVLA PETROVÁ

(nar. 1969), absolventka Vysoké školy ekonomické v Praze (1992) a dvousemestrálního mimořádného studia sociologie - ekonomie na FF UK (1991-92), je ředitelkou Institutu umění - Divadelního ústavu od března 2008.

V letech 1998-2008 (se dvěma přestávkami v letech 2001-2 a 2004-6) zastávala místo ředitelky odboru umění a knihoven na ministerstvu kultury. V mezičase pracovala jako produkční pro Mezinárodní festival Konfrontace a jako manažer mezinárodní přehlídky Central European Dance Showcase 2002. Je rovněž ředitelkou Pražského Quadriennale a výkonnou ředitelkou Českého centra ITI.

Co čeká Divadelní ústav do budoucna, lze s přihlédnutím k jeho divoce prožitým prvním padesáti letům jen těžko hádat. Co bych od Divadelního ústavu očekávala já jako ředitelka instituce, je už o trochu jednodušší otázka...

Divadelní ústav jsem pozorovala před svým nástupem do jeho čela zvenku, spolupracovala jsem na různých projektech Divadelního ústavu a také jsem se jeho aktivit účastnila. Zнала jsem vydávané publikace, navštěvovala jsem představení v rámci mezinárodních přehlídek, toulala se Pražským Quadriennale, ale hloubku a šíři všech činností jsem měla možnost poznat až zevnitř. Po roce a půl je nyní čas začít přemýšlet, co je možné ještě vylepšovat a kde třeba ubrat.

Divadelní ústav se stal od roku 2007 součástí instituce s názvem Institut umění – Divadelní ústav. Tento poněkud těžkopádný název je do budoucna určitě otázkou k řešení. Prioritou bude zachovat Divadelní ústav jako svébytný organismus a přitom udržet linku paralelního života Institutu umění. Tuto paralelu a zároveň ale i symbiózu považuji za podstatnou i pro další existenci samotného Divadelního ústavu. Divadelní ústav musel ještě zcela nedávno obhajovat svou existenci a jistě se podobným situacím nevyhneme ani do budoucna. Já ale vidím Divadelní ústav jako těžko nahraditelnou součást českého kulturního prostředí. Při mých cestách do zahraničí nám ho závidí řada kolegů v podobných institucích a další si nás berou za příklad.

Budoucnost Divadelního ústavu tak vidím v dalším zkvalitňování poskytovaných služeb a v tomto směru ve využívání nových technologií a nových nástrojů prezentace. Naším posláním je na prvním místě služba odborné veřejnosti. Ale na druhé straně také odpovědnost vůči svěřenému a nashromážděnému kulturnímu dědictví. Moderní metody by měly umožnit dostát oběma těmto závazkům: kul-

turní dědictví by mělo být řádně uchováno a ochráněno, ale zároveň v maximální možné míře zpřístupněno veřejnosti

Oblast digitalizace, kterou jsme již úspěšně před pár lety nastartovali, je v současnosti pojem, se kterým se setkáváme na každém kroku. Víme ale, že důležité často nejsou ani tak samotné digitalizované materiály, ale to, jak jsou popsány, zařazeny, provázány s jinými zdroji informací. Takto mohou vzniknout úplně nové kvality v předávání informací, vyniknout souvislosti, které by jinak možná zůstaly skryty. V této oblasti se můžeme pochlubit dokumentační databází Divadlo, která je nyní zpřístupněna on-line, fulltexty článků připojenými k záznamům v bibliografické databázi, které můžeme přímo nabízet našim badatelům, a propojením bibliografických záznamů s údaji o inscenacích. Tento komplex elektronicky předávaných informací se právě rozrůstá i o podstatný segment divadelní fotografie. V současné době totiž běží grantem podpořený projekt, v jehož rámci budou do již zmíněné databáze Divadlo zpracovány dostupné informace o divadelních inscenacích v České republice po roce 1945 a hlavně zdigitalizován rozsáhlý fotografický fond. Z jiného grantu je podpořena digitalizace inscenačních textů divadelních her. Jedná se o texty, které existují pravděpodobně pouze v jedné kopii právě v knihovně Divadelního ústavu a které opakované rozmnožování ničí, takže prakticky mizí před očima. Digitalizace je umožní zachránit, často skutečně v poslední chvíli.

V této oblasti nás ale čekají další, možná ještě náročnější úkoly. Část vzácného a pracně shromážděného fondu dokumentace je kvůli stárnutí novinového papíru existenčně ohrožena. Stejně cenná a stejně ohrožená je i oborová lístková bibliografie, která zahrnuje cca 300 000 záznamů článků o divadle v periodických vydávaných na českém území od 60. let 19. století. Věřím, že se nám v budoucnu podaří získat podporu i pro jejich zpracování. S digitalizací pochopitelně souvisí rizika spojená s uložením a ochranou dat. Ani tuto oblast nesmíme podcenit, v rámci dalších projektů, resp. ve spolupráci s jinými institucemi, bychom rádi zajistili vysoce bezpečné uložení našich dat. Bez garance dostupnosti pro příští generace by naše snahy neměly smysl.

Jako dobrá a osvědčená cesta se v krizových momentech, ať už finančních či politických, v uplynulých letech ukázala naše snaha budovat silné zahraniční kontakty a zapojení do mezinárodních projektů. Jak ve vědecké, ediční, výstavní, tak i v další odborné činnosti jsme cenným partnerem pro zahraničí. V zahraničí naopak máme možnost pomáhat českému divadlu v jeho propagaci a prezentaci. Účast na kvalitních zahraničních projektech proto vidím jako jednu z dalších priorit.

A konečně jako poslední, ale neméně důležité vidím zachování dosavadní činnosti vydavatelské a vědecké. V oblasti divadla jsme jedním z největších vydavatelů

v České republice. Rovněž tak jsme jedním z nejpodstatnějších odborných pracovišť pro výzkum divadla. Do budoucna je potřeba udržet stejnou kvalitu, která je však závislá i na finančních dotacích a také na výchově mladé generace teatrologů. Doufejme, že se nám podaří dostatečně nadchnout mladé absolventy škol právě pro práci v tomto oboru. V oblasti vydavatelské budeme i nadále pokračovat především ve dvou základních řadách odborné literatury *České divadlo* a *Světové divadlo*. Vydávání nových (či prvních) překladů Strindberga, Ibsena, Dürrenmatta, Koltěse či Bernharda výrazně napomohlo jejich (znovu)uvedení na česká jeviště. V oblasti výzkumu divadla je zde úspěšně rozjetý projekt *České divadelní encyklopedie*, který by měl pokračovat i v dalších letech. Rádi bychom i tyto vědecké výstupy postupně přizpůsobili nárokům kladeným na moderní publikování informací a ve střednědobém výhledu je propojili s výstupy ostatních oddělení.

ROZHOVORY PAMĚTNÍCI

JARMILA GABRIELOVÁ

(nar. 1928), po studiu na Novinářské akademii Vysoké školy politické a sociální nastoupila v roce 1950 na ministerstvo kultury, kde pracovala v oblasti kulturních vztahů se zahraničím. V roce 1959 byla přijata do Divadelního ústavu, kde se podílela na přípravě informačního bulletinu o českém divadle pro zahraničí a ujala se obnovení pozastavené činnosti národního střediska Mezinárodního divadelního ústavu ITI. Účastnila se zakládání národních středisek mezinárodních nevládních divadelních organizací, která měla v Divadelním ústavu své sekretariáty. V některých z těchto středisek, jako např. ITI a OISTAT, byla řadu let tajemnicí. Spolupracovala na zrodu mezinárodní výstavy Pražské quadriennale a na realizaci všech jeho ročníků v letech 1967 – 2003. Historii této výstavy zpracovala v knize *Kronika Pražského quadriennale*. Divadelní ústav už pak neopustila a je do dnešních dnů – od roku 1988 již jen jako důchodkyně – v kontaktu s jeho pracovníky i jeho činností, na níž se dosud podílí.

Patřila jste mezi první zaměstnance Divadelního ústavu. Jak na počáteční léta jeho činnosti vzpomínáte?

Když mi Eva Soukupová, která byla čerstvě jmenovaná ředitelkou právě vzniklého Divadelního ústavu, nabídla koncem října roku 1959 práci v této nové instituci, nezaváhala jsem ani chvíli. Ujala jsem se oblasti zahraniční spolupráce a zabývala jsem se jí po celou dobu své aktivní činnosti v DÚ. Jubileum, které si připomínáme, je tedy zároveň i mým jubileem osobním.

DÚ se od počátku soustředil na uchování, dokumentaci, podporu a rozvoj československého divadla a jeho propagaci. Bylo to tím obtížnější, že jednak průběžně zpracovával a reflektoval současnost československého divadla a zároveň zpětně zpracovával jeho historii od roku 1945.

Především však bylo nutné doplnit a zkatalogizovat knižní fondy, které byly převedeny do DÚ z DILIA spolu s odbornými pracovníky a příslušnou rozpočtovou částkou. Díky spolupráci se zahraničními odbornými institucemi i díky osobním kontaktům byly fondy doplňovány o některé odborné publikace a knihy, časopisy a magazíny, které v tehdejší situaci nebylo možno získat jinou cestou než výměnou či darem. Žádný z vycházejících časopisů však nebyl pro tuto výměnu ani pro propagaci československého divadla v zahraničí vhodný. Proto se DÚ zaměřil hned v prvním období své činnosti na přípravu a vydávání cizojazyčného „nepravidelného“ bulletinu *Le Théâtre en Tchécoslovaquie*.

Dalším úkolem bylo zdokumentovat celou divadelní síť existující v Československé republice po 2. světové válce (tedy od roku 1945) a zachytit tak formou cedulí, výstřižků, plakátů, programů a fotografií i ta divadla, která do založení DÚ již zanikla.

K dokumentaci záhy přistoupila i fotodokumentace, a to pořízením a uchováním negativů ze zajímavých a zdařilých premiér a inscenací jednotlivých divadel, z významných divadelních přehlídek, festivalů a výstav. DÚ vyžadoval od jednotlivých profesionálních divadel jednak pravidelná hlášení o premiérách, která pak v tištěné podobě měsíc co měsíc rozesílal jak divadelníkům, tak ČTK, dennímu tisku a rozhlasu, ale i programy a fotografický materiál z každé premiérové inscenace. Fotomateriál se dal dobře využít jak k propagaci, tak k výstavním účelům. Kvalita zaslaných materiálů byla však většinou nevalná, a tak byl do DÚ přijat fotograf a založen fotodokumentální archiv. Vedl jej velmi pečlivě Vilém Sochůrek, díky němuž zůstala v DÚ řada zajímavých fotodokumentů ze šedesátých let.

Činnost ústavu se dále rozrůstala. K fotodokumentaci například přibyla po nějakém čase i dokumentace filmová. Byla zaměřená na filmové záznamy vybraných inscenací, nebo se soustředila na fragmenty ze zdařilých představení, zachycovala přípravu nových inscenací, např. režiséra Otomara Krejčů připravujícího slavné představení *Romea a Julie* v ND, či na práci scénografů – např. dokumenty *Josef Svoboda, Kdo je šifra Svob* aj...

Jaké byly počátky zahraniční spolupráce v oblasti divadla, kterou Divadelní ústav inicioval?

Při pátrání po dochovaných dokumentech z příprav prvních ročníků PQ jsem se přehrabovala v nepříliš vábném obsahu papírových krabic uložených v plesnivém sklepě DÚ a objevila tam i několik složek s materiály o zahraničních stycích a spolupráci DÚ s obdobnými odbornými institucemi i jednotlivci z dávné minulosti, prakticky od jeho vzniku. Tehdy nově založený ústav si teprve připravoval svou koncepci zviditelnění československého divadla doma i v zahraničí, prezentaci jeho předností, výsledků a vývojových tendencí. Snažil se navázat kontakty s významnými divadelními osobnostmi – v počátcích jen v evropských zemích (ostatní kontinenty byly tehdy – vzhledem k politické a společenské situaci – téměř nedostupné). Teprve později, když už se DÚ stal v odborných kruzích známým a získal respekt a uznání, se hranice jeho působnosti rozšířily i na další kontinenty. Velmi tomu napomohla aktivní účast DÚ v mezinárodních nevládních organizacích, především v ITI (Mezinárodním divadelním ústavu), který po řadu následujících let sloužil jako zastřešující organizace všech dalších mezinárodních divadelních institucí

a zastupoval je ve vztahu k UNESCO. Je třeba připomenout, že k založení ITI došlo v Praze v roce 1948, takže Československo patřilo k zakládajícím členům, politický vývoj po roce 1948 však vedl k pozastavení našeho členství v ITI. To se začalo formálně obnovovat až koncem padesátých let. A jedním z hlavních úkolů nově založeného DÚ bylo toto členství – možné pouze formou národního střediska – zaktivizovat. Ze zástupců českých a slovenských divadelních institucí, organizací a škol bylo založeno československé národní středisko ITI, které se snažilo zapojovat do jednotlivých programů a činností ITI a účastnit mezinárodních seminářů, kongresů a zasedání. Výběr delegátů na taková zasedání sice nebyl vždycky reprezentativní, a to nejen z odborného hlediska, ale především z hlediska jazykové vybavenosti, nicméně se přece jen postupně podařilo prosazovat vhodné kandidáty do jednotlivých odborných komitétů, kteří tak mohli představit naši divadelní kulturu, poukázat na přednosti (nebo nedostatky) českého a slovenského dramatu, hudebního i tanečního divadla. Gestorem činnosti národního střediska ITI a sídlem sekretariátu se stal Divadelní ústav. Význam úspěšné spolupráce a působení československého národního střediska v této mezinárodní nevládní organizaci se kromě jiného ukázal i v reakcích na události roku 1968. V červnu zmíněného roku svolalo československé středisko do Prahy mezinárodní setkání divadelníků k 20. výročí založení ITI, spojené se seminářem na téma „Divadlo – tvůrčí dílna autora, dramaturga, režiséra, scénografa a herce“. Další část programu zasedání byla věnovaná praktickému semináři vysokoškolské herecké výchovy, tj. od zjišťování a poznávání talentu – jako souboru schopností – až k vrcholným výsledkům v herecké tvorbě dramatické postavy a ansámbové souhry ve formě veřejného představení školního divadla. Hlavních referátů se ujali přední čeští divadelní umělci Otomar Krejča, Ota Ornest, Josef Svoboda, ze zahraničních reprezentantů pak Rosamond Gilderoová, Ellen Stewartová a Gary Gaiser z USA, Walter Felsenstein z NDR, Humberto Orsini z Venezuely aj. Ve dnech 10. - 16. června 1968 tedy zasedlo v Klubu školství a kultury na Příkopě přes sto divadelníků z 27 zemí, zaujatých nejen tématem semináře, ale zvědavých shlédnout výsledky obrodného procesu „pražského jara“. Mezinárodní setkání bylo velmi úspěšné, pracovní atmosféra dělná, diskuse neomezovaná. Proto také následné události z 21. srpna 68 vyvolaly u partnerů z ITI oprávněný šok. Na naléhavé telegramy a telefonáty československého střediska, obsahující protesty proti okupaci, reagovala většina oslovených – včetně generálního sekretariátu ITI – velmi solidárně a připojovala se k našim protestům. Proti politické zvůli to sice nepomohlo, ale sílu solidarity divadelníků z různých koutů světa to ukázalo.

Šedesátá léta se stala dobou zvýšeného zájmu o čs. divadelní kulturu, národní střediska ITI a divadelní instituce obdobného charakteru jako DÚ ze zemí vý-

chodního bloku uvítala možnost přímých kontaktů formou výměnných studijních pobytů, výměnou materiálů, výstav apod. Protože se prokázala důležitost, účelnost a užitečnost mezinárodních divadelních organizací, začala se jednotlivá odvětví a divadelní žánry profilovat a osamostatňovat. Po úspěšném startu čs. národního střediska ITI se DÚ ujal pomoci také při založení mezinárodní organizace divadel pro děti a mládež ASSITEJ. Řada evropských odborníků zabývajících se tímto žánrem se obrátila prostřednictvím generálního sekretariátu ITI a prostřednictvím ředitele divadla pro děti a mládež Divadla Jiřího Wolkra Vladimíra Adámka na DÚ, zda by napomohl k založení takové mezinárodní organizace. To se podařilo na zasedání přípravného výboru složeného ze zástupců různých zemí v roce 1966 v Klubu školství a kultury v Praze. Tak vzal DÚ pod svá křídla i založení a fungování národního střediska ASSITEJ, jehož aktivity zařadil do svého programu a náplně práce. V roce 1968 byla v Praze založena další mezinárodní divadelní organizace - OISTT (mezinárodní organizace scénografů a divadelních techniků). DÚ se stal sídlem jak národního střediska OISTT, tak generálního sekretariátu této nově vzniklé organizace. Vynikající úroveň československé scénografie si získala pozornost pořadatelů světově uznávaného Biennale v Sao Paulo a její časté vítězství v mezinárodních soutěžích vedlo nakonec ke vzniku Pražského quadriennale, velké mezinárodní výstavy jevištního výtvarnictví a divadelní architektury. To se stalo největší a nejvýznamnější pravidelně se opakující mezinárodní aktivitou DÚ od roku 1967 až po dnešek.*

Nejstarší mezinárodní divadelní organizace UNIMA (Mezinárodní loutkářská unie), která vznikla v roce 1929 rovněž v Praze, obnovila rychle prostřednictvím DÚ své zahraniční aktivity. Divadelním ústavem byla sice zastřešena, svou činnost a kontakty však vyvíjela se značnou samostatností. Větší akce vyžadující vynaložení určitých finančních prostředků však rovněž zahrnovala do plánu činnosti DÚ. A tak se DÚ postupně ujal spolupráce i s dalšími mezinárodními organizacemi; pomáhal organizačně a většinou i finančně pokrýval nebo částečně přispíval k aktivitám odborníků zastupujících naše divadlo v mezinárodních divadelních organizacích poněkud jinak strukturovaných (FIA, FIRT, IATA/AITA).

Myslím, že tento návrat čs. divadelníků na mezinárodní divadelní fórum a obnovení činnosti nebo nové založení národních středisek zmíněných mezinárodních institucí a organizací patří mezi nejvýraznější a nejefektivnější aktivity zahraničního referátu DÚ v počátečním období jeho existence.

Věhlas československého divadla se přes všechny cenzorské zábrany za hranicemi stále více šířil. Svědčí o tom statistické údaje o počtu přijíždějících zahraničních odborníků, vedené od začátku šedesátých let. Do Prahy začínají přicházet zajímavé

* Podrobné informace o vzniku a historii PQ a o jeho jednotlivých ročních lze najít v knize Jarmily Gabrielové *Kronika Pražského quadriennale*, kterou vydal Divadelní ústav v roce 2007 – pozn. red.

divadelní osobnosti, které se chtějí seznámit s českými a slovenskými produkcemi, diskutovat o nich s jejich tvůrci, psát o nich, ale hledat i možné a přijatelné formy spolupráce. Přinášejí různé náměty, projekty a nápady. Výčet návštěv těchto odborníků dnes už není reálně možný, i když o setkáních a diskusích s nimi se, byť sporadicky, ale přece jen občas zmiňoval odborný tisk. Nicméně chci zmínit alespoň návštěvu argentinského scénografa Saula Benavente, který v několika přednáškách podal vyčerpávající informace o stavu do té doby nepříliš známého jihoamerického divadelnictví a informoval také o významu saopaulského výtvarného Biennale. Je také třeba připomenout časté pracovní pobyty vynikajícího francouzského teatrologa Denise Bableta, jednoho z významných teoretiků, objevitele a „vykladače“ scénografické magie Josefa Svobody. Jmenujme také návštěvy scénografa Johna Buryho, americké teatroložky a vydavatelky divadelní literatury Rosamond Gilderové, která byla rovněž několik funkčních období prezidentkou ITI, finského režiséra a ředitele Národního divadla v Helsinkách Arvi Kivimaa, německého jevištního výtvarníka a režiséra Karl von Appena, ruské teatroložky Milici Nikolajevny Požarské, která byla po několik ročníků předsedkyní mezinárodní poroty PQ, dále francouzského scénografa André Acquarta, polského jevištního výtvarníka Andrzeje Majewského, britského scénografa Ralphi Koltaie, významného operního režiséra a dirigenta Waltra Felsensteina, francouzského skladatele Jeana Prodromidese, jevištního výtvarníka Raffaelliho - a to jsou jen v paměti zachovaná a namátkou vybraná jména odborníků, kterých bylo pochopitelně mnohem více. Účelem jistě není sestavit jakýsi jmenný seznam, ale ukázat, zda a jak se podařilo záměr a úsilí o vystoupení českého divadla z „režimní“ kulturní izolace a jeho zapojení do vývoje, do nových trendů, do vědomí evropské a vlastně i světové divadelní kultury realizovat. Napomáhala tomu i účast československého divadla na různých mezinárodních divadelních přehlídkách, vyhlašovaných často pod spolupořadatelstvím mezinárodních nevládních divadelních organizací (např. Divadlo národů, Avignonský festival, Festival of fools apod.)

Kdybych chtěla na závěr velmi stručně vyjádřit přínos Divadelního ústavu na poli zahraničních styků, řekla bych, že spočíval a vlastně i nadále spočívá v *setkávání*, jak osobním, tak institucionálním, které umožnilo vzájemné poznávání divadla jednotlivých zemí. Divadelní ústav tomuto setkávání napomohl tím, že se mu dařilo důmyslně proniknout neosobním a tuhým administrativním aparátem tehdejšího režimu, získat důvěru zahraničních partnerů a hledat cestu, jak se dovídat a účastnit se toho, co se děje za pomyslnou oponou. „Sametová“ revoluce přinesla pochopitelně do práce zahraničního oddělení zásadní změny. Přiměla k zamýšlení nad novými formami zahraniční spolupráce a nad tím, aby to pozitivní z předcho-

zích let bylo zachováno a využito. Ale to už řeší nová, mladá, rázná a sebevědomá nastupující generace. Kéž tu správnou cestu brzy najde.

(Otázky kladla Jana Návratová.)

EVA HERRMANNOVÁ

(nar. 1929), na filozofické fakultě v Praze vystudovala hudební vědu (abs. 1957), na AMU operní režii (abs. 1958). Od roku 1957 do roku 1987 pracovala v Divadelním ústavu v hudebně dramatickém oddělení, po odchodu Vladimíra Lébala toto oddělení vedla. V letech 1991 – 1995 byla šéfem opery Národního divadla. Spolupracovala na přípravě řady odborných slovníků a encyklopedií – *The New Grove Dictionary of Opera*, *Pipers Enzyklopädie des Musiktheaters* aj.

Můj otec se narodil v roce 1886 ve slezské vesnici, maminka o devět let později ve Vídni. Oba mluvili pouze německy. Maminka měla moc hezký hlas a studovala na Vídeňské hudební akademii zpěv. Po krátkém pobytu v Brně byla v roce 1924 jako operní a operetní zpěvačka angažována do tehdy německého divadla v Opavě. Tam už měl tatínek dobře prosperující obchod, a jelikož rád chodil do divadla a maminka byla moc hezká, zamiloval se do ní a vzal si ji. Pocházel ze židovské rodiny a jeho sňatek s křesťankou, a dokonce herečkou, vyvolal zprvu nevoli, ale všichni pak měli maminku moc rádi.

Já jsem se narodila také ve Vídni v roce 1929, ve velmi známém a dosud fungujícím sanatoriu. Žili jsme v Opavě. Vyrůstala jsem dvojjazyčně: s rodiči jsem mluvila německy a se svou vychovatelkou, kterou jsem měla moc ráda, česky. Jako jediná z celého příbuzenstva jsem chodila do české školy; tatínek byl masarykovec a trval na tom. Dodnes jsem mu za to vděčná. Učila jsem se také hrát na klavír. Rodiče chodili často do divadla a já jsem si velmi záhy vyprosila, aby mě brali s sebou. Fascinovala mě zejména opera a přála jsem si být zpěvačkou.

V roce 1938 začaly nepokoje zaměřené zejména vůči Židům; i já jsem byla v české škole napadena chlapcem z naší, tehdy třetí třídy. Koncem září jsme odjeli do Prostějova s nadějí, že se vše uklidní a my se zase vrátíme. Nestalo se tak. Němci obsadili nejen Sudety, ale i zbytek republiky. Začalo pronásledování Židů. Po ukončení páté třídy jsem ještě udělala zkoušky na gymnázium, ale z rasových důvodů jsem tam už nemohla nastoupit. V roce 1941 začaly deportace Židů do Polska a Terezína. Otce, který žil s maminkou ve „smíšeném“ manželství, se to zatím podle norimberských zákonů netýkalo; ale já coby „židovská míšenka“ (nebyla jsem totiž do určitého termínu pokřtěna) jsem byla deportována v červnu 1943 do Terezína. V Terezíně bylo tou dobou internováno už asi 50.000 lidí, mj. také mnoho významných umělců. Naši vězňatelé časem začali, zejména vzhledem k občasným

kontrolám Mezinárodního Červeného kříže, povolovat různé kulturní produkce.

Kdy a jak jste se do nich zapojila?

Někdy začátkem září jsem se doslechla, že se bude dělat dětská opera *Brun-
dibár* a že shánějí děti do sboru. Zájemci se měli hlásit na půdě bývalé terezínské
školy, která tehdy byla chlapeckým domovem a kde je dnes muzeum ghetta. Stálo
tam staříčké harmonium a okolo několik pánů, kteří nás zkoušeli. Šla jsem tam ještě
s jednou dívkou, se kterou jsem se seznámila při cestě do Terezína. Ta tvrdila, že
je soprán, a já se zase domnívala, že jsem alt. Pak se ukázalo, že ona je alt a já jsem
soprán.

Byl tam i Hans Krása?

Zkoušel nás Rafael Schächter, Krása tam byl pravděpodobně také, ale já ho
tehdy neznala. Byla jsem šťastná, že mě vzali; poté co jsem už několik let nesměla
chodit do školy, jsem měla opět pocit, že o mě někdo stojí. Na té půdě jsme pak
nastudovali celého *Brundibára*, bylo tam hrozné vedro, prach a špína, ale my jsme
tam chodili moc rádi. V Terezíně mohl být člověk v takových chvílích šťastnější než
za normálních okolností.

Přitom jsme chodili do práce, byla povinná pro děti už od čtrnácti let. Vyváděli
nás ráno s ostrahou okolo Malé pevnosti na pole, kde jsme vykopávali brambory,
řepu, jindy jsme hrabali listí atd.; i v zimě jsme často dělali venku. Vraceli jsme se
pak většinou kolem půl páté odpoledne. Večer pak už byl zákaz vycházení: v létě
od devíti a v zimě už od osmi hodin. A tak jsme mohli hrát či zkoušet *Brundibára*
pouze v tomto krátkém mezičase. Ale nikdy jsme – kromě toho, když jsme byli
nemocní – zkoušku či představení *Brundibára* nevynechali, i když jsme tam často
dorazili unavení a zablácení rovnou z pole.

Brundibára jsme hráli celý rok. Prý jsme odehráli celkem 53 představení; ně-
kdy jsme hráli i třikrát za týden, občas také dvě představení za sebou.

Hans Krása *Brundibára* vůbec neditigoval?

O Krásovi jsem dlouho vůbec nevěděla... Často tam na zkouškách seděl nějaký
pán. Mnohem později, až po válce, jsem na fotografii uviděla ten Krásův podlouh-
lý obličej a uvědomila si, že ten pán byl Hans Krása. Dirigentem byl vždy, jakož
i při pražské premiéře *Brundibára* v Židovském sirotčinci, Rudolf (pro nás Rudla)
Freudenfeld a režisérem scénograf František Zelenka, který navrhnul k představení
i „dekoraci“. Ale ta výprava neměla ten malovaný prospekt, který je vidět na jedi-
ném existujícím snímku z německého propagačního filmu. *Brundibára* jsme vždy

hráli pouze se skládacím plotem, který Zelenka vymyslel velmi vtipně: ten plot se skládal ze tří částí a v každé byl uprostřed otvor, kterým představitelé zvířátek (pejssek, kočička a vrabec) při svém prvním vystoupení vystrčili hlavičky a tak se dětem „představili“. Na každém z těch otvorů byl upevněn plakát, jenž inzeroval nějaký dobový výrobek z 30. let, který měl zároveň vztah k představujícímu se zvířátku. Tak např. s kočičkou se spojovala reklama na mýdlo, s pejskem reklama na tehdy oblíbené anglické žiletky s názvem Stafety razor, kde bylo výrazně podtrženo pejskovo jméno AZOR.

Když se připravovalo natáčení známého propagandistického filmu, přišli se terezínští nacističtí pohlaváři nejdříve podívat na představení *Brundibára* na půdu Magdeburských kasáren. Výprava se jim zdála příliš chudá, a tak rozkázali Zelenkovi, aby doslova přes noc navrhnul a nechal vyrobit prospekt, který je na tom snímku z filmu. Natáčeli na jevišti sokolovny, kde jsme *Brundibára* nikdy nehráli, protože byla mimo ghetto. Do hlediště posadili stovky terezínských dětí oblečených do hezkých šatiček. Pak jsme tam hodiny čekali na jediný záběr: z celého *Brundibára* natočili pouze závěr. Narychlo vyrobený prospekt byl použit pro tento jediný záběr. A byl to prakticky i konec *Brundibára*. Na podzim 1944 odjelo s transporty na východ tolik dětí z našeho souboru, že se to představení nedalo dát dohromady.

V Terezíně bylo internováno mnoho hudebníků, herců a dalších umělců, kteří zprvu dělali nějaké přednášky či pořady tajně. Pohlaváři z táborového vedení pak tyto aktivity, hlavně vzhledem ke kontrolám Mezinárodního Červeného kříže, postupně povolovali a Terezín se tak na nějakou dobu stal zvláštní kulturní enklávou uprostřed nacistického běsnění. Terezínští vězni se tak aspoň občas mohli cítit jako normální kulturní lidé... Díky tomu jsem také mohla účinkovat v *Brundibárově* a později zpívat v dívčím sboru, který vedl Karel Berman. Rafael Schächter dokonce s námi nastudoval Verdiho *Requiem!*

Tušili jste, co se děje za hradbami Terezína? Měli jste nějaké informace o situaci na frontě, v Čechách ?

Informací bylo poměrně dost, Terezín nebyl tak hermeticky uzavřený jako koncentrační tábory v Polsku. Zprávy se bleskově šířily a lidé ještě přidávali, co si přáli, aby se stalo. Naši věznitelé se prý divili, jak to, že v ghettu vždycky všichni všechno vědí o tři měsíce předem; třeba které město už osvobodili Rusové. Svou roli v tom sehrála nedočkavost vězňů, kteří si přáli brzký konec války. Novinky také přivázeli noví vězni z nejrůznějších evropských zemí. Otřesné zprávy jsme se dovídali od vězňů, z nichž někteří se po likvidaci Osvětlemi a jiných východních táborů vrátili zpět do Terezína. Buď sem přijeli – živí či již mrtví – natlačeni do často

otevřených nákladních vagonů, nebo došli do Terezína pěšky... Počátkem jara, kdy byl ještě sníh a mráz, ušli – téměř bez jídla – až 500 kilometrů. Teprve tehdy jsme se dozvěděli pravdu o osvětimských plynových komorách a o všech dalších hrůzách, které se tam děly. Uvědomili jsme si, co by nás všechno čekalo, kdyby válka trvala ještě déle. Můj bratranec, který se takto také vrátil, o tom napsal knížku. Přeložila jsem ji z němčiny a nedávno ji vydali v Brně.

Jak jste prožívali osvobození?

V úterý 8. května večer nás osvobodila Rudá armáda, která projížděla okrajem Terezína směrem na Prahu. Bylo to nádherné a nikdy na to nezapomenu, naše nadšení nebralo konce. Už několik dnů předtím se v Terezíně objevily pracovníci Mezinárodního Červeného kříže a byla vyhlášena karanténa vzhledem k rozšiřující se tyfové epidemii. Všem esesákům se podařilo ze dne na den vytrazit. Poměrně záhy pak přijelo pro vězně z Prahy i několik aut. Bylo mi jasné, že naši z Moravy, od nichž jsem už asi měsíc neměla žádné zprávy, pro mě přijet nemohou, a tak jsem se rozhodla v pátek 11. května co nejrychleji odejít, dokud Terezín nebude vzhledem k epidemii hermeticky uzavřen. Další holky se ke mně přidaly – bylo nás pět jako u Poláčka. U závory ghetta stál český četník a nechtěl nás pustit ven. Já jsem na se něj rozkřikla, že jsem tu už byla dost dlouho a že chci domů za maminkou a za tatínkem. On řekl, koukejte mazat – a bylo to.

Byl nádherný májový den, nikde nikdo, lidé se báli vycházet... Když jsme kus ušly, uviděly jsme na poli vůz, co se s ním vyváží hnůj, se zapražným koněm. Vylezly jsme na korbu, pobízely koně hot a čehý – a kůň se po poli rozjel. Dostaly jsme ho i s vozem přes příkop na silnici. Nadšeně jsme povykovaly, zpívaly – a všechno to bylo neuvěřitelně krásné.

Asi po třech kilometrech jsme dojely k bohušovickému nádraží. Za malým okénkem tam seděla vyděšená dívka a před okénkem se asi deset lidí z Terezína rozčilovalo, že tu nikdo neví, kdy pojede vlak na Prahu, a proč mají platit za jízdenky, když nemají peníze. Maminka mi před odjezdem do Terezína dala „pro nejhorší případ“ pět bankovek, což ovšem bylo zakázáno a dost nebezpečné. Udělala z nich velmi šikovně pět „knoflíků“: každou bankovku srolovala, potáhla látkou a přišila na kabát. Jelikož jsem pár takových „knoflíků“ ještě na kabátě měla, požádala jsem vyděšenou dívku za okénkem o nůžky... Jeden „knoflík“ jsem odpárala a rozbálila... Už nevím, co to bylo za bankovku, ale stačila na zaplacení jízdenek pro všechny rozčilené Tereziňáky... Odpoledne ten vytoužený vláček, z všelijakých vagonů poskládaný, přijel a dovezl nás navečer na Masarykovo nádraží (tehdy Hyberner Bahnhof).

Tam už byly davy lidí, většinou z koncentračních táborů. Jízdní řád nefungoval, ani tady nikdo nevěděl, kdy, co a kam pojedete. Většina lidí chtěla na Moravu, nebylo však jisté, zda tam ještě nejsou nějaké boje, telefonní spojení ještě neexistovalo. Noc jsem strávila na nádraží na zemi. Teprve druhý den se podařilo vypravit vlak. Cestujících bylo tolik, že bylo třeba připojit několik lokomotiv před vlakem i na jeho konec, aby se vůbec rozjel. Kdo se nedostal do vagonu, seděl se na střeše nebo i náraznících. Vlak jel tak pomalu, že jsme chvílemi šli vedle něho pěšky. Každou chvíli zastavil a stále se muselo kontrolovat, jestli na trati nezůstaly výbušniny. K večeru jsme přece jen dojeli na Moravu - k obci Moravičany. Dál to nešlo, byl tam zničený most. Schylovalo se k bouři a my taktak došli do vesnice. Tam nás sedláci počastovali voňavým domácím chlebem s domácím máslem, přenocovat nás nechali ve chlévě na voňavém seně. Do chalup nás nechtěli pustit, báli se nákazy, což jsme chápali... I tak to bylo nádherné...

Příští den jsme se v asi ve třech vagoněch nákladního vláčku, který při bombardování zůstal před olomouckým nádražím, postupně přemísťovali do Olomouce. Pěšky se jít nedoporučovalo, lesy prý byly ještě plné německých esesáků. V Olomouci na náměstí stála skupina lidí z Terezína, kteří se chtěli dostat do Prostějova. Jinak tu bylo jako vymeteno, lidi byli zalezlí doma. Snad se také báli nějaké nákazy, anebo několika ruských vojáků u vojenské sanitky. Když se k tomu nikdo z těch Prostějováků neměl, šla jsem se Rusů zeptat, kam jedou. Měli namířeno do Brna a byli ochotni vzít tři osoby. Nakonec se k nim nacpalo pět holek. Rudoarmějci se nás vyptávali, odkud jedeme, dali nám najíst a každou nás odvezli až před dům. Později jsme se dověděly, že jen co jsme odjeli, vyběhli lidé na náměstí a těm dalším z Prostějova říkali, že nás Rusové znásilní a odvedou bůhvíkam...

Rodiče jsem nenašla doma, oba byli v nemocnici. Lekla jsem se, ale ukázalo se, že jsou v pořádku. Tatínek byl po operaci; měl být také deportován do Terezína, ale lékaři jeho operaci stále oddalovali, a maminka ho ošetřovala. Radost z mého brzkého příjezdu byla veliká. V létě jsme se přestěhovali zpátky do Opavy. Tam si mě po dvouletém věznění vzali na paškál doktoři a zjistili nález na plicích. Byla jsem šťastná, že jsem doma, ale trápila se, co teď se mnou bude. Další dva roky jsem ztratila dodatečným léčením plicního nálezu. Otec záhy dostal zpátky svůj obchod i dům, který mu nacisté sebrali a který byl koncem války vybombardován, a tak předpokládal, že se vyučím v obchodě a jednou ho převezmu. Já jsem chtěla všechno možné, jenom tohle ne. Chtěla jsem především dohonit střední školu a udělat maturitu. Zkoušela jsem to zvládnout externě, pak mi ale na opavském gymnáziu nabídli, abych v právě nadcházejícím školním nastoupila do oktávy, během roku absolvovala potřebné zkoušky a pak s celou třídou odmaturovala. To se pak také –

díky vstřícnosti většiny profesorů a spolužáků – stalo. Na maturitním vysvědčení jsem sice měla dvě trojky a dvě čtyřky, ale měla jsem ho!

V roce 1952 jste odmaturovala. Co jste chtěla dělat dál?

Chtěla jsem dělat něco s muzikou. Ukázalo, že na studium klavíru už je pozdě. Zkoušela jsem to se zpíváním, to taky k ničemu nevedlo. Pak mi v Praze poradila moje bývalá spolubydlící z Terezína, abych to zkusila na hudební vědě, kde ona studovala. Netušila jsem, co takové studium vlastně obnáší, nikoho jsem tam neznala, ale přihlásila jsem se ke zkouškám. Nevěděla jsem, jak známá osobnost byl tehdy profesor Mirko Očadlík, velmi pohledný bělovlasý fešák, který se mě při přijímací zkoušce hned při mém příchodu zeptal: „Jste moje dcera, nebo nejste moje dcera?“ Když jsem mu řekla, že to nevím a že se musí zeptat mojí maminky, moc ho to pobavilo... Na všelicos se vyptával, z mé přihlášky jistě věděl, že jsem byla v Terezíně. Do prvního ročníku mohl přijmout pouze šest nových žáků a já byla mezi nimi. Až později mi řekl, že má dceru Evu, která se jako provdaná jmenuje Herrmannová, a že se mu moje pohotová odpověď moc líbila.

V našem ročníku jsem se pouze já zajímala o operu, takže jsem dostávala úkoly zaměřené tímto směrem, a nakonec jsem napsala diplomovou práci na téma *Český operní realismus 90. let*. Dodnes se divím, že jsem to všechno zvládla, vystudovala v řádném termínu a dosáhla titulu „promovaný historik“. (V roce 1992 mi poštou přišlo z fakulty sdělení, že když pošlu příloženou složenkou 100 Kč, mohu dostat magisterský titul - to byl zvláštní způsob udělení titulu - ale tu stovku jsem za to ráda obětovala.)

Jak jste se dostala do Divadelního ústavu ?

Divadelní ústav se zakládal v době, kdy jsem v roce 1957 končila studium na filozofické fakultě.. K jeho zakladatelům patřil i prof. Mirko Očadlík, jemuž zřejmě také vděčím za to, že jsem byla zařazena mezi adepty nově vznikajícího ústavu.

Co se vám v DÚ líbilo a co ne?

Považuji za veliké štěstí, že jsem zde celých třicet let mohla pracovat. Za dob komunismu měl tento ústav i jakousi „hlídací funkci“, ale ta se týkala spíše činohry. Strana a vláda se na štěstí o operu a balet moc nezajímala, a když, tak se to většinou dalo „zamést do kouta“.

Doktorka Eva Soukupová, to byla ředitelka, která nám důvěřovala a dovedla nás zaštitit. Co dokázala v tehdejší nelehké době z Divadelního ústavu vytvořit, se dnes myslím málo docenuje. Za jejího vedení jsme si mohli, kromě úkolů, které

bylo třeba zpracovat pro ministerstvo, budovat naše hudebně-dramatické oddělení podle vlastního uvážení a věnovat se tak práci, která měla smysl a trvalejší hodnotu. Lví podíl na tom měl náš vedoucí, doktor Vladmír Lébl (otec režiséra Petra Lébla), kterého jsme si velmi vážili, i když nás občas pořádně proháněl... Byl to vynikající a erudovaný hudební vědec a my jsme se od něho velmi mnoho naučili. Díky němu jsem začala psát operní kritiky, i zde mi byl přísným učitelem. Svě výtvary jsem sice musela i několikrát přepisovat, ale jsem mu za to dodnes vděčná. Naše oddělení se pak ještě rozrostlo o Miladu Charvátovou (Marklovou). Byla z Opavy, maturovaly jsem spolu i na tamním gymnáziu, ona mi přitom tehdy velmi pomáhala. Pečovala o „lehkou múzu“ – operetu a muzikál. Naše oddělení zanedlouho obohatil ještě Vladimír Vašut, vynikající expert pro oblast tance a klasického baletu, dobrý kamarád a výborný recenzent, od něhož jsem se také hodně naučila. Priority pro naši práci stanovil především dr. Lébl. Úkoly pro MK jsme pochopitelně plnili, ale v podstatě jsme je považovali za druhořadé. Pro všechny oblasti hudebního divadla jsme vytvořili rozsáhlou – a myslím, že dodnes fungující – dokumentaci. Každý titul byl zpracován od svého prvního uvedení u nás, instituce (divadla) od jejich zrodu. Nezačínali jsme rokem 1945, jak to pro své účely vyžadovalo ministerstvo.

K velkým výhodám tehdejšího ústavu patřily i možnosti mezinárodní spolupráce a s ní souvisejících přímých mezinárodních kontaktů. Za vydatné pomoci Evy Soukupové a Jarmily Gabrielové, naší referentky pro zahraničí, se podařilo vybudovat na tehdejší dobu vsuktu rozsáhlou síť zahraničních kontaktů. Například v oblasti opery se v rámci organizace ITI (International Theatre Institute) podařilo časem zřídit Mezinárodní organizaci hudebního divadla ITI, která nám v době „studené války“ skýtala mimořádné možnosti vzájemných kontaktů. Jako člen této komise jsem mohla poměrně často jezdit do zahraničí, a to nejen do NDR, kde tehdy patřila opera ke světové špičce, hlavně v oblasti režie. Z těchto kontaktů profitovala i mnohá naše operní divadla.

Nikdy jste nebyla v KSČ. Lákali vás do strany?

Po tom, co jsem sama prožila, jsem zpočátku sympatizovala s novým režimem, především pro myšlenku sociální spravedlnosti, a to paradoxně i přes to, že mému otci znárodnili obchod, který mu předtím sebrali nacisté. Tehdy jsem vůbec netušila, jak blízko má nový režim k nacistům a že není o nic lepší než oni. Už na filozofické fakultě mi nabídli členství ve straně a já jsem to přijala, takže jsem se stala kandidátkou; chodila jsem na schůze, brala to vážně, ale jen do chvíle, kdy jsem si začala uvědomovat onen fatální rozpor mezi myšlenkou a praxí... Pak už se to pomalu vršilo jedno na druhé. Dvě vzpomínky za všechny: jeli jsem autobusem s žáky

HAMU sehrát jakési operní představení, u kterého jsem působila jako asistentka režie u Ferdinanda Pujmana. U Příbrami jsem náhle uviděla mně dobře známé strážné koncentračnické věže. Poprvé po návratu z Terezína. Hrozně mě to rozčílilo. Naše vedoucí, také členka KSČ, mi na to řekla: „No, tak je to holt koncentrák – když se ti to nelíbí, tak se tam nekoukej...“ A já si uvědomila, že totéž jsme vyčítali Němcům, že raději také nekoukali... Pak jsem jednoho dne zjistila, že tajemnice ze sekretariátu Hudební vědy (členka KSČ) posílala externího studenta – rovněž straníka – vyzvídat u mých spolužaček, co dělám a jak se chovám. Stěžovala jsem si u profesora Očadlíka, který se mě pak na členské schůzi filozofické fakulty, když jsem měla být převedena z čekatelky strany na členku KSČ, nejen zastal, ale hrozně se rozhádal se svým kolegou, profesorem Sychrou. Po dlouhých debatách došlo k hlasování – a já nebyla do KSČ přijata. Měla jsme tenkrát víc štěstí než rozumu! Unikla jsem z chapadel KSČ, a to jednou provždy.

Vraťme se zpátky do Divadelního ústavu. Co se tu, podle vás, za celých těch třicet let vašeho působení zdařilo a co nezdařilo?

Myslím, že jsme se tu vždy snažili dělat víc, než co se po nás chtělo. A že to, co jsme zde i mimo ústav za těch třicet let udělali, mělo ve své době svou hodnotu a v mnohém (vedle četné dokumentace jistě také velká odborná knihovna, která tu vznikla a rozrůstala se) má svou cenu i dnes. Když odešel Vladimír Lébl do Kabinetu pro studium českého divadla, stala jsem se vedoucí našeho tříčlenného oddělení a pokračovala v Léblových intencích.

Jaké podstatné události se v Divadelním ústavu za vašeho působení odehrály?

Založení ITI, v roce 1967 první ročník Pražského quadriennale a další ročníky, rozhled po světovém operním dění, přístup k zahraničním časopisům v knihovně ústavu, což nebyla tehdy úplná samozřejmost. Otevřel se mi svět, získala jsem koxe. Bez těchto zkušeností bych si v roce 1991 netroufla přijmout nabídku ředitele Národního divadla Jindřicha Černého, abych šéfovala opeře Národního divadla. Pro mne to znamenalo vyvrcholení mé celoživotní práce.

A Divadelní ústav dnes? Co na jeho činnosti oceňujete, co ne, co by měl podle vašeho názoru dělat a co nedělat?

Necítím se kompetentní k nějakému hodnocení. Samozřejmě pořád využívám skvělou a léta odborně budovanou knihovnu a dokumentaci. Když něco potřebuji, tak tam zajdu. Pořád je z čeho čerpat. Ale jinak nevím, co se tam dnes opravdu dělá.

Máte nějakou představu, co by dnes ústav mohl udělat třeba pro váš obor?

Co takhle zřídit Klub přátel opery, kde by se mohly promítat zajímavé – staré i nové – snímky operních produkcí ?

(Otázky kladla Helena Albertová.)

JARMILA HRUBEŠOVÁ

(1929 - 2008), v letech 1948 – 1952 studovala na FF UK divadelní vědu a (jako vedlejší obor) literární vědu, tamtéž v roce 1950 absolvovala dvouletý knihovnický kurz. V roce 1952 nastoupila do nakladatelství Osvěta, které zanedlouho poté splynulo s Orbisem. V Orbisu působila jako redaktorka do roku 1960, od začátku roku 1961 pracovala v knihovně Divadelního ústavu. V letech 1968 – 1981 byla vedoucí knihovny, potom do roku 1983 vedoucí dokumentace. Překládala rovněž divadelní hry z němčiny.

Namísto rozhovoru s Jarmilou Hruběšovou, který se už bohužel nemůže uskutečnit, zde tiskneme její článek, napsaný pro Zprávy Divadelního ústavu v roce 1990.

Libri prohibi aneb Litera scripta manet

Ale aby to nedopadlo jako posledně, když se zakázaná literatura po letech zase v knihovnách objevila!, pravila výhružně soudružka dr. Dubovská a její soudruh pokračoval v diktátu: Pletka, Václav – Karbusický, Vladimír: Kabaretní písničky, Praha, Stát. hud. nakl. 1961. Zamrazilo mne a přihlásila jsem se s dotazem: Vy si, pane docente, zakazujete svou vlastní knihu? Autor nemrkl brvou a poučil mne, že ji napsal s emigrantem Karbusickým, a tudíž je to prohibitum mimo diskusi. – Ješičáci, ty jsou nejzlejší, špitla jsem si s Poláčkem a dál chvatně psala nekonečnou řadu jmen a titulů, které měly padnout do hromadného hrobu české i do češtiny přeložené literatury. Živé mrtvolky pěkně podle abecedy, dramatikové od Aškenazyho po Uhdeho, ani nebyl čas prosypat je vápnem, Gustav Bareš spočinul vedle Václava Černého (inu byli kamarádi) – a dál komunisti, antikomunisti, surrealisti, katolíci – všichni spravedlivě, jako když je zkosí mor. Oranžový školní sešit formátu A4 se plnil bizarní směsicí titulů: *Zahradní slavnost a Dobrá píseň*, staročeský *Mastičkář a Veselé pionýrské estrády*, *Akční program KSČ* a básně Jana Zahradníčka, *Radostné zítřky* a romány Franze Kafky, *Sochařství XIX. století* a *Umění románu*, *Spisovatelé a moc* a Václav Kliment Klicpera, *Sovětské zápisky* a *Pařížské rozhovory o strukturalismu*, *Barokní divadlo v Evropě* a *Úkoly československého divadelnictví v r. 1950*. Ten sešit metamorfóz smíchu a vzteku měl šedesát číslovaných stran protknutých špagátem s pečeti na přidešití a na deskách štítek tetovaný číslem nositele: měla jsem 593. Byl nám přidělen proti podpisu na instruktáži knihoven organizací přímo řízených MK ČSR dne 5. října 1973 ve Státní knihovně ČSR, jež byla pověřena touto akcí.

V tom čase už v krajích českých horliví kulturtréři čistili regály lidových knihoven od žertů a sekýr – v lepších případech je uvrhli do temných kobek, v horších do lisů příliš hlučné samoty. Knihovny organizací pod kvočnou ministerstva kultury požívaly jisté důvěry už proto, že se nepředpokládalo, že by vůbec měly nějaké čtenáře. Zvláštní fondy jim však povoleny nebyly. Ten měla pouze Státní knihovna a byl bezpečný: knihy tam padaly jako do studny. Tajná akce proběhla bleskově: předvolaní vedoucí knihoven si podle diktátu ručně museli sepsat autory a tituly, bylo jim ústně přikázáno, aby do tří dnů vyřadili knihy z katalogů a regálů, sbalili je do balíčků a připravili k odvozu. Do tří dnů pak odevzdat zpátky sešit do Státní knihovny. V ruce nám neměl zůstat jediný písemný doklad pro nepřátelskou propagandu, knihy měly být vyřazeny bez odpisu, aby se zahladily stopy, a v případě potřeby se všechno dalo svést na nepořádek v knihovně. Jedinou písemností byly ty sešity s vlastnoručními podpisy samoudavačů. A jestli ještě neshnily, tak jsou tam dodnes. Dneska už se tomu směju, ale v roce 1973 bylo třeba rychle jednat. Aby se vlk nažral a knihovna zůstala celá. Po těch třech dnech hektické práce zbyla v knihovně Divadelního ústavu jako suvenýr hromádka zažloutlých katalogizačních lístků, které byly léta pečlivě uschovány jako tajný klíč ke knihám, které nikdy nikdo neodvezl. Na lístcích u signatur jsou značky R, S a K. R znamenalo ponechat knihu na regále, protože nemá nápis na hřbetě a žádný cizák ji nenajde (např. celá produkce DILIA). S značilo schovat na dohodnuté místo, poněvadž na hřbetě je výrazný nápis. Označení K dostaly pouze triplikáty, to je publikace, které jsme ochotni těm Koniášům obětovat, protože máme od každé ještě dva exempláře. Knihy K byly připravené v balíčcích. Vzápětí po akci »knihy« měla následovat akce »časopisy«. Leč tu už soudruzi nezvládli. Byla s tím spousta bibliografické práce, a to bylo pod jejich ideovou důstojnost. Tak došlo ke kuriózní situaci, že – kromě notoricky prohibičních *Literárek* – časopisy, které vydávaly svědectví od těch i o těch, kteří měli být navždy a beze stopy vymazáni z naší kultury, ležely svobodně na pultech knihovny. Například *Divadelní noviny*, *Host do domu* atd. atd. Separáty časopisu *Divadlo* se běžně půjčovaly domů i s hrami třeba Václava Havla, studii Jana Grossmana nebo články o Divadle za branou. Divadlo budiž pochváleno – i jeho čtenáři, kteří nás nikdy neudali. Odměnou za to srozumění jim bylo to, že divadelní kultura tzv. krizových let pro ně nebyla prázdným pojmem, ale poznanou, byť nezažitou skutečností. Mladí lidé studovali divadlo šedesátých let jako aktuální poselství. Názory na běžné půjčování prohibičních publikací se lišily: knihovníci tělem i duší měli obavu, že fond bude prostě rozkraden. Po letech musím přiznat, že měli tenkrát pravdu. Máme zkušenosti se svými soukromými knihovnami – zbyl nám už bezmála jenom ten Jirásek. Pracovat v knihovně a pro lidi, kteří ji potřeb-

bovali, znamenalo pracovat ve skutečnosti, a nikoli pouze v jejích kulisách. Václav Bělohradský ve svém *Útěku z prydepe* to definuje přesně: „Jako universitního studenta mě ohromila četba knih obsahujících myšlenky, které tu zbyly po myslitelích odsunutých pod povrch současnosti: objevovali jsme je v soukromých knihovnách, později v antikvariátech, anebo jsme je dolovali z oddělení libri prohibiti Univerzitní knihovny.“ A dále: „...Odsun určitých skupin lidí se postupně obrací v odsun všech lidí, a tedy v odsun skutečnosti samé. Generace narozená do místa, z něhož byla odsunuta skutečnost, musí si ji znovu objevit ze stop, které po ní zbyly.“ Za půl století našich moderních dějin tři akce libri prohibiti – to jistě patří k rekordům světového knihovnictví. Leč žádné z obou totalitních mocí se nepodařilo vyhladit knihy beze stopy. Na rozdíl od člověka mají více exemplářů.

Jarmila Hrubešová

KAREL KRAUS

(nar.1920) Patří mezi významné odborníky, kteří pracovali v Divadelním ústavu během jeho půlstoleté existence, třebaže zde působil jen nemnoho let. V době, kdy do Divadelního ústavu nastupoval, měl už pověst vynikajícího dramaturga, překladatele a publicisty. Jeho profesionální dráha však byla také nejednou přerušena: vyhazovy jeho profesionální kariéru vroubily jako milníky značující neblahé události našich novodobých dějin, nejen těch divadelních. Německá okupace přerušila jeho vysokoškolská studia poprvé, „Vítězný únor“ podruhé. Do vinohradského divadla přišel s Jiřím Frejkou, s ním je také musel opustit. Z činohry Národního divadla musel odejít právě ve chvíli, kdy tam jeho práce vyvrcholila a přinášela umělecky nezpochybnitelné výsledky. Po jeho propuštění (přesněji: propuštění obou dramaturgů) odstoupil Otomar Krejča z funkce šéfa, a tak skončila nejvýznamnější poválečná éra činohry ND. Stejně násilně bylo přerušeno jak Krausovo předposlední, tak poslední divadelní působení, nejprve v Divadle za branou a nakonec v Divadle za branou II. Oddělovalo je mnoho let neoficiálního působení překladatelského i publicistického, především v samizdatové revui *O divadle*. V roce 2001 vydal Divadelní ústav v edici České divadlo jako první svazek řady Eseje, kritiky, analýzy výběr z jeho textů, které vznikaly během šesti desítek let, *Divadlo ve službách dramatu*, knihu, za níž mu byla udělena Cena F. X. Šaldy.

Už z několika málo údajů profesionální biografie je zřejmé, že příchod aktivního divadelníka Karla Krause na pracoviště, pověřené především divadelní dokumentací, nebyl samozřejmý. První otázka se tedy nabízí sama: Jak jste se dostal do Divadelního ústavu?

Když mě v půlce roku 1961 vyhodili z Národního divadla, doktorka Eva Soukupová, ředitelka Divadelního ústavu, mi nabídla místo v tehdy poměrně nedávno založené instituci. Původně jsem se tomu trochu zpěchoval, protože už předtím jsem jednou musel odejít na několik let od divadla a nechtělo se mi znova se obracet k jiné práci. Ale zřejmě to bylo nejlepší možné řešení. Všichni – v čele s Krejčou – mi k tomu velice radili. Tak jsem nastoupil a musím přiznat, že po celou dobu působení jsem se měl v Divadelním ústavu dobře a doktorka Soukupová se ke mně vždycky chovala pěkně. Myslím, že i s ostatními jsem vycházel docela přátelsky. Divadelní ústav byl v té době mladý i personálně, a pracovali tu vesměs vysokoškolsky kvalifikovaní lidé, dobří odborníci.

S jakým očekáváním jste do ústavu nastupoval, jakou jste měl představu o jeho poslání a o tom, co byste v něm mohl dělat vy sám?

Při nástupu jsem o Divadelním ústavu nevěděl téměř nic, a když jsem se trochu porozhlédl, zdálo se mi – to už mám asi v nátuře – že by se měla především vybudovat solidní databáze, jak se dnes říká. Shromáždit co možná nejvíc konkrétních údajů, podchytit data o činnosti českých divadel, tehdy to myslím mělo být od roku 1945, pořádit soupisy inscenací, souborů a premiér a řada dalších podobných věcí. Začali jsme to dělat, ukázalo se, že je to práce velmi náročná, zdoluhavá, titěrně papírová, ne moc vděčná. Později jsme přizvali i externisty, např. doktora Miroslava Halíka, který šel tou dobou do penze, a ujal se soupisu české dramatické literatury, divadelních textů. Dělal to velice důkladně, jako zkušený bibliograf, probíral i divadelní archivy, muzea atd. Vzpomínám si, že na kartotéční lístky stále sháněl krabice od bot, a že jich bylo mnoho už při mém odchodu v roce 1965.

Pokud jde o první soupisy premiér československých divadel, dotáhly se do podoby ročenek, které zpočátku (od roku 1961) vycházely jako rotaprintované brožury. Pokračuje se v tom dodnes, kdy už ovšem neobyčejně rozsáhlé ročenky mají pouze elektronickou podobu.

Tato stránka působení Divadelního ústavu (kterou jsem se snažil trochu prosazovat, když jsem byl asi po půl roce nebo po roce jmenován vedoucím činoherního oddělení) nebyla, z docela pochopitelných důvodů, ve velké oblibě u mých kolegů, odborně vzdělaných, kteří měli větší ambice. Pro mne byl důraz na faktografii zároveň snahou uhýbat před nebezpečím, které Divadelnímu ústavu jako zařízení ministerstva kultury neustále hrozilo. Měl totiž svému nadřízenému úřadu dodávat hodnotící materiály, které tehdy musely samozřejmě přihlížet zejména k ideovému zaměření divadel, a individuální hodnocení dotyčného referenta mohlo mít neblahé důsledky.

Kdo tehdy byli vaši spolupracovníci v činoherním oddělení?

Původním vedoucím činoherního oddělení byl Jaroslav Machek, působila tam Inka (Ludmila) Kopáčová, Drahoslava Vojtěchová (seděli jsme spolu v jedné místnosti), která na mě byla taky velice hodná, ačkoli jsem jí byl ideově podezřelý. A ještě, pokud si vzpomínám, patřil do činoherního oddělení Jan Procházka. Jaroslav Beránek se staral o filmovou dokumentaci. Vedoucím scénografického oddělení byl doktor Jindra a byla tam Věra Ptáčková. Hudební oddělení vedl Vladimír Lébl, Eva Herrmannová měla na starosti operu, Vladimír Vašut balet, Milada Marklová operetu, Jarmila Majerová loutkové divadlo. Knihovnu vedl Karel Kratochvíl, ale jejím duchem byla Jarmila Hrubešová.

Vy jste moc nepřál tzv. „hodnotitelství“, které mohlo být ideologicky nebezpečné?

Musel jsem si ovšem také vzít na starost některá divadla, a vybral jsem si nejvzdálenější a nejopomíjenější, Šumperk. Spojoval jsem návštěvy s Olomoucí, kde jsem působil externě. Poté, co jsem skončil v Národním divadle, pozval mě tam dr. Svetozar Víték.

Pokud jde o práci oddělení, založil jsem edici (jmenovala se „Drama, divadlo, dokumentace“), která měla publikovat příručky na pomoc dramaturgům. Byly to takové maličké monografie o jednotlivých divadelních autorech českých i světových (měl tam být například i tehdy jubilující Nestroy). Brožurky obsahovaly vždycky bibliografii autorova díla a jeho edice, případně překlady do češtiny, soupis inscenací a pro základní orientaci dramaturgů stručný portrét autora. Několik těch svazčků vyšlo, jako první Josef Jiří Kolár a Gabriela Preissová. Svazček věnovaný Josefu Čapkovi napsal spolu s Věrou Ptáčkovou Václav Havel, je to jedna z jeho prvních publikací. Řada pokračovala i po mém odchodu. (Do začátku 70. let vyšly ještě svazčky věnované bratřím Mrštíkům, Arnoštu Dvořákovi, Jiřímu Mahenovi, Vítězslavu Nezvalovi a Viktoru Dykovi, celkem jich bylo osm). Zmínil jsem se o Nestroyovi, o němž měl napsat Rio Preisner, ale nedodržel termín. Zato vyšla později (1968) jeho velká monografie, kterou se po své emigraci habilitoval ve Spojených státech. (Z ní a z rozhovorů, které jsme spolu s Otomarem Krejčou, Zdeňkem Mahlerem s Rio Preisnerem vedli, vycházela jak inscenace, tak především dramatická koláž z Nestroye, hraná pak v Divadle za branou pod názvem *Provaz o jednom konci.*)

V Divadelním ústavu jsem se pokoušel také o pružnější a věrnější způsob filmové dokumentace. S Radúzem Činčerou, kterého jsem kdysi poznal už u beskydského divadla a přivedl pak jako lektora do divadla vinohradského, kde s ním byla velice přátelská a hezká spolupráce, jsme vymýšleli způsob, jak zachytit divadelní inscenaci tak, aby o ní zůstal co možná živý a nezakreslený obraz. Dost naivně jsme se pokoušeli o to, co je podnes, i při neskonale vyspělejší technice, velkým problémem. Například nepřítomnost diváckých reakcí jsme pokládali za podstatné zkreslení záznamu. A protože nejnápadnější bývají reakce obecenstva při veselohře, natočili jsme Zacharovu inscenaci Goldoniho (*Vejár*, 1961) ve Slovenském národním divadle živě, s publikem. Pokus o filmovou dokumentaci vyšel zřejmě nejlépe s *Romeem a Julií* v Krejčově režii v pražském Národním divadle (1963). Tehdy jsme si řekli, že zkusíme natáčet přípravu inscenace, průběh práce na ní. Šlo nám hlavně o režisérův přístup ke hře a o způsob jeho práce s herci. Chtěli jsme, aby filmaři byli co nejnenápadnější, aby herci nevěděli, kdy se točí a kdy ne, proto byla před

kamerou jakási plenta s průhledem pro objektiv kamery. Ale protože celý tým byl dobrý a sehraný, brzy si na natáčení všichni zvykli a nikdo se už necítil stísněný, ani se nesnažil něco hrát pro kameru. Záměr tentokrát vyšel, film existuje v několika verzích a byl úspěšně promítán v našich i zahraničních kinech i v televizi.

Slyšela jsem, že na začátku, při prvním rozhovoru u stolu, který se točil myslím na chatě u vás v Pyšelích, herci o natáčení nevěděli vůbec?

Filmaři přijeli s autem, které jsme zakamuflovali v přilehlém lese, mikrofon jsme ukryli v květináči a do zadní stěny pootevřené skříňě jsme udělali díru, za kterou byl schovaný kameraman, takže herci skutečně nic netušili. Vyšlo to docela dobře, bezprostředně, i když s technickými nedostatky.

Snažil jste se o co nejvěcnější náplň divadelního oddělení, měl jste představu dokumentace jako solidní báze ústavu. A je třeba říci, že tato solidní báze, včetně bibliografie a knihovny, byla také skutečně po celou dobu existence ústavu systematicky vytvářena. Dnes jste členem naší ediční komise, ale jakou máte představu o tom, co všechno ústav dělá, a zejména o tom, jaký význam má jeho existence dnes?

Je to otázka, která byla v posledních letech položena několikrát, protože existence ústavu byla víckrát zpochybněna, a kladli si ji samozřejmě i ti, kdo v něm pracují. Divadelní ústav se vždy znovu pokouší veřejnosti vysvětlit, k čemu tu je. To samozřejmě souvisí se základní zvláštností divadla, umění svou podstatou časového, tedy efemérního. O tom, že existence filmového archivu je potřebná, vůbec nikdo nepochybuje, ale „archivace“ divadla je kvalitativně i kvantitativně zcela jiná a lidé většinou nemají představu o tom, jak a zejména proč je třeba archivovat a dokumentovat stopy, které divadlo zanechává. Doufejme, že alespoň pro odborníky a koneckonců i pro divadelníky má snad tato činnost svůj význam. Co dalšího by však podle vašeho názoru ústav mohl dělat pro naše dnešní divadlo?

O současné činnosti Divadelního ústavu opravdu nejsem podrobně informován, jako člen ediční komise vidím jen jednu stránku jeho činnosti, ale pracuje se tam jistě i na jiných úkolech, o nichž nic nevím. Mám jen povšechnou představu o tom, co by Divadelní ústav dělat měl, přičemž o jeho důležitosti a o trvalé ceně toho, co zatím shromáždil a vykonal, vůbec nepochybuji. Myslím, že je dnes už pevnou součástí kulturního povědomí. Jistě by v Divadelním ústavu měla zůstat a pokračovat dokumentace tak, jak je rozpracovaná a jak se týká nejrůznějších složek divadelní činnosti. Samozřejmě knihovna, publikační činnost, před níž je tolik

významných úkolů. To, co z jejího podnětu a práce vyšlo, je myslím velice záslužné, aspoň v těch klíčových věcech.

Dnes je téměř nemožné vystihnout, co vlastně pokrývá samotný pojem divadlo. Vždyť za divadelní se vydává spousta činností, které s divadlem v klasické evropské podobě nemají nic společného, zato se však rozbíhají do takové šíře a neuchopitelnosti, že si nedovedu představit, jak je sledovat, třídit, hierarchizovat, a vůbec zachytit, zvláště když většinou nepracují s fixovaným textem, a otázka je, zda se o nich dá pořizovat třeba obrazový záznam. Bylo by asi v zájmu Divadelního ústavu samotného, aby se nerozrůstal do jakési bezbřehosti, ale vymezil si obor, který chce zkoumat a dokumentovat. Pokud je to vůbec možné za současné situace, kdy divadla, včetně tzv. kamenných a jakoby zabezpečených, jsou v pohybu a mění se často nejen jejich správy, ale i zaměření.

Ještě chci dodat, že by asi bylo užitečné a možností Divadelního ústavu přiměřené, aby měl expertní hlas i ve věcech ekonomicky významných, tedy při udělování subvencí. To ovšem znamená vstoupit do konfliktu teorie s praxí, do prostředí subjektivních náhledů a masivního tlaku konzumistických požadavků většinové populace. Vypracovat za takových podmínek alespoň trochu spolehlivá, tj. „objektivní“ kritéria je v bezhodnotovém a bezkonceptním kulturním okruhu představa nepochybně nerealizovatelná. Kdokoli může namítnout, že není proč se u ní zdržovat. Přesto si dovolím několik poznámek; jsou v nich otázky, které se mi zdají být čím dál naléhavější.

Podnět přišel tentokrát zvenčí a nahodile. Ve svém provolání k letošnímu mezinárodnímu dni divadla uvedl jistý dramatik, že „jednou z hlavních funkcí našeho umění je pomáhat lidem, aby si uvědomili teatrálnost každodenního života, kdy herci jsou zároveň i diváky, kdy jeviště i hlediště jsou zaměnitelné...“ Zaujala mě slova „pomáhat lidem“, jenže vzápětí mi zůstal rozum stát. Nechci přehánět význam podobných deklamací; myslím, že málokteré divadlo slaví tento den, a pokud je někde někdo pověřen, aby před oponou text přečetl, „zhostí“ se svého úkolu profesionálně a uštědrí roztržitému a netrpělivému obecenstvu uloženou lekci. Že ani v divadle, ani v hledišti nikdo asi moc nepřemýšlí, co text vlastně říká, je příznačné a hrozné.

Nejen od různých prohlášení, ale ani od divadelních textů a jejich inscenací se totiž většinou nečeká, že něco řeknou, že někomu nebo něčemu „pomohou“. Leda přečkat „v pohodě“, a především zábavně, dvě hodiny. A uvidět zaživa (s pocitem ochočit si) herce známé z televize a bulváru. Takovému obecenstvu že by chtěl být onen dramatik nápomocen při proměně v teoretizujícího či sociologizujícího odborníka? Nedávalo by to smysl. Jeho úmyslem bylo spíš silně zdůraznit lidský

princip divadla na úkor jiných jeho funkcí a možností. Povážlivě tím oklestil i samo pojetí hry. Jako by hra vždy znamenala pouze hru záměn, nezávazné, „karnevalové“ převrácení smyslu. Jistě, divadlo jako svět a svět jako divadlo, všechno lze obracet a převracet (pervertovat).

Hra důvtipu, hra náhody, hra pro pobavení nebo vzrušení, hra soupeřivá, hra hazardní a nespočet jiných. Mnohé jsou neškodné, jiné krvavé. Současná „hravost“ divadelní je, a zřejmě chce být, nezávazná. Nic netvrdí, nic nehlásá, nic nepopírá. Zakládá si na překvapení, ještě raději šokuje, ale hlavně chce být jiná než ty dřívější. Výklad prezentovaného produktu je na divákovi, pokud cítí jeho potřebu, nejlíc však záleží na pocitu jakéhosi uspokojení. Jde přece o kratochvíli, o čas a činnost vyňatou ze souvislosti práce, obstarávání, životních otázek. „Svou existenci jsme proměnili v mechanismus zábavy / v nic jiného než ušmudlaný mechanismus zába- vy...“ (Thomas Bernhard).

V posunutých polohách pokračuje, jak vidět, roztržka mezi uměním a sku- tečností, jejíž vznik je už daleko za námi. Kolem poloviny 18. století, kdy se rodila estetika, bývalo také slyšet, že v umění nejde o napodobení přírody, ale o tvorbu krásy. Z umění se tedy mohou těšit jenom ti (nemnozí), kdo jsou vybaveni zvláštní, v kulturním prostředí vytříbenou vnímavostí. O sto let později má už nárok na au- tonomii uměleckého díla povážlivý a čím dál drtivější důsledek, dopadající zejména na literaturu, výtvarná umění i hudbu. Rozštěpila se obec recipientů umění. Maso- vě se čtou příběhy „ze života“, zatímco texty autorů dbalých umělecké cti nacházejí ohlas leda u kritiky, literárních teoretiků a spisovatelů, tedy v úzkém okruhu od- borníků a příslušníků profese. Avantgarda pak ještě zostřuje izolaci umění: „Naše poesie nenavazuje absolutně žádný vztah ke světu“ (M. Liščic). Poněkud paradoxně se však její tvůrci zároveň a s konstruktérským nadšením, a leckdy sugestivně, zabý- vají plánováním nového sociálního řádu, o jehož realizaci se pak postarala sovětská diktatura. Dosud četní nostalgičtí vyznavači avantgardy na to rádi zapomínají.

Divadlo se z dosti pochopitelných důvodů přímo a významně nepodílelo na „vyhnání člověka z umění“, postulovaném po první světové válce Ortegou y Gassetem. Je uskutečňováno lidmi před shromážděným obecnstvem, ne ve stu- dovnách znalců. (I když expresionismus nebo futurismus se pokoušel, ovšem neú- pěšně, potlačit hercovo lidství, jeho živou přirozenost.)

Po obou světových válkách, po hrůzách, které je provázely a jejich důsledcích, sami umělci namnoze zpochybnili existenci umění a jeho smysl. Nihilismus konce 19. století zevšeobecněl a znesmyslněný reálný svět, pokud ho umění bralo vůbec na vědomí (a divadlo ze své přirozenosti se nemohlo vyhnout kontaktu s ním), vykazoval jen zkřivenou, děsivou a odpornou podobu (divadlo absurdity, krutosti

apod.). Protože však popření i ztráta smyslu je zavazující, divadla se před konsekvencemi svých kreací utekla do světa čiré hry a s devízou mnohoznačného pojmu teatrality zavrhl možnost vstupovat do lidského života v jeho existenciálních polohách, nebo se jí lehkovážně vzdala. Nazval bych to derealizací divadla (a současného umění vůbec), jeho zneskutečněním, a tedy znicotněním.

Nemůžeme samozřejmě obejít ani mocný vliv moderní vědotechniky. Naturalismus 19. století se spolehl na účinnost a objektivitu její metody, kterou se pokoušel prosazovat i v umění. Nátlaku holých fakt a neidealizované skutečnosti měly podlehnout požadavky morální i estetické. Naturalismus v klasické podobě samozřejmě pominul, zato jeho popisný a nehodnotící přístup ke skutečnosti přijaly a nadále drží teoretické obory dříve označované za duchovědné. Jejich vliv (často zesilovaný prestižními i mocenskými pozicemi příslušných autorit) podnes dopadá na celou uměleckou sféru, a také odpovídá za její současnou podobu, zcela podřízenou formalistickým (strukturalistickým) a semiologickým koncepcím. Popisovat (konstatovat) a nehodnotit znamená přijímat to, co je, za platné, a proto bezpředsudečně s tím počítat a také nakládat. Suspenduje-li se otázka smyslu, lze pracovat indiferentně s čímkoli, zahrávat si s fakty, kauzalitu zaměnit aleatorikou, dramatický konflikt teatralitou.

Pouhou, „osvobozenou“ ludičnost takového pojetí je schopen stupňovat, anebo naopak zvýznamnit a orientovat k nějakému smyslu, umělcův osobní tvořivý postoj. V této souvislosti nebude snad nemístné připomenout princip odpovědnosti. V době nezpochybňující naprostou autonomii umění (umělce), může sice být významový dopad díla zdánlivě ponechán nahodilostem či přímo libovůli příjemcovy interpretace, avšak připustíme-li alespoň stěží popíratelný dialogický vztah mezi umělcem a jeho lidským protějškem, a zároveň jistou relevanci mravní kategorie odpovědnosti, je sotva představitelné, že by jí mohl být původce uměleckého díla zproštěn.

Je důležité to přiznat, protože současný umělec příliš často chápe svou autonomii jako nárok na svobodu absolutní. Přitom výsledky svého konání rád představuje jako experiment, zřejmě s narázkou na obojí význam slova: jednak přísně stanovený postup empirického ověřování vědecké teorie, jednak pokus jako něco zatím nedovršeného, jenom nahozeného s výhledem na budoucí definitivní podobu. A tak přes všechnu volnost či nespoutanost, kterou si dnešní umělec (s hlubokými kořeny v romantickém individualismu) vymíňuje, sám zůstává ochotně, ne-li přičinlivě a s pocitem podnětné účasti, podřízen striktnímu požadavku novosti, nebyvalosti. Lapidárně, i když poněkud drsně to vyjádřil H.-M. Enzensberger: rozhodující prý není, „že někdo napsal celý román, aniž použil písmeno e, nebo že se někdo vykálel

do plechovky a své dílo uvedl do předních muzeí světa, nýbrž zda tento výkon předvedl dříve než konkurence.“ Autonomie umělců může jak vidět znamenat i postoj: „pro nás lidská společnost neexistuje“.

Umělcovu autonomii, která se v současnosti nejčastěji projevuje jako obsedantní sebestřednost, egotismus (poslední člen triády, která u Tzvetana Todorova začíná formalismem a nihilismem), může, jak jsem se už zmínil, obrátit k užitku lidského světa leda umělcovo svědomí, tj. taková zkušenost svobody, při jaké dochází k aktualizaci principu odpovědnosti.

Ta má nespočet aspektů. K zvláště závažným a nejběžněji znectívaným patří uznalé přijímání daru, který bez ustání a bez náznaku vlastního přičinění nabýváme od těch, kdo nás předešli, tedy vděčnost za jejich myšlenkový a duchovní odkaz, tj. za náš kulturní svět. V divadle, o něž tu jde především, je dnes nejen normální, ale zpravidla se i požaduje, aby interpretace byla co nejvolněji závislá na hraném textu, ne-li v zjevném rozporu s jeho významem, zejména u klasických děl. Neodpovědnost (přesněji nehoráznost) vůči dramatikovi násobí někdy přímo agresivní neodpovědnost (nejen morální, ale doslova „protizákonná“) vůči divákům, před nimiž se něco vydává za něco jiného, a to většinou bez výstrahy a bez záruky, jako pouhý nápad, „experiment“, výron inscenátorova egotismu, jehož zdroje a projevy bývají nejpodivnější a nejnahodilejší. Dovršují to leckdy výkony herců nejinak orientovaných či školených, neboť i jim přisuzuje současná teatrologie plný nárok na autonomii tvůrčího procesu.

Konkrétní pojetí i projevy odpovědnosti jako podstatně etické kvality se pochopitelně různí. Jiná je pro Sofokla, Mistra třeboňského oltáře, Moliéra, Bacha, Erbena a Smetanu, Cézanna, E. F. Buriana nebo Topola. Ale nevnímat její silný smysl pro každého z nich, nebo si ji dokonce od kohokoli odmyslet, je nepředstavitelné. Pojátkem různých aktualizací může být, alespoň věřím, všem společné (byť většinou neartikulované) vědomí, že svým dílem vnášíj do světa něco navíc, že rozmnožují skutečnost (v nejednom případě smíme snad dodat: trvale), že chtě nechtě vstupují do soutěže s dokonalostí přírody i s nejlepšími díly předchůdců. Je-li u modernistů vztah k realitě výrazně posunut zcela subjektivním pohledem umělce, resp. projekcí jeho niterného stavu, neznamená to až donedávna, že by neodpovídal za své vidění, naopak s velkým úsilím a svědomitostí chce s myslitelnou dokonalostí obhájit své dílo před kolegy, vzory i zaskočenou veřejností. Novodobí umělci by mohli ještě dodat, že nemohou ignorovat ani společenský dopad své tvorby.

Na druhé straně také společnost, resp. její reprezentace, často sice v pokřivených relacích, někdy jen z pouhého návyku a konvence, bere na sebe povinnost zajišťovat přinejmenším jistému okruhu umělců základní podmínky k výkonu je-

jich profese. Do značné míry se to děje podle zaběhané šablony (Národní divadlo, Česká filharmonie atd.), pro jinou část umělecké obce rozevírá stát svou nepřilíš štědrá dlaň nahodile, a třeba z velmi subjektivních či osobních podnětů.

Chci říci, že jedním ze spolehlivějších měřítek rozdělování by mohla být právě odpovědnost umělce tvorbou. Nebylo by tak náročné poměřovat ji do značné míry nestranně, ovšem za předpokladu, že společnost, zastoupená svými představiteli ve státní exekutivě, přizná umění (a kultuře vůbec) jiné poslání než bavit, tzv. experimentovat, hnát se za něčím, co tu ještě nebylo, nebo pořádat akce pro mediální publicitu „celebrit“.

Velmi prosím nepřehlédnout, že za odpovědnost nepokládám moralizování, dobré úmysly, degradovanou, tj. pouze přemílanou tradici, staromilství a podobné, s uměním neslučitelné postoje.

Jde-li o divadlo, o drama (předpoklad: talentované), jeho hodnota nejspíš odpovídá stupni, v jakém přesvědčivě zjednává u diváka porozumění (v poloze zkušenostní) pro to, jak na tom jsme a proč. Nikoli atraktivní nápady, ale vnitřní dimenze díla, přesvědčivost jeho doteku s bytostným určením člověka, a tedy smyslem jeho existence, stanoví nepředpojatá kritéria umělce odpovědnosti, a proto i nároku na podporu z veřejných prostředků.

Jsem si plně vědom, že útržkovitá argumentace a jen schematicky nadhazovaná témata jsou pro seriózní posouzení nepřijatelné. Pokládal jsem však za nutné z několika stran poukázat na kořeny či příčiny dnešní situace, abych alespoň napověděl některé její (zlověstné) tendence zlomové povahy. Záleželo mi však hlavně na tom, abych připomněl (podle mne důležitou) otázku odpovědnosti.

(Otázky kladla Jana Patočková.)

VĚRA PTÁČKOVÁ

(nar. 1933), na filozofické fakultě v Brně vystudovala dějiny umění a klasickou archeologii (abs. 1956). Po krátkém působení v Lašském muzeu ve Frýdku Místku a v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze nastoupila v roce 1959 do Divadelního ústavu jako odborná pracovnice scénografického odboru, kde pracovala do roku 1995. Od roku 1991 se věnovala i pedagogické činnosti na FF UK a DAMU v Praze, FF UP v Olomouci a JAMU v Brně. Je autorkou řady publikací týkajících se teorie a historie scénografie, mj.: *Česká scénografie XX. století (1982)*, *Zrcadlo světového divadla (česká a anglická verze, 1995)*, *A Mirror of World Theatre II (2001)*, kapitoly o scénografii v *Dějínách českého výtvarného umění IV, V a VI*, monografie Jana Sládka, Josefa Svobody a Jaroslava Maliny (s V. Gallerovou a J. Machalickým).

Jak vzpomínáte na dobu, kdy jste začala pracovat v Divadelním ústavu?

Přišla jsem do Divadelního ústavu v roce 1959, těsně po jeho vzniku, jako nedávná absolventka dějin výtvarných umění Masarykovy univerzity v Brně (1956). Chtěla jsem původně studovat teatrologii, z čehož sešlo, protože teatrologie byla krátce před mým příchodem na filozofickou fakultu přeložena na JAMU. A zanedlouho po mém absolutoriu, málem jakoby přímo pro mne, se v Praze zakládal Divadelní ústav a v něm odbor scénografie! Ten pro mě zázračně spojoval divadlo s výtvarným uměním. Mým prvním učitelem byl doktor Vladimír Jindra, který vyhrál v roce 1957 konkurz na místo vedoucího scénografického odboru. Hlásili jsme se tři: vedle Jindry kolegyně z pražské kunsthistorie Sylva Marešová (později Šimáčková) a já. Sylva krátce nato odešla do Scénografického ústavu a já dostala v ústavu zaměstnaneckou smlouvu. Měla jsem velké štěstí, že jsem se okamžitě mohla podílet na zásadních akcích, z nichž disciplína scénografie těží dodnes.

Doktor Jindra byl významnou postavou, o níž se toho dnes moc neví. Mohla byste připomenout jeho osobnost i práci v odboru, který vedl?

Vladimír Jindra (21. 12. 1920 – 15. 6. 1979 v Praze) byl absolventem klasické archeologie (kterou studoval u Jindřicha Čadíka) a divadelní vědy (u Jana Mukařovského), doktorát filozofie získal po obhajobě disertační práce o antickém divadle (1949). Po absolutoriu pracoval v Ústředí lidové umělecké výroby, pak jako historik a teoretik ve Výzkumném ústavu výstavby a architektury a posléze ve Státním ústavu pro rajonové plánování. V roce 1957 nastoupil jako jeden ze zakládajících

členů nově ustaveného Divadelního ústavu (tehdy však byl ještě součástí Dilie). Jeho úkolem bylo vybudovat scénografický odbor – vlastně první specializované pracoviště v republice, zabývající se teorií a historií výtvarně dramatického projevu. Jako žák Mukařovského prosazoval chápání scénografie ne jako výtvarné disciplíny, ale jako integrované součásti jevištního díla. Toto kritérium uplatňoval ve všech badatelských úsecích odboru: v systému dokumentace jevištních a kostýmních návrhů, v publikačních řadách i v projektech výstav. Od roku 1966 přednášel historii a teorii scénografie na katedře scénografie divadelní fakulty Akademie muzických umění v Praze, kam ho pozval František Tröster.

První akce, na níž jsem se podílela, byla hned akcí zásadní: česká účast na mezinárodním *Biennale užitého umění* v Sao Paulu v roce 1959 (vzniklo v roce 1951). Je třeba zdůraznit, že scénografie se do té doby nevystavovala samostatně, ale vždy v sekci užitých umění, do nichž byla zařazována. I proto bylo pozdější *Pražské quadriennale jevištního a kostýmního výtvarnictví a divadelní architektury* přelomovým činem. Československo se scénografickým souborem účastnilo biennale v Sao Paulu již v roce 1957, ale až v roce 1959 dal Vladimír Jindra této akci velkorysý rozměr: současné artefakty uvedl souborem barevných fotografií (50x60 cm, dodnes si pamatuji), které informovaly o počátcích české moderní scénografie a byly uvedeny Kyselovou scénou k Dykovu *Zmoudření Dona Quijota* (1914). Originály jsme se báli posílat na tak dalekou cestu. Vlastní expozici naplnil díly generace, která nedávno vstoupila na veřejnost: Zbyněk Kolář, Vladimír Nývlt, Oldřich Šimáček ... Pátě expozice i pojítka mezi předválečnou situací a současností tvořily reprezentační soubory scénografi Vlastislava Hofmana a Františka Tröstra. Scénář, zahrnující vlastně celou moderní historii československé scénografie, připravil Vladimír Jindra, generálním komisařem byl jmenován Jiří Kotalík a architektem expozice František Tröster. Československo získalo obě hlavní vyznamenání: cenu Santa Rosa pro expozici a cenu nejlepšího zahraničního scénografa pro Františka Tröstra. (Marginálií, možná ne nevýznamnou, byl fakt, že jsme ty návrhy, než se uložily do beden, v nichž putovaly do Brazílie, vážili osobně s Vladimírem Jindrou na decimálce Lobkovické vinárny.) Katalog s portugalským, francouzským a anglickým textem jsme korigovali spolu s celým činoherním oddělením, které se na tom podílelo bez příkazu, jenom z pouhého nadšení, že se účastní tak velkorysého projektu. Pokládali jsme ho všichni za zásadní a ukázalo se, že takový skutečně byl: mezinárodní úspěch se opakoval v roce 1961 (kdy cenu získal Josef Svoboda), 1963 (Jiří Trnka), 1965 (Ladislav Vychodil), a v konečném výsledku inspiroval i vznik PQ. Byla to jedna z prvních velkých zahraničních akcí po chmurném období „socialistického realismu“, které jsme se mohli alespoň nepřímou účastnit. Vzpomínám si jasně na nadšení, přímo na zábavu, kterou jsme z práce měli. Pokud vím,

podobná atmosféra široké spoluúčasti se v takové intenzitě už neopakovala. Hned nato, v rozmezí let 1960-1961, organizoval Vladimír Jindra druhou velkou výstavu – *15 let československé scénografie 1945 - 1960*. Uskutečnila se v Brně v Domě umění. Tak scénografický odbor už v prvních letech pomáhal po pauze způsobené válkou a návazným „socialistickým realismem“ znovu etablovat scénografii jako důležitou součást výtvarné kultury. Díky těmto akcím jsme měli navíc v ruce živý materiál – jezdili za námi výtvarníci z celé republiky a vozili svoje návrhy. Poměrně brzy jsme tedy získali i praktické zkušenosti s rukopisy a výtvarnými názory jednotlivých výtvarníků.

Šedesátá léta byla pro scénografii slavné období jak z hlediska praxe, tak teorie. Vedle nového odboru, kde jste začínala s V. Jindrou, fungoval i Scénografický ústav. Jaké byly vaše vzájemné vztahy?

Scénografický ústav – to bylo něco jiného, pamatuji si na logickou rivalitu mezi oběma domy. Vedl ho Miroslav Kouřil, bývalý spolupracovník E. F. Buriana, jako instituci, kde se pěstovala nejen teorie a historie (vydávali časopisy *Interscaena* a *Prolegomena scénografické encyklopedie* se stálým okruhem odborníků, kam jsme my z DÚ nepatřili), ale byla tam i jakási pokusná praxe, dílny, o nichž bohužel neumím podat zprávu. Významné ale bylo, že tu existovaly dva ústavy s podobným zaměřením, že tu byla intenzivní vůle i potřeba je založit. Že scénografie stála v centru kulturních témat, že měla od počátku šedesátých let otevřenou cestu. Byla respektovaná, vážená. Měla všechny předpoklady dokonce zlidovět: Václav Erben ve své detektivce *Efektivně mrtvá žena* (1970) ji zmiňuje jako úspěšný vývozní výstavní artikl. Proto bylo jen logické, že vzniklo v roce 1967 *Pražské quadriennale*. Akci prosadila u ministerských a stranických orgánů ředitelka Divadelního ústavu Eva Soukupová.

To ovšem nebyly naše jediné aktivity. Významné byly průřezové výstavy (patřila k nim i velká shakespearovská výstava k 400. výročí dramatikova narození /1964/, která naplnila palác u Hybernů a jejíž součástí byla rovněž významná kolekce scénografických a kostýmních návrhů), bohužel všechny se skromně vybavenými katalogy. Vladimír Jindra je podpořil i edičními řadami, které scénografický odbor realizoval v rámci DÚ. Tak vznikla edice *Scénografie, překlad článků ze zahraničních časopisů*. V roce 1963 vyšlo nulté číslo. Do roku 1967 jsme obsah jednotlivých čísel vybírali s dr. Jindrou společně, od toho data jsem redakci a tedy i výběr převzala já. Vyšlo celkem 58 svazků – v době, kdy se zahraniční časopisy vyskytovaly pouze v několika veřejných knihovnách k prezenčnímu studiu, to byla významná odborná pomoc studentům i odborníkům.

Články pro edici *Scénografie* jste překládali sami?

Proboha ne! Měli jsme síť překladatelů: Vratislav Effenberger, Karel Kraus, Pavel Janský, Jindřich Černý, jednou i Zdeněk Urbánek... Na prvních číslech (překlady z francouzštiny) se podílela i dnešní spolupracovnice Jiřího Bartošky na karlovarském filmovém festivalu Eva Zaoralová. Všichni měli jedno společné: neměli práci, režim je odmítl zaměstnat, překázeli mu. Měli jsme štěstí v neštěstí: překlady byly často kultivovanější než originální studie. Ještě poznámka: honoráře nemohly být – z týchž politických důvodů, kvůli nimž byla šikana proti autorům praktikována – propláceny na jejich jméno. Měli jsme tedy navíc ještě ochotné „pokrývače“, tedy ty, kteří honorář přebírali a předávali. Kromě *Scénografie* Jindra inicioval ještě publikační řady *Inscenace* a *Režisér – scénograf*; druhá z nich se udržela až do osmdesátých let. Nejcennější byla podle mého názoru první čísla, mezi jinými *Král Ubu* (DNZ 1964, režie Jan Grossman, scénografie Libor Fára) z edice *Inscenace*, kde zásadní Grossmanův text slouží dodnes jako hlavní pramen poznání této klíčové inscenace.

Abych doplnila portrét Vladimíra Jindry jako iniciátora teoretického programu české scénografie po druhé světové válce: zajímal se o Josefa Svobodu, který v šedesátých letech už začínal být mezinárodně známý. Kvůli němu přijížděl do Prahy jako jeden z jeho prvních biografů Denis Bablet z Paříže a Vladimír Jindra s ním trávil spoustu času. A byl to Denis Bablet, který pak v Paříži vydal monografii tohoto umělce. Opět jedno prvenství, které jsme si v Československu nechali vzít. Vzkaz příštím generacím: velkou českou reprezentativní monografií Josefu Svobodovi dlužíme dodnes.

Scénografické oddělení dostalo první zásadní trhlinu v roce 1969, což nesouviselo s politickými událostmi: Vladimír Jindra přešel do publikačního odboru, o program scénografických aktivit se přestal zajímat a věnoval se publikační činnosti kolem PQ – katalogům PQ 71 - 79. Politické události – restrikce odborných možností – sehrály ovšem zásadní roli: nové projekty neměly nárok na realizaci – byť edice, které scénografický odbor uvedl do života, fungovaly dál. Přibýlo dokonce později další periodikum: reprezentativní časopis *Interscena*, který od roku 1977 redigovala Jana Pleskačová a který se zabýval především československým prostorem a událostmi v něm, včetně PQ.

V roce 1979, v průběhu PQ'79, Vladimír Jindra náhle zemřel. Ve zlomcích jeho pozůstalosti jsem našla jeden souvislejší celek s titulem *Specifičnost scénografie*. Tu jsem vydala jako samostatné číslo v edici *Scénografie, překlady článků ze zahraničních časopisů*, kterou kdysi založil. O Jindrově pedagogickém působení pak vydala jakýsi souhrn i katedra scénografie na DAMU.

Celá desetiletí měla scénografie v Divadelním ústavu velké oddělení. Co bylo náplní jeho činnosti?

Velké oddělení, to bylo až později. Do roku 1969 jsme byli v oddělení jenom Jindra, já a Jindřiška Dušková-Urbánková. Po Jindrově odchodu se zdálo, že se oddělení rozpadne, ani PQ 71 nefungovalo jako záchrana: odborně se o tuto výstavu staral Jindra sám. V roce 1974 se Divadelní ústav přestěhoval z Malé Strany do Celetné ulice, do paláce, který získal původně Miroslav Kouřil pro svůj Scénografický ústav a který se nyní spojil, maximálně restringován, pod vedením Evy Soukupové s Divadelním ústavem. Existovala podmínka zřizovatele – ministerstva kultury, že v novém ústavu musí vzniknout velké scénografické oddělení. A začali se nabírat lidi – Vladimír Adamczyk s Janou Pleskačovou přešli ze Scénografického ústavu, Helenu Albertovou jsem přivedla já a přišli ještě další: Michaela Holznerová, Marie Bílková, později Vlasta Koubská, Eva Vítová, Věra Tašlová, Jana Kirschnerová, geniální lingvista Vladimír Horáček a po roce 1977 také nakrátko Otakar Roubínek, než přešel do publikačního odboru DÚ. Vznikla skupina, která, jak se na to dnes při tomto povídání dívám, měla málo společného. Mnozí se snad ani scénografií vážně zabývat nechtěli a v komplikovaných dobách sedmdesátých let byli vděční za jakýkoli zaměstnanecký poměr s uměnovědným zaměřením. Odbor zprvu vedl Ludvík Soukup, povoláný z ministerstva kultury, poté kostýmní výtvarnice Jarmila Konečná a od roku 1982 do konce osmdesátých let Jana Pleskačová. Já jsem měla sice největší odbornou zkušenost, ale velkých akcí jsem se neúčastnila. Kromě PQ ostatně ani žádné nebyly. Sedmdesátá a vlastně i osmdesátá léta mi trochu splývají. Já ani nevím, co jsem tehdy dělala... Mám pocit, že jsem jenom seděla a pila kafe. Ale přesto: v roce 1979 jsem v edici *Režisér – Scénograf* napsala a vydala monografii Jana Sládka, v roce 1984 publikaci o Josefu Svobodovi. Vyšla jako dvanáctý svazek. Na přelomu 70. a 80. let jsem dostala jedinečnou šanci: připravit pro nakladatelství Odeon text a vybrat obrazovou přílohu pro publikaci *Česká scénografie XX. století*. Vyšla v roce 1982 (po mnoha zákazech prodeje se konečně objevila na pultech 1984). Hned v návaznosti na tuto velkou práci, která se sice netýkala Divadelního ústavu a jeho aktivit, ale snad přispěla k dějinám scénografie, jsem pro ústav navrhla vydat ke 200. výročí premiéry Mozartovy opery *Don Giovanni* publikaci. 1987 vyšel *Mozartův Don Giovanni v Praze*, kterého jsem pak v roce 1991 doplnila o další svazek *Mozartovy opery pro Prahu* s informacemi a fotografiemi o českých inscenacích opery *La clemenza di Tito*. Oba ty svazky jsem redigovala a doplnila statí o scénografii. Jiří Hilmera zpracoval text o architektuře Stavovského divadla a hlavní studii o hudbě podepsal Tomislav Volek. Za publikaci *Mozartův Don Giovanni* jsme jako autoři obdrželi pamětní medaili ministerstva kultury k 200. výročí opery.

A jak to, že jako hlavní scénografický expert nemluvíte o quadriennale?

Strukturu celé výstavy, její rozčlenění a částečně i základní způsob prezentace navrhl Vladimír Jindra. Já zařizovala pouze první katalog, dál jsem u toho nebyla... Od 70. let jsem se nepodílela na ničem. Až znova v roce 1987 jsem dostala příkazem – nikdo jiný tu nebyl – shromáždit materiál k československé expozici scénografií k dramatům A. P. Čechova. Nešlo o osobní výběr, o názor, spíš o průřez soudobé tvorby, samozřejmě s přihlédnutím k dílu režiséra Otomara Krejčí. (Což byl ovšem spíš můj osobní závazek než oficiální zájem ústavu.) V roce 1995 Divadelní ústav vydal o PQ velkou obrazovou publikaci *Zrcadlo světového divadla* (PQ 67 – PQ 91), takže záměr a naplnění prvních sedmi ročníků, jejich struktura i její proměny zůstaly zachovány aspoň v textu. Pro časopis *SAD (Svět a divadlo)* jsem pravidelně podávala zprávy o všech následujících ročnicích této světové výstavy.

V roce 1991 jste se stala kurátorkou české expozice ...

Ano, pro první svobodné PQ v roce 1991 jsme s architektem Milanem Ferencíkem vytvořili poslední česko-slovenský tým. I když expozice nevyhrála žádnou cenu, což se ode mne tvrdě očekávalo, přesto snad nezapadla: všiml si jí třeba – pochvalně – v *Literárních novinách* Sergej Machonin. Expozice to byla ovšem atypická: nevystavovali jsme současné špičky oboru, nevstoupili jsme do soutěže o ceny, ačkoli to bylo první PQ, kde ČSR soutěžila s ostatními ne jako hostitelská země, ale jako rovný s rovným. Pokusili jsme se shromážděním maket – jejich záměrně komponovanými útvary v korpusu jakéhosi korábu s roztrhanými rudými prapory – podat obraz stavu disciplíny za minulá desetiletí. O minulosti – dobré i špatné, ale s výhledem na Pražský hrad, tedy s nadějí. Vlastně náhodné umístění československého souboru u prosklené vnější stěny Paláce kultury vnuklo arch. Ferencíkovi ten vlastenecký nápad s Hradem, od něhož se odrážela naše minulost a k němuž měly směřovat už svobodné aktivity.

Čemu by se z hlediska oboru, který reprezentujete, měl dnes podle vás ústav věnovat?

Scénografie tu dnes nemá, zdá se mi, žádné zvláštní postavení. Nemyslím si, že by jí porevoluční ředitelé nepřáli, ale ten odbor tady už není, rozplynul se v jiných aktivitách. Zbytky odboru, které chvíli přetrvávaly po sametovém revoluci, organizovaly semináře a následný objemný *Sborník o barokním divadle v Českém Krumlově*. S pomocí těchto kolegů (Jana Pleskačová, Marie Zdeňková-Bílková, Vladimír Adamczyk) jsme vydali už zmíněné *Zrcadlo světového divadla* o PQ, kde stať o architektuře napsal Adamczyk, tu o scénografech já. Pokud jde o obor a jeho publikační

možnosti mimo ústav, měla jsem další šanci: pro Ústav dějin umění Akademie věd dodat kapitoly o scénografii do šesti svazků *Dějiny českého výtvarného umění 1780-2000* (s výjimkou čtyřicátých a padesátých let 20. století, o nichž podal zprávu Jiří Hilmera).

Myslíte, že by se měl dát prostor i odborníkům, kteří by se scénografii věnovali teoreticky?

Jistěže ano. Nejde jen o ty čtyři stěny, kde by se výzkum realizoval, ale o program. Bohužel se zájmem o scénografii v teoretické a historické rovině se dnes nikde kontinuálně nepotkáme. Nepřednáší se například ani na filozofické fakultě, kde by se jí hlavně měla věnovat souvislá výuka. A to ani na katedře divadelní vědy, ani na katedře dějin umění. Víím trochu, jak to chodí na příbuzných uměnovědných učilištích: od absolventů VŠ UMPRUM se žádají solidní znalosti historie výtvarných umění, a to od pravěku až po naše časy, a kromě toho stejně solidní vzdělání i v oblasti estetiky. Přesto se ani tam scénografie systematicky nevyučuje. (Staral se o ni od roku 1969 speciální ateliér užité architektury, vedený Josefem Svobodou.) Učím na katedře alternativního divadla dvě hodiny týdně, a to vždycky třetí ročník, což určitě nestačí. Nevím, zda se mi daří studentům zprostředkovat aspoň zlomek, když už ne vědomostí, tak alespoň zájmu o obor. Obávám se spíš, že nedaří. Kromě toho ti studenti nemají ani čas na učení, stále pracují na nějakých projektech a myslím, že tuto teoretickou výuku chápou vzhledem k budoucí praxi jako méně důležitou. Možná by mohl ústav sám jako odborné pracoviště organizovat cykly přednášek s dobře zpracovanými tématy a základním přehledem a snad i s možností poskytnout posluchačům na závěr doklad o absolutoriu. Třeba by kurz, a to placený (aby si toho vážili), oživil zájem o scénografii. Zázraky se pořád dějí. Ale takové projekty já organizovat neumím.

A jaký máte názor na aktuální českou scénografii?

Má odpověď souvisí s mezioborovostí scénografie i s průrazností těch scénografů, kteří vytvářejí její současný profil a význam. Souvisí to i s historickými cykly, se střídáním úrody a sucha. Už někdy v 90. letech jsem se přistihla, že při psaní nemyslím na scénografy, ale spíš na režiséry, jejichž přístupy rozeznávám výrazněji. Navíc vším zamotala postmoderna, je stále těžší určit výtvarně dramatické rukopisy, odlišit je. Odlišit slohy. Pokud jde o umělce samé, jde v jejich tvorbě o problém, uvědomit si limity. O to obtížnější, že je nikdo neurčuje. Devadesátá léta jsou pro mne léty režisérů – a tak to zatím pořád zůstává. Protože je nás velmi málo, kdo se scénografií zabýváme, bylo by třeba znovu začít od píky: věnovat se generacím, už

víc než jedné, následujících po autorech akční scénografie, kteří jsou jakžtakž zpracováni, charakterizovat jejich tvorbu, nikoli jen archivovat doklady – návrhy, fotografie. Založit edici malých obrazových publikací se základní textovou charakteristikou. Spíš při tomto rozhovoru sumarizuji, co jsem měla udělat, a co se nestalo. Ale možná tu podávám i malý návod, jak ty věci napravit a současně pracovní program pro mladé. Ať se naučí znát minulost – o to lépe se jim bude popisovat současnost.

(Otázky kladla Jana Návratová.)

VÁCLAV ŠTĚPÁN

(nar. 1935), v letech 1953 – 58 vystudoval Filozoficko–historickou fakultu UK v Praze, 1960 – 62 studoval postgraduálně estetiku na FF UK. Pracoval ve Vojenském historickém ústavu (1959 – 61), v Ústavu pro českou literaturu ČSAV (1961 – 72), ve Scénografickém ústavu (1972 – 1974), v letech 1974 – 1979 byl vedoucím dokumentace a útvaru VTEI v Divadelním ústavu. V letech 1979 – 2005 působil v divadelním oddělení Národního muzea (1980–92 byl vedoucím oddělení).

Je autorem odborných textů a publikací týkajících se historie českého divadla, mj. *Národní divadlo 1883–1983*, *Pařížský Loupežník bratří Čapků* (1987), *Objevený rukopis Maryši bratří Mrštíků* (2001), *Mozart e Praga* (ital., 1991), *Prozatímní divadlo 1862–1883*, I, II. – (2006, s Markétou Trávníčkovou) a mnoha encyklopedických hesel v literárně–historických a teatrologických slovnících.

Jak dlouho jste v Divadelním ústavu pracoval?

Přesně pět let. Nastoupil jsem vzápětí poté, co byl zrušen Scénografický ústav. Jeho ředitel Miroslav Kouřil přijímal i lidi, kteří byli po r. 1968 z politických důvodů propouštěni z různých institucí včetně Ústavu pro českou literaturu, odkud jsem musel v roce 1972 odejít i já. Zánikem Scénografického ústavu ovšem řada těchto pracovníků byla definitivně přinucena odejít na podřadná místa v dělnických profesích. Do Divadelního ústavu přešla jen část administrativy a někteří odborní pracovníci – například Jana Pleskačová nebo Lenka Gregorowiczová. Ve Scénografickém ústavu jsem působil jako vedoucí dokumentace a útvaru VTEI, což vedlo k tomu, že mě ředitelka dr. Eva Soukupová pověřila vytvořením dokumentačního oddělení, které v Divadelním ústavu do té doby samostatně neexistovalo.

Dokumentační činnost se tehdy v Divadelním ústavu prováděla v jednotlivých odděleních – jak to s ní vypadalo, když jste sem přišel?

Soustavnou dokumentaci si vedlo hudebně dramatické oddělení pod vedením Evy Herrmannové. Vzpomínám si zvláště na její přehlednou kartotéku operních premiér. O operetu se starala paní Marková, Vladimír Vašut dokumentoval balet, do jeho systému se však, mám dojem, dost prolínala jeho bohémská povaha. Loutkové divadlo obstarávala Jarmila Majerová. Tyto dílčí dokumentace jsme do nově vzniklého oddělení nepřevzali, jen jsme z nich občas čerpali. Jejich

správci si je vedli dál a pečlivě si je střežili. S dokumentací činohry to bylo ještě komplikovanější. Činoherní oddělení sídlilo původně v prostorách ve Sněmovní ulici a nebylo zřejmě jednoznačně vymezeno, kdo byl dokumentací pověřen.

Traduje se, že prý novinové výstřižky byly neroztříděné v pytlích...

Nejen nacpané v pytlích, ale i naházené na hromadách, pomačkané, v různých krabicích. Množství se nedalo určit. V balících byly též divadelní programy a další tiskoviny. To vše jsme přivezli do Celetné, kde jsem dostal pro začátek velkou místnost v přízemí, dnes patřící knihovně. Prvními mými spolupracovnicemi byly paní Věra Pleskotová a Helena Cmíralová, obě bývalé herečky, s nimi jsem začal neuspořádané materiály třídit. Dalším základem dokumentace se staly biografické údaje, získané z dotazníků rozeslaných při vzniku ústavu hercům českých divadel, převáděné od r. 1959 na personální karty. K nim byly připojeny obálky pro výstřižky dodávané Pražskou informační službou. To byla zřejmě z hlediska dokumentačního nejúspěšnější akce činoherního oddělení, doposud sloužící; záznamy na kartách jsou ovšem dnes převedeny do počítačové podoby a průběžně doplňovány. Značné množství výstřižků jsme do tohoto systému museli vřazovat zpětně.

Zavedl jste také způsob, jak se budou dokumentovat jednotlivé inscenace? Myslím tím jejich katalogizační lístek se záznamem inscenačních údajů a obálku s programem a recenzemi?

Ano, samozřejmě, to bylo podstatné. Divadla byla povinna posílat své programy ke každé premiéře v počtu tří až pěti a k tomu někdy i určitý počet fotografií. To však samozřejmě nefungovalo bezchybně a plnění si vyžadovalo z naší strany spoustu urgencí... Dokumentovali jsme průběžně aktuální repertoár, ale vraceli jsme se i zpátky až k roku 1945. V třídění a ukládání výstřižků ke starším inscenacím nám pomáhal Jindřich Černý, který v té době nesměl pracovat v oboru a byl nočním hlídačem staveb někde na Proseku. Pracovní smlouvu měl samozřejmě uzavřenou na cizí jméno. Prakticky to probíhalo tak, že si vozil materiály do své hlídačské maringotky. Tam sepisoval katalogizační lístky, které odpovídaly údajům na výstřižcích, a zakládal k nim obálky. Udělal spoustu práce a díky jeho pomoci se za pět let celé to velké množství výstřižků ze Sněmovní ulice podařilo zpracovat. Když jsem odcházel, bylo těch obálek snad dvanáct až patnáct tisíc. (Nešlo ovšem jen o inscenace, ale i věcná a personální hesla.) To už byla slušná dokumentace...

To určitě. Ke všem inscenacím ale nebyly programy nebo výstřižky k dispozici, zvláště k těm nejstarším, takže ve fondu chyběly. Vy jste tehdy zpracovali

alespoň soupisy premiér jednotlivých divadel, které obsahují i inscenace prvních poválečných let.

Snažili jsme se, aby bylo alespoň tímto způsobem dokumentováno co nejvíc inscenací. Myslím si, že právě kompletní dokumentace premiér profesionálních divadel je doménou Divadelního ústavu, a proto dokumentační oddělení věnovalo nejvíce sil právě tomu. Snažil jsem se do této dokumentace zavést systematickosti a určitou logickou stavbu.

Uvažoval jste už tehdy o možnosti počítačového zpracování dokumentačních fondů?

V druhé polovině 70. let jsme o počítačovém zpracování ještě neměli ani potuchy. Ale s dr. Jiřím Hudečkem, který se mnou pracoval ještě ve Scénografickém ústavu, jsme začali přemýšlet o tom, že by se mohl udělat integrovaný informační systém pro oblast divadla. To bylo v dobách, kdy se ještě nemluvílo o počítačích v dnešním slova smyslu, ale o děrnošítkovém systému. Předpokladem bylo ale samozřejmě systémové myšlení. Přesvědčil jsem paní ředitelku Soukupovou, aby dr. Hudečkovi zadala vypracování projektu. Cílem bylo ke každému divadelnímu titulu vytvořit kompletní dokumentaci se záznamem o uložení textu hry, v případě původních děl i rukopisu, knihovního fondu se signaturou, ve kterém divadle a kdy byl inscenován – až po údaje, které se týkaly inscenační složky. Vše mělo být převedeno do systému, který by umožnil získat žádanou sestavu údajů na libovolný dotaz. Předpokládalo to ovšem následně spoustu další práce. Dr. Soukupová měla jinak řadu kladů, ale při představě náročnosti práce na zcela novém systému odmítla v akci pokračovat.

Další úkol, který jsem dostal, byla divadelní ročenka *Česká divadla*, jejíž vydávání se v roce 1970 zastavilo. V roce 1974 jsem tedy zahájil práce na přípravě ročenek za divadelní sezónu 1970-71 a postupně pro všechny následující až do aktuálně běžící sezóny. To znamenalo zpětně získat informace o souborech a premiérách profesionálních divadel. Během tří let se nám podařilo časové manko odstranit. První tři svazky byly dvojsezónní: 1971-73, 73-75 a 75-77, pak už následovaly jednotlivé sezóny 1977-78 a 1978-79. Tu poslední ročenku jsem sestavil těsně předtím, než jsem z ústavu odešel do Národního muzea. Vzpomínám si, že jsem za tím účelem podnikl autem okružní cestu prakticky po všech divadlech v republice. Abychom ročenky vydali co nejrychleji, museli jsme rezignovat na rejstříky. Až později jsme je začali zpracovávat, ale už nikdy nevyšly. Co vím, chyběly i u ročenek, které vyšly po mém odchodu. Obnovily se až koncem osmdesátých let. Strukturu i grafickou podobu, kterou jsem zavedl, si ročenky zachovaly téměř po 20 ročníků.

Mohl byste vzpomenout na své spolupracovníky z dokumentačního oddělení?

Kromě dvou již zmíněných pracovníků to byl nejdříve Petr Kučera, potom Antonie Dvořáková-Knechtlová, v dokumentaci začínal Karel Král, nějakou dobu zde působila Jindra Dušková, ve fotodokumentaci vystřídal zemřelého Viléma Sochůrka Martin Poš, pracovali pro nás i lidé, kteří nebyli přímo zaměstnanci Divadelního ústavu – například rejstříky k ročenkám začala zpracovávat Jana Patočková. Pečlivou písáčkou divadelních ročenek byla paní Alena Pánková.

Z Divadelního ústavu jste odešel do divadelního oddělení Národního muzea. Snažil jste se potom o nějakou spolupráci nebo koordinaci s dokumentací Divadelního ústavu, když obě pracoviště archivují historii českého divadla?

Taková snaha tu již dříve existovala; např. kopie bibliografických záznamů, které jsou v originálech uloženy v Divadelním ústavu, byly již kdysi dávno předány do divadelního oddělení. Ty tam do dneška slouží. Když jsem odcházel do Národního muzea, zorganizoval jsem převedení jednoho paré divadelních programů za sezóny 1970-71 až 1978-79 a s nimi i kopie kartotéčních záznamů. Říkávalo se, že by měl pro dokumentaci divadla být mezníkem rok 1945, ale to nelze přijmout. Jestliže se v Národním muzeu soustřeďují sbírkové předměty týkající se českého divadla, není nijak logické současné divadlo z toho vylučovat. A tedy ani jeho dokumentaci. Nevím ovšem, zda moje tehdejší iniciativa má dnes nějaké pokračování.

Upřímně řečeno, ještě jedna věc mně při příchodu do divadelního oddělení Národního muzea začala zásadně vadit. Říkal jsem si – tady se pět lidí topí ve statisíkových sbírkách, stovkách nezpracovaných přírůstků a nikdy z toho nevybředne. Cožpak by nebylo logické, aby se ty desítky odborných pracovníků, jimiž disponuje Divadelní ústav, mohly tím či oním způsobem na zpracování sbírek podílet? Neměl jsem rovnou na mysli spojení obou institucí, ale v každém případě hledání nějakého racionálního řešení. Bylo by dost možností, jak najít takovou koncepci, která by byla umožnila řešit společný zájem české teatrologie, tj. uchovávat památky spojené s prací divadel a divadelníků a vytvářet spolehlivou dokumentaci.

Pokud vím, prosazoval jste kdysi myšlenku založení divadelního muzea.

Hned několikrát. Poprvé při práci na výstavě Národního divadla v roce 1983, kdy i ministerstvo kultury předpokládalo, že akci bude zajišťovat tým, jenž by měl být jádrem při té příležitosti budovaného Muzea českého divadla. Měla k tomu směřovat i sbírková činnost. Již dříve se v té souvislosti mluvilo o budově kláštera svaté Anny, který dnes patří Národnímu divadlu. Kolem toho jubilejního roku

byla ustavena oficiální komise, proběhlo několik schůzí, ale brzy se naděje začala vytrácet. Všechny přípravné práce byly uloženy do šuplíků a zůstaly tam dodnes.

Tenkrát se ovšem řešila především otázka tzv. stálé expozice, její koncepce a prostorového zajištění. A samozřejmě personálního vybavení. Výsledek byl ale tristní. Po skončení výstavy Národního divadla ti, kteří na ní nejintenzivněji pracovali, upadli v nemilost pro údajnou iniciaci vlny „nacionalismu“ spojenou s výročím Národního divadla.

Za vhodnou chvíli pro znovuzkříšení myšlenky divadelního muzea jsem později považoval euforii po sametové revoluci v roce 1989. To jsem si je ovšem nepředstavoval jen jako nějakou stálou expozici, ale komplexní instituci zajišťující sbírkotvornou, dokumentační a organizační činnost pro oblast divadla, samozřejmě s využitím moderních metod, včetně počítačové technologie. Vhodnost chvíle jsem spatřoval nejen v tom, že divadelní obec si získala ohromnou autoritu v listopadových událostech, ale i ve vlivných osobnostech politického a veřejného života: dramatik Václav Havel se stal prezidentem, ministrem kultury teatrolog profesor Lukeš, po něm dramatik Milan Uhde, všichni žijící divadlem. Má koncepce divadelního muzea, kterou si vyžádal poslední z jmenovaných, ještě možná někde v archivu ministerstva leží. I když v jednom rozhovoru se mi pan Uhde svěřil, že by byl rád, kdyby po něm jako ministru kultury zůstalo Muzeum českého divadla, bylo velice rychle jasné, že zájmy těch, na které jsem spoléhal a u nichž jsem hledal podporu, směřují úplně jinam. I tentokrát idea muzea českého divadla odplula do ztracena.

Sledujete dnes práci Divadelního ústavu?

Dokumentaci dnes příliš nevyužívám, zabývám se starším obdobím divadelní historie, ale přicházím do styku s činností knihovny. Při práci na heslech pro Divadelní encyklopedii jsem nahlížel i do historické bibliografické kartotéky. Domnívám se, že jmenované útvary zůstávají jádrem činnosti Divadelního ústavu a že knihovna, zvláště po modernizaci, kterou v posledních letech prošla, patří k nejlepším divadelním knihovnám v evropském kontextu.

(Otázky kladla Kamila Černá.)

VLADIMÍR VAŠUT

(nar. 1931), vystudoval historii umění a potom i taneční teorii. Začínal jako publicista, a protože byl ve svých tanečních recenzích schopný jasně a erudovaně popsat umělecké dílo, formulovat a strukturovat myšlenky, byla mu krátce po vzniku Divadelního ústavu nabídnuta externí spolupráce, od roku 1961 zde působil jako stálý zaměstnanec. Bylo to jeho první regulérní zaměstnání a zůstal mu věrný více jak dvě desítky let. Divadelní ústav se pro něj rovněž stal dobrým zázemím pro další aktivity.

Vladimír Vašut patří k druhé generaci specializované české taneční kritiky. Jeho učitelem a vzorem byl zakladatel katedry taneční vědy Jan Reimoser. Zásadní byla i jeho činnost dramaturgická. S Pavlem Šmokem a Lubošem Ogounem zakládal v roce 1964 Balet Praha, koncem šedesátých let byl dramaturgem v baletu Státního divadla Brno a od roku 1984 v Pražském komorním baletu. Je autorem řady baletních libret, k nejznámějším patří *Hirošima*, *Šťastná sedma*, *Nedbalky* nebo *Záskok* (spolu s Pavlem Šmokem).

V osmdesátých letech začal publikovat i rozsáhlejší odborné práce. Šlo především o zásadní monografie, věnované Sašovi Machovovi (1986), Emerichu Gabzdylovi (1988) a Pavlu Šmokovi (1997), a o baletní lexikony – *Baletní libreta I.* (1983) a spolu s Boženou Brodskou *Svět tance a baletu* (2004). Je autorem řady portrétů a hesel do různých slovníků a encyklopedií, ať už domácí nebo zahraniční provenience. Přírozeným doplňkem všech těchto aktivit byla Vašutova činnost pedagogická na katedře tance, kterou také počátkem devadesátých let vedl.

Jak jste se dostal k tanci a jaká cesta vás dovedla do Divadelního ústavu?

Vždycky se mi líbily pěkné děvy – a ty se vyskytovaly hojně v divadle, a především v baletu. Balet jsem začal sledovat po svém příchodu do Prahy v padesátém roce. Přišel jsem studovat kunsthistorii; přivábili mne sem moderní malíři, řekněme tak od impresionismu výš. Jenomže na škole jsem rychle zjistil, že umění někde u impresionismu končí – takže třeba o výtvarném umění 20. století jsme se nedozvěděli skoro nic. Inu začátek padesátých let... a tvrdý nástup sovětského socialistického realismu s vševládnými kritérii „ideovost, srozumitelnost, lidovost“. V kumštu tak důležité „jak“ bylo až poslední v řadě. Na baletu se mi líbilo, že má silnou profesionální, řemeslnou složku; že tu člověk mohl velmi přesně, do značné míry objektivně posoudit interpretační výkon, že se tu kritik měl o co opřít. A tak

mi jednou napadlo zajít – nikým neinstruován, nikoho neznaje a nikým nedoporučen – do *Mladé fronty* s tím, že bych pro ně rád napsal článek o chystané baletní premiéře v Národním divadle. Bylo to zjara 1956 a šlo o Hanušovu *Sůl nad zlato*. V kulturní redakci na mě hleděli dost podezíravě, ale řekli, ať to zkusím. Asi nebyli nespokojeni, od té doby jsem začal do *Fronty* psát pravidelně, postupně i o mimopražských premiérách. Ale to už úzce souvisí s Divadelním ústavem.

Bylo to někdy koncem padesátých let. Tehdy už v DÚ existovalo hudebně dramatické oddělení, no spíš odděleníčko, které vedl Vladimír Lébl. Toho jsem trochu znal už z fakulty, protože kunsthistorici se tu nejvíc stýkali právě s katedrou hudební vědy, některé přednášky byly společné. Lébl už asi něco ode mne četl (po *MF* jsem začal pilně přispívat i do týdeníku *Kultura*, na tu bylo přece jen už „víc vidět“) a jednou mne oslovil, jestli bych nechtěl psát pro DÚ posudky z baletních premiér. Že kromě skromného honoráře mi budou proplácet i cestovné a nocležné a patřičné minidiety. Samozřejmě jsem po tom sáhl všemi desíti – mimo posudků jsem o těch premiérách mohl referovat i do tisku. Takže jsem nejdříve v DÚ působil asi rok coby externista a od 1. 1. 1961 již jako regulérní stálý zaměstnanec, specializovaný na oblast baletu, profesionálního folklorního tance a posléze i pantomimy. Vedle Lébla jako vedoucího oddělení se o operu starala Eva Herrmannová a o operetu Milada Marklová – obě jsem znal už z fakulty, studovaly hudební vědu ve stejném ročníku jako já kunsthistorii.

Vladimír Lébl byl znamenitý vedoucí, člověk s mimořádnou inteligencí, vzdělaný a pracovitý, s koncepčním myšlením. Hodně jsem se od něho a u něho naučil, hlavně jak správně pracovat s čísly a fakty. Jakou v sobě mají zdánlivě suchá statistická data výpovědní štávu, když se člověk naučí pořádně je přečíst a náležitě s nimi pracovat. Jenže asi za dva roky ho zlanařil Ústav pro hudební vědu a my osiřeli. Dalších dvacet roků jsme to táhli ve třech, vedení se ujala Eva Herrmannová, která se nadále starala o operu, o podkasanou múzu Milada Marklová a o něnou Terpsichoru já. Tahleta naše trojka byla dobře sehraná parta, v níž neexistovala žádná řevnivost, závist, ponorková nemoc. Možná to bylo do jisté míry dáno i tím, že každý z nás kotal víceméně samostatně na vlastním písečku, bez jakýchkoliv konkurenčních třecích ploch a soupeření – vždyť já si ani nevzpomínám, že bychom se za celá ta léta někdy rozhádali! Fakt je, že takovou soudržnost a bezelstné přátelské vztahy jsem později už na žádném pracovišti nepoznal...

V těch dobách sídlil DÚ v Ledeburském paláci na Valdštejském náměstí a skoro všechny potřebné či příbuzné instituce byly po ruce: ministerstvo kultury, naše vrchnost, přes ulici. Na stejné chodbě v Ledeburu byla redakce *Divadelních novin*, taneční katedra DAMU, František Tröster tam vedl katedru scénografie, o po-

schodí výš měl své působíště Svaz československých divadelních umělců, s nímž jsme také měli všichni co do činění – Lébl a Herrmannová v operní sekci, Marklová v operetní a já v baletní. Do Svazu hudebních skladatelů to bylo nějakých padesát metrů, do redakce *Kultury* snad stovka. Zkrátka vše rovnou u nosu.

Jestě bych zůstal u roku 1960. To už jste dokončil školu?

To už jsem měl tři roky po promoci a řádně studoval třetí ročník na taneční katedře DAMU, obor taneční teorie. To bylo tak: Když jsem ukončil filozofickou fakultu, nedostal jsem naštěstí žádnou umístěnku, a protože jsem měl už i po dvouleté prezenční službě, bylo mi povoleno nastoupit na další vysokou školu – tedy na DAMU. Hospitoval jsem tam už nějaký čas u prof. Reimoser a ten se také přičinil o to, abych u něho mohl studovat řádně. Žil jsem převážně z toho, co jsem si vydělal psáním do novin, měl malé prospěchové stipendium, něco přidali rodiče – zkrátka bych mohl říct s klasikem, že jsem měl krušné mládí a už od svých třiceti let se musel živit sám.

Jak tehdy vypadal okruh kritiků, publicistů, kteří se specializovali na tanec?

Specialistů bylo málo. Hodně psali hudební referenti – někteří jen tak bokem, ale někteří dobře a kvalifikovaně. Skupince specialistů vévodil Jan Rey – tedy prof. Reimoser, za ním se šikoval výlučně dámský sbor – Věra Petřílková (tu jsem, nevěda o tom, vlastně nahradil v *MF* i o něco později v *Kultuře*), Lidka Schmidová, Niké Honsová... Pak už začala fungovat nová generace, odkojená taneční katedrou – Božena Brodská, Nataša Rybínová, Jana Hošková – ta se stala šéfredaktorkou obnovených *Tanečních listů*. Mimo ni jsme ovšem byli „u novin“ všichni jen jako externí přispěvatelé, nikdo na řádném redaktorském postu. Já měl oproti ostatním tu výhodu, že jsem objížděl divadla „za ústav“, který mi hradil výlohy. Všechny ty premiérové referáty jsem psal dvakrát, třikrát – něco pro *MF*, další do nějakého jiného kulturního týdeníku či jiných periodik. Psal jsem rád a o peníze šlo až v první řadě, což také popohánělo mou píli.

Jezdil jste také mimo republiku?

V šedesátých letech vlastně dost často. Za ústav například skoro pravidelně na mezinárodní baletní soutěž do Varny. Tam se daly navazovat odborné i osobní kontakty, tam jsem se mohl seznámit se zahraničními kolegy a pak na jejich doporučení občas něco otisknout i v Německu, Polsku, Maďarsku. Ve Varně jsem se také dostal ke zrodu samostatné baletní sekce při ITI a stal se členem jejího výboru (či jak se to oficiálně nazývalo) – no a na schůzi tohoto výboru pak tu a tam vyjížděl

i do západní Evropy. Tato cestovatelská idyla s koncem šedesátých let vzala za své. Cestovat se dalo nejlépe v druhé půli šedesátých let, což byla vůbec nejlepší léta, jaká pamatuji. Šanci jezdit po Evropě bylo tehdy dost, mimo jiné se soubory – mimo Baletu Praha s brněnským, kde jsem externě dramaturgoval ke konci této blahoslavené éry. V té době jsem už dost slušně znal poměry v Polsku, Maďarsku, Rusku, NDR, méně už v Rumunsku a Bulharsku. Do takové Vídně, Drážďan nebo Mnichova jsem si mohl zajet na premiéry s pasem platným pro celou Evropu vlakem i autem. Konečně neuvěřitelně levné byly i letenky – pamatuji si, že třeba do Berlína o sobotách a nedělích stála letenka stovku!

Kolik jste tak měsíčně navštívil baletních premiér?

Jak kdy. Byly silné měsíce i slabší. Někdy jsem byl mimo Prahu skoro každou sobotu a neděli. Samozřejmě to neznamenal, že bych pak nešel do práce a měl nějaké náhradní volno, ani nevím, zda jsem na ně měl nějaký nárok. To bylo prostě v rámci mých povinností i mého osobního zájmu. Do divadla jsem jistěže nechodil jen za baletem. Asi moc nepřezenu, když povím, že některé roky jsem trávil v divadle víc času než doma.

Měly premiérové posudky pro Divadelní ústav, určené tedy i pro ministerstvo kultury, nějakou předepsanou formu nebo rozměr?

Nikdo mi nedal žádný muštr. Posudky jsem psal tak na dvě strojepisné stránky.

Jak vypadala ostatní oddělení DÚ?

Nejsilnější bylo činoherní, pak určitě knihovna, archiv; činnost několika dalších lidí byla spojena s publikačními aktivitami ústavu, s financemi, provozem, se zahraničními kontakty – ústav byl zároveň pobočkou ITI – Mezinárodního divadelního ústavu. Ona ta skladba DÚ se neustále měnila, po přestěhování do Mankhartského paláce v Celetné ulici a po zrušení různých „přebytečných“ kulturních institucí byly ty změny veliké, tehdy vzniklo zcela nové a personálně dobře vybavené hudební oddělení nebo Kabinet pro studium českého divadla – jenže to já už byl na odchodu. A v dnešní organizaci se už nevyznám vůbec. Fakt je, že za to nějaké půlstoletí od založení prošlo ústavem kvantum kvalitních divadelních vědců, muzikologů, publicistů, nakladatelských redaktorů, dramaturgů, pedagogů, scénografických specialistů. Řada z nich se – někteří opravdu významně – zapsala do vývoje soudobého divadelního kumštu. Ze všech těch „nově příchozích“ jsem se nejlépe spřátelil s Otíkem Roubínkem. S ním jsem proseděl moře úředního i mimoúředního času jak v úředních, tak i zcela mimoúředních prostorách.

Jak jste se podílel na budování fondů – knihovny, dokumentace...?

Co se knihovny týče, to jsem snad mohl tu a tam poradit při nějakých nákupech, upozornit na důležité novinky ze zahraničí... Pro dokumentaci jsem za svůj obor vymyslel a začal psát jakési osobní listy; to jsem si zpovídal sólisty z různých souborů a tahal z nich údaje, které se mi zdály důležité – u koho se učili, kde byli v angažmá, jejich role atd. – později, když jsem byl často žádán o vypracování hesel do domácích i cizích slovníků a encyklopedií, mi tyto zkušenosti přišly tuze vhod. Dokumentace (a nebo knihovna?) také řadu let vydávala anotace ze zahraničního odborného tisku, tam jsme přispívali docela pravidelně a vlastně rádi. Člověka to donutilo přelouskat řadu čtiva i v jazycích, kde nebyl zrovna silný v kramflecích.

Měli jste v DÚ nějaké návštěvní dny (nebo hodiny) pro zájemce zvenčí?

To ne, ale k dispozici jsme byli vlastně kdykoli v pracovní době a občas i mimo ni. Konzultace jsme měli dokonce i písemně zahrnutý do popisu pracovní náplně – a v našem oddělení to opravdu fungovalo, tou naší malou kanceláří prolínala pěkná řádka skutečných osobností. Například za Miladou Marklovou – ta už to bohužel nemůže říct sama – chodíval dost často karlínský ředitel dr. Žáček, Miloš Nový, překladatel Ivo Havlů, občas i Miroslav Horníček. K vzácným exemplářům té naší návštěvnické galerie patřili i zahraniční hosté ústavu coby pobočky ITI, například charismatický varšavský profesor Alexander Bardini, okouzlující svým šarmem, intelektem i vtípem, cosi jako náš Horníček říznutý Werichem, postava v Polsku, ale i na všech mezinárodních konferencích a divadelních sešlostech nesmírně populární. Těmto hostům z ciziny z našich oborů jsme bývali přidělováni jako jejich průvodci, takže jsme jim byli k dispozici opravdu i „mimo pracovní dobu“ o nedělích a svátcích. Na tohle téma by se ale dalo povídat dlouho...

Co všechno jste dělal mimo půdu Divadelního ústavu?

Mimo psaní do novin jsem měl postupně různé vedlejší úvazky, např. jako externí dramaturg krátce v Baletu Praha, pak v brněnském Státním divadle, u Pantomimy Alfreda Jarryho. V sedmdesátých letech bylo ovšem s tím dramaturgováním utrum, zato jsem začal učit na taneční katedře HAMU, ale i tam dávali samozřejmě přednost „kádřům“ před nestraníky, takže v roce 1983 mi najednou nebyla prodloužena smlouva. V té době mi už také vyschl vítaný pramínek příjmů, které jsem měl z tantiém za baletní libreta – Balet Praha zanikl hned v sedmdesátém a ostatní „kamenné“ soubory se většinou pokorně vrátily k tradičnímu a prověřenému repertoáru. – Všechny tyto „vedlejšáky“ ústav toleroval, možná i proto, že sám platil mizerně – já odtud odcházel po třídvaceti a půl roku „služby“ s měsíčním platem 2 900 Kč hrubého.

To byl motiv vašeho odchodu z DÚ?

Jeden z motivů. Zaječí úmysly jsem měl dlouho – jenže nebylo kam odejít. S Pražským komorním baletem Pavla Šmoka jsem úzce spolupracoval hned od jeho vzniku, ale mezi „normální“, tj. státem subvencované soubory byl milostivě přiřazen (po úspěších v zahraničí, které už nebylo možné přehlížet) až v roce 1984. Takže si najednou mohl dovolit i „luxus“ dramaturga. Odchod byl krátký proces. Ten dopis mám ještě schovaný: „Ředitelství Divadelního ústavu: Žádám o ukončení pracovního poměru k 1. 6. 1984.“ A podpis. Ředitelku Soukupovou jsem tím prý krapet namíchl, ale byla formát, obratem mi stejně lakonicky kladně odpověděla. – Osobně na ni vzpomínám jen v dobrém. Víím dobře, že za celou dobu „normalizace“ byly dost silné tlaky, abych byl z ústavu odejít. Že k tomu nedošlo, bylo určitě hlavně její zásluhou. Držela ochrannou ruku nad více podobnými „případy“. U svých podřízených dbala víc na to, co vědí a umějí, než jestli mají v kapse rudou knížku. Jednou jsem ji vezl svým autem někam za Prahu za jejím bratrem. Představila mne takto: „Ten je od nás z ústavu. Před ním můžeš mluvit otevřeně, to je stejný reakcionář jako ty.“ To byla celá ona. Žádná svěťice – ale myslím, že si „paní Eva“ – ale častěji „Soukupka“ – pár vlídných slov na závěr tohoto rozvzpomínání na Divadelní ústav zaslouží.

(Otázky kladl Roman Vašek.)

SOUPIS PUBLIKACÍ DIVADELNÍHO ÚSTAVU

1959 – 2009

V soupisu publikací Divadelního ústavu jsou obsaženy veškeré publikované dokumenty, které byly vydány Divadelním ústavem do redakční uzávěrky této publikace (31.5.2009), a to ať již samostatně, nebo ve spolupráci s dalšími institucemi. Dokumenty, na kterých se Divadelní ústav podílel autorsky, ale nepodílel se na jejich vydání, v soupisu obsaženy nejsou, stejně jako nejsou obsaženy publikace vydávané slovenskou pobočkou v Bratislavě před vznikem samostatného slovenského Divadelního ústavu. Záznamy publikací jsou průběžně očíslovány (1 – 804) a rozděleny do dvou částí – neperiodické publikace a periodika.

Neperiodické publikace obsahují tištěné publikace a elektronické dokumenty vydávané samostatně. Publikace jsou rozděleny na produkci dle jednotlivých let. V rámci jednotlivých let jsou dokumenty seřazeny abecedně – buď dle autorů u publikací, které autora mají, nebo dle názvů, pokud autora nemají. Třídící prvek abecedního řazení (autor nebo název) je zvýrazněn tučně.

Periodika obsahují záznamy publikací, které vycházely periodicky, a jsou seřazeny jako celek abecedně dle názvu.

Jednotlivé záznamy jsou tvořeny dle normy ISO 690 a ISO 690-2, z kterých vyplývá i použitá interpunkce (dvojtečky, středníky, mezery atd.) a formální úprava. Struktura záznamu dle normy ISO 690 je následující:

PŘÍJMENÍ, Jméno. *Název : další názvové údaje = Souběžný název v jiném jazyce : další názvové údaje v jiném jazyce.* Svazek. Název části. Autorská odpovědnost; další autorská odpovědnost. Vydání. Místo vydání : Nakladatel, rok vydání. Počet stran, vybavení. Edice.

ISBN

Číslo publikace DÚ

Názvové údaje jsou uvedeny kurzívou. Hlavní název a další názvové údaje jsou odděleny dvojtečkou, údaje o dalších původcích středníkem. V nakladatelských údajích je nejprve uvedeno místo vydání, po dvojtečce následuje nakladatel a za čárkou rok vydání. Není-li rok vydání v knize vytištěn, uvádíme ho v hranatých závorkách nebo ho nahrazuje datum copyrightu.

V závěru soupisu následuje soupis edic, ve kterých Divadelní ústav dokumenty publikoval. Obsaženy jsou pouze edice Divadelního ústavu, edice spolunakladatelů v soupisu zahrnuté nejsou. Jednotlivé edice jsou řazeny abecedně, dále dle číslovaných svazků a u nečíslovaných svazků chronologicky. Číslo za názvem publikace označuje číslo hlavního záznamu soupisu.

NEPERIODICKÉ PUBLIKACE

1959

1. *A cenografia tchecoslovaca 1914-1959* = *La scénographie tchécoslovaque 1914-1959* = *The Czechoslovak stage 1914-1959 : IIa Bienal do Teatro no Museu de Arte Moderna em São Paulo 1959*. Redação do catálogo Vladimír Jindra, Jaroslav Pokorný, Vladimír Synek. Praga : Instituto do Teatro, 1959. 91 s., 63 s. obr. příl. Publikace DÚ č. 2

2. *Divadelní kalendář na rok 1960*. Redakce D. Vojtěchová. Praha : Divadelní ústav, [1959]. 8 s., [46] s. Publikace DÚ č. 25

3. *La escenografía checoslovaca 1914 - 1959 : La organización de la Exposición ha sido confiada al Instituto Teatral de Praga*. Redacción del catálogo Vladimír Jindra, Jaroslav Pokorný, Vladimír Synek. Praga : Instituto Teatral, 1959. 43, 63 s. obr. příl. Publikace DÚ č. 4

4. *Národní divadlo : dokumenty o uměleckých a politických bojích : výstava v Národním muzeu od 18. listopadu 1958 do 10. ledna 1959*. Výstavu k 90. výročí položení základního kamene Národního divadla a k 75. výročí jeho znovuotevření ... uspořádal Divadelní ústav. Praha : Národní divadlo : Divadelní ústav, 1959. 83 s., obr. příl. Národní divadlo : List divadelní práce. Ročník 34, č. 9. Publikace DÚ č. 1

5. *Nová česká a slovenská operní tvorba : soupis premiér a nových nastudování v sezónách 1945/6 - 1958/59*. Praha : Divadelní ústav, 1959. 16 s. Publikace DÚ č. 7

6. *Přehled činnosti československých divadel za rok 1958 : soupis československých divadel, premiér a divadelních umělců*. Redaktor části repertoárové Jaroslav Machek; redaktor části osobní Drahoslava Vojtěchová ve spolupráci s A. Smolinským a Š. Polákovou. Praha : Divadelní ústav, 1959. 277 s. Publikace DÚ č. 9

7. *Soupis české hudebně dramatické tvorby.* Zpracovali Eva Herrmannová a Vladimír Lébl. Praha : Divadelní ústav, 1959. 144 s.
Publikace DÚ č. 6

1960

8. *Československá divadla 1960 : soupis premiér 1959/60 : soupis divadelních umělců 1960/61 : dramaturgické plány 1960/61.* Praha : Divadelní ústav, [1960]. 87 s.
Publikace DÚ č. 15

9. *Divadelná žatva : festival súčasnej českej a slovenskej drámy : Bratislava 8. - 16. október 1960.* Z programových materiálů zúčastněných divadiel zostavil Zdeněk Kotala. Praha : Divadelný ústav [1960]. [120] s., il., čb fot.

10. *Divadelní fotografie 1960.* Odpovědný redaktor V. Jindra. Praha : Divadelní ústav, 1960. [33] s., 3 listy příl., fot. v textu.
Publikace DÚ č. 11

11. *Divadelní kalendář na rok 1961.* Redakce D. Vojtěchová. Praha : Divadelní ústav, [1960]. 7 s., [26] s.
Publikace DÚ č. 26

12. *Jevištní výtvarnictví 1945 - 1960.* Svaz československých divadelních umělců a Divadelní ústav; za redakce Jana Grossmana ... et al. Praha : Divadelní ústav, 1960. [42] s., čb fot. + 4 příl.
Publikace DÚ č. 16

13. *Soupis baletního repertoáru československých divadel 1945-1960.*
Přípravou soupisu byl pověřen Vladimír Vašut; redakčně odpovídá Vladimír Lébl.
Praha : Divadelní ústav, 1960. 52 s.
Publikace DÚ č. 13

14. *Soupis českých her 1945-1960.* Sestavil Jaroslav Machek a Květa Kuršová.
Praha : Divadelní ústav, 1960. 30 s.
Publikace DÚ č. 14

1961

15. CÎRJAN, Constantin. *Novinky rumunské operetní, baletní a operní tvorby.*

Přeložila Marie Tatarová; odpovědná redaktorka Jarmila Gabrielová. Praha :

Divadelní ústav, 1961. 30 s.

Publikace DÚ č. 30

16. Divadelní kalendář na rok 1962. Redakce D. Vojtěchová. Praha : Divadelní ústav, [1961]. 7 s., [38] s.

Publikace DÚ č. 27

17. Divadlo bojující : 40 let bojů Komunistické strany Československa, 40 let bojů

avantgardních umělců o socialistické divadlo. Uspořádala Drahoslava Vojtěchová;

soupis literatury sestavili Milan Obst a Andrej Smolinský. Praha : Divadelní ústav,

1961. 205 s.

Publikace DÚ č. 24

18. Stručné historie československých loutkových divadel. Praha : Divadelní

ústav, 1961. 30 s.

Publikace DÚ č. 23

19. Teatr v Českoslovakii. Otvěststvennyj redaktor: Jarmila Gabrielova. Praga :

Teatral'nyj institut, [1961]. 73 s., čb fot., il.

Publikace DÚ č. 21

20. Le théâtre en Tchécoslovaquie. Rédacteur responsable Jarmila Gabrielová.

Prague : Institut du Théâtre, [1961]. 76 s., čb fot., il.

Publikace DÚ č. 20

1962

21. Balet : teatr v Českoslovakii. Pevredod s češškgogo L. Popova; otvěststvennyj

redaktor - Vladimír Vašut. 1. izd. Praga : Teatral'nyj institut, [1962]. 94 s.

Publikace DÚ č. 50

22. Ballet : théâtre en Tchécoslovaquie. Traduction Denise Schebková; rédacteur

responsable Vladimír Vašut. Praha : Divadelní ústav, c1962. 90 s., fot.
Publikace DÚ č. 50

23. Československá divadla 1961 : soupis premiér 1960/61 : soupis divadelních umělců 1961/62 : dramaturgické plány 1961/62. Praha : Divadelní ústav, [1962]. 126 s.

24. Divadelní kalendář na rok 1963. Redakce D. Vojtěchová. Praha : Divadelní ústav, [1962]. 19 s.

25. Karel Drbohlav : divadelní fotografie. Úvod Miroslav Nýdl. Praha : Divadelní ústav, 1962. [4] s., fot. v textu.

26. KLOSOVÁ, Ljuba. Josef Jiří Kolár : profil dramatika a divadelníka. Odpovědný redaktor Karel Kraus. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1962. 54 s.
Drama - divadlo - dokumentace. Sv. 1.
Publikace DÚ č. 36

27. Nová československá operetní tvorba. Odpovědný redaktor Milada Marklová; úvodní stati Ludvík Žáček, Dalibor Heger. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1962. 189 s.
Publikace DÚ č. 40

28. Opereta 62 : sborník statí a příspěvků ke konferenci o hudebně zábavném divadle v Praze 1962. Odpovědný redaktor Milada Marklová. Praha : Divadelní ústav, 1962. 136 s.
Publikace DÚ č. 42

29. PALA, František. Opera Národního divadla v období Otakara Ostrčila. I. díl. Od Karla Kovářovice k Otakaru Ostrčilovi 1918-1920. Odpovědný redaktor a autor úvodu Vladimír Lébl. Praha : Divadelní ústav, 1962. 275 s.
Publikace DÚ č. 43

30. Přehledka divadelního umění pro děti a mládež : sborník : Brno, 20. - 27. ledna 1963. Ministerstvo školství a kultury - Svaz čs. divadelních a filmových umělců - Divadelní ústav Praha. Praha : Divadelní ústav, 1962. 83 s., obr. a 70 fot. v textu.
Publikace DÚ č. 47

- 31. *Scenografija : teatr v Čechoslovakii.*** Pervod s češského L. Popova; otvetstvennyj redaktor Vladimir Jindra. Praga : Teatral'nyj institut, [1962]. 82 s., obr. příl.
Publikace DÚ č. 49
- 32. *Scénographie : le théâtre en Tchécoslovaquie.*** Redacteur responsable Vladimír Jindra; traduction Germaine Štěpánková. Prague : Institut du Théâtre, c1962. 82 s.
Publikace DÚ č. 39
- 33. *Teatr v Čechoslovakii : opera.*** Otvestvennyj redaktor Vladimir Lebl. Praga : Teatral'nyj institut, 1962. [86] s., il.
Publikace DÚ č. 32
- 34. *Le théâtre en Tchécoslovaquie : opéra.*** Rédacteur responsable Vladimír Lébl. Prague : Institut de Théâtre, 1962. 79 s., obr.
Publikace DÚ č. 31
- 35. *Velké divadlo pro malé diváky : sborník k 25. výročí práce československého divadla pro děti a mládež.*** Odpovědný redaktor Jaroslav Janovský. Praha : Divadelní ústav, [1962]. 181 s., 56 s. obr. příl.
Publikace DÚ č. 35
- 36. ZÁVODSKÝ, Artur. *Gabriela Preissová.*** Odpovědný redaktor Karel Kraus. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1962. 30 s. Drama - divadlo - dokumentace. Sv. 2. Publikace DÚ č. 44 (v tiráži chybně uvedeno 43)

1963

- 37. *Balet Sopiane.*** Praha : Divadelní ústav, [1963]. [18] s., fot. v textu.
Publikace DÚ č. 53
- 38. *Divadelní kalendář na rok 1964 : (současných žijících divadelníků).*** Redakce D. Vojtěchová. Praha : Divadelní ústav, [1963]. 13 s.
- 39. HAVEL, Václav - PTÁČKOVÁ, Věra. *Josef Čapek : dramatik a jevištní***

výtvarník. Bibliografii sestavil Miroslav Halík; soupis inscenací zpracovala Ludmila Kopáčová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1963. 83 s., fot. v příl. Drama - divadlo - dokumentace. Řídí Karel Kraus. Sv. 4.
Publikace DÚ č. 46

40. JUSTL, Vladimír. *Bratři Mrštkové*. Bibliografii sestavil Emanuel Macek; odpovědný redaktor Karel Kraus. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1963. 85 s. Drama - divadlo - dokumentace. Sv. 3.
Publikace DÚ č. 45

41. Konstantin Sergejevič Stanislavskij. Two contributions by Radovan Lukavský, Alfred Radok; translation by Jean Eislerová. Praha : Divadelní ústav, 1963. 73 s.
Publikace DÚ č. 48

42. KREJČA, Otomar - SVOBODA, Josef - HIRSCHOVÁ, Jindřiška. *Milan Kundera - Majitelé klíčů : rozbor inscenace Národního divadla v Praze*. Odpovědný redaktor Vladimír Jindra, redakční spolupráce Sylva Marešová, Věra Ptáčková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1963. 61 s. dvousl., tb., obr. a fot. v textu. Inscenace. 1.
Publikace DÚ č. 56

43. LUKAVSKÝ, Radovan. *Konstantin Sergejevič Stanislavskij*. Stať Radovana Lukavského. Praha : Instituto Teatral, 1963. 44 s.
Publikace DÚ č. 49

44. Scénografie : výběr článků ze zahraničních časopisů. 1963. Redigují Vladimír Jindra a Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1963]. 52 s., 30 obr. a fot. na příl.
Publikace DÚ č. 54

1964

45. Artistický slovník 1963. Sestavila Irena Zolarová. Praha : Divadelní ústav, 1964. 110 s.
Publikace DÚ č. 51

- 46. Divadelní kalendář na rok 1965 :** (*zahrnuje pouze žijící umělce*). Redakce D. Vojtěchová. Praha : Divadelní ústav, [1964]. 14 s.
- 47. ECKSTEIN, Pavel.** *A brief outline of Czechoslovak opera.* Prague : Theatre Institute, 1964. 115 s., fot. v příl.
Publikace DÚ č. 64
- 48. Jiří Frejka :** *pamětní tisk k nedožitým šedesátinám.* Uspořádal a úvod napsal Josef Träger. Praha : Divadelní ústav, 1964. 50, [2] s., [4] s. fot. příl.
Publikace DÚ č. 62
- 49. Káhirske loutkové divadlo.** Praha : Divadelní ústav, 1964. [8] s., fot. v textu.
- 50. I. Mezinárodní festival loutkářů a amatérů 24.-31.V.1964 Karlovy Vary :** *program.* Praha : Divadelní ústav, 1964. [200] s., fot. v textu.
- 51. PALA, František.** *Opera Národního divadla v období Otakara Ostrčila.* II. díl. Do Smetanova roku 1924. Odpovědný redaktor Vladimír Lébl. Praha : Divadelní ústav, c1964. 330 s.
Publikace DÚ č. 61
- 52. Scénografie :** *výběr článků ze zahraničních časopisů.* 1/1964. Redigují Vladimír Jindra a Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1964]. 58 s., 33 obr. a fot. na příl.
Publikace DÚ č. 55/1
- 53. Scénografie :** *výběr článků ze zahraničních časopisů.* 2/1964. Redigují Vladimír Jindra a Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1964]. 63 s., 34 obr. a fot. na příl., obr. v textu.
Publikace DÚ č. 55/2
- 54. Scénografie :** *výběr článků ze zahraničních časopisů.* 3/1964. Redigují Vladimír Jindra a Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1964]. 71 s., 32 obr. a fot. na příl., obr. a fot. v textu.
Publikace DÚ č. 55/3
- 55. Scénografie :** *výběr článků ze zahraničních časopisů.* 4/1964. Redigují Vladimír

Jindra a Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1964]. 77 s., 32 obr. a fot. na příl., obr. a fot. v textu.
Publikace DÚ č. 55/4

56. *Teatr v Českoslovakii - teatr kukol.* Sostavitel' i otvetstvennyj redaktor Kveta Kuršova; perevod L. Popova. 1. izd. Praga : Teatral'nyj institut, [1964]. [157] s., obr. a fot. v textu.
Publikace DÚ č. 33

57. *Výstava divadelní fotografie Jaromíra Svobody : katalog.* Redaktor Vladimír Jindra. Praha : Divadelní ústav, 1964. [5] s., fot. v příl.
Publikace DÚ č. 66

58. *William Shakespeare 1564-1964 : u příležitosti výstavy Williama Shakespeara k 400. výročí jeho narození.* V redakci Milana Lukeše. Praha : Divadelní ústav, 1964. 39 s., 17 fot. na příl.
Publikace DÚ č. 63

1965

59. *Československá divadla 1961 - 1963 : soupis premiér 1961 – 1962, soupis divadelních umělců 1962 – 1963, soupis premiér 1962 - 1963.* Odpovědný redaktor Jan Procházka. Praha : Divadelní ústav, 1965. 218 s.
Publikace DÚ č. 74

60. *Divadelní kalendář na rok 1966 : (zahrnuje pouze žijící umělce).* Redakce D. Vojtěchová. Praha : Divadelní ústav, [1965]. [10] s.

61. *Divadelní tvorba 1965 : přehledka inscenací československých činoherních divadel Praha : Praha 21. - 30. 10.* Praha : Divadelní ústav, 1965. [18] dvojlistů, fot. v textu.
Publikace DÚ č. 75

62. KOVAL, Radim - ŠRÁMEK, Vladimír - KONEČNÁ, Jarmila. *William Shakespeare - Richard III. : rozbor inscenace Státního divadla v Ostravě.* Autor snímku František Krasl; odpovědný redaktor Vladimír Jindra; redakční spolupráce

Věra Ptáčková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1965. 81 s. dvousl., fot. v textu.

Inscenace. 2.

Publikace DÚ č. 72 (v tiráži chybně uvedeno 64)

63. KRYŠTOFEK, Oldřich. *The theatre for children and youth in Czechoslovakia.*

Translated by Jan Marhan; editor Jarmila Majerová. Prague : The Theatre Institute, 1965. 19 s., 23 fot. v příl.

Publikace DÚ č. 70

64. LUKAVSKÝ, Radovan. *Hamlet - pracovní deník.* Odpovědný redaktor Vladimír Jindra; redakční spolupráce Ludmila Kopáčková a Věra Ptáčková; autor snímků Jaromír Svoboda. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1965. 118 s., fot. v textu. Inscenace. 4. [správně 3.]

Publikace DÚ č. 58 (v tiráži chybně uvedeno 58/65)

65. PALA, František. *Opera Národního divadla v období Otakara Ostrčila.* III.

díl. Od Smetanova cyklu 1924. Odpovědný redaktor Vladimír Lébl. Praha : Divadelní ústav, 1965. 296 s.

Publikace DÚ č. 71

66. Počátky české marxistické divadelní kritiky. Sborník uspořádala, redigovala

a vydavatelskými poznámkami opatřila Drahoslava Vojtěchová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1965. 496 s.

Publikace DÚ č. 65

67. Pražský hrad : letní kulturní akce 1965. Praha : Divadelní ústav, 1965.

[14] s., fot. v textu.

Publikace DÚ č. 73

68. Scénografie : výběr článků ze zahraničních časopisů. 1/1965. Redigují Vladimír Jindra

a Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1965]. 77 s., 36 fot. na příl., obr. a fot. v textu.

Publikace DÚ č. 68/1

69. Scénografie : výběr článků ze zahraničních časopisů. 2/1965. Polská

scénografie. Redigují Vladimír Jindra a Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1965]. 105 s., 42 obr. a fot. na příl.

Publikace DÚ č. 68/2

70. Scénografie : *výběr článků ze zahraničních časopisů. 3/1965.* Scénografie SSSR. Redigují Vladimír Jindra a Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1965]. 89 s., 35 fot. na příl.

Publikace DÚ č. 68/3

71. Scénografie : *výběr článků ze zahraničních časopisů. 4/1965.* Německá scénografie. Redigují Vladimír Jindra a Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1965]. 89 s., 34 fot. na příl., obr. v textu.

Publikace DÚ č. 68/4

72. Sto let českého divadla v Plzni : 1865-1965 : sborník. Za redakčního vedení Jana Procházky a Divadelního ústavu v Praze k tisku připravilo Západočeské nakladatelství v Plzni; obálka a kresby Jiří Trnka. Vyd. 1. Plzeň : Západočeské nakl.; Praha : Divadelní ústav, 1965. 309, [2] s., 104 s. fot. příl.

73. Le théâtre en Tchécoslovaquie - le théâtre des marionnettes. Arrangé par Květa Kuršová; traduction Germaine Štěpánková; rédacteur responsable Květa Kuršová. Praha : L'Institut du Théâtre, [1965]. [47] s. dvoysl., fot. v textu a v příl.

Publikace DÚ č. 59

74. William Shakespeare : theatre in Czechoslovakia. Editor Ludmila Kopáčková; translated by Jiří Harrer. Praha : Divadelní ústav, [1965]. 61, [1] s.

Publikace DÚ č. 60

1966

75. Československá divadla 1963-1965. Část I. České kraje 1. Uspořádaly Drahoslava Vojtěchová a Blanka Calábková; odpovědný redaktor Jaroslav Machek. Praha : Divadelní ústav, [1966]. 495 s.

Publikace DÚ č. 79

76. Československá divadla 1963-1965. Část II. Slovensko. Uspořádali Andrej Smolinský a Nelly Štúrová; odpovědný redaktor Jaroslav Machek. Praha : Divadelní ústav, [1966]. 116 s.

Publikace DÚ č. 79

- 77. *Divadelní kalendář na rok 1967* :** (*zahrnuje pouze žijící umělce*). Redakce D. Vojtěchová. Praha : Divadelní ústav, [1966]. 8 s.
- 78. GROSSMAN, Jan.** *Alfred Jarry - Král Ubu : rozbor inscenace Divadla Na zábradlí v Praze*. Odpovědný redaktor Vladimír Jindra; redakční spolupráce Milada Marklová, Věra Ptáčková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1966. 95 s., obr. a fot. v textu a na příl. Rozbor inscenace. 4. Publikace DÚ č. 69
- 79. Josef Svoboda.** Text Denis Bablet; fotografie Miroslav Pflug, Zuzana Straková a Jaromír Svoboda. Prague : L'Institut du Théâtre, 1966. [24] s., fot. v textu. Publikace DÚ č. 77
- 80. Josef Svoboda.** Text Denis Bablet; photographs by Jaroslav Pflug, Zuzana Straková and Jaromír Svoboda. Prague : Theatre Institute, 1966. [24] s., fot. v příl. Publikace DÚ č. 77
- 81. Josef Svoboda.** Text Denis Bablet. Prague : L'Institut du Théâtre, [1966]. [5] s. dvousl., fot. v příl. Publikace DÚ č. 77
- 82. LANDER, Richard.** *Malá geometrie pro nejmenší jeviště*. Redigovala Jarmila Majerová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1966. 32 s., 100 obr. v příl. Publikace DÚ č. 82
- 83. *Národní divadlo v Edinburhu 1964* :** *sborník kritik a recenzí z festivalových vystoupení*. Redaktor Pavel Eckstein; překlady kritik Břetislav Hodek; úvod Bedřich Prokoš. Praha : Divadelní ústav, 1966. 117 s. dvousl. Publikace DÚ č. 78
- 84. *Prager Burg* :** *Kultur Veranstaltungen im Sommer 1966*. Text und Bildbeilage zusammengestellt von Zdeněk Kotala. Prag : Theaterinstitut, 1966. [20] s., obr. a fot. v textu.
- 85. *Prague Castle* :** *summer cultural events 1966*. Editor Zdeněk Kotala. Prague : Theatre Institute, 1966. [20] s., obr. a fot. v textu.

86. Pražskij kremľ' : *letnije kul'turnyje meroprijatija 1966g.* Techničeskij redaktor Zdenek Kotala. Praha : Teatral'nyj institut, 1966. [20] s., obr. a fot. v textu.

87. Pražský brad 1966 : *letní kulturní akce.* Technický redaktor Zdeněk Kotala. Praha : Divadelní ústav, 1966. [20] s., fot. v textu.

88. Scénografie : *výběr článků ze zahraničních časopisů. 1/1966.* Scénografie v Itálii. Redigují Vladimír Jindra a Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1966]. 81 s., 38 fot. na příl., obr. v textu.
Publikace DÚ č. 76/1

89. Scénografie : *výběr článků ze zahraničních časopisů. 2/1966.* Francouzská scénografie. Redigují Vladimír Jindra a Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1966]. 85 s., 34 obr. a fot. na příl.
Publikace DÚ č. 76/2

90. Scénografie : *výběr článků ze zahraničních časopisů. 3/1966.* Anglická scénografie. Redigují Vladimír Jindra a Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1966]. 93 s., 34 obr. a fot. na příl., obr. v textu.
Publikace DÚ č. 76/3

91. Scénografie : *výběr článků ze zahraničních časopisů. 4/1966.* Scénografie a divadelní architektura v USA. Redigují Vladimír Jindra a Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1966]. 77 s., 27 obr. a fot. na příl., obr. v textu.
Publikace DÚ č. 76/4

92. Vlastimil Fišar. Uspořádal Jiří Hraše; odpovědný redaktor Jaroslav Fixa. Praha : Divadelní ústav, 1966. 16 s. Edice uměleckého přednesu. Seš. 1.
Publikace DÚ č. 80

1967

93. Cahier bibliographique = Bibliografický sešit = Bibliographisches Heft. 1. 1965/66. Rediguje Ludmila Kopáčková. Praha : Divadelní ústav, [1967]. 50 s.
Publikace DÚ č. 88

- 94. Divadelní kalendář na rok 1968:** (zahrnuje pouze žijící umělce). Redakce D. Vojtěchová. Praha : Divadelní ústav, [1967]. 13 s.
- 95. Divadlo na Prámu :** *Divadlo Jaroslava Průchy Kladno-Mladá Boleslav.* Redigovala Mojslava Sehnalová; übersetzt von Anna H. Urbanová; fotografie Jiří Škobis a Miloň Novotný. Praha : Divadelní ústav, 1967. 24 s. dvojsl., fot. v textu. Publikace DÚ č. 89
- 96. LAISKE, Miroslav.** *Divadelní periodika v Čechách a na Moravě 1772 - 1963.* I. Divadelní časopisy a programy. Úvod napsal František Černý; odpovědná redaktorka Ludmila Kopáčová. Praha : Divadelní ústav, 1967. 290 s. Publikace DÚ č. 84
- 97. MARTÍNEK, Karel.** *Kronika sovětského divadla : 1917-1945.* Redigoval a rejstřík sestavil Otakar Blanda. Praha : Divadelní ústav, 1967. 471 s. Publikace DÚ č. 85
- 98. PQ 67 :** *Pražské quadriennale jevištního výtvarnictví a divadelní architektury : Bruselský pavilón v Parku kultury a oddechu Julia Fučíka a Valdštejnská jízdárna.* Redakce katalogu Věra Ptáčková, Vladimír Jindra; překlad do francouzštiny Edita Maliarová; překlad do angličtiny Kitty Voleníková. Praha : Divadelní ústav, [1967]. 336 s., obr. a fot. na příl.
- 99. Die Prager Burg :** *Kunstwochen im Sommer 1967.* Prag : Theaterinstitut, 1967. [16] s., obr. a fot. v textu. Publikace DÚ č. 90
- 100. Prague Castle :** *summer cultural events 1967.* Prague : Theatre Institute, 1967. [16] s., obr. a fot. v textu. Publikace DÚ č. 90
- 101. Pražské quadriennale jevištního výtvarnictví a divadelní architektury : září - říjen 1967.** Redaktor separátu Vladimír Jindra. Praha : Svaz čs. divadelních umělců : Divadelní ústav, 1967. 88 s. dvousl., obr. a fot. v textu.
- 102. Pražskij kreml' :** *letnije kul'turnyje meroprijatija 1967g.* Praga : Teatral'nyj institut, 1967. [16] s., obr. a fot. v textu. Publikace DÚ č. 90

103. *Pražský brad 1967* : letní kulturní akce. Praha : Divadelní ústav, 1967.

[16] s., fot. v textu.

Publikace DÚ č. 90

104. *Scénografie* : výběr článků ze zahraničních časopisů. 1/1967. Japonská scénografie. Rediguje Vladimír Jindra a Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1967]. 95 s., 36 fot. na příl., obr. v textu.

Publikace DÚ č. 86/1

105. *Scénografie* : výběr článků ze zahraničních časopisů. 2/1967. Divadelní architektura. Rediguje Věra Ptáčková a Vladimír Jindra. Praha : Divadelní ústav, [1967]. 106 s., 31 fot. na příl.

Publikace DÚ č. 86/2

106. *Scénografie* : výběr článků ze zahraničních časopisů. 3/1967. Problematika současného divadla. Rediguje Věra Ptáčková a Vladimír Jindra. Praha : Divadelní ústav, [1967]. 106 s., 32 obr. a fot. na příl., obr. v textu.

Publikace DÚ č. 86/3

107. *Scénografie* : výběr článků ze zahraničních časopisů. 4/1967. Experimentální divadlo - happening. Rediguje Věra Ptáčková a Vladimír Jindra. Praha : Divadelní ústav, [1967]. 93 s., 24 fot. na příl., obr. v textu.

Publikace DÚ č. 86/4

108. *Le théâtre en Tchécoslovaquie* = *Theatre in Czechoslovakia*. Rédacteur Edita Maliarová. Praha : Theatre Institute, 1967. 80 s., fot. v textu.

Publikace DÚ č. 83

109. URBANOVÁ, Alena - VRBKA, Stanislav. *Sezóna 1965 - 1966 v českých a slovenských divadlech.* [Praha] : [Divadelní ústav], 1967. 51 s.

1968

110. BUCHNER, Alexandr. *Cedule kočovných divadelních společností v Čechách a na Moravě.* Redigoval Jiří Hilmera. Praha : Divadelní ústav : Národní muzeum, 1968. XIV, 521 s., 16 fot. v příl. Prameny k dějinám českého divadla. Sv. 3.

Publikace DÚ č. 95

- 111. CIKKER, Ján - JERNEK, Karel - KOLÁŘ, Zbyněk.** *Ján Cikker - Vzkříšení : rozbor inscenace Národního divadla v Praze.* Autor snímků Jaromír Svoboda; odpovědný redaktor Vladimír Jindra; redakční spolupráce Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, 1968. 63 s., obr. a fot. v textu. Inscenace. 5. Publikace DÚ č. 81
- 112. *Divadelní kalendář.*** 1969. Redakce Jan Procházka. Praha : Divadelní ústav, [1968]. 15 listů.
- 113. *Divadlo na Vinohradech 1907 - 1967.*** Za spolupráce Františka Pavlíčka a Heleny Suchařípové (herecké portréty) uspořádal Josef Balvín; sborník redigoval Josef Balvín. Praha : Divadelní ústav, 1968. 271 s., fot. v textu. Publikace DÚ č. 91
- 114. *Divadlo ve světě : bibliografický rejstřík Zpráv Divadelního ústavu 1965.*** Sestavili Aleš Zach a Jarmila Zemanová; odpovědná redaktorka Jarmila Hrubešová. Praha : Divadelní ústav, 1968. 88 s. Publikace DÚ č. 99
- 115. *Divadlo ve světě : bibliografický rejstřík Zpráv Divadelního ústavu 1966.*** Sestavili Aleš Zach a Jarmila Zemanová; odpovědná redaktorka Jarmila Hrubešová. Praha : Divadelní ústav, 1968. 139 s. Publikace DÚ č. 104
- 116. *Divadlo ve světě : bibliografický rejstřík Zpráv Divadelního ústavu 1967.*** Sestavili Aleš Zach a Jarmila Zemanová; odpovědná redaktorka Jarmila Hrubešová. Praha : Divadelní ústav, 1968. 113 s. Publikace DÚ č. 106
- 117. *Komedie o umučení a slavném vzkříšení Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista : z podkrkonošských her českého lidu pro dnešní jeviště připravil Jan Kopecký : rozbor inscenace Státního divadla v Brně.*** Autoři Jan Kopecký ... et al.; autoři snímků Rafael Sedláček a Vilém Sochůrek; odpovědný redaktor Drahoslava Vojtěchová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1968. 134 s. dvousl., fot. v textu. Rozbory inscenací. 6. Publikace DÚ č. 93

118. MARTÍNEK, Karel. *Bibliografie základních materiálů k dějinám ruského předrevolučního činoherního divadla a dramatu : od počátků do roku 1917.* Praha : Divadelní ústav, 1968. 387, [1] s.

Publikace DÚ č. 98

119. Milan Friedl : *přehled umělecké činnosti.* Uspořádal Jirí Hraše; odpovědný redaktor Drahoslava Vojtěchová. Praha : Divadelní ústav, 1968. 19 s., obr. v textu. Edice uměleckého přednesu. Seš. 2.

Publikace DÚ č. 92

120. NĚMEČEK, Jan. *Opera Národního divadla v období Karla Kovařovice 1900-1920.* 1. díl. 1900-1912. Odpovědný redaktor Eva Herrmannová. Praha : Divadelní ústav : Český hudební fond, 1968. 262 s.

Publikace DÚ č. 87

121. Die Prager Burg im Sommer 1968. Prag : Theaterinstitut, 1968. [29] s., obr. a fot. v textu.

Publikace DÚ č. 97

122. The Prague Castle in summer 1968. Prague : Theatre Institute, 1968. [29] s., obr. a fot. v textu.

Publikace DÚ č. 97

123. Pražskij kremľ' v 1968 godu. Praga : Teatral'nyj institut, 1968. [29] s., obr. a fot. v textu.

Publikace DÚ č. 97

124. Pražský hrad v létě 1968. Praha : Divadelní ústav, 1968. [28] s., fot. v textu.

Publikace DÚ č. 97

125. Scénografie : *výběr článků ze zahraničních časopisů.* 1/1968. Divadla malých forem. Rediguje Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1968]. 95 s., 27 fot. na příl., obr. v textu.

Publikace DÚ č. 101/1

126. Scénografie : *výběr článků ze zahraničních časopisů.* 2/1968. Divadelní prostor. Rediguje Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1968]. 114 s., 32 obr. a fot. na příl., obr. v textu.

Publikace DÚ č. 101/2

127. Scénografie : *výběr článků ze zahraničních časopisů.* 3/1968. Politické divadlo. Rediguje Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1968]. 106 s., 35 obr. a fot. na příl., obr. v textu.

Publikace DÚ č. 101/3

128. Scénografie : *výběr článků ze zahraniční literatury.* 4/1968. Divadlo a demokracie. Rediguje Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1968]. 84 s., 22 fot. na příl.

Publikace DÚ č. 101/4

129. Le théâtre en Tchécoslovaquie : *dramas marionnettes = Theatre in Czechoslovakia : plays puppets.* Rédacteur Edita Maliarová. Prague : L'Institut du Théâtre, 1968. 71 s., fot. v textu.

Publikace DÚ č. 100

130. Le théâtre en Tchécoslovaquie : *opéra - ballet - théâtre musical = Das Theater in der Tschechoslowakei : Oper - Ballett - Heiteres Musiktheater.* 66/67. Rédacteur - Vladimír Vašut. Prague : Institut du Théâtre, 1968. 57 s., fot.

Publikace DÚ č. 94

131. ZACH, Aleš - ZEMANOVÁ, Jarmila. *Publikace Divadelního ústavu 1958-1967 : bibliografický soupis.* Sestavili Aleš Zach a Jarmila Zemanová; odpovědná redaktorka Jarmila Hrubešová. Praha : Divadelní ústav, 1968. 41 s.

Publikace DÚ č. 102

1969

132. Cahier bibliographique = Bibliografický sešit = Bibliographisches Heft. 2, 3. 1966/1967, 1967/1968. Rediguje Ludmila Kopáčová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1969. 117, 112 s.

Publikace DÚ č. 127

133. *Contemporary Czech theatre : the present-day staging style of Czech theatres in Jaromír Svoboda's photographs.* Editor of the catalogue Sylva Marešová. Prague : Divadelní ústav, 1969. 21 s., 6 fot. v příl.

134. *Czechoslovak scenography.* Editor Sylva Marešová. Praha : Divadelní ústav, c1969. 17 s., 10 obr. v příl.

135. *Československá divadla 1965-1967.* Část I. České kraje. Uspořádaly Drahoslava Vojtěchová a Blanka Calábková; odpovědná redaktorka Blanka Calábková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1969. 483 s.
Publikace DÚ č. 105

136. *Československá divadla 1965-1967.* Část II. Slovensko. Uspořádal Jaroslav Blaho a Nelly Štúrová; odpovědná redaktorka Blanka Calábková. Praha : Divadelní ústav, 1969. 126 s.
Publikace DÚ č. 105

137. *Český a slovenský umělecký přednes : 1966 - 1968.* Výběr z tisku sestavili Jaroslav Beránek a Jiří Hraše; úvodem Jaroslav Beránek; odpovědná redaktorka Drahoslava Vojtěchová. Praha : Divadelní ústav, 1969. 92 s. Edice uměleckého přednesu. Seš. 3.
Publikace DÚ č. 112

138. *ČSSR - Sao Paolo 1969.* Textes par Lubor Kára et Sylva Marešová. Praha : Divadelní ústav, 1969. [50] s.

139. *Divadelní kalendář.* 1970. Redakce Jan Procházka. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, [1969]. 24 listy.

140. *Le Château de Prague en été 1969.* Prague : Institut du Théâtre, 1969. [16] s., plánek na obálce, fot. v textu.

141. *Mezinárodní festival pantomimy = Festival international de la pantomime : Praha 14. - 28.9.1969 : program.* Redakce Dana Paseková. Praha : Divadelní ústav : Divadlo Na zábradlí, 1969. [20] s., fot. v textu.

142. NĚMEČEK, Jan. *Opera Národního divadla v období Karla Kovařovice 1900-1920.* 2. díl. 1912-1920. Odpovědný redaktor Eva Herrmannová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav : Český hudební fond, 1969. 331 s.

Publikace DÚ č. 103

143. Die Prager Burg im Sommer 1969. Prag : Theaterinstitut, 1969. [29] s., obr. a fot. v textu.

Publikace DÚ č. 109

144. The Prague Castle in summer 1969. Prague : Theatre Institute, 1969.

[16] s., obr. a fot. v textu.

Publikace DÚ č. 109

145. Pražskij kreml' v 1969 godu. Praga : Teatral'nyj institut, 1969. [16] s., obr. a fot. v textu.

Publikace DÚ č. 109

146. Pražský hrad v létě 1969. Praha : Divadelní ústav, 1969. [16] s., fot. v textu.

Publikace DÚ č. 109

147. RADOK, Alfréd - STRÁNSKÁ, Alena - CÍSAŘ, Jan. *Romain Rolland - Hra o lásce a smrti : rozbor inscenace Městských divadel pražských.* Autoři snímků David Seymour, Ludvík Dittrich a Miroslav Tůma; autor scénických návrhů Ladislav Vychodil; odpovědný redaktor Jan Procházka. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1969. 75 s., obr. a fot. v textu. Rozbory inscenací. 7.

Publikace DÚ č. 96

148. Scénografie : výběr článků ze zahraniční literatury. 1/1969. Operní scénografie. Rediguje Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1969?]. 67 s., 35 obr. a fot. na příl.

Publikace DÚ č. 113/1

149. Scénografie : výběr článků ze zahraniční literatury. 2/1969. Scénografie francouzské malířské avantgardy. Rediguje Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1969?]. 96 s., 34 obr. a fot. na příl., obr. v textu.

Publikace DÚ č. 113/2

150. Scénografie : *výběr článků ze zahraniční literatury*. 3/1969. Módní doplňky - přehled vývoje. Rediguje Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1969?]. 85 s., 37 obr. a fot. na příl., obr. a fot. v textu.
Publikace DÚ č. 113/3

151. Scénografie : *výběr článků ze zahraniční literatury*. 4/1969. Scénografie a malířství 1890 - 1920. Rediguje Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1969?]. 71 s., 27 obr. a fot. na příl., obr. v textu.
Publikace DÚ č. 113/4

152. La scénographie tchécoslovaque. Rédacteur Sylva Marešová. Praha : Divadelní ústav, 1969. 19 s., 10 obr. v příl.

153. SOKOL, František - JAROŠ, Jiří. *Československá loutkářská scénografie = Scenic design for puppetry in Czechoslovakia*. Redakce Jarmila Majerová. Praha : Divadelní ústav, 1969. 30, 31 s., 56 s. obr. a fot. příl.
Publikace DÚ č. 115

154. Le théâtre en Tchécoslovaquie : *dramas marionnettes = Theatre in Czechoslovakia : plays puppets*. Saison 1967 - 1968. Rédacteur Edita Maliarová. Prague : L'Institut du Théâtre, 1969. 70 s., fot. v textu.
Publikace DÚ č. 114

155. Le théâtre en Tchécoslovaquie : *opéra - ballet - théâtre musical = Das Theater in der Tschechoslowakei : Oper - Ballett - Heiteres Musiktheater*. 67/68. Rédacteur - Vladimír Vašut. Prague : Institut du Théâtre, 1969. 65 s., fot.
Publikace DÚ č. 111

1970

156. Cahier bibliographique = *Bibliografický sešit = Bibliographisches Heft*. 4. 1968/1969. Sestavila Inka Ciprová; rediguje Jarmila Hruběšová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1970. 130 s.
Publikace DÚ č. 131

157. 40 Jiráskových Hronovů : *almanach k 40. Jiráskovu Hronovu 1970*. Redakce - V. Šrámková. Praha : Divadelní ústav, 1970. 47 s.

- 158. *Divadelní kalendář*.** 1971. Redakce Jan Procházka a Nelly Štúrová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, [1970]. 24 s.
- 159. DVORŽÁK, Antonín - ŘÍHA, Vlastimil - DIVIŠ, Petr.** *Eugène Ionesco - Nosorožec : rozbor inscenace Divadla Jaroslava Průchy v Kladně.* Odpovědný redaktor Vlastimil Urban. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1970. 40 s., [43] fot. a obr. na příl. Rozbory inscenací. 8. Publikace DÚ č. 121
- 160. Josef Svoboda.** Autor úvodního textu Denis Bablet; photographs by Miroslav Pflug and Jaromír Svoboda. Prague : Theatre Institute, c1970. [8] s., [21] s. fot. příl. Publikace DÚ č. 118
- 161. KREJČÍ, Emil.** *Arnošt Dvořák.* Bibliografii sestavila Dagmar Jakubovská; odpovědná redaktorka Ivana Vadlejchová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1970. 71 s. Drama - divadlo - dokumentace. Sv. 5. Publikace DÚ č. 116
- 162. MARTÍNEK, Karel.** *Bibliografie základních materiálů k dějinám ruského sovětského činoherního divadla a dramatu 1917 – 1967.* 1. díl. A - L. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1970. 431 s. Publikace DÚ č. 107
- 163. MARTÍNEK, Karel.** *Bibliografie základních materiálů k dějinám ruského sovětského činoherního divadla a dramatu 1917 – 1967.* 2. díl. M - Z. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1970. S. 432-867. Publikace DÚ č. 107
- 164. Mozart und tschechische Bühnenbildner.** Text Eva Herrmannová - Sylva Marešová; Redaktion Sylva Marešová; Photonachweis Vilém Sochůrek. Prag : Theaterinstitut, [1970]. [12] s., fot. v textu. Publikace DÚ č. 123
- 165. Nová česká a slovenská operetní i musicalová tvorba = Novyje češskije i slovackije operetty i m'juzikal = Die neue tschechische und slowakische Operetten-sowie Musicalschöpfung = The new Czech and Slovak operetta as well as musical**

creation. Odpovědná redaktorka Milada Marklová; překlad do němčiny a angličtiny R.A. Babel; překlad do ruštiny Michal Reichman a Leonid Popov. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1970. 175 s., fot. v textu. Publikace DÚ č. 129

166. PALA, František. *Opera Národního divadla v období Otakara Ostrčila*. IV. díl. Od divadelní sezóny 1927/28 do Dvořákova cyklu 1929. Odpovědný redaktor Eva Herrmannová. Praha : Divadelní ústav, 1970. 180 s. Publikace DÚ č. 119

167. Rudolf Walter : *divadlo jednoho herce Brno*. Uspořádal Jiří Hraše; odpovědná redaktorka Drahoslava Vojtěchová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1970. 30 s., fot. v textu. Edice uměleckého přednesu. Seš. 4. Publikace DÚ č. 117

168. *Synopses and brief characteristics of 35 plays for children and young people*. Praha : Divadelní ústav, [1970]. 30 s., fot. v příl.

169. ŠIMÁKOVÁ, Jitka - MACHÁČKOVÁ, Eduarda. *Teatralia zámecké knihovny z Křimic*. 1. díl. Zpracovaly Jitka Šimáková a Eduarda Macháčková; redigoval Jiří Hilmera. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav : Národní muzeum, 1970. 755 s., 6 obr. v příl. Prameny k dějinám českého divadla. Sv. 4. Publikace DÚ č. 110

170. ŠIMÁKOVÁ, Jitka - MACHÁČKOVÁ, Eduarda. *Teatralia zámecké knihovny z Křimic*. 2. díl. Rejstříky. Zpracovaly Jitka Šimáková a Eduarda Macháčková; redigoval Jiří Hilmera. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav : Národní muzeum, 1970. S. 756-1007. Prameny k dějinám českého divadla. Sv. 4. Publikace DÚ č. 110

1971

171. *Bühnen- und Kostümbildner der tschechoslowakischen Theater 1960 - 1970* = *Chudožniki čechoslovackich teatrov 1960 - 1970*. Redaktion Věra Ptáčková und Jindra Dušková. 1. Ausg. Praha : Theaterinstitut, 1971. 35 s., fot. v příl. Publikace DÚ č. 130

- 172. ČERNÝ, František.** *Pozdravy za divadelní rampu.* Redigovala a rejstřík sestavila Drahoslava Vojtěchová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1971. 216 s., fot. v textu.
Publikace DÚ č. 122
- 173. Československá divadla 1967-1969.** Část I. - České kraje uspořádali Blanka Calábková, Jindřiška Dušková, Jan Procházka; část II. - Slovensko uspořádali Jaroslav Blaho ... et al.; odpovědná redaktorka Blanka Calábková. Praha : Divadelní ústav, 1971. 386 s.
Publikace DÚ č. 132
- 174. Československá divadla 1967-1969.** Rejstříky. Odpovědná redaktorka Blanka Calábková. Praha : Divadelní ústav, 1971. 193 s.
Publikace DÚ č. 132
- 175. Décorateurs de théâtre tchécoslovaques 1960 - 1970 = Designers of the Czechoslovak theatres 1960 - 1970.** Rédaction Věra Ptáčková et Jindra Dušková. 1ère éd. Praha : Divadelní ústav, 1971. 35 s., fot. v příl.
Publikace DÚ č. 130
- 176. Divadelní kalendář.** 1972. Redakce Jan Procházka a Nelly Štúrová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, [1971]. 21 s.
- 177. Divadlo osvobozeného člověka : výstava divadelních prací Jindřicha Honzla : Humpolec 17. dubna až 9. května 1971.** Koncepce výstavy Milan Obst, Miloslav Paulík. Praha : Divadelní ústav, 1971. [10] s., vyobr. v textu.
- 178. Festival International de Pantomime : Prague du 14 au 28 Septembre 1969.** [Pořadatel] Théâtre à la Balustrade; avant-propos – Ladislav Fialka; dessins – Olga Fejková; rédaction Dana Paseková, Vladimír Vašut. 1 ère éd. Prague : Institut du Théâtre, 1971. 80, [7] s.
Publikace DÚ č. 124
- 179. Internationale Pantomime-Festspiele : Prag, 14.-28.9.1969.** [Pořadatel] Theater am Geländer; Vorwort – Ladislav Fialka; Zeichnungen – Olga Fejková; Redaktion Dana Paseková, Vladimír Vašut. 1. Ausg. Prag : Theaterinstitut, 1971. 80, [7] s., fot.
Publikace DÚ č. 124

180. Josef Svoboda. Editor: Sylva Marešová. Prague : Theatre Institute, 1971. 84, [2] s., 31 s. příl. Producer - Scenographer = Metteur-en-scène - Décorateur. Vol. 1. Publikace DÚ č. 137 (v tiráži chybně uvedeno 235)

181. Mezinárodní festival pantomimy = Festival international de la pantomime : Praha 29.9. - 10.10.1971 : program. Redakce Dana Paseková. Praha : Divadelní ústav : Divadlo Na zábradlí, 1971. [20] s., fot. v textu.

182. MYŠIČKA, Zdeněk. *Viktor Dyk.* Bibliografii a dokumentaci sestavili Naděžda Gajerová a Petr Kučera; odpovědná redaktorka Ivana Vadlejšchová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1971. 132 s. Drama - divadlo - dokumentace. Sv. 6. Publikace DÚ č. 120

183. Oldřich Šimáček. Editor Sylva Marešová. Praha : Divadelní ústav, 1971. 87 s., fot. Producer - Scenographer = Metteur-en-scène - Décorateur. Vol. 2. Publikace DÚ č. 138

184. PECHAROVÁ, Vilemína - VRANÁ, Helena. *Divadlo Uranie v dokumentech.* 1. díl. Zpracovaly Vilemína Pecharová a Helena Vraná; redigoval Jiří Hilmera. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav : Národní muzeum, 1971. 271 s. Prameny k dějinám českého divadla. Sv. 6. Publikace DÚ č. 139

185. PECHAROVÁ, Vilemína - VRANÁ, Helena. *Divadlo Uranie v dokumentech.* 2. díl. Zpracovaly Vilemína Pecharová a Helena Vraná; redigoval Jiří Hilmera. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav : Národní muzeum, 1971. 364 s. Prameny k dějinám českého divadla. Sv. 6. Publikace DÚ č. 139

186. PQ 71 : Pražské quadriennale jevištního výtvarnictví a divadelní architektury : Bruselský pavilón a Sjezdový palác v Parku kultury a oddechu Julia Fučíka v Praze. Redaktor Vladimír Jindra; překlad do francouzštiny Edita Maliarová; překlad do angličtiny R.A. Babel. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1971. [622] s., obr. a fot. na příl. Publikace DÚ č. 135

187. Scénografie : *výběr článků ze zahraničních časopisů.* 1970/1. Scéna a malířství první čtvrtiny 20. století. Rediguje Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1971]. 89 s., 24 fot. na příl., obr. v textu.

Publikace DÚ č. 125/1

188. Scénografie : *výběr článků ze zahraničních časopisů.* 1970/2. Evropská scénografie druhé a třetí čtvrtiny XX století. Rediguje Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1971]. 96 s., 33 obr. a fot. na příl., obr. v textu.

Publikace DÚ č. 125/2

189. Scénografie : *výběr článků ze zahraničních časopisů.* 1970/3. Sesuv půdy - futuristické divadlo. Rediguje Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1971]. 84 s., 24 obr. a fot. na příl., obr. v textu.

Publikace DÚ č. 125/3

190. Scénografie : *výběr článků ze zahraničních časopisů.* 1970/4. Africké a jihoamerické lidové divadlo. Rediguje Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1971]. 80 s., 18 fot. na příl.

Publikace DÚ č. 125/4

191. VEJRAŽKA, Vítězslav. *25 let českého teatru : vystupeniije Vitezslava Vejražki na toržestvennom zasedanii teatral'nogo soveta Ministerstva kul'turi ČSR 2 ijunja 1970g.* Praga : Teatral'nyj institut, 1971. 23 s.

Publikace DÚ č. 136

192. VLAŠÍN, Štěpán. *Jiří Mahen.* Bibliografii sestavil Jan Veselý; odpovědná redaktorka Ivana Vadlejchová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1971. 159 s. Drama - divadlo - dokumentace. Sv. 7.

Publikace DÚ č. 126

1972

193. Americké divadlo : *výběr článků ze zahraničních časopisů.* Rediguje Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, 1972. 67 s., 18 obr. a fot. na příl. Scénografie. 32. Publikace DÚ č. 154

- 194. BLAHYNKA, Milan.** *Nezval dramatik*. Odpovědný redaktor Vladimír Mráček. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1972. 149 s. Drama – divadlo - dokumentace. Sv. 8.
Publikace DÚ č. 133
- 195. BURIAN, Miroslav.** *Svaz dělnických divadelních ochotníků československých DDOČ = Sojuz rabočich teatral'nych ljubitelej Čechoslovakii DDOČ*. Zpracoval Miroslav Burian; redigoval Alexandr Buchner. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav : Národní muzeum, 1972. 240 s. Prameny k dějinám českého divadla. Sv. 7.
Publikace DÚ č. 162
- 196. Czech stage costumes = Le costume tchèque de théâtre.** Editor Sylva Marešová. Prague : Theatre Institute, 1972. [156] s., obr.
Publikace DÚ č. 155
- 197. Československá divadla 1969-1971.** Část I. - České kraje uspořádali Blanka Calábková, Jindřiška Dušková a Jan Procházka; část II. - Slovensko uspořádali Jaroslav Blaho ... et al.; odpovědná redaktorka Blanka Calábková. Praha : Divadelní ústav, 1972. 350 s.
Publikace DÚ č. 159
- 198. Českýj teatral'nyj kostjum = Das tschechische Theaterkostüm.** Praga : Teatral'nyj institut, 1972. [156] s., obr.
Publikace DÚ č. 155
- 199. Divadelní kalendář.** 1973. Redakce Jan Procházka a Nelly Štúrová. Praha : Divadelní ústav, [1972]. 27 s.
- 200. Divadlo Chléb a loutky : výběr článků ze zahraničních časopisů.** Rediguje Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, 1972. 64 s., 20 fot. na příl. a v textu. Scénografie. 30.
Publikace DÚ č. 143
- 201. Divadlo ve světě : bibliografický rejstřík Zpráv Divadelního ústavu 1968.** Sestavila Jarmila Svobodová; odpovědná redaktorka Jarmila Hruběšová. Praha : Divadelní ústav, 1972. 143 s.
Publikace DÚ č. 151

- 202. GLÜCKSMANN, Josef - HAVLÍČKOVÁ, Ladislava - SELIGER, Václav.**
Evaluation of symphony orchestra players' and conductors' load : followed by heart rates during concerts. 1st ed. at the Theatre Institute. Praha : Divadelní ústav, 1972. 11 s., 4 grafy a 4 tb. v příl.
 Publikace DÚ č. 158
- 203. GLÜCKSMANN, Josef - KUJALOVÁ, Věra - ZELENÝ, Antonín.**
Experiment on evaluation of professional strain on operatic artists by observing excretion changes of catecholamines. Praha : Divadelní ústav, 1972. 11 s., 3 tb. a 4 grafy v příl.
 Publikace DÚ č. 145
- 204. GLÜCKSMANN, Josef - STŘEDA, Adolf - ŠUSTA, Alois.** *Morfologické a funkční změny na páteři a rukou u členů České filharmonie.* Divadelní ústav Praha - Výzkumný ústav chorob revmatických Praha. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1972. 63 s., 21 tb., 14 fot. v textu.
 Publikace DÚ č. 160
- 205. GLÜCKSMANN, Josef - HAVLÍČKOVÁ, Ladislava - SELIGER, Václav.**
Telemetrické měření námahy u dirigentů a členů symfonických orchestrů. 1. vyd. v Divadelním ústavu. Praha : Divadelní ústav, 1972. 18, [1] s.
 Publikace DÚ č. 158
- 206. Handke :** *výběr článků ze zahraničních časopisů.* Rediguje Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, 1972. 57 s., 28 fot. na příl., obr. v textu. Scénografie. 31.
 Publikace DÚ č. 147
- 207. KVAPIL, Jaroslav.** *Úvahy o režii : studie a články.* Odpovědná redaktorka Ludmila Kopáčová. Praha : Divadelní ústav, 1972. 99, [3] s.
 Publikace DÚ č. 156
- 208. Ladislav Fialka - Knoflík :** *rozbor inscenace pantomimy Ladislava Fialky v Divadle Na zábradlí v Praze : premiéra 3. dubna 1968 v Praze.* Publikaci připravil kolektiv Divadelního ústavu pod vedením Evy Soukupové a Vladimíra Vodičky za autorské spolupráce Ladislava Fialky a skladatele Zdeňka Šikoly. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1972. 127 s., fot. a noty v textu. Rozbor inscenací. 9.
 Publikace DÚ č. 142

209. *Pět let Lry Pragensis.* Uspořádal a redigoval Ivan Rössler; úvod Jiří Kutina; fotografie Alexander Janovský, Taras Kušcynskij, Stanislav Maršál. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1972. 58 s., obr. a fot. v textu. Edice uměleckého přednesu. Seš. 5.

Publikace DÚ č. 152

210. *Problémy činoherní režie : výběr článků ze zahraničních časopisů.* Uspořádal Miroslav Křovák. Praha : Divadelní ústav, 1972. 84 s. Problémy soudobého divadla.

Publikace DÚ č. 144

211. *Problémy soudobé opery : výběr článků ze zahraničních časopisů.* Uspořádala Eva Herrmannová. Praha : Divadelní ústav, 1972. 86 s. Problémy soudobého divadla.

Publikace DÚ č. 141

212. *Problémy soudobého baletu : výběr článků ze zahraničních časopisů.* Sborník uspořádal a úvodní poznámku napsal Vladimír Vašut. Praha : Divadelní ústav, 1972. 81 s. Problémy soudobého divadla.

Publikace DÚ č. 140

213. *Slovník světových dramatiků : maďarští autoři.* Rediguje Ludmila Kopáčová; obálka a grafická úprava Ludmila Pavlousková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1972. 100, [1] s.

Publikace DÚ č. 163

214. *Le théâtre en Tchécoslovaquie : drames marionnettes = Theatre in Czechoslovakia : plays puppets.* Saison 1970 - 1971. Rédacteur Edita Maliarová. Prague : L'Institut du Théâtre, 1972. 58 s., fot. v textu.

Publikace DÚ č. 134

215. *Le théâtre en Tchécoslovaquie : opéra - ballet - théâtre musical = Das Theater in der Tschechoslowakei : Oper - Ballett - Heiteres Musiktheater.* 68/69, 69/70, 70/71. Rédacteur - Vladimír Vašut. Prague : Institut du Théâtre, c1972. [40] s., 86 fot.

Publikace DÚ č. 150

216. *Umění revoluce* : výběr článků ze zahraničních časopisů. Rediguje Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, 1972. 79 s., 25 obr. a fot. na příl., obr. v textu. Scénografie. 33.
Publikace DÚ č. 161

217. VÍTEK, Svetozar. *Organizace divadelního provozu*. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1972. 147 s.
Publikace DÚ č. 153

1973

218. *Adolf Wenig*. Úvod Eva Soukupová; editor Sylva Marešová. Prague : Theatre Institute, [1973]. 85 s., obr. a fot. v textu. Producer - Scenographer. Vol. 3.

219. BEZDĚK, Zdeněk. *Československá loutková divadla : 1949-1969*. Kresby Jaroslav Šváb; odpovědná redaktorka Jarmila Majerová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1973. 155 s. dvousl., obr. a fot. v textu.
Publikace DÚ č. 148

220. BEZDĚK, Zdeněk. *Les théâtres tchécoslovaques de marionnettes = Czechoslovak puppet theatres : 1949/1969*. Rédaction Jarmila Majerová; couverture, mise en page et dessins Jaroslav Šváb. 1ère éd. Praha : Institut du Théâtre, 1973. 189 s. dvousl., fot. v textu.
Publikace DÚ č. 148

221. *Československá divadla 1969-1971*. Rejstříky. Odpovědná redaktorka Blanka Calábková. Praha : Divadelní ústav, 1973. 182 s.
Publikace DÚ č. 159

222. *Český divadelní plakát na přelomu 19. a 20. století* : katalog výstavy uspořádané Divadelním ústavem ve dnech 6.-27. září 1973 ve výstavní síni Divadla na Vinohradech u příležitosti 7. kongresu FIRT. Výstavu a katalog připravily Ludmila Kopáčová a Helena Tomšová; úvodní článek Evžen Turnovský; obálka a grafická úprava L. Pavlousková. Praha : Divadelní ústav, c1973. [19] volných listů, fot. (některé barev.).
Publikace DÚ č. 168

223. *Divadelní kalendář*. 1974. Redakce Jan Procházka a Nelly Štúrová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, [1973]. 26 s.

224. *Divadlo ve světě : bibliografický rejstřík Zpráv Divadelního ústavu 1969*. Sestavila Jarmila Svobodová; odpovědná redaktorka Jarmila Hruběšová. Praha : Divadelní ústav, 1973. 137 s.
Publikace DÚ č. 170 (v tiráži chybně uvedeno 172)

225. GLÜCKSMANN, Josef - STŘEDA, Adolf - ŠUSTA, Alois. *Morphological lesions and functional aberrations of the vertebral column and on the hands in members of the Czech philharmonic orchestra.* Theatre Institute, Prague - Research Institute for Rheumatic Diseases Prague. 1st ed. Praha : Divadelní ústav, 1973. 57 s., 21 tb. v textu, 14 obr. v příl.
Publikace DÚ č. 160

226. KRATOCHVÍL, Karel. *Komedie dell'arte doma i za hranicemi : fakta, poznámky, podněty.* 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1973. 398, [1] s., obr. v textu.
Publikace DÚ č. 146

227. *Ruské a sovětské hry : bibliografický soupis dramatické tvorby národů SSSR přeložené do češtiny a vydané nebo rozmnožené v letech 1867-1972.* Zpracoval Miroslav Halík; odpovědná redaktorka Jarmila Hruběšová. Praha : Divadelní ústav, 1973. 247 s. Bibliografické soupisy zahraniční dramatické tvorby přeložené do češtiny. Sv. 1.

228. *Ruské a sovětské hry : bibliografický soupis dramatické tvorby národů SSSR přeložené do češtiny a vydané nebo rozmnožené v letech 1867-1972.* Zpracoval Miroslav Halík; odpovědný redaktor svazku František Knopp. Praha : Divadelní ústav, 1973. 341, [1] s. Bibliografické soupisy knihovny Divadelního ústavu. Řídí Jarmila Hruběšová. Sv. 1.

229. *Slovník světových dramatiků : autoři NDR.* Rediguje Ludmila Kopáčková; obálka a grafická úprava Ludmila Pavlousková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1973. 68, [1] s.
Publikace DÚ č. 169

230. Sovětská scénografie : výběr článků ze zahraničních časopisů. Rediguje Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, 1973. 99 s., 39 obr. a fot. na příl., obr. v textu. Scénografie. 34.

Publikace DÚ č. 166

231. Le théâtre en Tchécoslovaquie : drames marionnettes = Theatre in Czechoslovakia : plays puppets. Saison 1971 - 1972. Rédacteur Edita Maliarová. Prague : L'Institut du Théâtre, 1973. 58 s., fot. v textu.

Publikace DÚ č. 165

232. Tchécoslovaquia : cenografia : XII. Bienal de São Paulo 1973. Redação do catálogo Sylva Marešová; texty: Jiří Kotalík, Ladislav Lajcha. Praga : Instituto do Teatro, 1973. [24] s., fot. v textu.

233. Umělecký přednes v Evropě : výběr záznamů ze zahraničních novin a časopisů 1966-1971. Sestavila Drahomíra Fialková s kolektivem spolupracovníků. Praha : Divadelní ústav, 1973. 79, [3] s. Edice uměleckého přednesu. Seš. 7.

Publikace DÚ č. 167

234. Zdeněk Štěpánek : hercův hlas. Fotografie Jar. Svoboda a Pavel Jasanský. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1973. 78 s., fot. v textu. Edice uměleckého přednesu. Seš. 6.

Publikace DÚ č. 157

1974

235. Bulharské hry : bibliografický soupis 1883-1973. Zpracovali Miroslav Halík, František Knopp a Aleš Zach; odpovědný redaktor svazku František Knopp. Praha : Divadelní ústav, 1974. 47 s. Bibliografické soupisy knihovny Divadelního ústavu. Řídí Jarmila Hrubešová. Sv. 2.

Publikace DÚ č. 173

236. Divadelní kalendář. 1975. Redakce Jan Procházka a Nelly Štúrová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, [1974]. 27 s.

- 237. *Divadlo ve světě* :** *bibliografický rejstřík Zpráv Divadelního ústavu 1970.* Sestavila Jarmila Svobodová; odpovědná redaktorka Jarmila Hrubešová. Praha : Divadelní ústav, 1974. 141 s.
Publikace DÚ č. 172
- 238. *Festival sovětské dramatické tvorby v ČSSR 1974* :** *Praha - Bratislava, 5.-12. prosince 1974.* Odpovědná redaktorka M. Vydrová; autor textu Karel Martínek. Praha : Divadelní ústav, 1974. [13] s., fot. v textu.
Publikace DÚ č.178
- 239. GLÜCKSMANN, Josef - HAVLÍČKOVÁ, Ladislava - SELIGER, Václav.** *Fyziologické změny při hře na dechové nástroje u studujících na AMU.* 1. vyd. v Divadelním ústavu. Praha : Divadelní ústav, [1974]. 30 s., 7 tb., 1 obr. a 5 grafů v textu.
- 240. GLÜCKSMANN, Josef - HAVLÍČKOVÁ, Ladislava - SELIGER, Václav.** *Vyšetření namáhavosti operetních umělců.* 1. vyd. v Divadelním ústavu. Praha : Divadelní ústav, [1974]. 21 s., 7 tb. a 4 grafy v textu.
- 241. GLÜCKSMANN, Josef - HAVLÍČKOVÁ, Ladislava - SELIGER, Václav.** *Vyšetření námahy umělecké práce členů Slovenské filharmonie v Bratislavě.* 1. vyd. v Divadelním ústavu. Praha : Divadelní ústav, [1974]. 34 s.
Přítisk: **KUJALOVÁ, Věra - ZELENÝ, Antonín.** *Biochemická vyšetření členů Slovenské filharmonie v Bratislavě pro zhodnocení jejich zátěže.*
- 242. *Slovník světových dramatiků* :** *autoři národů Asie a Afriky.* Rediguje Ludmila Kopáčová; obálka a grafická úprava Ludmila Pavlousková; úvod: Dušan Zbavitel. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1974. 149, [1] s.
Publikace DÚ č. 176
- 243. *Současné sovětské drama* :** *(studijní materiály).* Redakce Aleš Fuchs. Praha : Divadelní ústav, 1974. 103 s.
Publikace DÚ č.179
- 244. *Le théâtre en Tchécoslovaquie* :** *opéra - ballet - théâtre musical = Das Theater in der Tschechoslowakei : Oper - Ballett - Heiteres Musiktheater.* 71/72. Rédacteur - Vladimír Vašut. Prague : Institut du Théâtre, [1974]. 16 s., 85 fot.
Publikace DÚ č. 164

1975

- 245. Čestné tituly národní umělec a zasloužilý umělec, státní ceny K. Gottwalda v oblasti hudebního umění kompozičního, interpretačního a baletního 1945-1974.** Sestavily Jitka Nováková a Dagmar Šípová. Praha : Divadelní ústav, 1975. 21 s.
- 246. Divadelní kalendář.** 1976. Redakce Helena Cmíralová, Věra Pleskotová a Nelly Štúrová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, [1975]. 30 s.
- 247. GLÜCKSMANN, Josef - HAVLÍČKOVÁ, Ladislava - SELIGER, Václav.** *Výšetření zatížení zpěváků populárních písní a jejich instrumentálních skupin při koncertech.* 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, [1975]. 19, [3] s.
- 248. Hudební jubilea 1975.** Podle dostupných slovníkových podkladů sestavili Jaroslav Šeda a Marie Hradcová. Praha : Divadelní ústav, 1975. 16 listů.
- 249. Hudební jubilea 1976 : (výběrový přehled).** Podle dostupných slovníkových podkladů sestavili Jaroslav Šeda a Dagmar Šípová. Praha : Divadelní ústav, 1975. 16, 2 listy.
- 250. Maďarské hry : bibliografický soupis her maďarských autorů přeložených do češtiny.** Zpracovali Miroslav Halík a František Knopp; odpovědný redaktor svazku František Knopp. Praha : Divadelní ústav, 1975. 100, [1] s. Bibliografické soupisy knihovny Divadelního ústavu. Řídí Jarmila Hrubešová. Sv. 3. Publikace DÚ č. 184
- 251. Muzea v ČSR a hudba : bibliografie hudebně vědné literatury muzeí v ČSR za léta 1963-1974.** Sestavil Stanislav Jareš. Praha : Divadelní ústav, 1975. 17 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.
- 252. PQ 75 : Pražské quadriennale jevištního výtvarnictví a divadelní architektury : Bruselský pavilón v Parku kultury a oddechu Julia Fučíka, Valdštejnská jízdárna, Výstavní síň ÚLUV.** Redaktor V. Jindra ... et al.; traduction en français E. Maliarová; translation into English Pražská informační služba. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1975. [1000] s., obr. a fot. na příl. Publikace DÚ č. 186

253. *Předběžný výběrový soupis hlavních hudebních jubileí let 1977, 1978 a 1980.* Podle dostupných slovníkových podkladů sestavili Jaroslav Šeda a Dagmar Šípková. Praha : Divadelní ústav, 1975. 13 listů.

254. *Řády republiky, Řády práce, vyznamenání Za zásluhy o výstavbu a Za vynikající práci, státní ceny, národní cena a čestné tituly „národní umělec“ a „zasloužilý umělec“, udělené českým divadelním umělcům v letech 1945-1975.* Sestavily Helena Cmíralová a Věra Pleskotová. Praha : Divadelní ústav, 1975. 63 s.

255. *Scénografie.* PQ - příspěvky zahraničních autorů k III. Pražskému quadriennale. Redakce Jana Pleskačová a Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, 1975. 98 s., 49 fot. a obr. na příl., obr. v textu.

256. *Slovník světových dramatiků : bulharští autoři.* Rediguje Ludmila Kopáčová; úvod: Miloš Vojta; obálka a grafická úprava Ludmila Pavlousková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1975. 54, [1] s.
Publikace DÚ č. 177

257. *Soupis výstav realizovaných ve výstavní síni Divadla hudby v Praze v letech 1952-1975.* Sestavil Zdeněk Stárek. Praha : Divadelní ústav, 1975. 12 s.

258. *Specializovaná muzea s hudební tematikou, památníky hudebních skladatelů, dlouhodobé expozice s hudební tematikou v muzeích ČSR, výstavy v muzeích a nové hudební expozice s hudební tematikou v roce 1975.* Sestavil Stanislav Jareš. Praha : Divadelní ústav, 1975. 8 listů.

259. *Světové divadlo.* 1975/1. Tovstonogov - Strehler - Plenzdorf - Drute - Sofokles. Redakce Luboš Bartošek, Ivana Vadlejchová; grafická úprava a návrh obálky: L. Pavlousková. Praha : Divadelní ústav, 1975. 70 s., fot. v textu.
Publikace DÚ č. 181

260. *Světové divadlo.* 1975/2. Ljubimov - Swinarski - Chéreau - Gyurkó - Mickiewicz - Marivaux. Redakce Luboš Bartošek, Ivana Vadlejchová; grafická úprava a návrh obálky L. Pavlousková. Praha : Divadelní ústav, 1975. 96 s., fot. a obr. v textu.
Publikace DÚ č. 182

261. *Le théâtre en Tchécoslovaquie* : opéra - ballet - théâtre musical = *Das Theater in der Tschechoslowakei* : Oper - Ballett - Heiteres Musiktheater. 72/73. Rédacteur Vladimír Vašut. Prague : Institut du Théâtre, [1975]. 16 s., 95 fot. Publikace DÚ č. 174

262. *Výběrový soupis skladeb na verše v roce 1975 jubilujících českých básníků, připravený jako metodický materiál k týdnům české poezie 1975.* Sestavil Jaroslav Šeda. Praha : Divadelní ústav, 1975. 16 listů.

263. *Základní údaje o profesionálních symfonických orchestrech České socialistické republiky.* Sestavily Jitka Nováková a Dagmar Šípová. Praha : Divadelní ústav, 1975. 11 s.

1976

264. *Divadelní kalendář.* 1977. Redakce Helena Cmíralová, Věra Pleskotová a Ján Jaborník. Praha : Divadelní ústav, [1976]. 37 s.

265. GLÜCKSMANN, Josef - HAVLÍČKOVÁ, Ladislava - SELIGER, Václav. *Fiziologičeskije izmenenija vo vremja igry na duchovych instrumentach u studentov Akademii muzovych iskusstv.* 1. izd. Praha : Teatraľnyj institut, [1976]. 23 s., 8 tb. v textu.

266. GLÜCKSMANN, Josef - HAVLÍČKOVÁ, Ladislava - SELIGER, Václav. *Obsledovanije nagruzki pevcov populjarnych pesen i ich instrumental'nych grupp vo vremja koncertov.* 1. izd. Praha : Teatraľnyj institut, [1976]. 16 s.

267. GLÜCKSMANN, Josef - HAVLÍČKOVÁ, Ladislava - SELIGER, Václav. *Vyšetřeni námahy umělců - instrumentálních sólistů : (k Roku české hudby).* Praha : Divadelní ústav, [1976]. 5 s., tb. v textu, 3 obr. v příl.

268. *Hudební jubilea 1976* : druhá, kalendářově sestavená a doplněná verze. Praha : Divadelní ústav, 1976. 11 s.

269. *Hudební jubilea 1977* : druhá, kalendářově sestavená a doplněná verze. Praha : Divadelní ústav, 1976. 16 s.

270. Ludmila Purkyňová : *výstava kostýmních prací : Scénografická výstavní síň Miloše Tomka, Divadlo na Vinohradech, Praha*. Pořádá scénografická komise Svazu českých dramatických umělců a Divadlo na Vinohradech; redakce Sylva Marešová. Praha : Divadelní ústav, 1976. [10] s., obr. a fot.

271. Marcel Pokorný : *výstava kostýmních prací : Scénografická výstavní síň Miloše Tomka v Divadle na Vinohradech prosinec 1976 - leden 1977*. Pořádá Divadelní ústav Praha, Svaz českých dramatických umělců a Divadlo na Vinohradech; redakce Sylva Marešová. Praha : Divadelní ústav, 1976. [8] s., fot. v textu.

272. Národní divadlo : *soupis repertoáru od r. 1945*. Zpracovaly Eva Šormová a Olga Bartoňková; odpovědná redaktorka Blanka Calábková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, [1976]. 269 s.
Publikace DÚ č. 171

273. Polské hry : *bibliografický soupis her polských autorů přeložených do češtiny*. Připravil Miroslav Halík; uspořádal František Knopp; odpovědný redaktor František Knopp. Praha : Divadelní ústav, 1976. 134, [1] s. Bibliografické soupisy knihovny Divadelního ústavu. Řídí Jarmila Hrubešová. Sv. 5.
Publikace DÚ č. 194

274. Rumunské hry : *bibliografický soupis her rumunských autorů přeložených do češtiny*. Zpracovali Miroslav Halík a František Knopp; odpovědný redaktor František Knopp. Praha : Divadelní ústav, 1976. 28 s. Bibliografické soupisy knihovny Divadelního ústavu. Řídí Jarmila Hrubešová. Sv. 4.
Publikace DÚ č. 185

275. SELIGER, Václav - GLÜCKSMANN, Josef - HAVLÍČKOVÁ, Ladislava. *Funkční odezva organismu orchestrálních umělců a dirigentů*. Praha : Divadelní ústav, [1976]. 6 s., 8 obr., 3 tb. v příl.

276. Soupis cen, udělených v období 1945-1975 Krajskými národními výbory, národními výbory měst Praha, Brno a Ostrava a hudebními vydavatelstvími Supraphon a Panton za hudební díla a hudební výkony. Sestavily Jitka Němcová a Dagmar Šípová. Praha : Divadelní ústav, 1976. 23 listů. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

277. *Světové divadlo.* 1976/1. Ravenskich - Valdez- Tolstoj - Višněvskij - Wyspiański. Redakce: Luboš Bartošek, Tomáš Vondrovic; grafická úprava: L. Pavlousková. Praha : Divadelní ústav, 1976. 126 s., fot. v textu. Publikace DÚ č. 188

278. *Světové divadlo.* 1976. Teoretická řada. Umění režie I. - Martínek - Akimov - Ochlopkov. Redakce Luboš Bartošek, Tomáš Vondrovic; grafická úprava a návrh obálky L. Pavlousková. Praha : Divadelní ústav, 1976. 197 s., [2] fot. v textu. Publikace DÚ č. 187

279. *Výběrový soupis dosud nepublikovaných hudebně vědeckých prací, uložených v půjčovně hudebních materiálů Českého hudebního fondu.* Praha : Divadelní ústav, 1976. 14 listů. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

1977

280. *Adresář komorních souborů ČSR : stále instrumentální profesionální komorní soubory od dua po noneto.* Připravil Jiří Pilka. Praha : Divadelní ústav, 1977. 16 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

281. *Adresář kulturních zařízení ROH v České socialistické republice : (stav koncem roku 1976).* Praha : Divadelní ústav, 1977. 13 s.

282. *Adresář specializovaných prodejen hudebnin, knih o hudbě a gramofonových desek v ČSR.* Připravila Jitka Němcová. Praha : Divadelní ústav, 1977. 6 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

283. *Antické hry : bibliografický soupis děl antických dramatiků přeložených do češtiny : přehled českých inscenací antických her a jejich ohlasu v tisku.* Z podkladů Miroslava Halíka zpracoval František Knopp; přehled českých inscenací antických her a jejich ohlasu v tisku sestavila Eva Stehlíková. Praha : Divadelní ústav, 1977. 67, [1] s. Bibliografické soupisy knihovny Divadelního ústavu. Řídí Jarmila Hruběšová. Sv. 8. Publikace DÚ č. 215

284. *Bulharské divadlo a my* : (*studijní materiály*). Výběr a redakce Aleš Fuchs; odpovědný redaktor Jaroslav Machek. Praha : Divadelní ústav, 1977. 247 s., tb. v textu.

Publikace DÚ č. 195

285. *Česká divadla*. 1971-1973. Uspořádali Antonie Knechtlová-Dvořáková ... et al.; redigoval Václav Štěpán. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, [1977]. 363 s.

Publikace DÚ č. 197

286. *Česká divadla*. 1973-1975. Uspořádali Antonie Knechtlová-Dvořáková, Petr Kučera a Václav Štěpán; redigoval Václav Štěpán. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1977. 369 s.

Publikace DÚ č. 199

287. *Čeští básníci o Beethovenovi* : *verše pro přípravu uměleckých programů, koncertů a besed v Beethovenově jubilejním roce 1977.* Praha : Divadelní ústav, 1977. 33 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

288. *Divadelní kalendář*. 1978. Redakce Helena Cmíralová ... et al. Praha : Divadelní ústav, [1977]. 40 s.

289. *Hudební jubilea 1978*. Praha : Divadelní ústav, 1977. 24 listů.

290. *Informativní soupis sovětských skladeb pro sólisty a komorní soubory*. Z fondů Hudebního informačního střediska připravil Jiří Pilka. Praha : Divadelní ústav, 1977. [10] s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

291. *Inscenace ruských a sovětských her na scénách profesionálních divadel v ČSR v letech 1972 - 1977*. Praha : Divadelní ústav, 1977. 31 s.

292. *Jugoslávské hry* : *bibliografický soupis her jugoslávských autorů přeložených do češtiny.* Z podkladů Miroslava Halíka uspořádal František Knopp. Praha : Divadelní ústav, 1977. 77, [2] s. Bibliografické soupisy knihovny Divadelního ústavu. Řídí Jarmila Hruběšová. Sv. 7.

Publikace DÚ č. 214

- 293. Karel Dudič.** Úvodní text Sylva Marešová; redakce Jana Pleskačová; obálka a grafická úprava Marie Šejnová; fotografie Merita Haverlantová ... et al.; překlad do francouzštiny Edita Maliarová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1977. 27, [8] s., [60] s. fot. a barev. fot. příl. [36] s. příl. Režisér - Scénograf. Sv. 4. Publikace DÚ č. 207
- 294. KAZDA, Jaromír.** *Soupis zvukových záznamů díla E.F. Buriana.* Odpovědný redaktor Petr Vít. Praha : Divadelní ústav, 1977. 81 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu. Sv. 1. Publikace DÚ č. 210
- 295. Opava 1977 : I. národní přehlídka prací českých scénografů.** Redakce a texty katalogu Sylva Marešová. Praha : Divadelní ústav, 1977. [56] s., fot. v textu.
- 296. PRŮCHA, Jaroslav.** *Má cesta k divadlu.* Podle autorova rukopisu k vydání připravil, hodnotící studii, ediční poznámku a vysvětlivky napsal, rejstříky sestavil a obrazové přílohy vybral Ludvík Páleníček; odpovědná redaktorka Ludmila Kopáčová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1977. 271 s., 64 fot. v příl. Publikace DÚ č. 192
- 297. Ruské a sovětské hry 1973-1977 : bibliografický soupis her autorů SSSR.** Zpracoval František Knopp. Praha : Divadelní ústav, 1977. 73 s. Bibliografické soupisy knihovny Divadelního ústavu. Řídí Jarmila Hrubešová. Sv. 6. Publikace DÚ č. 206
- 298. Scénografie. 1/76.** Sovětské odívání a divadelní kostým : výběr článků ze zahraničních časopisů. Redakce Helena Albertová a Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1977]. 82 s., 48 obr. a fot. na příl., obr. v textu. Publikace DÚ č. 189
- 299. Scénografie. 2/76.** Scénické revoluce dvacátého století : vybrané stati z knihy D. Bableta. Praha : Divadelní ústav, [1977]. 108 s., 68 fot. na příl., obr. v textu. Publikace DÚ č. 191
- 300. Scénografie. 3/76.** Bulharská scénografie : výběr článků ze zahraničních časopisů. Redakce Věra Ptáčková a Helena Albertová. Praha : Divadelní ústav, [1977]. 80 s., 44 obr. a fot. na příl. Publikace DÚ č. 196

301. Scénografie. 1/77. Divadlo a prostor : výběr článků ze zahraničních časopisů. Redakce Helena Albertová a Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1977]. 109 s., 35 fot. na příl., obr. v textu.
Publikace DÚ č. 198

302. Scénografie. 2/77. Sovětská scénografie : výběr článků ze zahraničních časopisů. Redakce Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1977]. 105 s., 38 fot. na příl.
Publikace DÚ č. 200

303. Scénografie. 3-4/77. Richard Wagner - Prsten Nibelungů : výběr článků ze zahraničních časopisů. Redakce Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1977?]. 157 s., 65 obr. a fot. na příl., obr. v textu.
Publikace DÚ č. 211

304. Seminář jevištní techniky Brno 1977 : sborník přednášek. Zpracoval Michael Jílek a kolektiv autorů. Praha : Divadelní ústav, 1977. 211 s., obr. a tab. v textu, fot. na příl.
Publikace DÚ č. 201

305. SOCHŮREK, Vilém. *Vilém Sochůrek : souborná výstava : Hudební divadlo v Karlíně - říjen 77 : katalog souborné výstavy.* Předmluva Věra Ptáčková; redakce V. Ptáčková; grafická úprava M. Stejskal. Praha : Divadelní ústav, 1977. [12] s., fot. v textu.
Publikace DÚ č. 204

306. Světové divadlo. 1977/1-2. Carjov - Finney - Planchon - Shakespeare - Goldoni - Radzinskij. Redakce Luboš Bartošek, Tomáš Vondrovic; grafická úprava a návrh obálky L. Pavlousková. Praha : Divadelní ústav, 1977. 163 s., fot. v textu.
Publikace DÚ č. 202

307. Světové divadlo. 1977/3-4 (6-7). Wajda - Ciulei - Stein - Čechov - Majakovskij - Gelman. Redakce Luboš Bartošek, Blanka Calábková; grafická úprava a návrh obálky Ludmila Pavlousková. Praha : Divadelní ústav, 1977. 171, [1] s., fot. v textu.
Publikace DÚ č. 203

- 308. Vladimír Nývlt : výstava jevištních prací : scénografická výstavní síň Miloše Tomka, Divadlo na Vinohradech, Praha květen - červen 1977.** Pořádá scénografická komise Svazu českých dramatických umělců, Divadelní ústav a Divadlo na Vinohradech; redakce Sylva Marešová; fotografie Vilém Sochůrek. Praha : Divadelní ústav, 1977. [12] s., obr. a fot.
- 309. Výběr skladeb českých autorů pro koncerty na oslavu 30. výročí Vítězného února : 25. února 1978.** 1978. Praha : Divadelní ústav, 1977. 5 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.
- 310. Výběr skladeb českých autorů, vhodných pro koncerty na paměť 35. výročí tragédie Lidic a Ležáků (10. a 24. června 1977).** 2., dopl. verze. Praha : Divadelní ústav, 1977. 4 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.
- 311. Výběrový soupis skladeb různých žánrových oblastí, k jejichž napsání byli čeští autoři inspirováni Velkou říjnovou socialistickou revolucí, osobností V.I. Lenina, vznikem a výstavbou SSSR v prvních pětiletkách, sovětskou poezií, zemědělskou kolektivizací, sovětskou armádou - osvoboditelkou a sovětskou kosmonautikou a v nichž vyjadřují socialistický vztah KSČ a KSSS.** Sestavil Jaroslav Šeda. Praha : Divadelní ústav, 1977. 11 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

1978

- 312. Adresář komorních souborů ČSR : doplňky - opravy.** Připravil Jiří Pilka. Praha : Divadelní ústav, 1978. 5 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.
- 313. Česká divadla.** 1975-1977. Uspořádal s kolektivem dokumentačního oddělení Divadelního ústavu a redigoval Václav Štěpán. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1978. 369 s.
Publikace DÚ č. 218
- 314. Divadelní kalendář.** 1979. Českou část sestavily Helena Cmíralová a Věra Pleskotová; slovenskou část vypracovala a redigovala Nelly Štúrová. Praha : Divadelní ústav, [1978]. 48 listů.

315. DVOŘÁK, Antonín. *Tři kapitoly o Vítězslavu Vejražkovi : Mládí – Zrání – Zápas.* Odpovědná redaktorka Ludmila Kopáčová; obálka a grafická úprava Ludmila Pavlousková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1978. [69], [41] s., fot. na příl.

Publikace DÚ č. 222

316. František Tröster : *výstava jevištních prací.* U příležitosti 10. výročí úmrtí umělce pořádá Divadelní ústav v Praze, Divadelní oddělení Národního muzea v Praze, Divadlo na Vinohradech a Svaz českých dramatických umělců; redakce Helena Albertová; text Jiří Hilmera; fotografie Martin Poš; grafická úprava Martin Stejskal. Praha : Divadelní ústav, 1978. [10] s., obr. a fot. v textu.

317. Jaromír Pátek : *výstava scénografických prací : foyer Divadla na Vinohradech, září - říjen 1978.* Pořádá Divadelní ústav, Divadlo na Vinohradech a Svaz českých dramatických umělců; redakce Helena Albertová; text Sylva Marešová; fotografie Martin Poš a Miroslav Tůma; grafická úprava Martin Stejskal. Praha : Divadelní ústav, 1978. [10] s., obr. a fot. v textu.

318. Marcel Pokorný. Redakce Jana Pleskačová; text Sylva Marešová; rozhovory Dana Paseková; překlad do francouzštiny Edita Maliarová; obálka a grafická úprava Petr Holzner; fotografie Otakar Jiránek, Jaroslav Krejčí a Martin Poš. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1978. 50 s., 74 obr. a fot. v textu, 17 s. text. příl. Režisér - Scénograf. Sv. 6.

Publikace DÚ č. 209

319. Miroslav Melena : *výstava scénických prací.* Redakce Helena Albertová; text Zdeněk Hořínek; grafická úprava Miroslav Melena. Praha : Divadelní ústav, 1978. [8] s., obr. a fot. v textu.

320. Mladá scénografie 1978. Úvodní články Eva Soukupová a Martin Zbořil; redakční zpracování Martin Zbořil. Praha : Divadelní ústav, 1978. 21 s. dvousl. Publikace DÚ č. 216

321. Pěvecké sbory v České socialistické republice. Připravil Zdeněk Stárek. Praha : Divadelní ústav, 1978. 177 s. Sborové umění.

Publikace DÚ č. 213

322. PÍŠA, A.M. *Divadelní avantgarda : kritiky a referáty z let 1926 - 1941.*

Uspořádala Marie Píšová, text připravil Rudolf Střeček; ediční poznámka a rejstříky Marie Píšová; odpovědná redaktorka Ludmila Kopáčová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1978. 180 s.

Publikace DÚ č. 193

323. Pražské quadriennale 1967/1971. Šéfredaktorka Jarmila Konečná; redakce

Jana Pleskačová a Věra Ptáčková; obálka a grafická úprava Ludmila Pavlousková; fotografie Vilém Sochůrek. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1978. [234] s., obr. a fot. v textu.

Publikace DÚ č. 225

324. Přehled úmrtí osob české a slovenské hudební kultury po roce 1965 :

(doplňk k Československému hudebnímu slovníku osob a institucí, Praha II/1963, III/1965). Redakce Petr Vít. Praha : Divadelní ústav, 1978. 61 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu. Sv. 2.

Publikace DÚ č. 224

325. Quadriennale de Prague 1967/1971 = Prague Quadrennial 1967/1971.

Rédaction Jana Pleskačová et Věra Ptáčková; traduction en français Lisa Hašková, en anglais Jan Krčmář; photographies Vilém Sochůrek. 1ère éd. Praha : Divadelní ústav, 1978. [250] s., fot. na příl.

Publikace DÚ č. 225

326. Scénografie. 1/78. Dubrovnické letní hry : výběr článků ze zahraničních časopisů. Redakce Jana Pleskačová. Praha : Divadelní ústav, [1978]. 59 s., 35 fot. na příl.

Publikace DÚ č. 219

327. Scénografie. 2/78. Divadelní prostor : výběr článků ze zahraničních časopisů. Redakce Jana Pleskačová. Praha : Divadelní ústav, [1978]. 115, 35 s., obr. a fot.

Publikace DÚ č. 227

328. Seminář o díle a osobnosti režiséra Jindřicha Honzla : *(sborník referátů přednesených na semináři).* Sborník sestavila Marie Loucká; odpovědná redaktorka Ludmila Kopáčová. Praha : Divadelní ústav, 1978. 51 list.

Publikace DÚ č. 230

329. *Severské hry a nizozemské hry* : bibliografický soupis her dánských, finských, islandských, nizozemských, norských, švédských a vlámských dramatiků, přeložených do češtiny. Z podkladů Miroslava Halíka uspořádal František Knopp. Praha : Divadelní ústav, 1978. 101, [2] s. Bibliografické soupisy knihovny Divadelního ústavu. Řídí Jarmila Hrubešová. Sv. 9-10.
Publikace DÚ č. 232

330. *Slovník světových dramatiků* : rumunští autoři. Sestavila Jarmila Gabrielová; rediguje Ludmila Kopáčková; obálka a grafická úprava Ludmila Pavlousková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1978. 78, [1] s.
Publikace DÚ č. 205

331. *Světové divadlo*. 8. Vachtangovci - Besson, Zadek, Ronconi. Redakce: Luboš Bartošek, Blanka Calábková; grafická úprava a návrh obálky Ludmila Pavlousková. Praha : Divadelní ústav, 1978. 160 s., obr. a fot. v textu.
Publikace DÚ č. 223

332. *Štířín 1978* : sborník přednášek ze semináře umělecko-technických pracovníků divadel ve Štíříně. Šéfredaktor Jarmila Konečná; redaktor Eva Francíková. Praha : Divadelní ústav, 1978. 78 s., tab. v textu.
Publikace DÚ č. 230

333. *Le théâtre en Tchécoslovaquie* : opéra - ballet - théâtre musical = *Das Theater in der Tschechoslowakei* : Oper - Ballett - Heiteres Musiktheater. 73/74, 74/75. Rédacteur - Milada Marklová. Prague : Institut du Théâtre, [1978]. 35 s., 114 fot.
Publikace DÚ č. 190 (v tiráži chybně uvedeno 200)

334. *Základní údaje o státních symfonických a komorních orchestrech České socialistické republiky*. Praha : Divadelní ústav, 1978. [15] s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

335. *Zdenek Seydl - kostýmy*. Redakce Jana Pleskačová; obálka a grafická úprava Zdenek Seydl; úvodní text Aleš Fuchs; překlad do francouzštiny Edita Maliarová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, [1978]. 125 s., obr. a fot. v textu. Režisér - Scénograf. Sv. 5.
Publikace DÚ č. 208

1979

- 336. ALBERTOVÁ, Helena.** *K. Svolinský.* Redakce Věra Ptáčková; překlad do angličtiny Jan Krčmář; obálka a grafická úprava Martin Stejskal; fotografie Rudolf Heinrich ... et al. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1979. 66 s., obr. a fot. v textu. Režisér – Scénograf. Řídí Jarmila Konečná. Sv. 8.
Publikace DÚ č. 217
- 337. Česká divadla.** 1977-1978. Za spolupráce Heleny Cmíralové a Věry Pleskotové uspořádal a redigoval Václav Štěpán. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1979. 196 s.
Publikace DÚ č. 241
- 338. Česká divadla.** 1978-1979. Uspořádal a redigoval Václav Štěpán. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, [1979]. 204 s.
Publikace DÚ č. 251
- 339. Československé divadlo = Czechoslovak theatre = Le théâtre tchécoslovaque : obrazová publikace.** Uspořádala Jana Paterová; odpovědná redaktorka Ludmila Kopáčová; grafická úprava Ludmila Pavlousková. Praha : Divadelní ústav, 1979. [48] s., fot. v textu.
Publikace DÚ č. 234
- 340. Divadelní kalendář.** 1980. Českou část sestavila Helena Cmíralová, slovenskou část Divadelní ústav v Bratislavě; odpovědný redaktor Jaroslav Machek. Praha : Divadelní ústav, [1979]. 53 listy.
- 341. DVOŘÁK, Antonín.** *Zápisy o divadle : výběr z let 1946 - 1967.* Odpovědná redaktorka Ludmila Kopáčová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1979. 238 s.
Publikace DÚ č. 248
- 342. Ekonomika a organizace divadla.** Uspořádal Lubomír Poživil; překlad Pavel Tučný; redakce M. Muchová, I. Vadlejšková. Praha : Divadelní ústav, 1979. 176 listů. Studijní materiály. 1/1979.
Publikace DÚ č. 233

343. HONZL, Jindřich. *Jindřich Honzl o režii a herectví.* Výbor sestavil a zredigoval Jaroslav Pokorný. Praha : Divadelní ústav, 1979. 234 s., fot. na front. České divadlo. 1.

Publikace DÚ č. 229

344. Jan Sládek. Studie a výběr reprodukcí Věra Ptáčková; životopisná data, výstavy a soupis díla Igor Durdík; redakce Helena Albertová; překlad do angličtiny Jan Krčmář; obálka a grafická úprava Martin Stejskal; fotografie Jaroslav Krejčí ... et al. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1979. 94 s., obr. a fot. v textu. Režisér - Scénograf. Sv. 7.

Publikace DÚ č. 212

345. Josef Jelínek : *výstava kostýmních návrhů.* Pořádá Divadelní ústav, Divadlo na Vinohradech a Svaz českých dramatických umělců; redakce Helena Albertová; text Dana Kalvodová; fotografie Dana Kalvodová, Martin Poš a archiv DÚ; grafická úprava Martin Stejskal. Praha : Divadelní ústav, 1979. [8] s., obr. a fot. v textu.

346. Kukul'nyj teatr dlja малышей : *opyt češskich professional'nych kukol'nych teatrov v oblasti tvorčestva dlja samych malen'kich zritelej.* Sostavlenije sbornika, predislovije i primečanja Eduard Vavruška; risunki Richard Lander; otvetstvennyj redaktor Jarmila Majerova. 1. izd. Praga : Teatral'nyj institut, 1979. 30 s., obr. v textu.

Publikace DÚ č. 240

347. Loutkové divadlo nejmenším : *sborník zkušeností českých profesionálních loutkových divadel z tvorby pro nejmladší diváky.* Sestavil, úvodní stať napsal a poznámkami opatřil Eduard Vavruška; kresby Richard Lander; odpovědná redaktorka Jarmila Majerová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1979. 30 s., obr. v textu.

Publikace DÚ č. 240

348. Marionettentheater für die Kleinsten : *Sammelschrift von Erfahrungen tschechischer professioneller Marionettentheater aus dem Schaffen für die jüngsten Zuschauer.* Zusammenstellung, Einleitungsworte und Anmerkungen von Eduard Vavruška; Zeichnungen Richard Lander; verantwortlicher Redakteur Jarmila Majerová. 1. Ausg. Prag : Theaterinstitut, 1979. 30 s., obr. v textu.

Publikace DÚ č. 240

349. MORAVCOVÁ, Věra. *III. Celostátní baletní soutěž Brno : 11.-16. 12. 1979 Mahenovo divadlo.* Praha : Divadelní ústav, 1979. [93] s., fot. v textu.

350. Oldřich Šimáček : *výstava scénografických prací : foyer Divadla na Vinohradech, listopad - prosinec 1979.* Pořádá Divadelní ústav Praha, Svaz českých dramatických umělců a Divadlo na Vinohradech; redakce Helena Albertová; grafická úprava Martin Stejskal. Praha : Divadelní ústav, 1979. [10] s., obr. a fot. v textu.

351. PQ 79 : *Prague Quadrennial of Theatre Design and Architecture : Brussels Pavilion in the Julius Fučík Park of Culture and Leisure, Valdštejn Palace Riding School, Prague 1, Valdštejnská 3.* Prague : Theatre Institute, [1979]. [450] s., obr. příl.
Publikace DÚ č. 237

352. PQ 79 : *Pražské quadriennale jevištního výtvarnictví a divadelní architektury : Bruselský pavilón v Parku kultury a oddechu Julia Fučíka, Valdštejnská jízdárna, Praha 1, Malá Strana, Valdštejnská 3.* Praha : Divadelní ústav, [1979]. [400] s., obr. a fot. na příl.
Publikace DÚ č. 237

353. PQ 79 : *Quadriennale de Prague de décors et d'architecture théâtraux : Pavillon de Bruxelles au Parc Julius Fučík de la culture et du repos, Manège du Palais Valdštejn, Prague 1, 3 rue Valdštejnská.* Prague : Institut du Théâtre, 1979. [350] s., obr. a fot. v příl.
Publikace DÚ č. 237

354. Pražské quadriennale jevištního výtvarnictví a divadelní architektury 1979 : *Československá expozice, Valdštejnská jízdárna Praha 1, Malá Strana, Valdštejnská 3.* Praha : Divadelní ústav, 1979. 63 s., obr. a fot. na příl.

355. Puppet theatres for our youngest : *a collection of papers on the experiences of Czech professional puppet theatres and their work for youngest audience.* Edited by Eduard Vavruška; designs Richard Lander; responsible editor Jarmila Majerová. 1st ed. Prague : Theatre Institute, 1979. 31 s., obr. v textu.
Publikace DÚ č. 240

356. Scénografie. 3/78. Divadelní stroje a zázraky : výběr článků ze zahraničních časopisů. Redakce Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1979]. 93 s., 45 obr. a fot. na příl., obr. a fot. v textu.

Publikace DÚ č. 228

357. Scénografie. 45. Loutka : výběr článků ze zahraničních časopisů. Redakce Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1979]. 114 s., 33 obr. a fot. na příl., obr. a fot. v textu.

Publikace DÚ č. 238

358. Světové divadlo. 9. Tovstonogov - Brook - Kantor - Tolstoj - Shakespeare - Witkiewicz. Redakce Luboš Bartošek, Blanka Calábková; grafická úprava a návrh obálky Ludmila Pavlousková. Praha : Divadelní ústav, 1979. 205 s., fot. v textu.

Publikace DÚ č. 245

359. Slovník divadelních umělců 1945 - 1975. I. díl. A - I. Uspořádal a redigoval Jan Procházka s kolektivem pracovníků Divadelního ústavu. Praha : Divadelní ústav, 1979. 413 s.

Publikace DÚ č. 242

360. Slovník divadelních umělců 1945 - 1975. II. díl. J - O. Uspořádal a redigoval Jan Procházka s kolektivem pracovníků Divadelního ústavu. Praha : Divadelní ústav, 1979. S. 414-826.

Publikace DÚ č. 242

361. Slovník divadelních umělců 1945 - 1975. III. díl. P - Š. Uspořádal a redigoval Jan Procházka s kolektivem pracovníků Divadelního ústavu. Praha : Divadelní ústav, 1979. S. 827-1161.

Publikace DÚ č. 242

362. Slovník divadelních umělců 1945 - 1975. IV. díl. T - Ž. Uspořádal a redigoval Jan Procházka s kolektivem pracovníků Divadelního ústavu. Praha : Divadelní ústav, 1979. S. 1162-1466.

Publikace DÚ č. 242

363. Teatralia v knihovně divadelního oddělení Národního muzea v Praze. 3. díl. Redigoval Václav Štěpán. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1979. 300 s.

Knihovna divadelního prostoru. Sv. 122. Část 5.
Publikace DÚ č. 226

364. *Le théâtre de marionnettes pour les jeunes enfants* : recueil d'articles consacrés aux expériences des théâtres de marionnettes professionnels et à leur activité créatrice à l'intention des très jeunes spectateurs. Rédigé par Eduard Vavruška; dessins Richard Lander; editeur responsable Jarmila Majerová. 1ère éd. Prague : Institut du Théâtre, 1979. 30 s., obr. v textu.
Publikace DÚ č. 240

365. *Le théâtre en Tchécoslovaquie* : drames marionnettes = Theatre in Czechoslovakia : plays puppets. Saison 1975 - 1976, 1976 - 1977. Rédacteur Monika Muchová et Nelly Štúrová; traduction en français et en anglais Edita Maliarová. Prague : L'Institut du Théâtre, 1979. 104 s., fot. v textu.
Publikace DÚ č. 236

366. *UNIMA 1929 Praha* : sborník k 50. výročí založení mezinárodní unie loutkářů Union internationale de la marionnette - UNIMA = sbornik k pjadidesjatiletiju osnovanija međunarodnogo sojuza kukol'nikov Union internationale de la marionnette - UNIMA = recueil publié a l'occasion du 50e anniversaire de la fondation de l'Union internationale de la marionnette - UNIMA = a collection of papers at the occasion of the 50th anniversary of the founding of the Union internationale de la marionnette - UNIMA = Sammelwerk zum 50. Jahrestag der Konstituierung der Internationalen Organisation für Puppenspiel, Union internationale de la marionnette - UNIMA. Sestavil Eduard Vavruška; odpovědná redaktorka Jarmila Majerová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1979. 56 s. dvousl., obr. a fot. v textu.

367. *Výběr platných právních předpisů z hudební oblasti vyhlášených ve Sbírce zákonů, v Ústředním listu a v Úředním věstníku od r. 1945 do 30. června 1978.* Připravil Zdeněk Stárek. Praha : Divadelní ústav, 1979. 78 s.
Publikace DÚ č. 231

368. *Výběrový soupis českých a slovenských skladeb s motivací Slovenského národního povstání.* Z materiálů SHF Bratislava a HIS ČHP Praha připravila Blanka Fichtnerová. Praha : Divadelní ústav, 1979. 12 listů. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

369. Výběrový soupis hudebních jubileí roku 1979. Praha : Divadelní ústav, 1979. 34 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

370. Výběrový soupis skladeb s motivací osvobození Československa od fašismu. Zpracovala Blanka Fichtnerová. Praha : Divadelní ústav, 1979. 41 s.

371. Výstava československých loutkových divadel. Text Jindřiška Patková; redakce Helena Albertová; fotografie O. Hilmerová, archiv DÚ a Československého loutkáře; grafická úprava J. Majerová. Praha : Divadelní ústav, 1979. [14] s., fot. v textu.

1980

372. Alexander Moissi (1879-1935) : legendární postava světového herectví : foyer Divadla na Vinohradech, únor 1980. Výstavu u příležitosti 100. výročí narození ... ve spolupráci s Divadelním ústavem v Praze a s Divadlem na Vinohradech připravil jugoslávský filmový dokumentarista I. Guta; odborná spolupráce J. Kazda; redakce H. Albertová. Praha : Divadelní ústav, 1980. [6] s., [1] fot.

373. Béla Bartók (1881-1945), George Enescu (1881-1955), Nikolaj Jakovlevič Mjaskovskij (1881-1950) : přehled skladatelského díla. Sestavil Petr Vít. Praha : Divadelní ústav, 1980. 11 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

374. BERKOVEC, Jiří. Skladatelé Německé demokratické republiky : základní informace a soupis nejdůležitějších skladeb z oblasti vyšších uměleckých žánrů. Praha : Divadelní ústav, 1980. 130 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu. Sv. 4.
Publikace DÚ č. 260

375. BUCHNER, Alexandr - VRANÁ, Helena. Divadelní fotografie Karla Drbohlava : bibliografický soupis. 1. díl. Odpovědná redaktorka Vilemína Pecharová. 1. vyd. Praha : Národní muzeum : Divadelní ústav, 1980. 327 s. Prameny k dějinám českého divadla. Sv. 10/1.
Publikace DÚ č. 250

- 376. BUCHNER, Alexandr - VRANÁ, Helena.** *Divadelní fotografie Karla Drbohlava : bibliografický soupis*. 2. díl. Rejstříky. Odpovědná redaktorka Vilemína Pecharová. 1. vyd. Praha : Národní muzeum : Divadelní ústav, 1980. 109 s. Praměny k dějinám českého divadla. Sv. 10/2. Publikace DÚ č. 250
- 377. ČÁSTEK, Miroslav.** *Divadlo jednoho herce*. Redakce Jana Paterová. Praha : Divadelní ústav, 1980. 35 s., fot. v textu. Publikace DÚ č. 246
- 378. Čestné tituly národní umělec, zasloužilý umělec a státní ceny K. Gottwalda v oblasti hudby, hudebního divadla a baletu 1945-1980.** Praha : Divadelní ústav, 1980. 29 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.
- 379. Divadelní kalendář.** 1981. Českou část sestavila Helena Cmíralová, slovenskou část Božena Šerová; redigoval Luboš Bartošek. Praha : Divadelní ústav, [1980]. 52 listy.
- 380. Divadla studiového typu.** Redakce: Ludmila Kopáčová a Jana Paterová. Praha : Divadelní ústav, 1980. 92 s., fot. v textu. České divadlo. 2. Publikace DÚ č. 244
- 381. Divadlo pro děti v Československu = Teatr dlja detej v Českoslovakii = Le théâtre pour l'enfance en Tchécoslovaquie = The theatre for children in Czechoslovakia.** Sestavil a úvodní stať napsal Vladimír Adámek; redakce Jarmila Majerová; grafická úprava a obálka Jaroslav Šváb. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1980. 48, [78] s., 84, VIII fot. Publikace DÚ č. 249
- 382. EFROS, Anatolij.** *Zkouška - má láska*. Překlad Eva Šmeralová; redakce B. Calábková. Praha : Divadelní ústav, 1980. 257 listů. Studijní materiály. 2/1980. Publikace DÚ č. 254
- 383. FREJKA, Jiří.** *Režie jako projev průbojného ducha : výbor z teoretických studií a statí*. Uspořádal a doslov napsal Jiří Hájek; redakce Ludmila Kopáčová, Jana Paterová, Otakar Roubínek. Praha : Divadelní ústav, 1980. 168 s., fot. v textu.

České divadlo. 3.
Publikace DÚ č. 247

384. Herci malují - : výstava výtvarných prací herců : pavilon Národopisného muzea Národního muzea, Petřínské sady v Praze na Smíchově, březen - duben 1980. Redakce Helena Albertová; fotografie Martin Poš; grafická úprava Martin Zbořil; na 1. str. obálky kresba Vladimíra Renčina; dramatická spolupráce Miroslav Horníček a Jirí Kotalík. Praha : Divadelní ústav, 1980. [24] s., obr. a fot. v textu.

385. JIRÁNEK, Jaroslav. *Socialistický realismus jako vůdčí ideově estetický princip naší současné hudební tvorby.* Redigoval Jaroslav Šeda. Praha : Divadelní ústav, 1980. 182 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu. Sv. 3. Přítisk: **JIRÁNEK, Jaroslav - LADMANOVÁ, Milada.** *Hovory o intonaci.* Publikace DÚ č. 257

386. MARTÍNEK, Karel. *Mistr divadelní magie : příspěvek k portrétu Jurije Petroviče Ljubimova.* Redakce Blanka Calábková. Praha : Divadelní ústav, c1980. 82 s., obr. příl., fot. v příl. Publikace DÚ č. 253

387. Minulost a přítomnost barokní opery na našich scénách : Jaroměřice nad Rokytnou - státní zámek 10.8.-28.9.1980. Redakce H. Albertová; odborná spolupráce na přípravě výstavy a katalogu P. Vít a S. Jareš; fotografie M. Poš; grafická úprava J. Malina. Praha : Divadelní ústav, 1980. [6] s., fot. v textu.

388. Scénografie - Jaroslav Malina : foyer Divadla na Vinohradech, duben - květen 1980. Výstavu scénografických prací Jaroslava Maliny pořádá Divadelní ústav Praha, Svaz českých dramatických umělců a Divadlo na Vinohradech; jako podkladu pro texty v katalogu použito článku V. Gallerové, K. Kříže a J. Maliny; grafická úprava Jaroslav Malina; redakce Helena Albertová; fotografie V. Svoboda ... et al. Praha : Divadelní ústav, 1980. [8] s., fot. v textu.

389. Souborná tisková vydání děl Bedřicha Smetany, Antonína Dvořáka, Zdeňka Fibicha : kritické edice dokumentů hudební minulosti - *Musica antiqua bohemica, Musica viva historica, Documenta historica musicae a výběr ze samostatně vydaných svazků.* Praha : Divadelní ústav, 1980. 27 listů. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

390. *Současná česká divadelní fotografie* : foyer Divadla na Vinohradech, září - říjen 1980. Výstavu pořádají Divadelní ústav Praha, Divadlo na Vinohradech, Svaz českých dramatických umělců; redakce H. Albertová; grafická úprava J. Malina. Praha : Divadelní ústav, 1980. [16] s., fot.

391. *Soupis cen, udělených v letech 1976-1979 (1980)* : národní ceny ČSR, ceny udělené Krajským národním výborem, Národním výborem měst Praha, Brno, Ostrava a hudebním vydavatelstvím Supraphon a Panton za hudební díla a hudební výkony. Sestavil Jaromír Kazda. Praha : Divadelní ústav, 1980. 12 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

392. *Světové divadlo*. 10. Teoretická řada 2. Umění režie II. - Ljubimov (K. Martínek - Mistr divadelní magie). Redakce Blanka Calábková. Praha : Divadelní ústav, c1980. 82 s., [13] s. fot. na příl. Publikace DÚ č. 253

393. *Světové divadlo*. 11. Redakce Blanka Calábková; grafická úprava Joska Skalník. Praha : Divadelní ústav, 1980. 87 s., fot. v textu. Publikace DÚ č. 271

394. *Výběrový soupis hudebních jubileí roku 1981*. Zpracovala Blanka Fichtnerová. Praha : Divadelní ústav, 1980. 67 listů. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

395. *Výběrový soupis skladeb českých autorů vhodných k 60. výročí založení Komunistické strany Československa*. Praha : Divadelní ústav, 1980. 57 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

1981

396. *Alexandr Vladimír Hrska 1890-1954* : scénické a kostýmní návrhy ze sbírek divadelního oddělení Národního muzea v Praze : foyer Divadla na Vinohradech, leden - únor 1981. Výstavu scénických a kostýmních návrhů Alexandra Vladimíra Hrsky k 90. nedožitým narozeninám umělce pořádají Divadelní ústav Praha, Divadelní oddělení Národního muzea, Divadlo na Vinohradech, Svaz českých dramatických umělců; text Michaela Holznerová; redakce Helena Albertová. Praha : Divadelní ústav, 1981. [10] s., fot.

397. Anýžová Helena - divadelní kostým : foyer Divadla na Vinohradech, listopad - prosinec 1981. Výstavu Divadelní kostým - Helena Anýžová pořádají Divadelní ústav Praha, Divadlo na Vinohradech, Svaz českých dramatických umělců; redakce Helena Albertová; text Vlasta Gallerová. Praha : Divadelní ústav, 1981. [10] s., obr. a fot.

398. BURIAN, Emil František. *Emil František Burian a jeho program poetického divadla.* Uspořádal Bořivoj Srba; bibliografická spolupráce Jarmila Srbová; redakce Ludmila Kopáčová, Jana Paterová, Otakar Roubínek. Praha : Divadelní ústav, 1981. 248 s., fot. a noty v textu. České divadlo. 5. Publikace DÚ č. 268.

399. Čestné tituly národní umělec, zasloužilý umělec a státní ceny K. Gottwalda v oblasti hudby, hudebního divadla a baletu 1945-1981. Praha : Divadelní ústav, 1981. 29 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

400. Divadelní kalendář : významná životní jubilea současných českých a slovenských divadelních umělců. 1982. Českou část sestavila Helena Cmíralová, slovenskou část Božena Šerová; redigoval Luboš Bartošek. Praha : Divadelní ústav, [1981]. 67 s.

401. HOSTINSKÝ, Otakar. *Otakar Hostinský o divadle.* Sborník uspořádal a doslov napsal Miloš Jůzl; redakce Ludmila Kopáčová, Jana Paterová, Otakar Roubínek. Praha : Divadelní ústav, 1981. 156 s. České divadlo. 7. Publikace DÚ č. 270

402. Ideové zaměření Roku české hudby 1984 : přehled vybraných hudebních výročí, spadajících v letech 1981 - 1985 do projektu Roku české hudby 1984 a akcí jej předcházejících. Redigoval Jaroslav Šeda. Praha : Divadelní ústav, 1981. 62 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu. Sv. 7. Publikace DÚ č. 282

403. Květoslav Bubeník. Redakce Eva Francíková; úvodní text Jan Dvořák; fotografie Vladimír Svoboda, Martin Poš, Josef Vítek; překlad do francouzštiny Edita Maliarová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1981. 104 s., fot. (některé bar.). Režisér – Scénograf. Řídí Jarmila Konečná. Sv. 9. Publikace DÚ č. 239

- 404. *Nad současným českým herectvím.*** Redakce Ludmila Kopáčová, Jana Paterová a Otakar Roubínek. Praha : Divadelní ústav, 1981. 140 s., fot. v textu. České divadlo. 4. Publikace DÚ č. 262
- 405. *Nová česká operetní a muzikálová tvorba : 1970 - 1980.*** Odpovědná redaktorka Milada Marklová; úvod Ivo Osolsobě. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, [1981]. 120 s., obr. příl., fot. v příl. Publikace DÚ č. 263
- 406. NOVOTNÝ, Jiří. *Zařízení scénického osvětlování v divadle.*** Šéfredaktorka Jarmila Konečná; redakce Eva Francíková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1981. 80, [2] s., 2 obr. příl., obr. v textu. Publikace DÚ č. 261
- 407. *O současné české režii.*** 1. Redakce Ludmila Kopáčová, Jana Paterová a Otakar Roubínek. Praha : Divadelní ústav, 1981. 160 s. České divadlo. 6. Publikace DÚ č. 269
- 408. *Opava 1981 : II. národní přehlídka prací českých scénografů.*** Redakce a texty katalogu Sylva Marešová. Praha : Divadelní ústav, 1981. [36] s., fot. v textu. Publikace DÚ č. 280
- 409. PILKA, Jiří. *Skladatelé Maďarské lidové republiky : základní informace a soupis nejdůležitějších skladeb z oblasti vyšších uměleckých žánrů.*** Praha : Divadelní ústav, 1981. 72 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu. Sv. 6. Publikace DÚ č. 267
- 410. *Podíl Vinohradské scény na rozvoji českého pokrokového divadla.*** I. část. 1907-1950 : foyer Divadla na Vinohradech, květen - červenec 1981. Redakce Helena Albertová; text L. Kopáčová; fotografie Vladimír Hanzl. Praha : Divadelní ústav, 1981. [12] s., fot. v textu.
- 411. *Pokyny pro povinnou archivaci koncertních programů, plakátů, obrazových materiálů, brožur, gramofonových desek a dalších dokumentů.*** Praha : Divadelní ústav, 1981. 5 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

412. *Průvodce po scénách.* Autoři textu Michael Jílek, Jiří Novotný; šéfredaktorka Jarmila Konečná; odborný redaktor Vladimír Adamczyk; redaktor Jana Pleskačová. Praha : Divadelní ústav, 1981. [260] s., obr. a fot. v textu. Publikace DÚ č. 277

413. *Slovník světových dramatiků : portugalsky píšící autoři.* Hesla portugalských dramatiků zpracovala Pavla Lidmilová, hesla brazilských dramatiků zpracoval Zdeněk Hampl; rediguje Ludmila Kopáčová; obálka a grafická úprava Ludmila Pavlousková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1981. 110 s. Publikace DÚ č. 258

414. *Světové divadlo.* 12. Sturua - Kldiašvili - Divadlo v Indii - Rice - Webber. Redakce Blanka Calábková; grafická úprava Joska Skalník. Praha : Divadelní ústav, 1981. 90 s., fot. v textu. Publikace DÚ č. 272

415. *Světové divadlo.* 13. Teoretická řada 3. Umění režie III. - Giorgio Strehler. Sborník sestavil Giorgio Ursini-Uršič; na sborníku spolupracoval Zdeněk Digrin; redakce Blanka Calábková a Jonatan Tomeš; grafická úprava Joska Skalník. Praha : Divadelní ústav, 1981. [110] s., fot. v textu. Publikace DÚ č. 273

416. *VÍTEK, Svetozar. Organizace divadla : struktura, funkce a řízení divadelního provozu.* Praha : Divadelní ústav, 1981. 220 listů, 5 grafů. Studijní materiály. 3/1981.

417. *Výběrová bibliografie českých knih o hudbě : 1945-1970.* Sestavil Petr Vít. Praha : Divadelní ústav, 1981. 101 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu. Sv. 5. Publikace DÚ č. 264

418. *Výběrový soupis hudebních jubileí roku 1982.* Praha : Divadelní ústav, 1981. 45 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

1982

419. BURJANEK, Josef. *Úvod do teorie uměleckého realismu.* Praha : Divadelní ústav, 1982. 52 s. Edice informací hudebního oddělení Divadelního ústavu.

Přítisk: *Možnosti a zvláštnosti hudby jako uměleckého druhu.*

Publikace DÚ č. 289

420. Česká divadla. 1979-1980. Uspořádali Helena Cmíralová (soubory) a Vladimír Mráček (inscenace); redigoval Luboš Bartošek. 1. vyd. Praha :

Divadelní ústav, 1982. 197 s.

Publikace DÚ č. 279

421. Dílo F.M. Dostojevského jako zdroj divadelní inspirace : české inscenace z let 1900 - 1981 : foyer Divadla na Vinohradech, únor - březen 1982. Výstavu pořádají u příležitosti 160. výročí narození a 100. výročí úmrtí spisovatele Divadelní ústav Praha, Divadlo na Vinohradech, Svaz českých dramatických umělců; redakce Helena Albertová; úvodní text Růžena Grebeníčková. Praha : Divadelní ústav, 1982. [8] s., 24 obr. a fot.

422. Divadelní kalendář : významná životní jubilea současných českých a slovenských divadelních umělců. 1983. Českou část sestavila Helena Cmíralová, slovenskou část Ján Pardel a Ján Jaborník; redigovala Jarmila Hrubešová. Praha : Divadelní ústav, 1982. 75 s.

423. František Tröster : výběr studií z domácí i zahraniční literatury. Odpovědný redaktor Jana Pleskačová. Praha : Divadelní ústav, [1982]. 181 s., 45 obr. a fot. na příl. Scénografie. 47.

Publikace DÚ č. 274

424. Karel Zmrzlý - Scénografie : foyer Divadla na Vinohradech, září - říjen 1982. Výstavu Karel Zmrzlý - Scénografie pořádají Divadelní ústav Praha, Divadlo na Vinohradech, Svaz českých dramatických umělců; úvodní text Zuzana Ledererová; redakce H. Albertová. Praha : Divadelní ústav, 1982. [8] s., obr. a fot.

425. MALINA, Jaroslav. *Stage and Costume Designs : San Francisco State University - Fall 1982.* Editor Helena Albertová; photos Vladimír Svoboda; translation by Don Sparling. Prague : The Theatre Institute, 1982. 1 slož. list, fot.

426. Pokyny o zasilání povinných výtisků, informace o přetiscích a pracovních výtiscích tiskovin s hudební tematikou - Adresář hudebních knihoven v ČSR.

Zpracoval Stanislav Jareš. Praha : Divadelní ústav, 1982. 15 listů. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

427. Průvodce po scénách. 2. díl. Praha : Divadelní ústav, 1982. [150] listů.

Publikace DÚ č. 278

428. Slovník českých sborníků. Část 1. A-L. Připravil Zdeněk Stárek; předmluva Zdeněk Stárek. Praha : Divadelní ústav, 1982. 325 s. Sborové umění.

Publikace DÚ č. 285

429. Slovník českých sborníků. Část 2. M-Ž. Připravil Zdeněk Stárek. Praha : Divadelní ústav, 1982. S. 326-710. Sborové umění.

Publikace DÚ č. 285

430. Státní symfonické a komorní orchestry (základní údaje) - Instrumentální komorní soubory (adresář) České socialistické republiky. Praha : Divadelní ústav, 1982. 39 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

431. Vyběrový soupis hudebních jubileí roku 1983. Praha : Divadelní ústav, 1982. 42 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

432. Vyběrový soupis hudebních jubileí roku 1984. Praha : Divadelní ústav, 1982. 39 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

433. Zbyněk Kolář. Redakce Eva Frančíková; text Otakar Roubínek; fotografie Vladimír Svoboda, Josef Vítek, Vladimír Hanzl. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1982. 112 s., obr., fot. (některé barev.). Režisér - Scénograf. Sv. 10.

Publikace DÚ č. 255

434. Zdroje divadelní architektury : výběr článků ze zahraničních časopisů. Redakce Věra Ptáčková a Michaela Holznerová. Praha : Divadelní ústav, [1982]. 130 s., 58 fot. na příl., 11 obr. v textu. Scénografie. 46.

Publikace DÚ č. 266

1983

- 435. Alena Hoblová - kostýmní tvorba :** foyer Divadla na Vinohradech, prosinec 1983 - únor 1984. Výstavu pořádají Divadelní ústav Praha, Divadlo na Vinohradech a Svaz českých dramatických umělců; redakce Helena Albertová; grafická úprava Jaroslav Malina. Praha : Divadelní ústav, 1983. [5] s., obr. v textu.
- 436. BEZDĚK, Zdeněk.** *Dějiny české loutkové hry do roku 1945.* Doslov Miroslav Česal; redakce Jarmila Majerová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1983. 174 s., obr. Publikace DÚ č. 283
- 437. Česká divadla.** 1980-1982. Uspořádali Helena Cmíralová (soubory), Vladimír Mráček (inscenace 1980/81) a Jarmila Hrubešová (inscenace 1981/82); redigovala Jarmila Hrubešová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1983. 360 s. Publikace DÚ č. 309
- 438. Daniil Liděr :** překlad monografie G. Kovalenka Scénograf Daniil Liděr, Moskva 1980. Redakce Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1983]. 103 s., 41 fot. na příl. Scénografie. 48. Publikace DÚ č. 281
- 439. Divadelní kalendář :** významná životní jubilea současných českých a slovenských divadelních umělců. 1984. Českou část sestavila Helena Cmíralová, slovenskou část Tatiana Blaškovičová; redigoval Luboš Bartošek. Praha : Divadelní ústav, 1983. 77 listů.
- 440. Divadlo Na zábradlí ve fotografiích Karla Meistera.** Redakce Helena Albertová; grafická úprava Jiří Sochovský. Praha : Divadelní ústav, 1983. [16] s., 25 fot.
- 441. DVOŘÁK, Antonín.** *Kapitoly o režii.* Praha : Divadelní ústav, 1983. 177 s. Publikace DÚ č. 312
- 442. FISCHER, Otokar.** *Otokar Fischer a Národní divadlo.* Uspořádal Adolf Scherl; redakce Ludmila Kopáčová, Otokar Roubínek a Jonatan Tomeš. Praha : Divadelní ústav, 1983. 312 s., obr. a fot. v textu. České divadlo. 11. Publikace DÚ č. 306

- 443. HILMERA, Jiří.** *Scénografie Divadla na Vinohradech.* Autorkou kapitoly Šéfem výpravy Miloš Tomek je Sylva Marešová; redakce Jana Pleskačová. Praha : Divadelní ústav, [1983]. 77 s., 60 obr. a fot. na příl. Scénografie. 49. Publikace DÚ č. 286
- 444. Jevištní a kostýmní výtvarníci českých divadel '83.** Autoři úvodu a hesel Věra Tašlová, Eva Vítová; redigovala Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, 1983. [69] s. Publikace DÚ č. 298
- 445. O současné české režii : (několik konkrétních příkladů).** 2. Redakce Ludmila Kopáčková, Otakar Roubínek a Jonatan Tomeš. Praha : Divadelní ústav, 1983. 496 s., fot. v textu. České divadlo. 8. Publikace DÚ č. 284
- 446. POSPÍŠIL, Vilém.** *Opera Národního divadla v období Otakara Ostrčila.* V. díl. Divadelní sezóny 1929/30 - 1931/32. Odpovědný redaktor Eva Herrmannová. Praha : Divadelní ústav, 1983. 203 s. Publikace DÚ č. 311
- 447. PQ :** *Pražské quadriennale jevištního výtvarnictví a divadelní architektury 1983 : Sjezdový palác Parku kultury a oddechu Julia Fučíka Praha = Quadriennale de Prague de décors et d'architecture théâtraux 1983 : Palais des congrès au Parc de la culture et du repos Julius Fučík Prague = Prague Quadrennial of Theatre Design and Architecture 1983 : Congress Hall in the Julius Fučík Park of Culture and Leisure Prague.* Editor Jana Pleskačová. Praha : Divadelní ústav, 1983. 425 s., obr. a fot. v textu. Publikace DÚ č. 310
- 448. Přehled úmrtí osob české a slovenské hudební kultury v letech 1965-1982.** Praha : Divadelní ústav, 1983. 114 s. Edice informací hudebního oddělení Divadelního ústavu. Publikace DÚ č. 308
- 449. Scénografie - Otakar Schindler : výstavní katalog : foyer Divadla na Vinohradech, únor - duben 1983.** Výstavu Scénografie Otakar Schindler pořádají Divadelní ústav Praha, Divadlo na Vinohradech, Svaz českých

dramatických umělců; redakce H. Albertová; grafická úprava O. Schindler. Praha : Divadelní ústav, 1983. [10] s., obr. a fot.

450. *Slovník světových dramatiků : italští autoři.* Zpracoval Zdeněk Digrin; rediguje Ludmila Kopáčová. Praha : Divadelní ústav, 1983. 355 s.
Publikace DÚ č. 291

451. *Le théâtre en Tchécoslovaquie : drames marionnettes = Theatre in Czechoslovakia : plays puppets.* Saison 1977 - 1978, 1978 - 1979. Rédacteur Eva Kacetlová et Božena Šerová; traduction en français et en anglais Edita Maliarová. Prague : L'Institut du Théâtre, 1983. 104 s., fot. v textu.
Publikace DÚ č. 259

452. *Vladimír Nyvlt.* Text Sylva Marešová; redakce Michaela Holznerová; překlad do němčiny Jindřich Prokop; fotografie Jindřich Jakl ... et al. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1983. 30 s., fot., [108] s. fot. (některé barev.). Režisér - Scénograf. Sv. 11.
Publikace DÚ č. 290

453. *Vysoké divadelní školství v České socialistické republice : sborník.* Odpovědný redaktor Ludmila Kopáčová. Praha : Divadelní ústav, 1983. 143 s.
Publikace DÚ č. 292

1984

454. *Česká divadla.* 1982-1983. Uspořádali Helena Cmíralová (soubory) a Karel Král (inscenace); redigoval Luboš Bartošek. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1984. 193 s.
Publikace DÚ č. 313

455. *Česká divadla.* 1983-1984. Uspořádali Helena Cmíralová (soubory) a Vladimír Mráček (inscenace); redigovala Olga Křepelková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1984. 202 s.
Publikace DÚ č. 324

456. *Divadelní kalendář* : významná životní jubilea současných českých a slovenských divadelních umělců. 1985. Českou část sestavila Helena Cmíralová, slovenskou část Jaroslav Blaho, Tatiana Blaškovičová a Ján Jaborník; redigovala Olga Křepelková. Praha : Divadelní ústav, 1984. 80 s.

457. *Divadelní kostým* : seminář divadelních techniků - Gottwaldov 25. - 27. června 1984. Šéfredaktor Eva Soukupová. Praha : Divadelní ústav, 1984. 76 s., obr.
Publikace DÚ č. 316

458. *Hlavní a důležitější akce a aktivity Roku české hudby ve 2. pol. roku 1984*. Praha : Divadelní ústav, 1984. 8 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

459. JINDRA, Vladimír. *Scénografické principy*. Část 1. Divadelní ústav a divadelní fakulta Akademie múzických umění. Praha : Divadelní ústav, 1984. 301 s. Studijní materiály. 4-I/1984.
Publikace DÚ č. 315

460. JINDRA, Vladimír. *Scénografické principy*. Část 2. Divadelní ústav a divadelní fakulta Akademie múzických umění. Praha : Divadelní ústav, 1984. 57 s. Studijní materiály. 4-II/1984.
Publikace DÚ č. 315

461. JINDRA, Vladimír. *Specifičnost scénografie*. Redakce Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1984]. 144 s., 12 s. něm. souhrn, obr. a fot. v textu. Scénografie. 50-51.
Publikace DÚ č. 296, 297 (v tiráži chybně uvedeno 286)

462. *Komorní orchestry a vokálně instrumentální komorní soubory : zákl. údaje o komorních profesionálních tělesech působících v ČSR (s výjimkou st. komorních orchestrů)*. Praha : Divadelní ústav, 1984. 12 s.

463. LACINA, Oldřich. *Zdravověda pro pracovníka v divadle*. Redakce L. Kopáčová. Praha : Divadelní ústav : Divadelní fakulta Akademie múzických umění, 1984. 106 s. Studijní materiály. 5/1984.
Publikace DÚ č. 320

464. PTÁČKOVÁ, Věra. *Josef Svoboda*. Redakce Jana Pleskačová; překlad do němčiny Kurt Kuhn. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1983 [1984]. 204 s., obr. a fot. v textu. Režisér - Scénograf. Sv. 12. Publikace DÚ č. 265

465. Scénografie - František Skřípěk : *foyer Divadla na Vinohradech, duben - červen 1984*. Výstavu pořádají Divadelní ústav Praha, Divadlo na Vinohradech, Svaz českých dramatických umělců; redakce Helena Albertová. Praha : Divadelní ústav, 1984. [8] s., obr. v textu.

466. Scénografie Marty Roszkopfové : *foyer Divadla na Vinohradech, říjen - listopad 1984*. Výstavu pořádají Divadelní ústav Praha, Divadlo na Vinohradech, Svaz českých dramatických umělců; redakce a textová část Helena Albertová; fotografie Viktor Kolář; grafická úprava Marta Roszkopfová. Praha : Divadelní ústav, 1984. [8] s., fot. v textu.

467. Slovník světových dramatiků : *jugoslávští autoři*. Rediguje Ludmila Kopáčová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1984. 181 s. Publikace DÚ č. 303

468. STEJSKAL, Miroslav. *Úprava a údržba scénických textilních materiálů : studijní materiál pro pracovníky divadel*. Praha : Divadelní ústav, 1984. 99 s., fot. příl., 14 s. fot. Publikace DÚ č. 325

469. Vlastislav Hofman : *zakladatel české moderní scénografie : 1884 - 1964 : životní dílo : Galerie bratří Čapků, 21. června - 22. července 1984*. Výstavu pořádají Divadelní ústav Praha, Svaz českých výtvarných umělců, Národní muzeum Praha, Svaz českých dramatických umělců u příležitosti 100. výročí narozenin a 20. výročí úmrtí umělce; redakce Helena Albertová. Praha : Divadelní ústav, 1984. [12] s., fot. v textu.

470. Výběrový soupis hudebních jubileí roku 1985. Praha : Divadelní ústav, 1984. 52 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

471. Zábavná hudba v ČSR - její hodnoty a předpoklady společenského uplatnění : *východiska pro uplatňování kulturně politických a ideově uměleckých*

hodnot hudebně zábavných žánrů v kulturním životě České socialistické republiky.
 Praha : Divadelní ústav, 1984. 78 s. Edice informací hudebního oddělení
 Divadelního ústavu.
 Publikace DÚ č. 317

1985

472. 40 let Disku, tvůrčí dílny DAMU. Redakce Jaroslav Machek; obálka
 a grafická úprava Anna Kubů. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1985. 88 s., fot.
 Publikace DÚ č. 322

473. Ano, slyšet se navzájem : sborník referátů a diskusních příspěvků z konference
o uměleckém přednesu, konané 24. října 1983 k 20. výročí založení Violy. Uspořádal
 Vladimír Justl; redakce Ludmila Kopáčová, Otakar Roubínek a Jonatan Tomeš.
 Praha : Divadelní ústav, 1985. 240 s., [90] s. fot. příl. České divadlo. 10.
 Publikace DÚ č. 305

474. Divadelní kalendář : významná životní jubilea současných českých
a slovenských divadelních umělců. 1986. Českou část sestavila Jana Kirschnerová
 a Kamila Patková, slovenskou část St. Mičinec; redigoval Karel Král. Praha :
 Divadelní ústav, 1985. 76 s.

475. Divadelní myšlení italského cinquecenta. Přeložil Zdeněk Digrin; redakce
 Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1985]. 122 s., 36 obr. příl. Scénografie. 52.
 Publikace DÚ č. 321

476. GALLEROVÁ, Vlasta. Jaroslav Malina. Úvod Karel Kříž; překlad
 do angličtiny Rita Klímová; závěrečná poznámka David M. Catanzarite; redakce
 Věra Tašlová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1985. 95 s., fot. (některé barev.).
 Režisér - Scénograf. Sv. 13.
 Publikace DÚ č. 295

477. Jan Vančura - scénografie : foyer Divadla na Vinohradech. Výstavu
 pořádají Divadelní ústav Praha, Svaz českých dramatických umělců, Divadlo
 na Vinohradech; redakce Helena Albertová; grafická úprava Jaroslav Malina;
 fotografie M. Šafka ... et al. Praha : Divadelní ústav, 1985. [12] s., obr. a fot.

478. KUREL, Rudolf. *Příručka pro vlásenkáře a maskéry.* Šéfredaktorka Eva Soukupová; redakce Věra Tašlová. Praha : Divadelní ústav, 1985. 108 s., obr. příl. Publikace DÚ č. 327

479. Světové divadlo. 14. Teoretická řada 4. Karel Martínek - Portréty představitelů ruské předrevoluční moderny, sovětské divadelní avantgardy a vybraných osobností dramatického umění v SSSR. Redakce Blanka Calábková a Jonatan Tomeš; grafická úprava Joska Skalník. Praha : Divadelní ústav, 1985. 87 s. Publikace DÚ č. 299

480. SZÁNTÓ, Jiří. *Umělecko agentážní činnost ve vztahu k zahraničí v podmínkách socialistického zřízení.* Praha : Divadelní ústav, 1985. 120 s., tb. Edice informací hudebního oddělení Divadelního ústavu. Publikace DÚ č. 328

481. Týmová práce : *Richard Wagner - Prsten Nibelungů, 1976-1980.* Redakce Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1985]. 232 s., fot. v textu. Scénografie. 53-54. Publikace DÚ č. 326

482. VÍT, Petr. *Skladatelé Rumunské socialistické republiky : základní informace a výběrový soupis skladatelů a jejich tvorby.* Praha : Divadelní ústav, 1985. 78 s. Edice informací hudebního oddělení Divadelního ústavu. Publikace DÚ č. 319

1986

483. Česká divadla. 1984-1985. Uspořádaly Jana Kirschnerová (soubory) a Kamila Patková (inscenace); redigoval Karel Král. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1986. 203 s. Publikace DÚ č. 331

484. Divadelní kalendář : *významná životní jubilea současných českých a slovenských divadelních umělců.* 1987. Českou část sestavila Jana Kirschnerová, slovenskou část Zuzana Vráblová; redigoval Karel Král. Praha : Divadelní ústav, 1986. 80 listů.

- 485. *Knihy o divadle* :** *soupis českých publikací 1971 - 1980.* Uspořádal Aleš Zach; rejstřík sestavila Sabina Krausová. Praha : Divadelní ústav, 1986. 108 s. Bibliografické soupisy knihovny Divadelního ústavu. Sv. 11. Publikace DÚ č. 336
- 486. LANGER, František.** *František Langer - divadelníkem z vlastní vůle : výbor z prací o divadle a dramatu.* Uspořádal a úvod napsal Viktor Kudělka; redakce Ludmila Kopáčová. Praha : Divadelní ústav, 1985 [i.e. 1986]. 256 s., obr. a fot. v textu. České divadlo. 9. Publikace DÚ č. 304
- 487. MACHEK, Jaroslav.** *Divadelní umění a jeho podíl na tvorbě a šíření kulturních hodnot : tematický úkol v rámci hlavního výzkumného úkolu Rozvoj odvětví kultury.* Řešitel Jaroslav Machek. Praha : Ústav pro výzkum kultury : Divadelní ústav, 1986. 44 s. Rozvoj odvětví kultury. Sv. 8.
- 488. Milan Čech :** *scénografie : Divadlo E.F.B., říjen 1986.* Redakce Helena Albertová; grafická úprava Milan Čech. Praha : Divadelní ústav, 1986. [7] s., [18] fot.
- 489. Scénografie - Zbyněk Kolář :** *foyer Divadla na Vinohradech, listopad 1986 - leden 1987.* Výstavu pořádají Divadelní ústav Praha, Svaz českých dramatických umělců, Divadlo na Vinohradech; úvodní text Sylva Marešová; redakce Helena Albertová. Praha : Divadelní ústav, 1986. [8] s., obr. a fot. v textu.
- 490. SRŠŇOVÁ, Milena.** *Skladatelé Bulharské lidové republiky : základní informace a soupis nejdůležitějších skladeb z oblasti vyšších uměleckých žánrů.* Praha : Divadelní ústav, 1986. 58 s. Edice informací hudebního oddělení Divadelního ústavu. Publikace DÚ č. 332
- 491. ŠEDA, Jaroslav.** *Aktivní dramaturgie zábavné hudby : studijně metodický text, určený pro praktiky realizační sféry.* Úvod Jiří Pilka. Praha : Divadelní ústav, 1986. 56 s. Edice informací hudebního oddělení Divadelního ústavu. Publikace DÚ č. 339

492. ŠEDA, Jaroslav. *Hudební umění a jeho podíl na šíření kulturních hodnot : tematický úkol v rámci hlavního výzkumného úkolu Rozvoj odvětví kultury.* Ředitel Jaroslav Šeda. Praha : Ústav pro výzkum kultury : Divadelní ústav, 1986. 202 s., tb. Rozvoj odvětví kultury. Sv. 9.

493. Výběrový soupis hudebních jubileí roku 1987. Praha : Divadelní ústav, 1986. 32 s. Edice informací hudebního oboru Divadelního ústavu.

1987

494. BAJGAR, Jindřich. *Česká klavírní literatura po roce 1945.* Praha : Divadelní ústav, 1987. 46 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu. Publikace DÚ č. 340

495. Česká divadla. 1985-1986. Uspořádaly Jana Kirschnerová (soubory) a Kamila Patková (inscenace); redigoval Karel Král. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1987. 189 s. Publikace DÚ č. 341

496. Divadelní kalendář : významná životní jubilea současných českých a slovenských divadelních umělců. 1988. Českou část sestavila Jana Kirschnerová, slovenskou část Zuzana Vráblová; redigoval Karel Král. Praha : Divadelní ústav, 1987. 84 s.

497. DRÁBEK, Václav. *ABC výchovných koncertů : výchovné koncerty jako systém.* Praha : Divadelní ústav, 1987. 124 s., tb. Edice informací hudebního oddělení Divadelního ústavu. Publikace DÚ č. 345

498. DVOŘÁK, Jan. *Joan Brehms.* Fotografie Michal Tůma ... et al.; obálka a grafická úprava Eva Šedivá; redakce Věra Tašlová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1987. 48 s., [109] s. obr. (některé barev.) a fot. Režisér - Scénograf. Sv. 14. Publikace DÚ č. 330

499. HILMERA, Jiří - VOLEK, Tomislav - PTÁČKOVÁ, Věra. *Mozart's Don Giovanni in Prague.* Editor Jan Kristek; translation Dagmar Steinová; table of

productions Vlasta Koubská; reader Věra Ptáčková. 1st ed. Praha : Divadelní ústav, 1987. 191 s., 97 fot. v textu.
Publikace DÚ č. 334

500. HILMERA, Jiří - VOLEK, Tomislav - PTÁČKOVÁ, Věra. *Mozartův Don Giovanni v Praze.* Soupis inscenací Vlasta Koubská; šéfredaktor Jan Kristek; redakce Věra Ptáčková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1987. 191 s., fot. (některé barev.).
Publikace DÚ č. 334

501. Jaroslav Malina - Stage and Costume Designs : *The University of Kansas Lawrence : organized by the Theatre Institute Prague and by the University of Kansas City.* Prague : Theatre Institute, 1987. 1 slož. list, fot. v textu.

502. MAREŠOVÁ, Sylva. *Česká loutkářská scénografie : 70. a 80. léta.* Foto Josef Ptáček, Josef Fučík, Viktor Kronbauer; šéfredaktor Jan Kristek; redakce Jonatan Tomeš. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1987. 142 s. dvousl., příl., fot. (některé barev.).
Publikace DÚ č. 335

503. Pětiletí Bohuslava Martinů a Antonína Dvořáka : 1987 - 1991 : ideová koncepce - tématické podněty. K vydání připravil Jiří Pilka. Praha : Divadelní ústav, 1987. 31 s., obr. Edice informací hudebního oddělení Divadelního ústavu.
Publikace DÚ č. 343

504. PQ : *Pražské quadriennale jevištního výtvarnictví a divadelní architektury 1987 : Sjezdový palác Parku kultury a oddechu Julia Fučíka Praha = Quadriennale de Prague de décors et d'architecture théâtrax 1987 : Palais des congrès au Parc de la culture et du repos Julius Fučík Prague = Prague Quadrennial of Theatre Design and Architecture 1987 : Congress Hall in the Julius Fučík Park of Culture and Leisure Prague.* Editor Jana Pleskačová. Praha : Divadelní ústav, 1987. 530 s., obr. a fot. v textu.
Publikace DÚ č. 346

505. Soupis nositelů čestných titulů národní umělec, zasloužilý umělec, laureát státní ceny Klementa Gottwalda v oblasti hudebního umění kompozičního, interpretačního a tanečního 1945-1987. Praha : Divadelní ústav, 1987. 21 listů.

506. ŠEDA, Jaroslav. *O hudební kritice v ČSR : analýza zdrojů, postojů a potřeb současné hudební kritiky v ČSR s důrazem na praktické uplatnění výsledků.* Úvod Jiří Pilka. Praha : Divadelní ústav, 1987. 117 s., 5 příl. Edice informací hudebního oddělení Divadelního ústavu.

Publikace DÚ č. 337

507. Výběrový soupis hudebních jubileí na období 1987-1995. Praha : Divadelní ústav, 1987. 9 listů. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

1988

508. Česká divadla. 1986-1987. Uspořádaly Jana Kirschnerová (soubory) a Iva Míchalová (inscenace); redigoval Karel Král. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1988. 82 s.

Publikace DÚ č. 352

509. Divadelní kalendář : významná životní jubilea současných českých a slovenských divadelních umělců. 1989. Českou část sestavila Anna Kabelová, slovenskou část Zuzana Vráblová; redigoval Karel Král. Praha : Divadelní ústav, 1988. 97 listů.

510. Divadelní pedagogika : herecká výchova. Redakce Ludmila Kopáčová. Praha : Divadelní ústav, 1988. 200 listů. Studijní materiály. 1988.

Publikace DÚ č. 358.

511. Hudební výročí 1989. Sestavil Jaroslav Šeda. Praha : Divadelní ústav, 1988. 72 s.

Publikace DÚ č. 367

512. Naše současná loutkářská scénografie. Výběr textů Sylva Marešová; redakce Jana Pleskačová a Emil Krejčí. Praha : Divadelní ústav, [1988]. 108 s., 22 fot. na příl. Scénografie. 55.

Publikace DÚ č. 347

513. STARÝ, Jiří. *Tři studie o moderní populární hudbě : rock - folk - jazz.* Praha : Divadelní ústav, 1988. 31 s. Edice informací hudebního oddělení Divadelního ústavu.

Publikace DÚ č. 350

514. Vilém Petrželka : (1889-1967) : *soupis díla a bibliografie.* Sestavil Ivan Petrželka. Praha : Divadelní ústav : Městská knihovna, 1988. 35 listů. Edice informací hudebního oddělení Divadelního ústavu. Metodické texty a bibliografie Městské knihovny v Praze.

Publikace DÚ č. 357

1989

515. Česká divadla. 1987-1988. Uspořádali Anna Kabelová ... et al.; redigoval Karel Král. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1989. 188 s.

Publikace DÚ č. 360

516. Česká scénografie 1983-1987. Redakce Jana Pleskačová. Praha : Divadelní ústav, [1989]. 162 s., fot. v textu. Scénografie. 56-57.

ISBN 80-7008-006-X

Publikace DÚ č. 348

517. Divadelní kalendář : *významná životní jubilea současných českých a slovenských divadelních umělců.* 1990. Českou část sestavil Karel Král, slovenskou Zuzana Vráblová; redigoval Karel Král. Praha : Divadelní ústav, 1989. 106 s.

518. HILMERA, Jiří. *František Tröster : monografie s ukázkami ze scénografické tvorby.* Redakce Jonatan Tomeš. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1989. 251 s., fot v textu. Režisér - Scénograf. Sv. 15.

Publikace DÚ č. 355

519. Hudební výročí 1990. Sestavil Jaroslav Šeda. Praha : Divadelní ústav, 1989. 89 s.

ISBN 80-7008-000-0

Publikace DÚ č. 368

520. *Knihy o divadle* : *soupis českých publikací 1981 - 1985.* Zpracovala knihovna DÚ pod vedením Miroslavy Příkrylové. Praha : Divadelní ústav, 1989. 124 s. Bibliografické soupisy knihovny Divadelního ústavu. Sv. 12. ISBN 80-7008-005-1
Publikace DÚ č. 361

521. POSPÍŠIL, Vilém. *Opera Národního divadla v období Otakara Ostrčila.* VI. díl. Divadelní sezóny 1932/1933 - 1934/1935. Odpovědný redaktor Eva Herrmannová; grafická úprava Augustin Milata. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1989. 431 s.
Publikace DÚ č. 362

522. VRAŠTILOVÁ, Tamara. *Hudební festivaly v ČSR.* Praha : Divadelní ústav, 1989. 59 s., mp. ISBN 80-7008-001-9
Publikace DÚ č. 370

1990

523. BAJGAR, Jindřich. *Česká tvorba pro smyčcová kvarteta po roce 1945 = Czech compositions for string quartets after 1945 = Tschechisches Musikschaffen für Streichquartette nach dem Jahre 1945 = La production musicale tchèque pour quatuor à cordes après 1945 = Češkoje tvorčestvo dlja smyčkovogo kvarteta posle 1945.* Praha : Divadelní ústav, 1990. 79 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu. ISBN 80-7008-003-5
Publikace DÚ č. 371

524. Česká divadla. 1987-1988. Rejstříky. Uspořádala Radmila Štěpánková; redigoval Karel Král. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1990. 192 s.
Publikace DÚ č. 373

525. Česká divadla. 1988-1989. Uspořádali Karel Král, Dagmar Kavanová (soubory) a Iva Míchalová (inscenace); redigoval Karel Král. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1990. 181 s.
Publikace DÚ č. 374

526. *Divadelní kalendář* : významná životní jubilea současných českých a slovenských divadelních umělců. 1991. Českou část sestavila Dagmar Kavanová, slovenskou část Katarína Tarabová; redigoval Karel Král. Praha : Divadelní ústav, 1990. 112 s.

527. *Hudební výročí 1991*. Sestavil Jaroslav Šeda. Praha : Divadelní ústav, 1990. 108 s.

ISBN 80-7008-010-8

Publikace DÚ č. 369

528. JAREŠ, Stanislav. *Busty, pomníky a pamětní desky osobností hudební kultury v Praze*. Praha : Divadelní ústav, 1990. 55 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

ISBN 80-7008-002-7

Publikace DÚ č. 342

529. *Jevištní řeč a jazyk dramatu*. Uspořádaly Ljuba Klosová a Ludmila Kopáčková; odpovědný redaktor Ljuba Klosová a Ludmila Kopáčková. Praha : Divadelní ústav, 1990. 190 s. České divadlo. 12. ISSN 0231-5491.

ISBN 80-7008-012-4

Publikace DÚ č. 356 (v tiráži chybně uvedeno 365)

530. *Literatura o divadle a divadelní hry* : soupis knižních publikací vydaných v Československu v letech 1966 - 1970. Sestavila Miroslava Příkrylová. Praha : Divadelní ústav, 1990. 488 s. Bibliografické soupisy knihovny Divadelního ústavu. Sv. 13.

ISBN 80-7008-016-7

Publikace DÚ č. 380

531. *Luboš Hrůza, aneb, Scénografie Luboše Hrůzy* : katalog k výstavě, pořádané Divadelním ústavem 26. června - 8. července 1990, výstavní síň ÚBOK, Praha - Příkopy. Redakce Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, 1990. [19] s., il.

ISBN 80-7008-014-0

Publikace DÚ č. 377

532. MIHULE, Jaroslav. *Bohuslav Martinů : 1890-1959 : life and work = sa vie et son oeuvre = Leben und Werk = žizn' i tvorčestvo*. K tisku připravili Jitka Brabcová,

Stanislav Jareš. Praha : Divadelní ústav, 1990. 31 s., fot. v textu.

ISBN 80-7008-007-8

Publikace DÚ č. 364

533. Odkaz české divadelní avantgardy. Uspořádaly Ljuba Klosová a Ludmila Kopáčová; redakce Ljuba Klosová; odpovědná redaktorka Ludmila Kopáčová.

Praha : Divadelní ústav, 1990. 222 s. České divadlo. 13. ISSN 0231-5491.

ISBN 80-7008-004-3

Publikace DÚ č. 353

534. Opery Bobuslava Martinů. K vydání připravila Helena Havlíková; úvodní text Václav Nosek. Praha : Divadelní ústav, 1990. [48] s., fot. v textu.

ISBN 80-7008-013-2

Publikace DÚ č. 376

535. Světové divadlo. 15. Efros - Vitez - Bene - Daniel - Nekrošius - Čechov - Racine - Shakespeare - Iljev - Korostyljov. Redakce Blanka Calábková; grafická úprava Ludmila Pavlousková. Praha : Divadelní ústav, [1990]. 200 s., fot. v textu.

Publikace DÚ č. 300

536. Tanec a výtvarné umění. Redakce Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav, [1990]. 87 s., 31 fot. na příl. Scénografie. 58.

ISBN 80-7008-011-6

Publikace DÚ č. 372

537. Významná hudební výročí 1991-2000. Sestavil Jaroslav Šeda. Praha : Divadelní ústav, 1990. 59 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

ISBN 80-7008-015-9

Publikace DÚ č. 379

1991

538. BURGHAUSER, Jarmil. *Antonín Dvořák 1841 - 1904 : life and work = Leben und Werk = sa vie et son oeuvre = žizn' i tvorčestvo.* K tisku připravili pracovníci hudebního odboru Jitka Brabcová a Stanislav Jareš. Praha : Divadelní

ústav, 1991. 46 s., obr. a fot. v textu.

ISBN 80-7008-008-6

Publikace DÚ č. 365

539. Česká divadla. 1988-1989. Rejstříky. Uspořádala Radmila Štěpánková; redigovala Jana Kirschnerová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1991. 148 s.
Publikace DÚ č. 378

540. Česká divadla. 1989-1990. Uspořádaly Dagmar Kavanová (soubory) a Helena Borovičková (inscenace); redigovala Jana Kirschnerová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1991. 177 s.

ISBN 80-7008-022-1

Publikace DÚ č. 382

541. Divadelní kalendář : významná životní jubilea současných českých a slovenských divadelních umělců. 1992. Českou část sestavila Dagmar Kavanová, slovenskou část Elena Čižmáriková; redigovala Jana Kirschnerová. Praha : Divadelní ústav, 1991. 126 s.

542. HILMERA, Jiří - VOLEK, Tomislav - PTÁČKOVÁ, Věra. *Mozartovy opery pro Prahu.* Soupis inscenací Vlasta Koubská; redakce Věra Ptáčková. 2. dopl. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1991. 195 s., bar. fot., fot., bar. obr. a obr. v textu.

ISBN 80-7008-019-1

Publikace DÚ č. 381

543. HILMERA, Jiří - VOLEK, Tomislav - PTÁČKOVÁ, Věra. *Mozarts Opern für Prag.* Redaktion Věra Ptáčková; Übersetzung Lenka Reinerová. 2. ergänzte Aufl. Prag : Theaterinstitut, 1991. 206 s., bar. fot., fot., bar. obr. a obr. v textu.

ISBN 80-7008-020-5

Publikace DÚ č. 381

544. Hudební výročí 1992. Sestavil Jaroslav Šeda. Praha : Divadelní ústav, 1991. 111 s. Edice informací hudebního odboru Divadelního ústavu.

ISBN 80-7008-024-8

Publikace DÚ č. 386

545. *Nová česká operetní a muzikálová tvorba : 1980 - 1990.* Odpovědná redaktorka Milada Marklová; úvod Ivo Osolsobě. Praha : Divadelní ústav, 1991. 79 s., obr. příl., fot. v příl.
ISBN 80-7008-021-3
Publikace DÚ č. 383

546. *Pražské quadriennale jevištního výtvarnictví a divadelní architektury 1991 = Prague Quadrennial of the Theatre Design and Architecture Theatrical 1991 = Quadriennale de Prague de décors et d'architecture théâtrale 1991 : Palác kultury Praha 10. - 30.6. 1991.* Redaktor Jana Pleskačová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1991. 242 s., obr. a fot. v textu.
ISBN 80-7008-028-0
Publikace DÚ č. 390

1992

547. *Česká divadla.* 1989-1990. Rejstříky. Uspořádala Radmila Štěpánková; redigovala Jana Kirschnerová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1992. 127 s.
Publikace DÚ č. 393

548. *Česká divadla.* 1990-1991. Uspořádaly Dagmar Kavanová (soubory), Iva Frelová (inscenace) a Jana Burianová (agenturní divadla); redigovala Jana Kirschnerová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1992. 176 s.
ISBN 80-7008-029-9
Publikace DÚ č. 391

549. *Divadelní kalendář : významná životní jubilea současných českých a slovenských divadelních umělců.* 1993. Českou část sestavila Dagmar Kavanová, slovenskou část Elena Čižmáriková; redigovala Jana Kirschnerová. Praha : Divadelní ústav, 1992. 140 s.

550. *Přehled úmrtí osob české a slovenské hudební kultury v letech 1983-1990 = A brief survey of leading personalities from the Czech and Slovak musical world who died between 1983-1990.* Odpovědný redaktor Miroslav Hršel. Praha : Divadelní ústav, 1992. 86 s. Edice informací hudebního oddělení Divadelního ústavu.
Publikace DÚ č. 388

551. *Srdečně Váš Jiří Voskovec* : malý výbor z korespondence v letech 1948 - 1977. Sestavili, poznámkami opatřili a doslov napsali Radan Dolejš, Václav Kofroň; odpovědný redaktor Jan Kolář. Praha : Divadelní ústav, 1992. 116 s., fot. v textu.

552. ŠPECINGER, Otakar. *Tereza Stolzová*. Odpovědný redaktor Bohumil Šubrt. Praha : Český hudební fond : Divadelní ústav, 1992. 173 s., fot. a obr. příl. ISBN 80-7008-032-9
Publikace DÚ č. 394

1993

553. *Barokní divadlo na zámku v Českém Krumlově* : sborník příspěvků pro odborný seminář v Českém Krumlově 27.9. - 30.9.1993. Uspořádala Věra Ptáčková; redakce Jana Pleskačová, Miroslava Přikrylová a Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav; České Budějovice : Památkový ústav, 1993. 263 s., obr. na příl. ISBN 80-7008-036-1
Publikace DÚ č. 398

554. *Barokní divadlo na zámku v Českém Krumlově* : sborník příspěvků pro odborný seminář v Českém Krumlově 27.9. - 30.9.1993. Uspořádala Věra Ptáčková; redakce Jana Pleskačová, Miroslava Přikrylová a Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav; České Budějovice : Památkový ústav, 1993. 103 s., obr. na příl. ISBN 80-7008-036-1
Publikace DÚ č. 398

555. *The Baroque Theatre in the Chateau of Český Krumlov* : miscellany of papers for a special seminar Český Krumlov 27.9. - 30.9.1993. Arranged by Věra Ptáčková; editors Jana Pleskačová, Miroslava Přikrylová and Věra Ptáčková. Praha : Divadelní ústav; České Budějovice : Památkový ústav, 1993. 227 s., fot. příl., noty a obr. v textu. ISBN 80-7008-033-7
Publikace DÚ č. 398

556. *The Baroque Theatre in the Chateau of Český Krumlov* : miscellany of papers for a special seminar Český Krumlov 27.9. - 30.9.1993. Arranged by Věra Ptáčková; editors Jana Pleskačová, Miroslava Přikrylová and Věra Ptáčková. Praha

: Divadelní ústav; České Budějovice : Památkový ústav, 1993. 114 s., fot. příl., noty a obr. v textu.

ISBN 80-7008-033-7

Publikace DÚ č. 398

557. BRAUN, Kazimierz. *Druhá divadelní reforma? : (studie)*. Z polského originálu ... přeložil Jiří Vondráček; doslov napsal Zdeněk Hořínek, předmluvu Jana Pilátová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1993. 171 s. Světové divadlo.

ISBN 80-7008-037-X

Publikace DÚ č. 399

558. Česká divadla. 1990-1991. Rejstříky. Uspořádala Radmila Štěpánková; redigovaly Jana Kirschnerová a Marie Boková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1993. 128 s.

ISBN 80-7008-035-3

Publikace DÚ č. 396

559. Česká divadla. (1991-1992). Uspořádaly Dagmar Kavanová (soubory), Zuzana Jindrová (inscenace) a Martina Musilová (agenturní divadla); redigovaly Jana Kirschnerová a Zuzana Jindrová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1993. 150 s.

ISBN 80-7008-034-5

Publikace DÚ č. 397

560. Divadlo jednoho herce : 1. dodatek ke sborníku Divadlo jednoho herce (Praha 1989). Připravili Ladislava Petišková, Vladimír Justl, Jiří Kutina; odpovědný redaktor Vladimír Justl. Praha : Společnost přátel kultury slova : Divadelní ústav, 1993. 39 s.

561. Hudba a stát : sborník z mezinárodní konference : Brno, 7.-8.10.1993.

Připravila Lenka Dohnalová. Praha : Divadelní ústav, 1993. 111 s.

ISBN 80-7008-038-8

Publikace DÚ č. 400

562. Kolokvium o středním a vysokém hudebním školství : Praha, 15.6. 1993.

Za patronace české hudební rady s pomocí Kanceláře presidenta Republiky a Správy Pražského Hradu uspořádal Marek Kopelent. Praha : Divadelní ústav,

1993. 88 s.
ISBN 80-7008-039-6
Publikace DÚ č. 401

563. SUCHAŘÍPOVÁ, Helena. *Týden s Janou Hlaváčovou : sedm rozhovorů.* Odpovědný redaktor Jan Kolář. Praha : Divadelní ústav, 1993. 111 s., fot. v textu.

1994

564. Antonín Dvořák - dramatik = Antonín Dvořák - the dramatist. Editoři Jitka Brabcová, Jarmil Burghauser. Praha : Divadelní ústav; Pelhřimov : Vydavatelství Motýl, 1994. 178 s., noty v textu.
ISBN 80-7008-017-5
Publikace DÚ č. 385

565. Česká divadla. 1991-1992. Rejstříky. Uspořádala Radmila Štěpánková; redigovala Zuzana Jindrová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1994. 121 s.
ISBN 80-7008-041-8
Publikace DÚ č. 403

566. Česká divadla. 1992-1993. Uspořádaly Dagmar Kavanová (soubory), Iva Frelová (inscenace) a Zuzana Jindrová (agenturní divadla); redigovala Zuzana Jindrová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1994. 147 s.
ISBN 80-7008-040-X
Publikace DÚ č. 402

567. Česká divadla. 1992-1993. Rejstříky. Uspořádala Radmila Štěpánková; redigovala Zuzana Jindrová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1994. 113 s.
ISBN 80-7008-045-0
Publikace DÚ č. 406

568. HEDBÁVNÝ, Zdeněk. *Alfréd Radok : zpráva o jednom osudu.* Koláže na přebalu a předsádce vytvořil Jiří Kolář; redigoval Vladimír Justl. Praha : Národní divadlo : Divadelní ústav, 1994. 401 s., fot. příl.
ISBN 80-7008-043-4
Publikace DÚ č. 404

569. HERMAN, Josef. *Vy si mne s někým pletete -, aneb, Z besed na filosofické fakultě : Jan Werich, Hugo Haas, Zdeněk Štěpánek, Jiří Suchý, Ivan Vyskočil.* Doslov napsal František Černý; odpovědný redaktor Jan Kolář. Praha : Divadelní ústav, 1994. 167 s., fot. v textu.

570. Ročenka symfonických a komorních orchestrů = *Yearbook of Czech symphonic and chamber orchestra.* Koncertní sezóna 1990-1991. K vydání připravila Lenka Dohnalová. Praha : Divadelní ústav, 1994. 140 s. Edice informací hudební oddělení Divadelního ústavu.

ISBN 80-7008-042-6

Publikace DÚ č. 395

571. Ročenka symfonických a komorních orchestrů = *Yearbook of Czech symphonic and chamber orchestra.* Koncertní sezóna 1991-1992. K vydání připravila Lenka Dohnalová. Praha : Divadelní ústav, 1994. 119 s. Edice informací hudebního oddělení Divadelního ústavu.

Publikace DÚ č. 409

572. Svět Františka Václava Míči 1694 - 1744 : Jaroměřice nad Rokytnou, Státní zámek 4.6. - 15.9.1994. Příprava výstavy a redakce katalogu Jan Pömerl. Praha : Divadelní ústav, 1994. 1 dvojlíst, obr. v textu.

573. VELTRUSKÝ, Jiří. *Příspěvky k teorii divadla.* Anglické texty přeložili Kateřina Hilská a autor; předmluvu napsal Miroslav Procházka; odpovědná redaktorka Jana Patočková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1994. 270 s. České divadlo. Řídí Jana Patočková.

ISBN 80-7008-046-9

Publikace DÚ č. 408

1995

574. Česká divadla. (1993-1994). Uspořádaly Dagmar Kavanová (soubory), Zuzana Jindrová (inscenace) a Eva Žahourková (agenturní divadla); redigovala Zuzana Jindrová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1995. 153 s.

ISBN 80-7008-048-5

Publikace DÚ č. 411

575. Český divadelní kostým = *Czech theatre costume*. Úprava a realizace Marcela Plšková. Praha : Divadelní ústav, 1995. 11 pohlednic ve složce.

576. DIGRIN, Zdeněk. *Divadlo učenců a diplomatů*. Redigovala Michaela Holznerová; odpovědné redaktorky Jana Pleskačová a Jana Patočková; jmenný rejstřík sestavil Zdeněk Beneš. Vyd. 1. Praha : Divadelní ústav, 1995. 527 s., obr. v textu a na příl.

ISBN 80-7008-044-2

Publikace DÚ č. 405

577. Existuje středoevropský model manželství a rodiny? : sborník z mezinárodního sympozia Praha 24. - 25. listopadu 1994 = Gibt es ein mitteleuropäisches Ehe- und Familienmodell? : Dokumentation des internationalen Symposiums Prag 24. - 25. November 1994. Uspořádala Hana Havelková. Praha : Divadelní ústav, 1995. 92, 109 s.

ISBN 80-7008-057-4

Publikace DÚ č. 418

578. Josef Svoboda : cesta za světlem = Josef Svoboda : in search of light. Text a redakce Helena Albertová; překlad Ruth Tosková a Karolina Vočadlo. Praha : Divadelní ústav, 1995. [34] s., fot. v textu.

ISBN 80-7008-053-1

Publikace DÚ č. 414

579. JUST, Vladimír. *Česká divadelní kultura 1945 - 1989 v datech a souvislostech : I. Divadlo v totalitním systému (Teze), II. Kalendárium českého divadla 1945 - 1989.* Jmenný rejstřík k textu na straně 8-109, výběr pramenů a literatury a obrazovou přílohu připravil Jan Pömerl. Praha : Divadelní ústav, 1995. 469 s., 69 čb. fot. v příl.

ISBN 80-7008-056-6

Publikace DÚ č. 417

580. MIKEŠ, Vladimír. *Divadlo španělského zlatého věku.* Redakce Jana Pilátová a Jana Patočková. Praha : Divadelní ústav, 1995. 147 s. Světové divadlo. Řídí Jana Patočková.

ISBN 80-7008-049-3

Publikace DÚ č. 412

581. *Prague Quadrennial of the Theatre Design and Architecture Theatrical 1995* : Industry Palace Výstaviště Praha 26.6. - 16.7. 1995. Responsable editor Jana Pleskačová. Prague : Theatre Institute, [1995]. 229 s., obr. a fot. v textu. ISBN 80-7008-052-3

582. *Pražské quadriennale jevištního výtvarnictví a divadelní architektury 1995* : Průmyslový palác Výstaviště Praha 26.6. - 16.7. 1995. Odpovědná redaktorka Jana Pleskačová. Praha : Divadelní ústav, 1995. 232 s., obr. a fot. v textu. ISBN 80-7008-051-5
Publikace DÚ č. 413

583. PTÁČKOVÁ, Věra. *A mirror of world theatre : The Prague Quadrennial 1967 – 1991.* Chapter on theatre architecture Vladimír Adamczyk; English translation Karolina Vočadlo; cover design, artistic presentation and graphic layout Josef Ryzec; editor-in-chief Helena Albertová; edited by Jana Pleskačová. Prague : Theatre Institute, 1995. 382 s. dvousl., bar. fot., fot., obr. a pl. v textu. ISBN 80-7008-050-7
Publikace DÚ č. 407

584. PTÁČKOVÁ, Věra. *Zrcadlo světového divadla : Pražské quadriennale 1967 - 1991.* Kapitola o divadelní architektuře Vladimír Adamczyk; návrh knižního obalu, výtvarné řešení a grafická úprava Josef Ryzec; odpovědná redaktorka Helena Albertová; redakce Jana Pleskačová. Praha : Divadelní ústav, 1995. 382 s. dvousl., bar. fot., fot., obr. a pl. v textu. ISBN 80-7008-047-7
Publikace DÚ č. 407

585. SUCHÝ, Jiří. *Život není obnošená vesta.* Odpovědný redaktor Jan Kolář. Praha : Divadelní ústav, 1995. 130 s., fot. v textu.

1996

586. 5 x 5 : Radovan Lukavský, Jitka Molavcová, Lumír Tuček, Eva Salzmannová, Petr Nárožný. Odpovědný redaktor Jan Kolář. Praha : Divadelní ústav, 1996. 157 s., fot. v textu.

587. ČECHOV, Michail Aleksandrovič. *O herecké technice.* Z anglického originálu ... přeložila a doslov napsala Zoja Oubramová; odpovědná redaktorka Kamila Černá. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1996. 131 s., obr. v textu. Světové divadlo.

ISBN 80-7008-054-X

Publikace DÚ č. 415

588. Česká divadla. 1993-1994. Rejstříky. Uspořádala Radmila Štěpánková; redigovaly Zuzana Jindrová a Dagmar Kavanová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1996. 119 s.

ISBN 80-7008-055-8

Publikace DÚ č. 416

589. Česká divadla. (1994-1995). Uspořádaly Dagmar Kavanová a Zuzana Jindrová (soubory), Iva Frelová (inscenace), Eva Žahourková (agenturní divadla); redigovala Zuzana Jindrová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1996. 155 s.

ISBN 80-7008-058-2

ISSN 0231-5041

Publikace DÚ č. 419

590. Česká divadla. 1994-1995. Rejstříky. Uspořádala Radmila Štěpánková; redigovala Zuzana Jindrová. Praha : Divadelní ústav, 1996. 118 s.

ISBN 80-7008-060-4

ISSN 0231-5041

Publikace DÚ č. 421

591. Divadelní adresář. 1997. Redakce Zuzana Jindrová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1996. 47 s.

ISBN 80-7008-062-0

Publikace DÚ č. 423

592. Jan Grossman : svědectví současníků : sborník příspěvků ze setkání Odkaz Jana Grossmana divadelníkům. 1. Vzpomínky, fakta, soupis díla, bibliografie. Uspořádali Marie Boková a Miloslav Klíma; bibliografie Miroslava Přikrylová. Praha : Divadelní ústav, 1996. 195 s., fot. příl.

ISBN 80-7008-059-0

Publikace DÚ č. 420

593. VOSTRÝ, Jaroslav. *Činoherní klub 1965 - 1972 : dramaturgie v praxi.*

Odpovědná redaktorka Jana Patočková. Praha : Divadelní ústav, 1996. 207 s., fot. na příl. České divadlo.

ISBN 80-7008-061-2

Publikace DÚ č. 422

1997

594. BRODSKIJ, Iosif. *Mramor.* Přeložila Marina Castiellová; redakce Karel Král a Kamila Černá. Praha : Divadelní ústav, 1997. 65 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Černá. Sv. 1.

ISBN 80-7008-063-9

Publikace DÚ č. 424

595. DORST, Tankred. *Legenda o nebohém Jindřichovi.* Spolupráce Ursula Ehlerová; z německého originálu ... přeložil a závěrečnou poznámku napsal Vladimír Tomeš; odpovědná redaktorka Magdalena Štulcová. Praha : Divadelní ústav, 1997. 55 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Černá. Sv. 2.

ISBN 80-7008-064-7

Publikace DÚ č. 425

596. Milý Václave - Tvůj : přemýšlení o Václavu Havlovi. Úvodní slovo Anna Freimanová; fotografie Přemysl Fialka a Bohdan Holomíček; odpovědná redaktorka Eva Lorencová. Praha : Divadelní ústav, 1997. 197 s., fot. v textu.

ISBN 80-7106-240-5

597. REZA, Yasmina. *Obraz – Muž přístupný náhodám.* Z francouzského originálu ... přeložil Michal Lážňovský. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, c1997. 73 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Černá. Sv. 4.

ISBN 80-7008-067-1

Publikace DÚ č. 428

598. SMOČEK, Ladislav. *Růžový aeroplán.* Odpovědný redaktor Jan Kolář. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1997. 78 s., 4 fot. na příl. Divadelní noviny.

599. STOPPARD, Tom. *Arkádie*. Z anglického originálu ... přeložil Jaroslav Kořán. Praha : Divadelní ústav, 1997. 95 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Černá. Sv. 5.
ISBN 80-7008-068-X
Publikace DÚ č. 429

600. WIDMER, Urs. *Top dogs*. Z německého originálu ... přeložila Jitka Jílková. Praha : Divadelní ústav, 1997. 47 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Patková. Sv. 3.
ISBN 80-7008-065-5
Publikace DÚ č. 426

1998

601. BERNHARD, Thomas. *Hry*. I. Z německých originálů ... přeložili Josef Balvín, Jaroslav Bílý, Vladimír Tomeš a Tatjana Langášková; odpovědná redaktorka Jitka Sloupová; závěrečná studie Hans Höller. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, c1998. 433 s. Divadelní hry. Sv. 1.
ISBN 80-7008-076-0
Publikace DÚ č. 436

602. BERNHARD, Thomas. *Ritter, Dene, Voss - Jednoduše komplikovaně - Alžběta II.* Z německých originálů ... přeložila a doslov napsala Zuzana Augustová; redakce Oswald Schorm. Praha : Pallata : Divadelní ústav, 1998. 293 s., [3] fot. v textu.
ISBN 80-901710-9-5 (Pallata)
ISBN 80-7008-077-9 (Divadelní ústav)
Publikace DÚ č. 437

603. Divadelní adresář. 1998. Uspořádaly Zuzana Jindrová a Eva Žahourková; redakce Zuzana Jindrová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1998. 86 s.
ISBN 80-7008-074-4
Publikace DÚ č. 434

604. Divadlo v České republice. 1995 - 1996. Uspořádaly Lucie Čepcová (soubory), Zuzana Jindrová a Eva Žahourková (inscenace); na přípravě se dále

podíleli Alena Večeřová ... et al.; redigovala Zuzana Jindrová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1998. 235 s.
ISBN 80-7008-073-6
ISSN 1212-2823
Publikace DÚ č. 433

605. *Divadlo v České republice* = *Theatre in the Czech Republic* = *Le théâtre en République tchèque*. 1996 – 1997. S využitím databází Divadelního ústavu uspořádali Iva Frelová ... et al.; redigovali Zuzana Jindrová a Vít Vencí; úvod do angličtiny přeložila Barbara Day, do francouzštiny Daniela Jobertová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1998. 374 s.
ISBN 80-7008-078-7
ISSN 1212-2823
Publikace DÚ č. 438

606. *Faust : metaforou k současnosti : sborník statí z diskusního fóra uskutečněného 4. a 5. prosince 1997 v Goethe Institutu*. Redakce Simona Šnajperková; příspěvky z anglického originálu Faust's Travel T. Kubikowského a Faust As a Chaos System S. Levyho přeložila Jana Rejšková. 1. vyd. Praha : HAPPY END Production : Divadelní ústav, 1998. 65 s.
ISBN 80-7008-075-2
Publikace DÚ č. 435

607. MITTERER, Felix. *Abraham : hra o lásce*. Přeložila Magdalena Štulcová. Praha : Divadelní ústav, 1998. 61 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Patková. Sv. 9.
ISBN 80-7008-080-9
Publikace DÚ č. 440

608. MITTERER, Felix. *Účtování v domě božím*. Z německého originálu ... přeložila Magdalena Štulcová. Praha : Divadelní ústav, 1998. 39 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Černá. Sv. 6.
ISBN 80-7008-070-1
Publikace DÚ č. 431

609. *Otakar Schindler : scénograf a malíř*. Knihu připravila Helena Albertová; na úvodním textu spolupracoval Ladislav Lajcha; redakční příprava textové části

Jana Patočková; překlad do angličtiny Lucie Mertlíková; překlad do němčiny Eva Wisten. Praha : Divadelní ústav, 1998. 158 s., fot. a bar. obr. v textu.

ISBN 80-7008-081-7

Publikace DÚ č. 441

610. PŘIKRYLOVÁ, Miroslava - KNOPP, František. *Bibliografie časopisu*

Divadlo 1949 - 1970. Předmluva Eva Šormová; rejstříky sestavila Mirka

Přikrylová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1998. 639 s.

ISBN 80-7008-082-5

Publikace DÚ č. 442

611. SEMIL, Małgorzata - WYSIŃSKA, Elżbieta. *Slovník světového divadla*

1945 - 1990. Odpovědná redaktorka Ladislava Petišková. 1. vyd. Praha :

Divadelní ústav, 1998. 510 s.

ISBN 80-7008-066-3

Publikace DÚ č. 427

612. SCHMITT, Eric-Emmanuel. *Návštěvník.* Z francouzského originálu ...

přeložili Michal Lázňovský a Tomáš Vondrovic. Praha : Divadelní ústav, 1998.

51 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Černá. Sv. 7.

ISBN 80-7008-071-X

Publikace DÚ č. 432

613. STEHLÍKOVÁ, Eva. *A co když je to divadlo? : několikero zastavení nad*

středověkým latinským dramatem. Redakce Jana Patočková. 1. vyd. Praha :

Divadelní ústav : Koniasch Latin Press, 1998. 163 s. Světové divadlo.

ISBN 80-7008-069-8 (Divadelní ústav)

ISBN 80-85917-37-8 (Koniasch Latin Press)

Publikace DÚ č. 430

614. TURRINI, Peter. *Alpské červánky.* Přeložil Ondřej Černý. Praha : Divadelní

ústav, 1998. 39 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Patková. Sv. 8.

ISBN 80-7008-079-5

Publikace DÚ č. 439

615. VELEMANOVÁ, Věra. *MCHAT - točki soprikosnovenija s Pragoj.* Redakcija:

G. Al'bertova. Praha : Teatral'nyj institut, 1998. 24 s., fot. v textu.

1999

616. BERNHARD, Thomas. *Hry*. II. Z německých originálů ... přeložili Josef Balvín, Wolfgang Spitzbardt, Daria Ullrichová; závěrečná studie Wendelin Schmidt-Dengler; odpovědná redaktorka Jitka Sloupová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, c1999. 427 s. Divadelní hry. Sv. 2.

ISBN 80-7008-095-7

Publikace DÚ č. 455

617. BROCKETT, Oscar Gross. *Dějiny divadla*. Z anglického originálu ... přeložil Milan Lukeš; odpovědná redaktorka Jana Patočková. Praha : Lidové noviny : Divadelní ústav, 1999. 948 s., fot. a obr. v textu.

ISBN 80-7106-364-9 (Lidové noviny)

ISBN 80-7008-096-5 (Divadelní ústav)

Publikace DÚ č. 456

618. Co je UNIMA = What is UNIMA. Redakce české verze: Nina Malíková. Praha : České středisko UNIMA : Divadelní ústav, 1999. 23 s., obr. v textu.

ISBN 80-7008-097-3

619. Divadelní adresář. 1999. Uspořádali Zuzana Jindrová, Eva Žahourková a Ondřej Svoboda; redakce Zuzana Jindrová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1999. 94 s.

ISBN 80-7008-090-6

Publikace DÚ č. 450

620. Divadlo v České republice = Theatre in the Czech Republic = Théâtre en République tchèque. 1997 – 1998. S využitím databázi Divadelního ústavu uspořádali Zuzana Jindrová ... et al.; do angličtiny přeložila Barbara Day, do francouzštiny Olga Velíšková; redigovali Zuzana Jindrová a Vít Vencl. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1999. 794 s., tb. v textu.

ISBN 80-7008-086-8

ISSN 1212-2823

Publikace DÚ č. 446

621. FULKOVÁ, Marie - OVCÁČKOVÁ, Johanka. *PQ všem - Quadriennale pro děti : sešit tvořivých aktivit pro školy - 1. a 2. stupeň základních škol a víceletá*

gymnázia : 9. mezinárodní výstava scénografie a divadelní architektury. Ilustrace: Johanka Ovčáčková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1999. 28 s., obr. v textu.
ISBN 80-7008-088-4
Publikace DÚ č. 448

622. FULKOVÁ, Marie - OVČÁČKOVÁ, Johanka. *Pražské Quadriennale pro rodinného fotografa a ilustrátora : Pražské Quadriennale dětem.* Grafická úprava a ilustrace: Johanka Ovčáčková. Praha : Divadelní ústav, 1999. [16] s., obr. v textu.
ISBN 80-7008-089-2
Publikace DÚ č. 449

623. GALLEROVÁ, Vlasta - MACHALICKÝ, Jiří - PTÁČKOVÁ, Věra. *Jaroslav Malina.* Editor: Jan Dvořák; překlad: Barbara Day. 1. vyd. Praha : Pražská scéna : Divadelní ústav, 1999. 189 s., bar. fot, fot., bar. obr. a obr. v textu.
ISBN 80-86102-08-4 (Pražská scéna)
ISBN 80-7008-091-4 (Divadelní ústav)
Publikace DÚ č. 451

624. HARE, David. *Jak to vidí Amy.* Přeložila Jitka Sloupová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1999. 106 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Patková. Sv. 10.
ISBN 80-7008-083-3
Publikace DÚ č. 443

625. HILMERA, Jiří. *Česká divadelní architektura = Czech theatre architecture = Theaterarchitektur der Tschechischen republik.* Rejstříky uspořádal Jiří Hilmera; redakce Marie Bílková. Praha : Divadelní ústav, 1999. 319 s., 288 fot. a pl. v textu.
ISBN 80-7008-087-6
Publikace DÚ č. 447

626. Koláž z osmi : *Pražské Quadriennale 1999 - Národní sekce české expozice = Collage of Eight : Prague Quadrennial 1999 - National Section of the Czech Exposition.* Připravila Radka Prchalová; do angličtiny přeložila Pavla Kuchařová; odpovědná redaktorka Radka Prchalová. Praha : Divadelní ústav, 1999. 27 s., fot. v textu.

ISBN 80-7008-093-0

Publikace DÚ č. 453

627. MARBER, Patrick. *Na dotek.* Přeložila Jitka Sloupová. Praha : Divadelní ústav, 1999. 107 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Patková. Sv. 13.

ISBN 80-7008-084-1

Publikace DÚ č. 444

628. MAYENBURG, Marius von. *Tvář v ohni.* Přeložil Josef Balvín. Praha : Divadelní ústav, 1999. 57 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Patková. Sv. 14.

ISBN 80-7008-098-1

Publikace DÚ č. 457

629. Pražské Quadriennale 1999 = Prague Quadrennial 1999 : 9. mezinárodní výstava scénografie a divadelní architektury : katalog. Odpovědná redaktorka Helena Albertová; translation to Czech Helena Albertová, Andrea Landovská. 1. vyd.

Praha : Divadelní ústav, 1999. 352 s., bar. fot., fot. a obr. v textu.

ISBN 80-7008-092-2

Publikace DÚ č. 452

630. WERDELIN, Nikoline. *Znalci.* Přeložil František Fröhlich. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 1999. 50 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Patková. Sv. 11.

ISBN 80-7008-085-X

Publikace DÚ č. 445

631. WOULDSTRA, Karst. *Polák načerno.* Přeložila Monika Loderová. Praha : Divadelní ústav, 1999. 87 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Patková. Sv. 12.

ISBN 80-7008-094-9

Publikace DÚ č. 454

2000

632. BARBA, Eugenio - SAVARESE, Nicola. *Slovník divadelní antropologie : o skrytém umění herců.* Překlad: Jan Hančil ... et al.; redakce Marie Reslová; odborná redakce Dana Kalvodová; rejstřík Zdeňka Benešová a Dana Kalvodová. Praha : Divadelní ústav : Lidové noviny, 2000. 285 s., [300] fot. a obr. v textu. ISBN 80-7008-109-0 (Divadelní ústav) ISBN 80-7106-369-X (Lidové noviny) Publikace DÚ č. 468

633. BERG, Jeroen van den. *Žena podle Schopenhauera.* Přeložila Monika Loderová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2000. 35 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Patková. Sv. 18. ISBN 80-7008-108-2 Publikace DÚ č. 467

634. CARRIÈRE, Jean-Claude. *Terasa.* Přeložili Matylda a Michal Láznovských. Praha : Divadelní ústav, 2000. 81 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Patková. Sv. 15. ISBN 80-7008-099-X Publikace DÚ č. 458

635. Česká divadla : encyklopedie divadelních souborů. Zpracoval Kabinet pro studium českého divadla Divadelního ústavu s externími spolupracovníky; hlavní redaktor: Eva Šormová; rejstřík sestavila Zdena Benešová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2000. 615 s., [150] fot. v textu. ISBN 80-7008-107-4 Publikace DÚ č. 466

636. Divadlo v České republice = Theatre in the Czech Republic = Théâtre en République tchèque. 1998 – 1999. S využitím databází Divadelního ústavu uspořádali Iva Frelová ... et al.; redigovali Zuzana Jindrová a Vít Vencl; úvod do angličtiny přeložila Barbara Day, do francouzštiny Olga Velíšková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2000. 886 s., tb. v textu. ISBN 80-7008-104-X ISSN 1212-2823 Publikace DÚ č. 463

- 637. JANČAR, Drago.** *Halštat*. Přeložil František Benhart. Praha : Divadelní ústav, 2000. 57 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Patková. Sv. 17. ISBN 80-7008-100-7
Publikace DÚ č. 459
- 638. LANGER, František.** *Hry*. I. Svatý Václav - Ráno - Vítězové - Jízdní hlídka - Bronzová rapsodie. Uspořádala, k vydání připravila a ediční doslov napsala Milena Masáková; odpovědný redaktor Vladimír Justl. Vyd. v tomto souboru 1. Praha : Divadelní ústav, 2000. 325 s., [1] obr. v textu. Spisy Františka Langerera. Sv. 6. ISBN 80-7008-101-5
Publikace DÚ č. 460.
- 639. MUCHINA, Ol'ga.** *You*. Přeložila Vlasta Smoláková. Praha : Divadelní ústav, 2000. 65 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Patková. Sv. 16. ISBN 80-7008-105-8
Publikace DÚ č. 464
- 640. *Space and the postmodern stage***. Edited by Irene Eynat-Confino and Eva Šormová. 1st ed. Prague : Divadelní ústav, 2000. 182 s., 31 fot. na příl. ISBN 80-7008-106-6
Publikace DÚ č. 465
- 641. STRINDBERG, August.** *Hry*. I. Závěrečná studie Gunnar Ollén; redakce Dagmar Hartlová a Jitka Sloupová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, c2000. 755 s. Divadelní hry. Sv. 3. ISBN 80-7008-103-1
Publikace DÚ č. 462
- 642. *Tema Dostojevskij : katalog vystavki : tvorčestvo F.M. Dostojevskogo na češskich dramatičeskich i opernych scenach 1900 - 1999***. Scenarij vystavki i katalog : Chelena Al'bertova; perevod na ruskij jazyk: Milena Kurilova. Praga : Teatraľnyj institut, 2000. 1 list, [6] obr.
- 643. VELEMANOVÁ, Věra.** *Iz Čechii na kraj sveta : žizn' čechoslovackich legionerov v Rossii v 1914 - 1920 gg. i jeje otraženije v češskom iskusstve*. Scenarij vystavki i katalog Vera Velemanova; redakcija i oformlenije vystavki i kataloga Chelena Al'bertova. Praga : Teatraľnyj institut, 2000. 16 s., fot. a obr. v textu.

2001

644. *Český taneční slovník* : *tanec, balet, pantomima*. Zpracoval Kabinet pro studium českého divadla Divadelního ústavu; redaktorka a autorka obrazové přílohy: Jana Holeňová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2001. 381 s., fot. v textu. ISBN 80-7008-112-0
Publikace DÚ č. 471

645. *Deutschsprachiges Theater in Prag* : *Begegnungen der Sprachen und Kulturen*. Herausgegeben von Alena Jakubcová, Jitka Ludvová, Václav Maidl. 1st publ. Prag : Divadelní ústav, 2001. 511 s., obr. v textu. ISBN 80-7008-111-2
Publikace DÚ č. 470

646. *Divadelní adresář*. 2001. Uspořádali Zuzana Jindrová, Eva Žahourková a Ondřej Svoboda; redakce Zuzana Jindrová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2001. 114 s. ISBN 80-7008-117-1
Publikace DÚ č. 475

647. *Divadlo v České republice* = *Theatre in the Czech Republic* = *Théâtre en République tchèque*. 1999 – 2000. S využitím databází Divadelního ústavu uspořádali Zuzana Jindrová ... et al.; redigovali Zuzana Jindrová a Vít Vencl; úvod do angličtiny přeložila Barbara Day. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2001. 910 s., tb. v textu. ISBN 80-7008-116-3
ISSN 1212-2823
Publikace DÚ č. 474

648. *Dramatika viedenskej (viedeňské) moderny* : *Arthur Schnitzler, Hugo von Hofmannsthal, Hermann Bahr, Karl Kraus*. Moritz Csáky ... et al.; Anna Grusková (editorka). Bratislava : Divadelný ústav; Praha : Divadelní ústav, [2001]. 220 s., fot. v textu. ISBN 80-7008-102-3 (Divadelní ústav Praha)
ISBN 80-88987-09-1 (Divadelný ústav Bratislava)
Publikace DÚ č. 461

649. ENQUIST, Per Olov. *V hodině rysa.* Překlad Zbyněk Černík. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2001. 42 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Patková. Sv. 21. ISBN 80-7008-119-8
Publikace DÚ č. 478

650. GRUMBERG, Jean-Claude. *Nejpsší sníš.* Přeložil Michal Lázňovský. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2001. 62 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Patková. Sv. 22. ISBN 80-7008-120-1
Publikace DÚ č. 479

651. KRAUS, Karel. *Divadlo ve službách dramatu.* Výbor uspořádali autor a editorka Jana Patočková; bibliografii sestavila Sabina Adamczyková; rejstřík sestavila Zdeňka Benešová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2001. 638 s. České divadlo. Eseje, kritiky, analýzy. Řídí Jana Patočková, Terezie Pokorná a Barbara Topolová. Sv. 1. ISBN 80-7008-113-9
Publikace DÚ č. 477

652. KRONBAUER, Viktor. *100 divadelních fotografií* [elektronický zdroj]. Praha : Divadelní ústav, c2001. 1 CD-ROM.

653. LANGER, František. *Hry.* II. Periferie - Andělé mezi námi - Dvaasedmdesátka - Jiskra v popelu, aneb, Pocta Shakespearovi. Uspořádala, k vydání připravila a ediční doslov napsala Barbara Mazáčová; odpovědný redaktor Vladimír Justl. Vyd. v tomto souboru 1. Praha : Divadelní ústav, 2001. 331 s. Spisy Františka Langerera. Sv. 7. ISBN 80-7008-114-7
Publikace DÚ č. 472

654. *A mirror of world theatre II : the Prague Quadrennial 1995 – 1999.* Marie Bílková ... et al.; editor, cover and graphical layout Helena Albertová; translation Lucie Mertlíková; artistic concept by Josef Ryzec. 1st ed. Prague : Theatre Institute, 2001. 118 s., bar. fot., fot., obr. v textu. ISBN 80-7008-118-X
Publikace DÚ č. 476

655. Opožděná zpráva o likvidaci divadla : příloha *Divadelní revue 4/2001*. Připravili Jana Patočková a Vít Vencl; úvodem Jana Patočková. Praha : Divadelní ústav, 2001. 117 s. dvousl.

656. PEDRERO, Paloma. *Noci letmé lásky*. Přeložila Šárka Valverde. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2001. 66 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Patková. Sv. 23.
ISBN 80-7008-123-6
Publikace DÚ č. 482

657. SHEPARD, Sam. *Simpatico*. Přeložila Dana Hábová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2001. 113 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Patková. Sv. 19.
ISBN 80-7008-110-4
Publikace DÚ č. 469

658. SCHMITT, Eric-Emmanuel. *Heslo „Morálka“*. Překlad Matylda a Michal Lázňovských. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2001. 67 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Patková. Sv. 20.
ISBN 80-7008-115-5
Publikace DÚ č. 473

659. TUREČEK, Dalibor. *Rozporuplná sounáležitost : německojazyčné kontexty obrozenského dramatu*. Odpovědná redaktorka Jana Patočková; rejstříky sestavila Zdena Benešová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2001. 190 s. České divadlo.
ISBN 80-7008-122-8
Publikace DÚ č. 481

2002

660. BAUERSIMA, Igor. *Norway.today*. Přeložil Ondřej Černý. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2002. 71 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Patková. Sv. 28.
ISBN 80-7008-143-0
Publikace DÚ č. 503

- 661. *Czech theatre directory*.** 2002 edition. Edited by Pavla Kuchařová. Prague : Theatre Institute, 2002. 112 s.
ISBN 80-7008-128-7
Publikace DÚ č. 487
- 662. *Divadelní ústav, výroční zpráva za rok 2001*.** Editor: Ondřej Černý. Praha : Divadelní ústav, 2002. 35 s. dvousl.
ISBN 80-7008-138-4
Publikace DÚ č. 497
- 663. *Divadlo v České republice = Theatre in the Czech Republic = Théâtre en République tchèque*.** 2000 – 2001. S využitím databází Divadelního ústavu uspořádali Iva Frelová ... et al.; redigovali Zuzana Jindrová a Vít Vencl. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2002. 935 s., tb. v textu.
ISBN 80-7008-129-5
ISSN 1212-2823
Publikace DÚ č. 488
- 664. FOSSE, Jon.** *Jméno – Noc zpívá své písně*. Přeložila Karolína Stehlíková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2002. 123 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Patková. Sv. 24.
ISBN 80-7008-124-4
Publikace DÚ č. 483
- 665. GRIŠKOVEC, Jevgenij.** *Jak jsem snědl psa - Současně*. Přeložila Vlasta Smoláková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2002. 35 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Patková. Sv. 27.
ISBN 80-7008-127-9
Publikace DÚ č. 486
- 666. HILAR, Karel Hugo.** *O divadle*. Výbor uspořádala a vysvětlivkami opatřila Eva Šormová; soupis díla sestavili František Knopp a Eva Šormová; rejstříky Zdenka Benešová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2002. 660 s. České divadlo. Eseje, kritiky, analýzy. Řídí Jana Patočková, Terezie Pokorná, Barbara Topolová. Sv. 2.
ISBN 80-7008-126-0
Publikace DÚ č. 485

667. HORVÁTH, Ödön von. *Hry.* Doslov Marie Reslová. Z německých originálů ... přeložili Josef Balvín ... et al. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2002.

622 s. Divadelní hry. Sv. 5.

ISBN 80-7008-135-X

Publikace DÚ č. 494

668. KANE, Sarah. *4.48 psychóza.* Přeložila Jitka Sloupová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2002. 33 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Patková. Sv. 26.

ISBN 80-7008-130-9

Publikace DÚ č. 489

669. KWAHULÉ, Koffi. *Nestyda.* Přeložil Michal Lázňovský; doslov Lucie Němečková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, c2002. 55 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Patková. Sv. 25.

ISBN 80-7008-125-2

Publikace DÚ č. 484

670. LANGER, František. *Hry.* III. Velbloud uchem jehly - Grandhotel Nevada - Obrácení Ferdýše Pištory - Manželství s r.o. Uspořádala, k vydání připravila a ediční doslov napsala Milena Vojtková; odpovědný redaktor Vladimír Justl. Vyd. v tomto souboru 1. Praha : Divadelní ústav, 2002. 283 s. Spisy Františka Langerá. Sv. 8.

ISBN 80-7008-136-8

Publikace DÚ č. 495

671. MACIVOR, Daniel. *To i ono.* Přeložila Pavla Niklová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, c2002. 59 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Patková. Sv. 29.

ISBN 80-7008-132-5

Publikace DÚ č. 491

672. ORTEN, Jiří. *Spisy.* VII. Dramata - Recenze a vyznání - Články a reflexe. Uspořádala, textologicky upravila, odkazy a poznámky (včetně ediční) napsala Marie Rút Křížková; redaktorka Jaroslava Jiskrová. Praha : Paseka : Divadelní ústav, 2002. 227 s.

ISBN 80-7185-462-X

673. *Pobavme se o životě a smrti* : Lidia Amejko - *Dvojdřívko*, Krzysztof Bizio - *Pobavme se o životě a smrti*, Tomasz Man - *Katarantka*, Ingmar Villqist - *Kostka sádlá s bakaliemi*. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2002. 97 s. Současná hra.

Redaktorka edice Kamila Patková. Sv. 30.

ISBN 80-7008-137-6

Publikace DÚ č. 496

674. *Profesionální divadlo v české republice ve statistických datech*.

Uspořádali: Jiří Traxler a Zuzana Jindrová; úvod a komentáře: Bohumil Nekolný, Zuzana Jindrová; redakce: Ondřej Černý, Zuzana Jindrová, Bohumil Nekolný.

Praha : Divadelní ústav, 2002. 99 s., tb. v textu.

ISBN 80-7008-134-1

Publikace DÚ č. 493

675. STOPPARD, Tom. *Hry*. Závěrečná studie Jim Hunter; redakce Jitka Sloupová a Kamila Černá; z anglických originálů ... přeložili Dana Hábová ... et al.

1. vyd. Praha : Divadelní ústav, c2002. 477 s. Divadelní hry. Sv. 4.

ISBN 80-7008-131-7

Publikace DÚ č. 490

676. ŠULC, Miroslav. *Česká operetní kronika 1863 - 1948 : vyprávění a fakta*.

Editor a odpovědný redaktor Josef Herman. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2002. 503 s., 63 fot. na příl.

ISBN 80-7008-121-X

Publikace DÚ č. 480

677. ZELENKA, Petr. *Tales of common insanity : a play*. Translated from the Czech by Robert Russell; edited by Jitka Sloupová. Prague : Theatre Institute, 2002. 77 s. New Czech play. Edited by Jitka Sloupová. Vol. 1.

ISBN 80-7008-133-3

Publikace DÚ č. 492

2003

678. *Česká divadelní hra 90. let : 13 - Rychetský, Fischerová, Pitínský, Drábek, Kraus, Balák, Bláhová, Tobiáš, Pokorný, Jecelín, Vůjtek, Horoščák, Volánková*.

Redakce Marie Reslová. 1. vyd. v tomto souboru. Praha : Divadelní ústav, 2003. 478 s.

ISBN 80-7008-151-1

Publikace DÚ č. 511

679. Česká hudba 2004 : nedílná součást evropské kultury. Odpovědná redaktorka:

Lenka Dohnalová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2003. 192 s.

ISBN 80-7008-161-9

Publikace DÚ č. 521

680. Dionisis Fotopoulos scénograf : Muzeum hlavního města Prahy, 29. květen - 20. červenec 2003. Autor [editor] Giorgio Ursini Uršič; vydala Unie evropských divadel; redakce Cristina Borghi; překlad textů Matylida a Michal Lázňovských; překlad soupisu prací Helena Albertová. Praha : Divadelní ústav, 2003. 34 s., [1] fot.

ISBN 80-7008-141-4

Publikace DÚ č. 501

681. Dionisis Fotopoulos scenographer : City of Prague Museum Prague 29 May - 20 July 2003. Editor Giorgio Ursini Uršič; publisher Union of the Theatres of Europe; editing Cristina Borghi; translations Robert Crist ... et al. Prague :

Theatre Institute, 2003. 34 s., [1] fot.

ISBN 80-7008-152-X

Publikace DÚ č. 512

682. Divadelní adresář. 2003. Uspořádali Zuzana Jindrová, Eva Žahourková a Ondřej Svoboda; redakce Zuzana Jindrová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2003. 127 s.

ISBN 80-7008-142-2

Publikace DÚ č. 502

683. Divadelní jarmara Alfréda Radoka a Jana Grossmana : plná fotografie Jaroslava Krejčího a jeho žáků FAMU ... = Theatre cupboard of Alfréd Radok and Jan Grossman : full of photos by Jaroslav Krejčí and his FAMU students ... Konceptce, design, fotografie a text Jaroslav Krejčí; odpovědný redaktor Ondřej Černý; redakční spolupráce Iva Frelová a Viktor Kronbauer. Praha : Divadelní ústav, 2003. 376 s., fot. v textu.

ISBN 80-7008-148-1
Publikace DÚ č. 508

684. Divadelní ústav, výroční zpráva za rok 2002. Editor: Ondřej Černý; redaktor: Vlasta Smoláková. Praha : Divadelní ústav, 2003. 66 s. dvousl.
ISBN 80-7008-150-3
Publikace DÚ č. 510

685. Divadlo v České republice = Theatre in the Czech Republic = Théâtre en République tchèque. 2001 – 2002. S využitím databázi Divadelního ústavu uspořádali Zuzana Jindrová ... et al.; redigovali Zuzana Jindrová a Vít Vencl.
1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2003. 951 s., tb. v textu.
ISBN 80-7008-139-2
ISSN 1212-2823
Publikace DÚ č. 498

686. HARROWER, David. Přítomnost. Přeložil Jan Hančil. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2003. 63 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Černá. Sv. 32.
ISBN 80-7008-156-2
Publikace DÚ č. 516

687. The Heart of PQ : international, interactive, interdisciplinary, sensitive, exhibition performance catalogue : a special project of the Prague Quadrennial 2003 International Exhibition of Scenography and Theatre Architecture. Editor: Dominic Swire. Prague : Theatre Institute, 2003. 47 s.
ISBN 80-7008-147-3
Publikace DÚ č. 507

688. LANGER, František. Hry. IV. Noc - Miliony - Pevnost (Die Festung) - Pružnost - Hora olivetská, aneb Výprava Čechů v Jeruzalémě - Mona Lisa - Agadir - Větrný mlynář a jeho dcera - Pan Pickwick. Uspořádala, k vydání připravila a ediční doslov napsala Milena Vojtková; odpovědný redaktor Vladimír Justl. Vyd. v tomto souboru 1. Praha : Divadelní ústav, 2003. 299 s. Spisy Františka Langera. Sv. 9.
ISBN 80-7008-154-6
DÚ č. 514

689. MAKHÉLÉ, Caya. *Bajka o lásce, pekle a márnici.* Přeložili Matylda a Michal Lázňovských; doslov Lucie Němečková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2003. 39 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Patková. Sv. 31.

ISBN 80-7008-140-6

Publikace DÚ č. 499

690. PAVIS, Patrice. *Divadelní slovník.* Předmluva Anne Ubersfeldová; z francouzského originálu přeložila Daniela Jobertová; revize překladu a redakce Jana Patočková; redakční spolupráce Marie Reslová. Praha : Divadelní ústav, 2003. 493 s. dvousl.

ISBN 80-7008-157-0

Publikace DÚ č. 517

691. Pora eto izmenit'! : *vosem' češskich p'jes.* Sostavitel' Vlasta Smolakova; redaktor Jelena Kolomijceva; chudožnik Egon Tobiaš; predislovije Pavel Janoušek, perevod Jeleny Kolomijcevoj. Sankt-Peterburg : Baltijskije sezony; Praga : Institut teatra, 2003. 277 s.

ISBN 5-85080-28-4 (Baltijskije sezony)

ISBN 80-7008-155-4 (Divadelní ústav)

Publikace DÚ č. 515

692. Pražské quadriennale 2003 = Prague Quadrennial 2003 : 10. mezinárodní výstava scénografie a divadelní architektury : katalog. Odpovědná redaktorka Helena Albertová; překlady do češtiny Lucie Mertlíková, Tamara Vosecká. Praha : Divadelní ústav, 2003. 351, 11 s., bar. fot., fot. a obr. v textu.

ISBN 80-7008-144-9

Publikace DÚ č. 504

693. Pražské quadriennale 2003 národní expozice České republiky : 10. mezinárodní výstava scénografie a divadelní architektury Průmyslový palác Výstaviště Praha 12. - 29.6.2003. Praha : Divadelní ústav, 2003. [14] s., 1 list, fot v textu.

694. The Scenographer's Art : Czech Theatre Stage & Costume Design of the XXth Century : Exhibition : Venue the Visual Arts Gallery, India Habitat Centre, October 20-31, 2003. Curated by Helena Albertova; editor-in-chief and graphic lay-out Helena Albertová. 1st ed. Prague : Theatre Institute, 2003. 36 s., obr. v textu.

ISBN 80-7008-153-8

Publikace DÚ č. 513

695. VOLÁNKOVÁ, Iva. *Minach : a trilogy about, and „for“, women.* Translated from the Czech by Alex Zucker. 1st ed. Prague : Theatre Institute, 2003. 67 s. New Czech play. Edited by Jitka Sloupová. Vol. 2. ISBN 80-7008-160-0
Publikace DÚ č. 520

696. ZDEŇKOVÁ, Marie - ALBERTOVÁ, Helena. *Divadelní krajiny Otakara Schindlera = Theatre Landscapes of Otakar Schindler : scénografie 1961 - 1998 : 15.6. - 17.8.2003 Clam-Gallasův palác.* Překlad do angličtiny: Lucie Mertlíková; redakce Daniela Pařízková a Ondřej Černý. Praha : Divadelní ústav, 2003. 23 s. dvousl., fot. a obr. v textu. ISBN 80-7008-146-5
Publikace DÚ č. 506

697. ZDEŇKOVÁ, Marie. *Czech made : současná česká scénografie = contemporary Czech stage design.* Překlad do angličtiny Barbara Day; redaktorka Eva Lorencová. Praha : Divadelní ústav, 2003. 151 s., fot. a obr. v textu a na příl. ISBN 80-7008-145-7
Publikace DÚ č. 505

2004

698. Antologie české hudby = Anthology of Czech music [zvukový záznam]. Praha : Divadelní ústav, c2004. 5 CD (360:08) + booklet (135 s.).

699. Bedřich Smetana 2.3.1824 - 12.5.1884. Praha : Divadelní ústav, 2004. [22] s., [2] fot. v textu. ISBN 80-7008-172-4
Publikace DÚ č. 531

700. BROOK, Peter. *Nitky času : memoáry.* Přeložila Jitka Sloupová; redakce Kamila Černá. Praha : Divadelní ústav, 2004. 225 s., [13] fot. na příl. Světové divadlo. ISBN 80-7008-170-8
Publikace DÚ č. 500

701. Česká hudba 2004 - osobnosti, instituce, vědecké, umělecké a hudebněpedagogické aktivity : sborník z 27. ročníku muzikologické konference Janáčkiana (Ostrava 24. a 25. května 2004). Mezinárodní hudební festival Janáčkův máj; redaktoři Šárka Zedníčková, Jiří Kusák. Praha : Divadelní ústav, 2004. 235 s.

ISBN 80-7008-176-7

Publikace DÚ č. 535

702. Divadelní ústav, výroční zpráva za rok 2003. Editor: Ondřej Černý; redaktor: Vlasta Smoláková. Praha : Divadelní ústav, 2004. 71 s. dvousl.

ISBN 80-7008-168-6

Publikace DÚ č. 528

703. Divadlo v České republice = Theatre in the Czech Republic = Théâtre en République tchèque. 2002 – 2003. S využitím databázi Divadelního ústavu uspořádali Iva Frelová ... et al.; redigovali Zuzana Jindrová a Vít Vencl. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2004. 1023 s., tb. v textu.

ISBN 80-7008-165-1

ISSN 1212-2823

Publikace DÚ č. 525

704. FREJKA, Jiří. *Divadlo je vesmír.* Výbor uspořádala, soupisy sestavila, úvodní studii a ediční poznámku napsala Ladislava Petišková; ediční vysvětlivky napsali Adolf Scherl a Ladislava Petišková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2004. 732 s. České divadlo. Eseje, kritiky, analýzy. Řídí Jana Patočková a Barbara Topolová. Sv. 3.

ISBN 80-7008-163-5

Publikace DÚ č. 523

705. Karel Kryl 12.4.1944 - 3.3.1994 v roce 2004. Praha : Divadelní ústav, 2004. [8] s., [1] fot. v textu.

ISBN 80-7008-171-6

Publikace DÚ č. 530

706. KÖNIGGRATZ, Samuel. *I'm still alive with a coatrack, a cap, and a signal disc.* Translated from the Czech by Alex Zucker. 1st ed. Prague : Theatre Institute, 2004. 53 s. New Czech play. Edited by Jitka Sloupová. Vol. 3.

ISBN 80-7008-173-2

Publikace DÚ č. 532

707. LANGER, František. *Bez opony : scény a hry z časopisů a z pozůstalosti.*

Uspořádala, k vydání připravila a ediční doslov napsala Milena Vojtková; odpovědný redaktor Vladimír Justl. Vyd. v tomto souboru 1. Praha : Divadelní ústav, 2004. 329 s. Spisy Františka Langer. Sv. 15.

ISBN 80-7008-169-4

Publikace DÚ č. 529

708. *Let's play Czechs : contemporary Czech drama 1989 - 2004.* Edited by Martina Musilová; translated by Barbara Day and others; cooperation on the concept: Jitka Sloupová. Prague : Theatre Institute : Aura-Pont : Dilia, 2004. 55 s.

ISBN 80-7008-166-X

Publikace DÚ č. 526

709. LUKEŠ, Milan. *Mezi karnevalem a snem : shakespearovské souvislosti.* 1. vyd.

Praha : Divadelní ústav, 2004. 366 s. Světové divadlo. Redakce Jana Patočková.

ISBN 80-7008-158-9

Publikace DÚ č. 518

710. *Metaphor and irony 2 : František Tröster and contemporary Czech theatre design.* Curators Helena Albertová and Joe Brandesky; authors Marie Zdeňková,

Delbert Unruh, Joe Brandesky; editor Joseph Brandesky; Czech to English translator Barbara Day. Prague : Theatre Institute; Lima : Ohio State University, 2004. 80 s., obr. v textu.

ISBN 80-7008-167-8

Publikace DÚ č. 527

711. PLIYA, José. *Maska Siky : hořkosladká komedie.* Přeložili Matylda a Michal Lázňovských; poznámka o autorovi Lucie Němečková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2004. 38 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Černá. Sv. 33.

ISBN 80-7008-162-7

Publikace DÚ č. 522

712. *Prague Quadrennial : 2003 : 10th International Exhibition of Scenography and Theatre Architecture : The Labyrinth of the World and Paradise of the Theatre* [videozáznam]. Prague : Theatre Institute, c2004. 1 DVD (57:00 + 150:00).

713. *Program Evropské unie Culture 2000 : projekty s českou účastí = Culture 2000 European Union programme : projects with Czech participation.* Překlad do angličtiny Don Nixon. 1. vyd. Praha : Česká kancelář Culture 2000 : Divadelní ústav, 2004. 143 s., fot. v textu.

ISBN 80-7008-174-0

Publikace DÚ č. 533

714. *Stezky po krajině Josefa Suka.* Editor Michaela Štrausová. Praha : Divadelní ústav, 2004. 32 s., [10] fot. a [2] obr. v textu.

ISBN 80-7008-164-3

Publikace DÚ č. 524

715. STRINDBERG, August. *Hry*. II. Ze švédských originálů ... přeložili Zbyněk Černík ... et al.; závěrečná studie Hans-Göran Ekman; redakce Zbyněk Černík a Jitka Sloupová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, c2004. 572 s. Divadelní hry. Sv. 6.

ISBN 80-7008-159-7

Publikace DÚ č. 519

2005

716. *Czech music.* Editor in chief: Lenka Dohnalová; translation Anna Bryson. 1st print. Prague : Theatre Institute, 2005. 91 s., čb obr. a fot. v textu.

ISBN 80-7008-175-9

Publikace DÚ č. 534

717. *Czech orchestras.* Editor Lenka Dohnalová; translation: Anna Bryson, Don Nixon. 1st print. Prague : Theatre Institute, 2005. 70 s., fot. v textu.

ISBN 80-7008-182-1

Publikace DÚ č. 541

718. *Divadelní ústav, výroční zpráva za rok 2004.* Editor: Ondřej Černý; redaktor: Olga Plchová. Praha : Divadelní ústav, 2005. 70 s. dvousl.

ISBN 80-7008-181-3

Publikace DÚ č. 540

719. EFOUI, Kossi. *Převozníkův malý bratr – Procházka s anonymními sousedy.* Přeložil Michal Lázňovský. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2005. 39 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Černá. Sv. 35.

ISBN 80-7008-177-5

Publikace DÚ č. 536

720. Hudební improvizace : *sborník celostátní konference : 1.-2. listopadu 2005.*

Praha : Česká hudební rada : Divadelní ústav, 2005. 58 s., noty, faksim.

ISBN 80-7008-027-2

721. LANGER, František. *Pro loutkové divadlo : hry pro loutkové divadlo a články o něm.* Uspořádala, k vydání připravila a ediční doslov napsala Milena Vojtková; odpovědný redaktor Vladimír Justl. Vyd. v tomto souboru 1. Praha : Divadelní ústav, 2005. 191 s. Spisy Františka Langerera. Sv. 10.

ISBN 80-7008-183-X

Publikace DÚ č. 542

722. MACHONIN, Sergej. *Šance divadla.* Výbor uspořádaly, ediční poznámku napsaly a bibliografii sestavily Terezie Pokorná a Barbara Topolová; redaktor Michael Špirit; komentáře napsala Barbara Topolová; doslov napsala Terezie Pokorná; jmenný rejstřík sestavil Vít Mrázek. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2005. 533 s. České divadlo. Eseje, kritiky, analýzy. Sv. 4.

ISBN 80-7008-186-4

Publikace DÚ č. 545

723. Miscellanea theatralia : *sborník Adolfovi Scherlovi k osmdesátinám.*

Uspořádala a redigovala Eva Šormová s Michaelou Kuklovou. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2005. 517 s.

ISBN 80-7008-180-5

Publikace DÚ č. 539

724. NOVARINA, Valère. *Imaginární opereta.* Překlad Michal Lázňovský; poznámka o autorce Tomáš Vokáč. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2005. 73 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Černá. Sv. 34.

ISBN 80-7008-179-1

Publikace DÚ č. 538

725. *Pět mexických her.* Předmluvu napsal Rodolfo Obregón; ze španělských originálů přeložili Martina Černá, ... Jiří Holub ... a Stanislav Škoda. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2005. 208 s. Světové drama. Redaktorka edice Kamila Černá.

ISBN 80-7008-187-2

Publikace DÚ č. 546

726. PTÁČEK, Jaromír. *Nepromlčené případy Jaromíra Ptáčka.* Úvod Milan Uhde; doslov Věra Ptáčková; marginálie k dílu J. Ptáčka a Editorická poznámka Vilém Faltýnek. 1. vyd. Brno : Větrné mlýny; Praha : Divadelní ústav, 2005. 353 listy. Edice „dramatické texty“. Sv. 37.

ISBN 80-86907-05-8 (Větrné mlýny)

ISBN 80-7008-184-8 (Divadelní ústav)

Publikace DÚ č. 543

727. SMOLÁKOVÁ, Vlasta. *Fenomén Lébl 2, aneb, Dobře se spolu bavít - s Pánembohem!* Editor a autor úvodu: Jan Dvořák. Praha : Divadelní ústav : Pražská scéna, 2005. 235 s., čb fot. na příl.

ISBN 80-7008-178-3 (Divadelní ústav)

ISBN 80-861102-56-4 (Pražská scéna)

Publikace DÚ č. 537

728. *Souřadnice a kontexty divadla : antologie současné německé divadelní teorie : [příloha Divadelní revue].* Uspořádal Jan Roubal; předmluvu napsal Jan Roubal; redakce Štěpán Otčenášek; přeložili Jitka Ludvová ... et al. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2005. XIII, 162 s., dvousl.

ISBN 80-7008-189-9

Publikace DÚ č. 548

729. STEHLÍKOVÁ, Eva. *Divadlo za časů Nerona a Seneky.* Redakce Jana Patočková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2005. 187 s., [15] fot. na příl. Světové divadlo. Řídí Jana Patočková.

ISBN 80-7008-185-6

Publikace DÚ č. 544

2006

730. BAKER, Léandre-Alain. *Dny se vlečou, noci taky* -. Překlad Matylda a Michal Lázňovských; doslov Lucie Němečková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2006. 39 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Černá. Sv. 36.

ISBN 80-7008-192-9

Publikace DÚ č. 551

731. CRAIG, Edward Gordon. *O divadelním umění.* Přeložil Milan Lukeš; doslov „Vizionář a designér“ Milan Lukeš; redakce Jana Patočková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2006. 207 s. Světové divadlo.

Publikace DÚ č. 564

732. *Czech dance in action* : presentation of contemporary Czech dance [elektronický zdroj]. 06. Prague : Theatre Institute, [2006]. 2 počítačové disky (1 CD-ROM; 1 DVD-ROM).

733. *Czech puppet theatre* : yesterday and today. Authors of the text: Alice Dubská ... et al.; translation Don Nixon; editors Barbara Day, Don Nixon, Nina Malíková. 1st ed. Prague : Theatre Institute, 2006. 67 s., fot. a obr. v textu.

ISBN 80-7008-199-6

Publikace DÚ č. 558

734. *Česká hudební pedagogika a vzdělávání dospělých na počátku 21. století* : sborník z 28. muzikologické konference Janáčkiana (Ostrava 1. a 2. června 2006). Mezinárodní hudební festival Janáčkův máj; redaktoři Anna Neuwirthová ... et al. Praha : Divadelní ústav, 2006. 175 s.

ISBN 80-7008-202-X

Publikace DÚ č. 562

735. *Divadelní adresář.* 2006. Uspořádali pracovníci Informačně dokumentačního oddělení DÚ (Lucie Čepcová ... et al.); redakce Zuzana Jindrová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2006. 131 s.

ISBN 80-7008-196-1

Publikace DÚ č. 555

736. *Divadelní ústav, výroční zpráva za rok 2005.* Editor: Ondřej Černý; redaktor: Olga Plchová. Praha : Divadelní ústav, 2006. 96 s. dvousl. ISBN 80-7008-195-3
Publikace DÚ č. 554

737. *Divadlo v České republice 2003 – 2004* [elektronický zdroj]. Zpracovali Lucie Čepcová ... et al.; obsahová redakce Zuzana Jindrová; HTML redakce Ondřej Svoboda. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2006. 1 CD-ROM. ISSN 1802-1476
Publikace DÚ č. 559

738. DOHNALOVÁ, Lenka. *Czech music guide.* Prague : Theatre Institute : Arts Institute, 2006. 84 s., fot.v textu. ISBN 80-7008-205-4
Publikace DÚ č. 565

739. DÜRRENMATT, Friedrich. *Hry.* Z německých originálů ... přeložil Jiří Stach; doslov a heslo Friedrich Dürrenmatt napsal Zdeněk Hořínek; redakce Marie Reslová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2006. 599 s. Divadelní hry. Sv. 9. ISBN 80-7008-198-8
Publikace DÚ č. 557

740. IBSEN, Henrik. *Hry.* I. Z norských originálů ... přeložili Josef Brukner, Josef Vohryzek a František Fröhlich; poznámky k hrám napsala Helena Fröhlichová; redakce Zbyněk Černík. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, c2006. 453 s. Divadelní hry. Sv. 7. ISBN 80-7008-193-7
Publikace DÚ č. 552

741. IBSEN, Henrik. *Hry.* II. Z norských originálů ... přeložil František Fröhlich; poznámky k hrám napsala Helena Fröhlichová; doslov Vigdis Ystadová; redakce Zbyněk Černík. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, c2006. 452 s. Divadelní hry. Sv. 8. ISBN 80-7008-194-5
Publikace DÚ č. 553

742. KOLTÈS, Bernard-Marie. *Hry.* Z francouzských originálů ... přeložili Roman Císař ... et al.; doslov napsala Daniela Jobertová; redakce překladů Václav

Jamek. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, c2006. 273 s. Divadelní hry. Sv. 10.
ISBN 80-7008-206-2
Publikace DÚ č. 566

743. LANGER, František. *Korespondence*. II. L - P. Uspořádala a komentáře napsala Marta Dandová; odpovědná redaktorka Marie Havránková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2006. 321 s. Spisy Františka Langer. Sv. 18.
Publikace DÚ č. 563

744. LUDVOVÁ, Jitka. *Hudební divadlo v českých zemích : osobnosti 19. století*. Rejstřík sestavili Zdena Benešová, Hana Borková, Pavel Petráněk; redaktorka publikace Pavla Landová; graficky upravila Michaela Blažejová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav : Academia, 2006. 698 s. dvousl., fot. v textu. Česká divadelní encyklopedie.
ISBN 80-7008-188-0 (Divadelní ústav)
ISBN 80-200-1346-6 (Academia)
Publikace DÚ č. 547

745. NEKOLNÝ, Bohumil. *Divadelní systémy a kulturní politika*. Redakce Ondřej Černý. Praha : Divadelní ústav, 2006. 152 s. Box. Sv. 1.
ISBN 80-7008-197-X
Publikace DÚ č. 556

746. Patronage, spectacle, and the stage. Edited by Irene Eynat-Confirno and Eva Šormová. Prague : Theatre Institute, 2006. 182 s., fot.
ISBN 80-7008-190-2
Publikace DÚ č. 549

747. Podpora umění a kultury z Evropské unie. Texty zpracovali Viktor Debnár, Tereza Tichá a Eva Žáková; úvod Eva Žáková. 1. vyd. Praha : Institut umění, 2006. 120 s.
ISBN 80-7008-191-0
Publikace DÚ č. 550

748. VELTRUSKÁ, Jarmila. *Posvátné a světské : osm studií o starém českém divadle*. Přeložili Martin Bažil ... et al.; doslov napsal Martin Bažil; jmenný rejstřík zpracovala Zdena Benešová; redakce Jana Patočková. 1. vyd. Praha : Divadelní

ústav, 2006. 181 s. České divadlo. Řídí Jana Patočková.
ISBN 80-7008-200-3
Publikace DÚ č. 560

2007

749. *40 years of the Prague Quadrennial : special bonus - Josef Svoboda at the PQ 95* [videozáznam]. Prague : Arts Institute - Theatre Institute, 2007. 1 DVD.

750. ARONSON, Arnold. *Pohled do propasti : eseje o scénografii.* Přeložil Milan Lukeš; redakce Vlasta Gallerová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2007. 263 s., fot. v textu. Světové divadlo. Řídí Jana Patočková.
ISBN 978-80-7008-214-0
Publikace DÚ č. 574

751. ARSENJEV, Ivan - VODÁKOVÁ, Irena - FORMAN, Matěj. *Nachové plachty na lodi Tajemství : příběh divadelního dobrodružství.* 1. vyd. Praha : Divadelní ústav : Torst : Divadlo bratří Formanů, 2007. 289 s., fot. a obr. v textu.
ISBN 978-80-7008-209-6 (Divadelní ústav)
ISBN 978-80-7215-307-7 (Torst)
Publikace DÚ č. 569. - Součástí publikace je CD.

752. BOGART, Anne - LANDAU, Tina. *Úhly pohledu = The viewpoints book : praktický průvodce systémem úhlů pohledu a kompozice.* Z anglického originálu přeložila Jana Svobodová; odpovědný redaktor Ondřej Černý. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2007. 205 s.
ISBN 978-80-7008-210-2
Publikace DÚ č. 570

753. *Czech theatre directory.* 2007. Edited by Zuzana Jindrová and Don Nixon; in co-operation with Mirka Potůčková. Prague : Theatre Institute, 2007. 142 s.
ISBN 978-80-7008-213-3
Publikace DÚ č. 573

754. *Divadelní ústav, výroční zpráva za rok 2006.* Editor: Ondřej Černý; redaktor: Olga Plchová. Praha : Divadelní ústav, 2007. 96 s. dvousl.

ISBN 978-80-7008-207-2

Publikace DÚ č. 567

755. GABRIELOVÁ, Jarmila. *Kronika Pražského quadriennale*. Redakce Ondřej Černý. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2007. 310 s., fot. v textu. Box. Řídí Ondřej Černý. Sv. 2.

ISBN 80-7008-211-9

Publikace DÚ č. 571

756. JAKUBCOVÁ, Alena. *Starší divadlo v českých zemích do konce 18. století : osobnosti a díla*. Redaktor publikace Jiří Našinec. Praha : Divadelní ústav : Academia, 2007. 759 s. dvousl., il. Česká divadelní encyklopedie.

ISBN 978-80-7008-201-0 (Divadelní ústav)

ISBN 978-80200-1486-3 (Academia)

Publikace DÚ č. 561

757. Pražské Quadriennale 2007 : 11. mezinárodní soutěžní výstava scénografie a divadelní architektury : katalog = Prague Quadrennial 2007. Redakce Lucie Čepcová, Daniela Pařízková, Ondřej Svoboda; překlady do češtiny Pavla Matásková; překlady do angličtiny David Short; rejstřík Zuzana Jindrová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2007. 357 s., bar. fot., fot. a obr. v textu.

ISBN 978-80-7008-212-6

Publikace DÚ č. 572

758. SONY LABOU TANSI. *Antoine mi prodal svůj osud*. Přeložil Michal Lázněvský; doslov napsali Caya Makhélé, Marie Leontine Tsibinda a Zuzana Cihlářová; překlady cizojazyčných doslovů Zuzana Cihlářová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2007. 49 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Černá. Sv. 37.

ISBN 80-7008-208-9

Publikace DÚ č. 568

759. TILLE, Václav. *Kouzelná moc divadla*. Vybral, uspořádal, doslov napsal, bibliografii a přehledy sestavil František Knopp; německé texty přeložila Michaela Kuklová; vysvětlivkami opatřili František Knopp a Eva Šormová; ediční příprava textů Milada Chlívková; obálka a grafická úprava Václav Sokol; rejstříky sestavila Zdenka Benešová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2007. 671 s. České divadlo.

Eseje, kritiky, analýzy. Řídí: Jana Patočková, Barbara Topolová. Sv. 5.
Publikace DÚ č. 576

2008

760. AKAKPO, Gustave. *Habbat Alep*. Přeložili Matylda a Michal Lázňovských; doslov Lucie Němečková. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2008. 38 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Černá. Sv. 39.
ISBN 978-80-7008-221-8
Publikace DÚ č. 581

761. ALBERTOVÁ, Helena. *Josef Svoboda scenographer*. Editor, illustration selection, graphical layout Helena Albertová; English translation Barbara Day (text), Tamara Vosecká (biography), Iveta Jusová (introduction); list of works Helena Albertová, Giorgio Ursini; bibliography Ondřej Černý, Andrea Landovská (film and videorecordings); register of names Zuzana Jindrová; cover design Viktor Kronbauer; assistant editors Ondřej Černý, Věra Velemanová. 1st ed. Prague : Theatre Institute, 2008. 328 s., 265 bar. a čb. fot, il.
Publikace DÚ č. 589

762. BROCKETT, Oscar Gross. *Dějiny divadla. Z anglického originálu ... přeložil Milan Lukeš; odpovědná redaktorka Jana Patočková.* Praha : Divadelní ústav : NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008. 948 s., il.
ISBN 978-80-7008-225-6 (Divadelní ústav)
ISBN 978-80-7106-576-0 (Nakladatelství Lidové noviny)
Publikace DÚ č. 585

763. CĂRBUNARIU, Gianina. *Stop the tempo! - Kebab*. Přeložila Jitka Lukešová. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2008. 90 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Černá. Sv. 38.
ISBN 978-80-7008-227-0
Publikace DÚ č. 587

764. Czech dance in action : presentation of contemporary Czech dance [elektronický zdroj]. 08. Prague : Arts Institute - Theatre Institute : Tanec Praha, [2008]. 2 počítačové disky (1 CD-ROM; 1 DVD-ROM).

- 765. *Czech performance collection - in the international spotlight* : Czech theatre projects available for touring activities.** 08/09. Prague : Arts Institute - Theatre Institute, 2008. [37] volných listů, fot.
Součástí publikace je DVD.
- 766. *Czech Theatre Showcase* : September 7 - 9 2008 in Prague, September 10 - 14 2008 in Pilsen** 2008. Text Kamila Černá; English translation: Don Nixon, Jan Kroupa; graphic design: Egon Tobiáš. Prague : Theatre Institute, 2008. 31 s. dvousl., fot. a pl. v textu.
- 767. ČERNÝ, František.** *Divadlo v bariérách normalizace (1968 - 1989) : vzpomínky.* Redigovala a rejstřík sestavila Eva Šormová; obálka a grafická úprava Václav Sokol. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2008. 202 s., čb. fot. a obr. v textu. Publikace DÚ č. 575
- 768. *Divadlo v České republice 2004 – 2005*** [elektronický zdroj]. Zpracovali Radmila Petrmichlová ... et al.; obsahová redakce Zuzana Jindrová; HTML redakce Ondřej Svoboda. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2008. 1 CD-ROM. ISBN 978-80-7008-217-1
Publikace DÚ č. 577
- 769. *Exhibition on the stage* : reflections on the 2007 Prague Quadrennial.** Edited and with an introduction by Arnold Aronson. 1st ed. Prague : Arts Institute - Theatre Institute, [2008]. 112 s., [100] bar. fot. v textu.
ISBN 978-80-7008-219-5
Publikace IU-DÚ č. 579
- 770. HRŮZA, Luboš.** *Hrůza v Černé labuti, aneb, Komorní výstava scénografie Luboše Hrůzy u příležitosti 75. narozenin umělce : vernisáž 26. března 2008, výstava potrvá do 9. května 2008.* Kurátorka Helena Albertová; redakce a grafická úprava Helena Albertová. Praha : Institut umění - Divadelní ústav, 2008. 32 s., fot., il. ISBN 978-80-7008-220-1
Publikace DÚ č. 580
- 771. *Institut umění - Divadelní ústav, výroční zpráva za rok 2007.*** Redakce a sazba: Olga Plchová. Praha : Institut umění - Divadelní ústav, 2008. 86 s. dvousl.

ISBN 978-80-7008-222-5

Publikace DÚ č. 582

772. *Let's play Czechs II : contemporary Czech drama.* Edited by Martina Musilová; translated by Julek Neumann, Barbara Day and others; texts by Martina Černá ... et al. Prague : Theatre Institute : Aura-Pont : Dilia, 2008. 91 s. ISBN 978-80-7008-223-2
Publikace DÚ č. 583

773. *Program Evropské unie Culture 2000 : projekty s českou účastí (2001-2006)* = *European Union Culture 2000 programme : projects with Czech participation (2001-2006)*. Viktor Debnár ... et al.; překlad do angličtiny Don Nixon. 1. vyd. Praha : Institut umění - Divadelní ústav, 2008. 187, 173 s. ISBN 978-80-7008-218-8
Publikace DÚ č. 578

774. *Společně napříč kulturami : evropský rok mezikulturního dialogu 2008.* Editorka: Michala Komrsková. 1. vyd. Praha : Institut umění - Divadelní ústav, 2008. 97, [29], s. ISBN 978-80-7008-228-7
Publikace DÚ č. 588

775. *Tři katalánské hry.* Doslov napsal Joan Cavallé, přeložil Vít Klouček. 1. vyd. Praha : Divadelní ústav, 2008. 137 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Černá. Sv. 40. ISBN 978-80-7008-224-9
Publikace DÚ č. 584

2009

776. *CIKÁNEK, Martin. Kreativní průmysly - příležitost pro novou ekonomiku.* 1. vyd. Praha : Institut umění - Divadelní ústav, 2009. 79 s., 4. obr. v textu. ISBN 978-80-7008-231-7
Publikace IU-DÚ č. 591

777. *NORMAN, Rodrigue Yao. Haló, Afriko!* Přeložili Matylda a Michal Lázňovských; doslov Lucie Němečková. 1. vyd. Praha : Institut umění - Divadelní

ústav, 2009. 38 s. Současná hra. Redaktorka edice Kamila Černá. Sv. 41.
 ISBN 978-80-7008-230-0
 Publikace DÚ č. 590

PERIODIKA

778. Bibliografické záznamy z časopisů, které ... došly do knihovny Divadelního ústavu. Září 1963-1964, č. 7-8. Praha : Divadelní ústav, 1963-1964
 Dříve jako: Divadelní bibliografie
 Dále jako: Zprávy Divadelního ústavu

779. Bulletin d'information - ASSITEJ = Information bulletin - ASSITEJ = Informační bulletin - ASSITEJ = Informacionnyj bjuleten - ASSITEŽ. 1970-71, č. 1-1981/3. Praha : Divadelní ústav, 1970-1981
 Dříve jako: Informační bulletin - ASSITEJ

780. Bulletin Divadelního ústavu. 1959-1961, roč. 1, č. 1-roč. 3, č. 10. Praha : Divadelní ústav, 1959-1961
 Dále jako: Divadelní bibliografie
 Publikace DÚ č. 8, 19, 29

781. Czech theatre = Théâtre tchèque. 1994- , č. 7- . Praha : Divadelní ústav, 1994-
 ISSN 0862-9390
 Dříve jako: Theatre Czech and Slovak, ISSN 1211-8419

782. Divadelní bibliografie : přehled zahraničního tisku. 1962-1963, roč. 10, č. 1-roč. 11. Praha : Divadelní ústav; Košice : Štátna vedecká knižnica, 1962-1963
 Dříve jako: Bulletin Divadelního ústavu
 Dále jako: Bibliografické záznamy z časopisů, které ... došly do knihovny Divadelního ústavu
 Publikace DÚ č. 37/1-10, 67

783. *Divadelní noviny* : kulturní čtrnáctideník pro divadelníky a jejich diváky. 1992- , roč. 1, č. 0- . Praha : Divadelní ústav, 1992-
Současný nakl.: Praha : Společnost pro Divadelní noviny, 1998-
ISSN 1210-471X

784. *Divadelní revue*. 1990- , roč. 1, č. 1- . Praha : Academia, 1990-
ISSN 0862-5409
Další nakl.: Praha : Primus 1992-1997
Divadelní ústav vydává od r. 1998-

785. *Divadlo ve světě* : bibliografické záznamy ze zahraničních časopisů. Rediguje
Drahoslava Vojtěchová. 1973-1974, roč. 1 (15), č. 1-roč. 2 (16), č. 5. Praha :
Divadelní ústav, 1973-1974
Dříve jako: Zprávy Divadelního ústavu

**786. *Informacionnyj bjuleten - ASSITEŽ* = *Information bulletin - ASSITEJ* =
Bulletin d'information - ASSITEJ = *Informační bulletin - ASSITEJ*.** 1970-71,
č. 1-1981/3. Praha : Divadelní ústav, 1970-1981
Dříve jako: Informační bulletin - ASSITEJ

**787. *Informační bulletin - ASSITEJ* = *Information bulletin - ASSITEJ* = *Bulletin
d'information - ASSITEJ* = *Informacionnyj bjuleten - ASSITEŽ*.** 1966-67,
č. 1-1969-70, č. 3. Praha : Divadelní ústav, 1966-1970
Rozdělil se na: Information bulletin – ASSITEJ, Bulletin d'information –
ASSITEJ a Informacionnyj bjuleten – ASSITEŽ

788. *Informační bulletin Pražského quadriennale 1979*. Květen 1979, 1. část-
3. část. Praha : Divadelní ústav, 1979-1979

789. *Informační servis Divadelního ústavu*. Leden 1998- , roč. 1, č. 1- . Praha :
Divadelní ústav, 1998-
ISSN 1211-9660
Od září 2004 vychází pouze v elektronické podobě.

**790. *Information bulletin - ASSITEJ* = *Informační bulletin - ASSITEJ* = *Bulletin
d'information - ASSITEJ* = *Informacionnyj bjuleten - ASSITEŽ*.** 1970-71,
č. 1-1981/3. Praha : Divadelní ústav, 1970-1981
Dříve jako: Informační bulletin - ASSITEJ

791. *Interscena* : odborný časopis pro otázky scénografie. Vydává Divadelní ústav = Interscena : special'nyj žurnal po voprosam scenografii. Izdajet Teatral'nyj institut = Interscena : revue spécialisée pour les problèmes de la scénographie. Publiée par l'Institut du Théâtre = Interscena : specialised periodical for problems of scenography. Issued by Theatre Institute = Interscena : Fachzeitschrift für Szenografie. Herausgegeben vom Theaterinstitut. 1977-1987, roč. 1, č. 1-roč. 5, č. 1-2. Praha : Orbis, 1977-1987

ISSN 0139-9373

Další nakl.: Praha : Panorama, 1977-1987

792. *Loutkář* : měsíčník pro loutkářství a dramatickou výchovu. 1993- , roč. 1, č. 1- . Praha : Panorama, 1993-

ISSN 1211-4065

Dříve jako: Československý loutkář, ISSN 0323-1178

Divadelní ústav vydával v letech 1994-1997

Současný nakl.: Praha : Sdružení pro vydávání časopisu Loutkář, 1998-

793. *Novinky knihovny Divadelního ústavu.* 1968-1973, č. 1-č. 10. Praha : Divadelní ústav, 1968-1973

794. *PQ today.* 15. června 2007-24. června 2007. Praha : [Divadelní ústav], 2007

795. *Premiéry československých divadel.* Duben 1958-prosinec 1992. Praha : Divadelní ústav, 1958-1992

Dále jako: Premiéry divadel v České republice a ve Slovenské republice
Publikace DÚ č. 10, 18, 22

796. *Premiéry divadel.* Zář 1994-sezona 1997-1998/prosinec. Praha : Divadelní ústav, 1994-1997

Dříve jako: Premiéry divadel v České republice a ve Slovenské republice

797. *Premiéry divadel v České republice a ve Slovenské republice.* Leden 1993-červen 1994. Praha : Divadelní ústav, 1993-1994

Dříve jako: Premiéry československých divadel na rok ...

Dále jako: Premiéry divadel

798. *Taneční listy*. 1963-1996; září 1998-zima 2003, roč. 1, č. 1-roč. 34, č. 6; roč. 35, č. 1-roč. 40, č. 5. Praha : Orbis, 1963-2003

ISSN 0039-937X

Další nakl.: Praha : Panorama, 1978-1993

Divadelní ústav vydával v letech 1994-1996

Další nakl.: Praha : Taneční sdružení České republiky, 1998-1998

Poslední nakl.: Praha : Sdružení pro vydávání časopisu Taneční listy, 1999-2003

799. *Technický bulletin* : informace o divadelní technice a technologii. 1978-1981, č. 1-č. 6. Praha : Divadelní ústav, 1978-1981

ISSN 0862-0997

Dále jako: Technika a divadlo

Publikace DÚ č. 221, 235, 243, 256, 275, 276

800. *Technika a divadlo* : informace o divadelní technice a technologii. 1982-1988, č. 7-č. 16. Praha : Divadelní ústav, 1982-1988

Dříve jako: Technický bulletin, ISSN 0862-0997

Publikace DÚ č. 287, 288, 293, 314, 318, 323, 329, 344, 363

801. *Theatre Czech and Slovak* = *Théâtre tchèque et slovaque*. 1991-1993, č. 1-č. 6. Praha : Divadelní ústav, 1991-1993

ISSN 1211-8419

Dále jako: Czech theatre, ISSN 0862-9390

802. *Zpravodaj Oborového informačního střediska pro divadelní kulturu*.

1987-1988, č. 1-č. 4. Praha : Divadelní ústav, 1987-1988

Publikace DÚ č. 349, 351, 354, 359

803. *Zprávy Divadelního ústavu*. 1965-1974, roč. 1 (7), č. 1-roč. 10 (16), č. 10.

Praha : Divadelní ústav, 1965-1974

Dříve jako: Bibliografické záznamy z časopisů, které ... došly do knihovny Divadelního ústavu

Dále jako: Divadlo ve světě

804. *Zprávy Divadelního ústavu*. Září 1990-květen/červen 1995. Praha : Divadelní ústav, 1990-1995

SOUPIS EDIC DIVADELNÍHO ÚSTAVU

Bibliografické soupisy knihovny Divadelního ústavu

- Sv. 1: Ruské a sovětské hry. **228.**
- Sv. 2: Bulharské hry. **235.**
- Sv. 3: Maďarské hry. **250.**
- Sv. 4: Rumunské hry. **274.**
- Sv. 5: Polské hry. **273.**
- Sv. 6: Ruské a sovětské hry 1973-1977. **297.**
- Sv. 7: Jugoslávské hry. **292.**
- Sv. 8: Antické hry. **283.**
- Sv. 9-10: Severské hry a nizozemské hry. **329.**
- Sv. 11: Knihy o divadle. **485.**
- Sv. 12: Knihy o divadle. **520.**
- Sv. 13: Literatura o divadle a divadelní hry. **530.**

Bibliografické soupisy zahraniční dramatické tvorby přeložené do češtiny

- Sv. 1: Ruské a sovětské hry. **227.**

Box

Sv. 1: Nekolný, Bohumil: Divadelní systémy a kulturní politika. **745.**

Sv. 2: Gabrielová, Jarmila: Kronika Pražského quadriennale. **755.**

Česká divadelní encyklopedie

Ludvová, Jitka: Hudební divadlo v českých zemích. **744.**

Jakubcová, Alena: Starší divadlo v českých zemích do konce 18. století. **756.**

České divadlo

1: Honzl, Jindřich: Jindřich Honzl o režii a herectví. **343.**

2: Divadla studiového typu. **380.**

3: Frejka, Jiří: Režie jako projev průbojného ducha. **383.**

4: Nad současným českým herectvím. **404.**

5: Burian, Emil František: Emil František Burian a jeho program poetického divadla. **398.**

6: O současné české režii. 1. **407.**

7: Hostinský, Otakar: Otakar Hostinský o divadle. **401.**

8: O současné české režii. 2. **445.**

9: Langer, František: František Langer - divadelníkem z vlastní vůle. **486.**

10: Ano, slyšet se navzájem. **473.**

11: Fischer, Otokar: Otokar Fischer a Národní divadlo. **442.**

12: Jevištní řeč a jazyk dramatu. **529.**

13: Odkaz české divadelní avantgardy. **533.**

České divadlo

Veltruský, Jiří: Příspěvky k teorii divadla. **573.**

Vostrý, Jaroslav: Činoherní klub 1965 – 1972. **593.**

Tureček, Dalibor: Rozporuplná sounáležitost. **659.**

Veltruská, Jarmila: Posvátné a světské. **748.**

České divadlo. Eseje, kritiky, analýzy

Sv. 1: Kraus, Karel: Divadlo ve službách dramatu. **651.**

Sv. 2: Hilar, Karel Hugo: O divadle. **666.**

Sv. 3: Frejka, Jiří: Divadlo je vesmír. **704.**

Sv. 4: Machonin, Sergej: Šance divadla. **722.**

Sv. 5: Tille, Václav: Kouzelná moc divadla. **759.**

Divadelní hry

Sv. 1: Bernhard, Thomas: Hry. I. **601.**

Sv. 2: Bernhard, Thomas: Hry. II. **616.**

Sv. 3: Strindberg, August: Hry. I. **641.**

Sv. 4: Stoppard, Tom: Hry. **675.**

Sv. 5: Horváth, Ödön von: Hry. **667.**

Sv. 6: Strindberg, August: Hry. II. **715.**

Sv. 7: Ibsen, Henrik: Hry. I. **740.**

Sv. 8: Ibsen, Henrik: Hry. II. **741.**

Sv. 9: Dürrenmatt, Friedrich: Hry. **739.**

Sv. 10: Koltès, Bernard-Marie: Hry. **742.**

Drama - divadlo - dokumentace

Sv. 1: Klosová, Ljuba: Josef Jiří Kolár. **26.**

Sv. 2: Závodský, Artur: Gabriela Preissová. **36.**

Sv. 3: Justl, Vladimír: Bratři Mrštíkové. **40.**

Sv. 4: Havel, Václav - Ptáčková, Věra: Josef Čapek. **39.**

Sv. 5: Krejčí Emil: Arnošt Dvořák. **161.**

Sv. 6: Myšička, Zdeněk: Viktor Dyk. **182.**

Sv. 7: Vlašín, Štěpán: Jiří Mahen. **192.**

Sv. 8: Blahynka, Milan: Nezval dramatik. **194.**

Edice informací hudebního odboru (oddělení) Divadelního ústavu

Sv. 1: Kazda, Jaromír: Soupis zvukových záznamů díla E.F. Buriana. **294.**

Sv. 2: Přehled úmrtí osob české a slovenské hudební kultury po roce 1965. **324.**

Sv. 3: Jiránek, Jaroslav: Socialistický realismus jako vůdčí ideově estetický princip naší současné hudební tvorby + přítisk: Jiránek, Jaroslav – Ladmanová, Milada: Hovory o intonaci. **385.**

Sv. 4: Berkovec, Jiří: Skladatelé Německé demokratické republiky. **374.**

Sv. 5: Výběrová bibliografie českých knih o hudbě. **417.**

Sv. 6: Pilka, Jiří: Skladatelé Maďarské lidové republiky. **409.**

Sv. 7: Ideové zaměření Roku české hudby 1984. **402.**

Muzea v ČSR a hudba. **251.**

Soupis cen, udělených v období 1945-1975 Krajskými národními výbory, národními výbory měst Praha, Brno a Ostrava a hudebními vydavatelstvími Supraphon a Panton za hudební díla a hudební výkony. **276.**

Výběrový soupis dosud nepublikovaných hudebně vědeckých prací, uložených v půjčovně hudebních materiálů Českého hudebního fondu 1976. **279.**

Adresář komorních souborů ČSR. **280.**

Adresář specializovaných prodejen hudebnin, knih o hudbě a gramofonových desek v ČSR. **282.**

Čeští básníci o Beethovenovi. **287.**

Informativní soupis sovětských skladeb pro sólisty a komorní soubory. **290.**

Výběr skladeb českých autorů pro koncerty na oslavu 30. výročí Vítězného února. **309.**

Výběr skladeb českých autorů, vhodných pro koncerty na paměť 35. výročí tragédie Lidic a Ležáků (10. a 24. června 1977). **310.**

Výběrový soupis skladeb různých žánrových oblastí, k jejichž napsání byli čeští autoři inspirováni Velkou říjnovou socialistickou revolucí, osobností V.I. Lenina, vznikem a výstavbou SSSR v prvních pětiletkách, sovětskou poezií, zemědělskou kolektivizací, sovětskou armádou - osvoboditelkou a sovětskou kosmonautikou a v nichž vyjadřují socialistický vztah KSČ a KSSS. **311.**

Adresář komorních souborů ČSR. **312.**

Základní údaje o státních symfonických a komorních orchestrech České socialistické republiky. **334.**

Výběrový soupis českých a slovenských skladeb s motivací Slovenského národního povstání. **368.**

Výběrový soupis hudebních jubileí roku 1979. **369.**

Béla Bartók (1881-1945), George Enescu (1881-1955), Nikolaj Jakovlevič Mjaskovskij (1881-1950). **373.**

Čestné tituly národní umělec, zasloužilý umělec a státní ceny K. Gottwalda v oblasti hudby, hudebního divadla a baletu 1945-1980. **378.**

Souborná tisková vydání děl Bedřicha Smetany, Antonína Dvořáka, Zdeňka Fibicha. **389.**

Soupis cen, udělených v letech 1976-1979 (1980). **391.**

Výběrový soupis hudebních jubileí roku 1981. **394.**

Výběrový soupis skladeb českých autorů vhodných k 60. výročí založení Komunistické strany Československa. **395.**

Čestné tituly národní umělec, zasloužilý umělec a státní ceny K. Gottwalda v oblasti hudby, hudebního divadla a baletu 1945-1981. **399.**

Pokyny pro povinnou archivaci koncertních programů, plakátů, obrazových materiálů, brožur, gramofonových desek a dalších dokumentů. **411.**

Výběrový soupis hudebních jubileí roku 1982. **418.**

Burjanek, Josef: Úvod do teorie uměleckého realismu + přitisk: Možnosti a zvláštnosti hudby jako uměleckého druhu. **419.**

Pokyny o zaslání povinných výtisků, informace o přetiscích a pracovních výtiscích tiskovin s hudební tematikou – Adresář hudebních knihoven v ČSR. **426.**

Státní symfonické a komorní orchestry (základní údaje) - Instrumentální komorní soubory (adresář) České socialistické republiky. **430.**

Výběrový soupis hudebních jubileí roku 1983. **431.**

Výběrový soupis hudebních jubileí roku 1984. **432.**

Přehled úmrtí osob české a slovenské hudební kultury v letech 1965-1982. **448.**

Hlavní a důležitější akce a aktivity Roku české hudby ve 2. pol. roku 1984. **458.**

Výběrový soupis hudebních jubileí roku 1985. **470.**

Zábavná hudba v ČSR - její hodnoty a předpoklady společenského uplatnění. **471.**

Szántó, Jiří: Umělecko agentážní činnost ve vztahu k zahraničí v podmínkách socialistického zřízení. **480.**

- Vít, Petr: Skladatelé Rumunské socialistické republiky. **482.**
- Sršňová, Milena: Skladatelé Bulharské lidové republiky. **490.**
- Šeda, Jaroslav: Aktivní dramaturgie zábavné hudby. **491.**
- Výběrový soupis hudebních jubileí roku 1987. **493.**
- Bajgar, Jindřich: Česká klavírní literatura po roce 1945. **494.**
- Drábek, Václav: ABC výchovných koncertů. **497.**
- Pětiletí Bohuslava Martinů a Antonína Dvořáka. **503.**
- Šeda, Jaroslav: O hudební kritice v ČSR. **506.**
- Výběrový soupis hudebních jubileí na období 1987-1995. **507.**
- Starý, Jiří: Tři studie o moderní populární hudbě. **513.**
- Vilém Petrželka. **514.**
- Bajgar, Jindřich: Česká tvorba pro smyčcová kvarteta po roce 1945. **523.**
- Jareš, Stanislav: Busty, pomníky a pamětní desky osobností hudební kultury v Praze. **528.**
- Významná hudební výročí 1991-2000. **537.**
- Hudební výročí 1992. **544.**
- Přehled úmrtí osob české a slovenské hudební kultury v letech 1983-1990. **550.**
- Ročenka symfonických a komorních orchestrů. Koncertní sezóna 1990-1991. **570.**
- Ročenka symfonických a komorních orchestrů. Koncertní sezóna 1991-1992. **571.**

Edice uměleckého přednesu

Seš. 1: Vlastimil Fišar. **92.**

Seš. 2: Milan Friedl. **119.**

Seš. 3: Český a slovenský umělecký přednes. **137.**

Seš. 4: Rudolf Walter. **167.**

Seš. 5: Pět let Lyry Pragensis. **209.**

Seš. 6: Zdeněk Štěpánek. **234.**

Seš. 7: Umělecký přednes v Evropě. **233.**

Inscenace (též Rozbor inscenace nebo Rozbory inscenací)

1: Krejča, Otomar - Svoboda, Josef - Hirschová, Jindřiška: Milan Kundera - Majitelé klíčů. **42.**

2: Koval, Radim - Šrámek, Vladimír - Konečná, Jarmila: William Shakespeare - Richard III. **62.**

3: Lukavský, Radovan: Hamlet - pracovní deník. **64.**

4: Grossman, Jan: Alfred Jarry - Král Ubu. **78.**

5: Cikker, Ján - Jernek, Karel - Kolář, Zbyněk: Ján Cikker – Vzkříšení. **111.**

6: Komédie o umučení a slavném vzkříšení Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista. **117.**

7: Radok, Alfréd - Stránská, Alena - Císař, Jan: Romain Rolland - Hra o lásce a smrti. **147.**

8: Dvořák, Antonín - Říha, Vlastimil - Diviš, Petr: Eugène Ionesco – Nosorožec. **159.**

9: Ladislav Fialka – Knoflík. **208.**

New Czech play

Vol. 1: Zelenka, Petr: Tales of common insanity. **677.**

Vol. 2: Volánková, Iva: Minach. **695.**

Vol. 3: Königgratz, Samuel: I'm still alive with a coatrack, a cap, and a signal disc. **706.**

Problémy soudobého divadla

Problémy činoherní režie. **210.**

Problémy soudobé opery. **211.**

Problémy soudobého baletu. **212.**

Režisér - Scénograf (též Producer - Scenographer)

Vol. 1: Josef Svoboda. **180.**

Vol. 2: Oldřich Šimáček. **183.**

Vol. 3: Adolf Wenig. **218.**

Sv. 4: Karel Dudič. **293.**

- Sv. 5: Zdenek Seydl – kostýmy. **335.**
- Sv. 6: Marcel Pokorný. **318.**
- Sv. 7: Jan Sládek. **344.**
- Sv. 8: Albertová, Helena: K. Svolinsky. **336.**
- Sv. 9: Květoslav Bubeník. **403.**
- Sv. 10: Zbyněk Kolář. **433.**
- Sv. 11: Vladimír Nývlt. **452.**
- Sv. 12: Ptáčková, Věra: Josef Svoboda. **464.**
- Sv. 13: Gallerová, Vlasta: Jaroslav Malina. **476.**
- Sv. 14: Dvořák, Jan: Joan Brehms. **498.**
- Sv. 15: Hilmera, Jiří: František Tröster. **518.**

Sborové umění

- Pěvecké sbory v České socialistické republice. **321.**
- Slovník českých sbormistrů. Část 1. **428.**
- Slovník českých sbormistrů. Část 2. **429.**

Scénografie

- 30: Divadlo Chléb a loutky. **200.**

- 31: Handke. **206.**
- 32: Americké divadlo. **193.**
- 33: Umění revoluce. **216.**
- 34: Sovětská scénografie. **230.**
- 46: Zdroje divadelní architektury. **434.**
- 47: František Tröster. **423.**
- 48: Daniil Liděr. **438.**
- 49: Hilmera, Jiří: Scénografie Divadla na Vinohradech. **443.**
- 50-51: Jindra, Vladimír: Specifičnost scénografie. **461.**
- 52: Divadelní myšlení italského cinquecenta. **475.**
- 53-54: Týmová práce. **481.**
- 55: Naše současná loutkářská scénografie. **512.**
- 56-57: Česká scénografie 1983-1987. **516.**
- 58: Tanec a výtvarné umění. **536.**

Současná hra

- Sv. 1: Brodskij, Iosif: Mramor. **594.**
- Sv. 2: Dorst, Tankred: Legenda o nebohém Jindřichovi. **595.**
- Sv. 3: Widmer, Urs: Top dogs. **600.**

- Sv. 4: Reza, Yasmina: *Obraz - Muž přístupný náhodám*. **597.**
- Sv. 5: Stoppard, Tom: *Arkádie*. **599.**
- Sv. 6: Mitterer, Felix: *Účtování v domě božím*. **608.**
- Sv. 7: Schmitt, Eric-Emmanuel: *Návštěvník*. **612.**
- Sv. 8: Turrini, Peter: *Alpské červánky*. **614.**
- Sv. 9: Mitterer, Felix: *Abraham*. **607.**
- Sv. 10: Hare, David: *Jak to vidí Amy*. **624.**
- Sv. 11: Werdelin, Nikoline: *Znalci*. **630.**
- Sv. 12: Woudstra, Karst: *Polák načerno*. **631.**
- Sv. 13: Marber, Patrick: *Na dotek*. **627.**
- Sv. 14: Mayenburg, Marius von: *Tvář v ohni*. **628.**
- Sv. 15: Carrière, Jean-Claude: *Terasa*. **634.**
- Sv. 16: Muchina, Ol'ga: *You*. **639.**
- Sv. 17: Jančar, Drago: *Halštat*. **637.**
- Sv. 18: Berg, Jeroen van den: *Žena podle Schopenhauera*. **633.**
- Sv. 19: Shepard, Sam: *Simpatico*. **657.**
- Sv. 20: Schmitt, Eric-Emmanuel: *Heslo „Morálka“*. **658.**
- Sv. 21: Enquist, Per Olov: *V hodině rysa*. **649.**
- Sv. 22: Grumberg, Jean-Claude: *Nejspíš sníš*. **650.**

- Sv. 23: Pedrero, Paloma: Noci letmé lásky. **656.**
- Sv. 24: Fosse, Jon: Jméno – Noc zpívá své písně. **664.**
- Sv. 25: Kwahulé, Koffi: Nestyda. **669.**
- Sv. 26: Kane, Sarah: 4.48 psychóza. **668.**
- Sv. 27: Griškovec, Jevgenij: Jak jsem snědl psa – Současně. **665.**
- Sv. 28: Bauersima, Igor: Norway.today. **660.**
- Sv. 29: MacIvor, Daniel: To i ono. **671.**
- Sv. 30: Pobavme se o životě a smrti. **673.**
- Sv. 31: Makhélé, Caya: Bajka o lásce, pekle a márnici. **689.**
- Sv. 32: Harrower, David: Přítomnost. **686.**
- Sv. 33: Pliya, José: Maska Siky. **711.**
- Sv. 34: Novarina, Valère: Imaginární opereta. **724.**
- Sv. 35: Efoui, Kossi: Převozníkův malý bratr – Procházka s anonymními sousedy. **719.**
- Sv. 36: Baker, Léandre-Alain: Dny se vlečou, noci taky -. **730.**
- Sv. 37: Sony Labou Tansi: Antoine mi prodal svůj osud. **758.**
- Sv. 38: Cărbunariu, Gianina: Stop the tempo! – Kebab. **763.**
- Sv. 39: Akakpo, Gustave: Habbat Alep. **760.**
- Sv. 40: Tři katalánské hry. **775.**
- Sv. 41: Norman, Rodrigue Yao: Haló, Afriko! **777.**

Spisy Františka Langer

- Sv. 6: Langer, František: Hry. I. **638.**
- Sv. 7: Langer, František: Hry. II. **653.**
- Sv. 8: Langer, František: Hry. III. **670.**
- Sv. 9: Langer, František: Hry. IV. **688.**
- Sv. 10: Langer, František: Pro loutkové divadlo. **721.**
- Sv. 15: Langer, František: Bez opony. **707.**
- Sv. 18: Langer, František: Korespondence. II. **743.**

Studijní materiály

- 1/1979: Ekonomika a organizace divadla. **342.**
- 2/1980: Efros, Anatolij: Zkouška - má láska. **382.**
- 3/1981: Vítek, Svetozar: Organizace divadla. **416.**
- 4-I/1984: Jindra, Vladimír: Scénografické principy. Část 1. **459.**
- 4-II/1984: Jindra, Vladimír: Scénografické principy. Část 2. **460.**
- 5/1984: Lacina, Oldřich: Zdravověda pro pracovníka v divadle. **463.**
- 1988: Divadelní pedagogika. **510.**

Světové divadlo

Braun, Kazimierz: Druhá divadelní reforma? **557.**

Mikeš, Vladimír: Divadlo španělského zlatého věku. **580.**

Čechov, Michail Aleksandrovič: O herecké technice. **587.**

Stehlíková, Eva: A co když je to divadlo? **613.**

Brook, Peter: Nitky času. **700.**

Lukeš, Milan: Mezi karnevalem a snem. **709.**

Stehlíková, Eva: Divadlo za časů Nerona a Seneky. **729.**

Craig, Edward Gordon: O divadelním umění. **731.**

Aronson, Arnold: Pohled do propasti. **750.**

Světové drama

Pět mexických her. **725.**

Soupis publikací vypracovala Alena Součková a Jarmila Svobodová.

SOUPIS VÝSTAV DIVADELNÍHO ÚSTAVU

1959 – 2009

1959

A cenografia checoslovaca 1914 – 1959. (Československá scénografie 1914 – 1959.) II. biennale jevištního výtvarnictví. Museo de Arte Moderne, Sao Paulo, Brazílie, podzim 1959. Komisař výstavy Jiří Kotalík. (Československá expozice získala Velkou cenu, 1. cenu pro nejlepšího scénografa získal František Tröster.)

Přehlídka jevištního výtvarnictví 1945 – 1960. (Spolupráce s SČDU.) Dům umělců, Brno, listopad 1959. Re–inst. Mánes, Praha, 25. březen – 23. duben 1961. Komisař Jaroslav Kríž, libreto Vladimír Jindra.

1960

Karel Drbohlav. Divadelní fotografie. Síň Fotochemy, Praha, květen 1960.

El arte teatral en Checoslovaquia. Escenografía Checoslovaca 1914 – 1960. (Divadelní umění v Československu. Československá scénografie 1914 – 1960.) Subteraneo municipal, Montevideo, Uruguay, 21. červen – 11. červenec 1960. Re–inst. Muzeum dekorativních umění, Buenos Aires, Argentina, září – říjen 1960; Rio de Janeiro, Brazílie, 1962.

1961

Josef Svoboda. (Výstava scénických návrhů, spolupráce s ND Praha.) ÚLUV Praha, 31. říjen – 26. listopad 1961.

Světová moderní opera. (Spolupráce s Divadlem hudby.) Výstavní síň Divadla hudby Praha, září – říjen 1961. Autor Vladimír Lébl.

III. biennale scénografie Sao Paulo. Pavilon Cicillo Matarazzo, park Ibirapuera, Sao Paulo, Brazílie, podzim 1961. Komisař výstavy Jiří Kotalík. (Československá expozice získala Velkou cenu, 1. cenu pro nejlepšího zahraničního scénografa získal Josef Svoboda.)

1962

Josef Gabriel. Divadlo, scéna, kostým. Galerie Václava Špály, Praha, duben – květen 1962. Libreto Vladimír Jindra.

Karel Drbohlav. Divadelní fotografie. Síň Fotochemy, Praha, březen – duben 1962.

1963

IV. biennale scénografie Sao Paulo. Pavilon Cicillo Matarazzo, park Ibirapuera, Sao Paulo, Brazílie, podzim 1963. Komisař Jiří Kotalík. (Československá expozice získala Velkou cenu, 1. cenu pro nejlepšího zahraničního kostýmního návrháře získal Jiří Trnka.)

1964

Výstava divadelní fotografie Jaromíra Svobody. Foyer Národního divadla Praha, 1964. Komisař Vladimír Jindra.

William Shakespeare, náš současník. (Výstava ke 400. výročí narození Williama Shakespeara.) Výstavní síň U Hybernů, Praha, květen – červen 1964. Autoři Ludmila Kopáčová, Eva Soukupová, Vladimír Jindra, Milan Lukeš.

William Shakespeare, náš současník. Komorní výstavy: Káhira, Velká Británie (Stratford a další lokality.) Leden – květen 1964.

Mostra della scenografia cecoslovacca d'oggi. (Výstava současné československé scénografie.) La biennale di Venezia, XXIII. festival internazionale del teatro di prosa, Sala delle Colonne, Benátky, Itálie, 16. září – 4. října 1964. Komisařka Sylva Marešová.

1965

I. Medunarodni trijenale pozorište i fotografskoj umetnosti. (Jaromír Svoboda, 3. cena.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 1965.

IV. biennale scénografie Sao Paulo. Pavilon Cicillo Matarazzo, park Ibirapuera, Sao Paulo, Brazílie, podzim 1965. Komisař Jiří Kotalík. (1. cenu pro nejlepšího zahraničního scénografa získal Ladislav Vychodil.)

Výstava československého loutkářství. Scénografie a loutky. Musée Gadagne, Lyon, Francie. Libreto Vojtěch Cinybulk, realizace Jarmila Majerová.

1966

I. Medunarodni trijenale pozorišne scenografie i kostima. (Jan Sládek.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 1966.

1967

Josef Svoboda. Scénografické dílo. Putovní výstava: La Maison de la Culture, Rennes; La Maison de la Culture, Caen, Francie; Helsinki Kaupungion Teatteri, Finsko; Ženeva, Švýcarsko; Holstebro, Dánsko; Londýn, Manchester, Velká Británie; Stockholm, Švédsko; Leverkusen, NSR; Berlín, Postupim, NDR. Autor Josef Svoboda.

I. Medunarodni trijenale knjige i periodike. (DÚ participuje a organizuje československou účast. Odeon Praha – Stříbrná medaile.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 1967.

Nejlepší československé inscenace ve fotografii. (V rámci Týdne československé kultury.) Coventry, Velká Británie; Los Angeles, USA. Komisařka Eva Soukupová.

V. biennale scénografie Sao Paulo. Pavilon Cicillo Matarazzo, park Ibirapuera, Sao Paulo, Brazílie, podzim 1967. Komisař Jiří Kotalík. (1. cenu pro nejlepšího zahraničního scénografa získal Vladimír Nývlt.)

Fotografické výstavy o československém divadle: Ceylon, Nancy, Stratford, Bogotá. (V průběhu roku 1967.)

Výstava československé loutkářství. Maison de la Culture, Namur; Maison de la Culture, Braine, Belgie. Autorka Jarmila Majerová.

1968

II. Medunarodni trijenale pozorište i fotografskoj umetnosti. (Jaromír Svoboda: Dalibor, herec a scéna – Bronzová medaile.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 1968.

1969

Josef Svoboda. Mostra antologica. (Spolupráce s Reggio Emilio.) Sala Comunale delle Esposizioni, Reggio Emilia, 12. – 27. duben 1969; Re-inst. Sala Comunale della Cultura, Modena, 4. – 15. květen 1969; Florencie, v rámci festivalu Maggio Fiorentino, květen 1969; Ferrara, Itálie, 12. – 30. červen 1969. Komisařka Ludmila Kopáčová.

Československé divadlo. Foyer Ministerstva kultury, Bukurešť, Rumunsko, 6. – 20. květen 1969. Komisařka Sylva Šimáčková.

II. Medunarodni trijenale pozorišne scenografie i kostima. (Jitka Křížková–Adamy, Jaroslav Malina, Jaroslav Zapletal.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, červen 1969.

Výstava československé scénografie. Maison de la Culture, Antverpy, 23. září – 28. říjen 1969; Brusel, Belgie, 25. listopad – 20. prosinec 1969. Komisařka Sylva Šimáčková.

Výstava československého loutkářství. Tunis, 12. – 19. říjen 1969. Komisařka Jarmila Majerová.

Josef Svoboda. Bühnenbilder und Szenographier. (Spolupráce s Akademie der Künste, Berlín.) Akademie der Künste, Berlín, NDR, 6. září – 12. říjen 1969.

VI. biennale scénografie Sao Paulo. (Ludmila Purkyňová, Vladimír Nývlt.) Pavilon Cicillo Matarazzo, park Ibirapuera, Sao Paulo, Brazílie, podzim 1969. Komisař výstavy Jiří Kotalík. (1. cenu pro nejlepšího zahraničního scénografa získal Vladimír Nývlt.)

1970

II. Medunarodni trijenale knjige i periodike. (DÚ participuje a organizuje československou účast. Academia – Stříbrná medaile; Orbis – Bronzová medaile.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 1970.

1971

III. Medunarodni trijenale pozorište i fotografskoj umetnosti. (Vilém Sochůrek.)

Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 1971.

1972

Český divadelní kostým. (Spolupráce s SČDU.) Nová síň, Praha, 20. říjen – 12. listopad 1972. Komisařka Sylva Marešová.

III. Medunarodni trijenale pozorišne scenografie i kostima. (Jan Dušek, Miroslav Melena – Stříbrná medaile, Jaromír Pátek.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 1972. (Československá expozice získala Zlatou medaili.)

1973

České hudební divadlo. (V rámci Týdne československé kultury v NDR.) Stadttheater Freiburg, NDR, 30. květen – 3. červen 1973. Kurátorka Milada Marklová.

Květoslav Bubeník. Výstava scénografických prací. (Spolupráce s OISTT, SČDU.) Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, 23. květen – 22. červen 1973. Kurátorka Sylva Marešová.

Miloš Tomek. Výstava scénografických prací. (Spolupráce s OISTT, SČDU.) Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, 22. únor – 21. březen 1973. Kurátorka Sylva Marešová.

Jarmila Konečná. Výstava kostýmních prací. (Spolupráce s OISTT, SČDU.) Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, 14. duben – 28. duben 1973. Kurátorka Sylva Marešová.

Český divadelní plakát na přelomu 19. a 20. století. (Spolupráce s OISTT, SČDU, Kabinetem pro studium českého divadla; u příležitosti VII. kongresu FIRT.) Výstavní síň Divadla na Vinohradech, 6. – 27. září 1973; re-inst. Institut für Theaterwissenschaft, Vídeň, Rakousko, 1974; Ministerstvo kultury, Berlín, NDR (při kongresu OISTAT), podzim 1974. Kurátorka Ludmila Kopáčová.

XII. biennale scénografie Sao Paulo. (Helena Bezáková, Oldřich Šimáček.) Pavilon Cicillo Matarazzo, park Ibirapuera, Sao Paulo, Brazílie, podzim 1973. Komisař výstavy Jiří Kotalík.

1974

Vladimír Šrámek. Výstava scénografických prací. (Spolupráce s OISTT, SČDU.) Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, 10. leden – 10. únor 1974. Kurátorka Sylva Marešová.

Jiří Procházka. Výstava scénografických prací. (Spolupráce s OISTT, SČDU.) Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, 12. březen – 30. duben 1974. Kurátorka Sylva Marešová.

Adolf Wenig. Výstava jevištních prací. (Spolupráce s OISTT, SČDU.) Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, 10. květen – 22. červen 1974. Kurátorka Sylva Marešová.

IV. Medunarodni trijenale pozorište i fotografskoj umetnosti. (Věra Caltová, Olga Housková, Vilém Sochůrek – Zlatá medaile.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 1974.

Zbyněk Kolář. Výstava scénografických prací. (Spolupráce s OISTT, SČDU.) Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, listopad – prosinec 1974. Kurátorka Sylva Marešová.

Česká divadelní fotografie. Toneelmuseum, Amsterdam, Nizozemí, říjen – listopad 1974. Kurátor Vilém Sochůrek.

Cesty istoty. Československo – sovětské divadelné vztahy. (Spolupráce s DÚ Bratislava.) Národní galerie, Bratislava, prosinec 1974 – leden 1975. Scénář Eva Soukupová a Ladislav Lajcha.

1975

Karel Dudič. Výstava scénografických prací. (Spolupráce s OISTT, SČDU.) Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, leden – únor 1975. Kurátorka Sylva Marešová.

IV. Medunarodni trijenale pozorišne scenografie i kostima. (Jan Dušek, Jarmila Konečná, Miroslav Melena.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 1975.

Umělecká rukodělná výroba v divadle. Československé umělecké školství. (Pracovní název; spolupráce ND Praha a SND Bratislava.) Výstavní pavilon na Friedrichstrasse, Berlín, NDR, červenec – srpen 1975. Kurátor Ladislav Vychodil.

1976

Ludmila Purkyňová. Výstava kostýmních prací. (Spolupráce s SČDU.) Scénografická výstavní síň Miloše Tomka, Divadlo na Vinohradech, Praha, březen – duben 1976. Kurátorka Sylva Marešová.

Olga Housková. Divadelní fotografie. (Spolupráce s Divadlem na Vinohradech.) Scénografická výstavní síň Miloše Tomka, Divadlo na Vinohradech, Praha, 8. června – 3. července 1976.

Marcel Pokorný. Výstava kostýmních prací. (Spolupráce s SČDU.) Scénografická výstavní síň Miloše Tomka, Divadlo na Vinohradech, prosinec 1976 – leden 1977. Kurátorka Sylva Marešová.

1977

Vladimír Nývlt. Výstava scénických prací. (Spolupráce s SČDU.) Scénografická výstavní síň Miloše Tomka, Divadlo na Vinohradech, Praha, květen – červen 1977. Kurátorka Sylva Marešová.

V. Medunarodni trijenale pozorište i fotografskoj umetnosti. (Jaroslav Krejčí – Zlatá medaile, Vladimír Svoboda – Stříbrná medaile.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 1977.

Divadlo dnešku. Opava 1977. I. národní přehlídka prací českých scénografů. (Spolupráce s SČDU.) Dům umění, Opava, 23. říjen – 20. listopad 1977. Kurátorka Sylva Marešová.

XIV. biennale Sao Paulo 1977. (Laureáti PQ 1975 v československé expozici – Jarmila Konečná a Jozef Ciller.) Cicillo Matarazzo, park Ibirapuera, Sao Paulo, Brazílie, podzim 1977. Komisařka Jarmila Konečná.

Vilém Sochůrek – fotografie. Souborná výstava. Foyer Hudebního divadla v Karlíně, Praha, říjen 1977. Autorka Věra Ptáčková.

1978

Miroslav Melena. Výstava scénických prací. (Spolupráce s SČDU.) Scénografická výstavní síň Miloše Tomka, Divadlo na Vinohradech, Praha, květen 1978. Kurátorka Helena Albertová.

V. Medunarodni trijenale pozorišne scenografije i kostima. (Alexandr Babraj, Gita Polonyová.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 1978.

Jaromír Pátek. Výstava scénografických prací. (Spolupráce s SČDU.) Foyer Divadla na Vinohradech, září – říjen 1978. Kurátorka Helena Albertová.

František Tröster. Výstava jevištních prací. (U příležitosti 10. výročí úmrtí uměl-

ce. Spolupráce s DONM v Praze, SČDU.) Scénografická výstavní síň Miloše Tomka, Divadlo na Vinohradech, Praha, listopad – prosinec 1978. Kurátorka Helena Albertová.

1979

Výstavka čechoslovackich kukol. (*Výstava československých loutek.*) Vserossijskoje teatralnoje občestvo, Moskva, leden – únor 1979. Kurátorka Jarmila Majerová.

Josef Jelínek. Výstava kostýmních návrhů. (Spolupráce s SČDU.) Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, únor – březen 1979. Kurátorka Helena Albertová.

V. Medunarodni trijenale knjige i periodike. (DÚ participuje a organizuje československou účast. Academia – Zlatá medaile, DÚ Bratislava – Bronzová medaile.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 1979.

Oldřich Šimáček. Výstava scénografických prací. Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, listopad – prosinec 1979. Kurátorka Helena Albertová.

1980

Alexander Moissi (1879–1935), legendární postava světového herectví. Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, únor 1980. Výstavu u příležitosti 100. výročí narození herce připravil jugoslávský filmový dokumentarista Izak Guta.

Herci malují. (Výstava výtvarných prací herců.) Pavilon Národopisného muzea Národního muzea v Praze, březen – duben 1980. Kurátor Miloš Hlavica.

Jaroslav Malina. Scénografie. (Spolupráce s SČDU.) Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, duben – květen 1980. Kurátorka Helena Albertová.

VI. Medunarodni trijenale pozorište i fotografskoj umetnosti. (Jaroslav Krejčí – Zlatá medaile, Olga Bleyová a Věra Caltová – Stříbrné medaile.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 1980.

Teatro checoslovaco. (*Československé divadlo.*) Galerie Belém, Lisabon, jaro 1980. Kurátorka Helena Albertová.

Minulost a přítomnost barokní opery na našich scénách. Státní zámek Jaroměřice nad Rokytnou, 10. srpen – 28. září 1980. Kurátor Petr Vít.

Současná česká divadelní fotografie. (Spolupráce s SČDU.) Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, září – říjen 1980. Kurátorka Helena Albertová.

Opery a balety Bohuslava Martinů v díle českých scénografů. (Spolupráce s ČHF, Dům umění Brno, SČDU.) Dům pánů z Kunštátu, Brno, říjen – listopad 1980. Autorka Zuzana Ledererová.

Československá loutkářská výstava. (Loutkářská přehlídka UNIMA.) Mistelbach, Rakousko. Autoři Alois Tománek, Vojtěch Cinybulk.

1981

Alexandr Vladimír Hrska, 1890–1954. (Scénické a kostýmní návrhy ze sbírek divadelního oddělení Národního muzea v Praze. Výstava k 90. nedožitým narozeninám umělce. Spolupráce s DONM, SČDU.) Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, leden – únor 1981. Kurátorka Helena Albertová.

VI. Medunarodni trijenale pozorišne scenografije i kostima. (Jozef Ciller – Zlatá medaile. Čs. expozice – Zlatá medaile.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 1981.

Podíl vinohradské scény na rozvoji českého pokrokového divadla. I. část, 1907–1950. Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, květen – červenec 1981. Kurátorka Ludmila Kopáčová.

Helena Anýžová. Divadelní kostým. (Spolupráce s SČDU.) Foyer Divadla na Vinohradech, listopad – prosinec 1981. Kurátorka Helena Albertová.

Divadlo dnešku. Opava 1981. II. národní přehlídka prací českých scénografů. (Spolupráce s SČDU.) Dům umění, Opava, 17. říjen 1981 – 3. leden 1982. Kurátorka Sylva Marešová.

1982

Josef Svoboda. Scenografiske arbejder. (*Josef Svoboda. Scenografické dílo.*) (Spolupráce s Arhus Kunsbygning.) Arhus Kunsbygning, 16. – 31. leden 1982; Charlottenborg, Kodaň, Dánsko, 13.– 28. únor 1982. Kurátor Henrik A. Fogtura.

Dílo F. M. Dostojevského jako zdroj divadelní inspirace. (České inscenace z let 1900 – 1981. Spolupráce s SČDU; u příležitosti 160. výročí narození a 100. výročí

úmrtí spisovatele.) Foyer Divadla na Vinohradech, únor – březen 1982. Kurátorka Helena Albertová.

VI. Medunarodni trijenale knjige i periodike. (DŮ participuje a organizuje československou účast.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 1982.

Karel Zmrzlý. Scénografie. (Spolupráce SČDU.) Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, září – říjen 1982. Kurátorka Helena Albertová.

Jaroslav Malina. Stage and Costume Designs. (*Jaroslav Malina. Jevištní a kostým-ní návrhy.*) San Francisco State University, USA, podzim 1982. Připravily Helena Albertová a Míla Pravdová.

1983

Otakar Schindler. Scénografie. (Spolupráce s SČDU.) Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, únor – duben 1983. Kurátorka Helena Albertová.

Alena Hoblová. Kostýmní tvorba. (Spolupráce s SČDU.) Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, prosinec 1983 – únor 1984. Kurátorka Helena Albertová.

Divadlo Na zábradlí ve fotografiích Karla Meistera. Foyer Divadla Na zábradlí, Praha, jaro 1983. Připravil Jiří Sochovský.

VII. Medunarodni trijenale pozorište i fotografskoj umetnosti. (Tibor Huszár – Zlatá medaile, Jaroslav Krejčí a Jan Stárek – Stříbrné medaile.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 1983.

1984

Sto let Národního divadla v Praze (1883 – 1983); Českoslovenští výtvarníci na PQ 1983. Dom chudožnika, Moskva, SSSR, jaro 1984. Kurátorky Dana Trinkliewiczová a Helena Albertová.

VII. Medunarodni trijenale pozorišne scenografie i kostima. (Jaroslav Malina, Marta Roszkopfová – Zlaté medaile.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 1984.

František Skřípek. Scénografie. (Spolupráce s SČDU.) Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, duben – červen 1984. Kurátorka Helena Albertová.

Scénografie Marty Roszkopfové. (Spolupráce s SČDU.) Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, říjen – listopad 1984. Kurátorka Helena Albertová.

Vlastislav Hofman, zakladatel české moderní scénografie. Životní dílo. (Spolupráce s DONM a SČDU; výstava u příležitosti 100. výročí narození a 20. výročí úmrtí umělce.) Galerie bratří Čapků, Praha, 21. červen – 22. červenec 1984. Kurátor Jiří Hilmera.

Jan Vančura. Scénografie. (Spolupráce s SČDU.) Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, září – říjen 1984. Kurátorka Helena Albertová.

Scénografie Josefa Svobody. (Spolupráce se Studiem „i“ Roma.) U příležitosti Premio Internazionale di Scenografia, Capri, 28. září – 4. říjen 1984; Řím, Itálie, 15. říjen – prosinec 1984. V roce 1985 a 1986 byla výstava instalována v dalších italských městech. Kurátor Giorgio Ursini.

1985

La Marionnette et le Théâtre. (*Loutka a divadlo.*) (Putovní výstava československých loutek a loutkářské scénografie po Francii ve spolupráci s Marionnettes du Monde, Paris.) Charleville – Mézières, Nevers, La Rochelle, ad. města ve Francii), srpen 1985 – 1987. Kurátor Alois Tománek.

VII. Medunarodni trijenale knjige i periodike. (DÚ participuje a organizuje československou účast. Odeon – Zlatá medaile.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 1985.

1986

Současný český divadelní kostým. Od návrhu k realizaci. Teatterimuseo, Helsinky, Finsko, březen – duben 1986. Kurátorka Helena Albertová.

VIII. Medunarodni trijenale pozorište i fotografskoj umetnosti. (Pavel Jasanský, Viktor Kronbauer, Pavel Štoll, Antonín Žižka.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 1986.

Josef Svoboda – Escenograf. (Spolupráce se Studio „i“ Roma.) Musei Piazza Arsenale, Cagliari, Itálie, 27. červen – 15. červenec 1986. Kurátor Giorgio Ursini.

Milan Čech. Scénografie. (Spolupráce s SČDU.) Foyer Divadla E. F. Buriana, Praha, říjen 1986. Kurátorka Helena Albertová.

Česká scénografie. II. národní přehlídka. (Spolupráce s SČDU.) ÚLUV, Praha, 8. – 22. říjen 1986. Komisař Alois Tománek.

40 let české dramatiky. (Spolupráce s SČDU.) Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, listopad 1986. Kurátorka Ludmila Kopáčová.

Zbyněk Kolář. Scénografie. (Spolupráce s SČDU.) Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, listopad 1986 – leden 1987. Kurátorka Sylva Marešová.

1987

Jaroslav Malina. Stage and Costume Designs. (Spolupráce s University of Kansas, Lawrence.) University of Kansas City, USA, jaro 1987. Připravila Míla Pravdová.

Mladá česká scénografie. (Spolupráce s SČDU.) Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, červen 1987. Kurátorka Sylva Marešová.

VII. Medunarodni trijenale pozorišne scenografie i kostima. (Jaroslav Malina, Marta Roszkopfová, Jozef Ciller – laureáti.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 1987.

Scénografie amatérských scén. (Spolupráce s SČDU.) Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, září 1987. Kurátorka Sylva Marešová.

80. let Divadla na Vinohradech. (Spolupráce s SČDU.) Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, říjen – listopad 1987. Kurátorka Helena Albertová.

Scénografie Jaroslava Maliny. KIS Budapešť, Maďarsko, září 1987. Kurátorka Helena Albertová.

Teatro Rissone. Rodinná italská loutková divadla z 18. století. (Spolupráce s Italským kulturním institutem v Praze a Studio „i“ Roma.) Italský kulturní insti-

tut, Praha, červen – červenec 1987; Foyer Divadla Karla Pippicha, Chrudim, srpen 1987. Kurátor Giorgio Ursini.

Československá scénografie. KIS Varšava, Polsko, březen 1987. Kurátorka Helena Albertová.

Exposição de los Fantoques checoslovacos. (Československé loutky.) Gulbenkian Foundation, Lisabon, Portugalsko, podzim 1987. Kurátorka a výtvarnice Helena Albertová.

1988

Scénografie Josefa Svobody. (Spolupráce se Studio „i“ Roma.) Putovní výstava: Malaga, Sevilla – 1988, Madrid, Bilbao, Španělsko, 1989. Kurátoři Petr Hájek a Giorgio Ursini.

Československá scénografie. (Helena Bezáková, Jaroslav Malina, Josef Svoboda, Ján Zavarský. V rámci Dnů československé kultury v Moskvě.) Bachrušinovo muzeum, Moskva, SSSR, leden – únor, 1988. Kurátorka Helena Albertová.

Československá scénografie. Výstavní síň KIS ČSSR, Havana, Kuba, jaro 1988. Kurátorka Helena Albertová.

VIII. Medunarodni trijenale knjige i periodike. (DÚ participuje a organizuje československou účast.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, Jugoslávie květen – červen 1988.

Československá scénografie. Výstavní síň KIS ČSSR, Berlín a Lipsko, NDR, srpen – září 1988. Kurátorka Helena Albertová.

Československá scénografie. Kulturní dům města Zamošč, Polsko, podzim 1988. Kurátorka Helena Albertová.

Historie kongresů ITI. (40. výročí založení ITI.) Vestibul hotelu Savarin, Praha, podzim 1988. Kurátor Petr Hájek.

1989

Josef Svoboda a Josef Jelínek. Shangai Festival of International Scenic Arts. Triennale scénografie, Šanghaj, Čína, duben 1989. Kurátor Petr Hájek.

Česká scénografie. Arezzo, Itálie, jaro 1989. Kurátor Petr Hájek.

IX. Medunarodni trijenale pozorište i fotografskoj umetnosti. (Josef Ptáček – Stříbrná medaile, Martin Šafka, Viktor Kronbauer, Jaroslav Krejčí – Zlaté medaile, Petr Koubek, Ivan Šimáček a ateliér Jaroslava Krejčího, FAMU – cena FIAP.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 1989.

České loutkářství. (Spolupráce s MZV.) KIS Bukurešť, Rumunsko, jaro 1989. Kurátorka Helena Albertová.

1990

Současná československá scénografie. Peking, Čína, 9. – 22. leden 1990. Kurátor Petr Hájek.

IX. Medunarodni trijenale pozorišne scenografije i kostima. (Jaroslav Malina, Naďa Šimunová, Jan Vančura – Zlaté medaile.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 1990.

Lubos Hruza, aneb Scénografie Luboše Hruzy. Výstavní síň ÚBOK, Praha, 26. červen – 8. červenec 1990. Kurátorka Věra Ptáčková.

1991

Dramatika dříve zakázaných autorů v české a slovenské scénografii. České centrum, Berlín, Německo, duben – květen 1991. Kurátorka Helena Albertová.

IX. Medunarodni trijenale knjige i periodike. (DÚ participuje a organizuje československou účast.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 1985.

Josef Svoboda. Scénografie. Rijksmuseum Twente, Enschede, Nizozemí, 4. říjen – 10. listopad 1991. Kurátor Petr Hájek.

XXI. biennale scénografie Sao Paulo. (Expozice Josefa Svobody.) Park Ibirapurea, Sao Paulo, Brazílie, 21. září – 10. prosinec 1991.

Triennale scénografie a divadelní architektury. (Josef Svoboda, Jaroslav Malina, Jindřich Smetana.) Centro dramático de Evora, Portugalsko, 5. – 20. říjen 1991.

Salón scénografie '91. (Spolupráce s Divadelní obcí). Foyer Nové scény ND, Praha, červen 1991. Kurátor Jaroslav Malina.

1992

Dramatika zakázaných autorů. (Spolupráce s L'Université du Quebec.) Montreal, Kanada, 20. březen – 10. květen 1992. Kurátorka Helena Albertová.

Josef Svoboda. La scénographie. (Spolupráce s UTE.) Grand foyer Centre Georges Pompidou, Paris, Francie, 1. duben – 1. červen 1992. Kurátoři Petr Hájek a Giorgio Ursini.

Vom Prager Frühling zur Sanften Revolution. (*Od pražského jara k sametové revoluci.*) (Výstava – čtení – semináře). ITI Zentrum, Berlín, 17. – 30. září 1992. Kurátorka Helena Albertová.

Tereza Stolzová a Giuseppe Verdi. Kulturní dům, Kostelec nad Labem, jaro 1992; Re-inst.: Lobkovický palác, Pražský hrad, 1. září – 10. říjen 1992; Foyer Janáčkova divadla v Brně, 15. říjen – 15. listopad 1993; Busseto, Itálie, podzim 1993. Kurátor Stanislav Jareš.

Josef Svoboda. Szenographer. (Spolupráce s UTE.) Düsseldorfer Schauspielhaus, Německo, 7. listopad – 31. prosinec 1992. Kurátoři Petr Hájek a Giorgio Ursini.

1993

Pražské jaro ve fotografii Viktora Kronbauera a český hudební plakát. (Spolupráce s Národním muzeem.) Lobkovický palác, Pražský hrad, 11. – 30. květen 1993. Kurátor Stanislav Jareš.

Jan Skalický. Divadelní kostým. (Spolupráce s Divadlem za branou II.) Foyer Divadla za branou, Praha, 12. květen – 30. červen 1993.

Josef Svoboda. (Spolupráce s venezuelským centrem OISTAT.) Alejandro Otero Museo, Caracas, Venezuela, září – říjen 1993. Kurátor Petr Hájek.

1994

Josef Svoboda a jeho současníci Jan Vančura, Marta Roszkopfová, Jana Zbořilová. (Spolupráce s Divadelním ústavem Budapešť.) Foyer Katona Színház, Budapešť, Maďarsko, 25. květen – 30. červen 1994.

Český divadelní plakát. (Kolekce pro Mezinárodní výstavu plakátu.) Caracas, Venezuela, listopad 1994.

Laureáti Pražského quadriennale 1967 – 1991. (Českoslovenští a zahraniční laureáti. Scénografie a plakáty ze všech PQ.) Slovenská národná galéria, Bratislava, Slovensko, 23. březen – 31. květen 1994.

Pražské quadriennale 1967 – 1991 (Historie výstavy – originály a dokumenty.) České centrum, Varšava, Polsko, duben – květen 1994. Kurátorka Helena Albertová.

Mime et pantomime. Théâtre du geste, art du silence. (Česká část.) Maison Jean Vilar, Avignon, Francie, srpen 1994. Autorka Ladislava Petišková.

Pocta Jiřímu Frejtkovi. (K nedožitým 90. narozeninám.) Foyer Divadla v Celetné, říjen 1994. Připravila Ladislava Petišková.

1995

Kubismus a česká scénografie. (Výstava při PQ' 95. Spolupráce s DONM, ČMVU, Muzeem kubismu.) Dům U Černé matky Boží, Praha, červen – červenec 1995. Kurátorka Věra Ptáčková.

Josef Svoboda. Cesta za světlem. / Josef Svoboda. In search of light. (Výstava celoživotního díla k 75. narozeninám umělce při PQ '95.) Střední hala Výstaviště, Praha, červen – červenec 1995. Kurátorka Helena Albertová.

Salón scénografie '95. (Spolupráce s Asociací scénografů.) Valdštejnská jízdárna, Praha, březen 1995. Komisař Miroslav Melena.

1996

Shakespeare na střeoevropských jevištích mezi dvěma válkami. Putovní výstava SIBMAS. Instalace v Praze: Lobkovický palác, Pražský hrad, 11. – 28. leden 1996.

Odkaz J. G. Deburaua české pantomimě. (U příležitosti 200. výročí narození a zahájení festivalu Kašparův kolínský memoriál.) Foyer Městského divadla, Kolín. Autorka Ladislava Petišková.

Václav Havel – Bürger und Dramatiker. (Václav Havel – občan a dramatik.) (Spo-

lupráce s ZÚ Bonn.) Foyer Schauspieltheater, Bonn, 14. říjen – 15. listopad 1996.
Re-inst.: Kunsthalle, Kolín nad Rýnem, listopad 1996. Kurátorka Helena Albertová.

1997

Josef Svoboda. (Výstava v rámci 37. výroční konference OISTAT v Pittsburgu.)
Convention Hall, Pittsburg, USA, květen 1997. Kurátorka Helena Albertová.

XI. Medunarodni trijenale knjige i periodike. (DÚ participuje a organizuje českou účast. Mladá fronta – Stříbrná medaile, DÚ – zvláštní uznání.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 1997.

Det Dansende Toonel. (*Scénografie, která tančí.*) (Spolupráce České centrum, Haag.) Foyer Lucenth Danstheater, Haag, Nizozemsko, 4. říjen – 11. listopad 1996. Kurátorka Helena Albertová.

Damiani, Luzzati, Minks, Puigserver, Svoboda. (Výstava scénografie v rámci 6. festivalu UTE, Soluň, Řecko. DÚ připravil expozici Josefa Svobody.) 23. září – 31. říjen 1997. Kurátor Giorgio Ursini.

Václav Havel – Citoyen et homme de théâtre. (*Václav Havel – občan a divadelník.*) (Spolupráce s Českým centrem v Paříži.) České centrum, Paříž, Francie, 1.– 31. říjen 1997. Kurátorka Helena Albertová.

Russkaja klasika na češskich scenach. (*Ruská klasika na českých scénách.*) (Spolupráce s ZÚ Moskva.) Vestibul ZÚ Moskva, listopad 1997. Kurátorka Helena Albertová.

1998

Václav Havel – Bürger und Dramatiker. (*Václav Havel – občan a dramatik.*) (Spolupráce s ZÚ Vídeň.) Foyer Die Erste Bank, Vídeň, Rakousko, 23. únor – 10. duben 1998. Kurátorka Helena Albertová.

XI. Medunarodni trijenale scenografie i kostima. (Jaroslav Malina, Petr B. Novák, Petra Štětinová, Marta Roszkopfová – Zlatá medaile.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 1998.

Josef Svoboda. *A magician of lighting and stage space.* (Spolupráce s Českým centrem ve Stockholmu a Studio „i“ Roma.) Gamla Riksarkivet, Stockholm, Švédsko, 18. říjen – 2. listopad 1998. Kurátoři Helena Albertová a Giorgio Ursini.

Josef Svoboda, scénographe. Maison du Spectacle–la Bellone, Brusel, Belgie, 10. – 28. listopad 1998. Kurátorka Helena Albertová.

1999

MCHAT – točki soprikosnovenija s Pragoj. (*MCHAT – styčné body s Prahou.*) České centrum, Moskva, Rusko, 22. březen – 20. duben 1998; re–inst. Galerie divadla na Vinohradech, Praha, 24. únor – 31. březen 1999 (česká verze). Kurátorka Věra Velemanová.

Mirovoj teátr Jozefa Svobody. (*Světové divadlo Josefa Svobody.*) Portretnoje foyer, MCHAT im. A. P. Čechova, 15. – 25. červen 1999. Kurátorka Helena Albertová.

Václav Havel – Državljan in dramatik. (*Václav Havel – občan a dramatik.*) Slovenski gledališki muzej, Lublaň, Slovinsko, 28. říjen – listopad 1999. Re–inst.: Záhřeb, Rijeka, Osijek, Dubrovnik, Chorvatsko, 2000. Kurátorka Helena Albertová.

2000

Slovinský divadelní plakát. (Spolupráce s Divadelním muzeem Lublaň.) Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, 29. únor – 31. březen 2000. Kurátor Ivo Svetina.

XI. Medunarodni trijenale knjige i periodike. (DÚ participuje a organizuje českou účast. DÚ Praha – Bronzová medaile.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 2000.

Iz Čechii na kraj sveta. Žizn' čechoslovackich legionerov v Rossii v 1914 – 1920 gg. i jeje otaženije v češskom iskusstve. (*Z Čech na konec světa. Život československých legionářů v Rusku v letech 1914 – 1920 a jeho odraz v české kultuře.*) České centrum, Moskva, říjen 2000. Re–inst.: Jekatěrinburg a další města na Sibiři, říjen – listopad, 2002. Kurátorka Věra Velemanová.

Tema Dostojevskij. Tvorčestvo F. M. Dostojevskogo na češskich dramatičeskich i opernych scenach 1900 – 1999. (*Téma Dostojevskij. Dílo F. M. Dostojevského na českých činoherních a operních scénách 1900 – 1999.*) České centrum, Moskva,

10.– 30. duben 2000. Re–inst.: ***Dostojevskij na české scéně.*** (*Dostojevskij na české scéně.*) Muzeum F. M. Dostojevského, Sankt Petěrburg, Rusko, 18. květen – 9. červen 2000. Kurátorka Helena Albertová.

Josef Svoboda. El Secreto del espacio cenográfico. (Spolupráce s ZÚ Bogotá.) Bibliotheca L. A. Arango, Bogotá, Kolumbie, březen – duben 2001. Re–inst.: Museo de arte Cartagena, květen – červen 2000. Kurátorka Helena Albertová.

Metaphor and Irony: Czech Scenic and Costume Design 1920 – 2000. Riffe Gallery, Columbus, Ohio, USA, 27. červenec – říjen 2000; Alma Gallery, Lima, Ohio, prosinec 2000; McNay Art Museum, San Antonio, Texas, leden – březen 2001; Spencer Museum of Art, Lawrence, Kansas, duben – květen 2001. Kurátoři: Helena Albertová a Joe Brandesky.

2001

Ezio Frigerio – italský scénograf. Italský kulturní institut, Praha, leden – únor 2001. Spolupráce s kurátorem Giorgio Ursinim. (Prostorové řešení, instalace, popisky.)

Čechov v Čechii. Inspiracija, vlijanija, interpretacii. České centrum, Moskva, Rusko, duben 2001, re–inst. MCHAT, foyer, červen 2001; Sankt Petěrburg, Muzeum F. M. Dostojevského, říjen – listopad 2002. Kurátorka Helena Albertová.

XII. Medunarodni trijenale scenografije i kostima. (Petr Matásek, Kateřina Štefková, Jana Zbořilová – Zlatá medaile.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 2001.

Josef Svoboda et Armand Delcampe. (Výstava u příležitosti udělení čestného doktorátu Josefu Svobodovi.) Katolická universita Louvain–la–Neuve, Belgie, květen 2001. Připravila Helena Albertová.

Adolphe Appia (1862 – 1928): Herec – světlo – prostor. (Spolupráce se Slovinským divadelním muzeem a švýcarským střediskem SIBMAS). Foyer Divadla na Vinohradech, Praha, říjen 2001.

Doma v cizině. (Život Čechů ve Vídni ve XX. století.) Clam–Gallasův palác, Praha, prosinec 2001 – duben 2002; re–inst.: Muzeum města Brna, Špilberk, červen –

říjen 2002. Kurátorka Vlasta Valešová (Vídeň) a Václav Ledvinka (AMP); výtvarně prostorové řešení Helena Albertová.

2002

X. Medunarodni trijenale pozorište i fotografskoj umetnosti. (Marta Kolafová, Jef Kratochvil, Viktor Kronbauer – Stříbrná medaile.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, červen 2002.

Jiří Trnka – divadelní scénograf. Varna, Bulharsko, říjen 2002. U příležitosti loutkářského festivalu Zlatý delfín ve Varně.

Gogol v Čechii ili „Gospoda, k Vám jedět revizor!“. (*Gogol v Čechách aneb „Pánové, jede k vám revizor!“*) České centrum, Moskva, Rusko, říjen 2002. Re–inst. Městská knihovna N. V. Gogola, Moskva, Rusko, 23. květen – 30. červen 2003; Muzeum F. M. Dostojevského, Sankt Petěrburg, Rusko, 19. listopad – 7. prosinec 2003. Kurátorka Helena Albertová.

Otomar Krejča v Divadle za branou. Malý sál DÚ, únor – duben 2002. (K 80. narozeninám umělce.) Realizace Helena Albertová.

Josef Svoboda (1920 – 2002). Malý sál DÚ, duben – červen 2002. (V souvislosti s úmrtím umělce.) Realizace Helena Albertová.

2003

XIII. Medunarodni trijenale knjige i periodike. (DÚ participuje a organizuje českou účast. DÚ Praha – Bronzová medaile.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 2003.

Praha – Čechy – Evropa. Clam – Gallasův palác, Praha, 8. duben – 30. červen 2003. Libreto Václav Ledvinka a kol. AMP, výtvarně prostorové řešení Helena Albertová, produkce a realizace DÚ.

Japonský divadelní kostým. (Spolupráce s DONM, SIBMAS při PQ'03.) Vestibul Národního muzea, Praha, červen 2001.

Dionisis Fotopoulos, scénograf. (Výstava Unie evropských divadel při PQ 2003.) Muzeum hlavního města Prahy, 29. květen – 20. červenec 2003. Spolupráce na instalaci. Kurátor Giorgio Ursini.

Divadelní krajiny Otakara Schindlera. (Kostýmní a scénické návrhy 1961 – 1998. Spolupráce s Archivem hlavního města Prahy.) Clam–Gallasův palác, Praha, 15. červen – 17. srpen 2003. Kurátorka a výtvarně prostorové řešení Helena Albertová.

Petr Lébl: „Nejsem výtvarník...“ Galerie města Plzně, 4. září – 12. říjen 2003. Reinst.: Muzeum F. M. Dostojevského, Sankt Petěrburg, Rusko, 30. září – 15. říjen 2004; při festivalu NET, Divadelní centrum V. S. Mejercholda, Moskva, Rusko, 3. prosinec 2004 – 18. leden 2005; České centrum, Bratislava, Slovensko, 8. – 25. únor 2005; České centrum, Mnichov, Německo, 29. listopad 2005 – 19. leden 2006; Przemysl, Polsko, 27. březen – 5. duben 2006. Kurátorka Vlasta Smoláková.

The Scenographer's Art. (*Czech Theatre Stage & Costume design of the XXth Century.*) The Visual Arts Gallery, India Habitat Centre, New Delhi, 20. – 31. říjen, 2003; Re – inst.: Foyer TATA Theatre, Bombay, Indie, 8. – 22. listopad 2003. Kurátorka Helena Albertová.

„Václav Gavel – Vaš vychod!“ (Václav Havel – na scénu!) Foyer Divadla satiry, Sankt Petěrburg, Rusko, 18. listopad – 7. prosinec 2003. Kurátorka Helena Albertová.

České přehlídky ke Světovému dni divadla pro děti a mládež. Malý sál DÚ, květen, 2003. Realizace Alena Kulhánková.

Marta Roszkopfová – Scénografie a plakáty. Malý sál DÚ, září – říjen 2003. Realizace Helena Albertová.

2004

Je na čase, aby se to změnilo! (U příležitosti vydání sborníku českých her *Pora eto izmenit'!*) Malý sál DÚ, Praha, březen – duben 2004. Realizace Vlasta Smoláková.

Čechov v Čechách. (Kačer, Krejča, Grossman, Rajmont, Schorm, Lébl, Morávek. Ke 100. výročí úmrtí A. P. Čechova.) Galerie Evropský dům, Plzeň, 14. září – 1. říjen 2004; instalace při příležitosti vědecké konference „Jak čteme ruské klasiky“, Národní knihovna ČR, Klementinum, Praha, 24. listopad 2004 – 28. leden 2005; ruská verze při konferenci o díle A. P. Čechova, Dům – muzeum A. P. Čechova, Jalta, Ukrajina, 18. – 24. duben 2005. Kurátorka Vlasta Smoláková.

Josef Svoboda. (Při XXI. festivalu v Almadě.) Foyer Teatro de Almada, Lisabon, Portugalsko, 4. 7. – 18. 7. 2004. Kurátorka Helena Albertová.

Metaphor and Irony 2: František Tröster and contemporary Czech theatre design. (*Metafora a ironie 2: František Tröster a současný český scénický design.*) (Spolupráce s Ohio State University.) Putovní výstava: Bowling Green State University, 23. srpen – 17. září 2004; University of Toledo, 27. září – 24. říjen 2004; Ohio State University, 8. listopad – 17. prosinec 2004; Art Museum's Tobin Gallery, San Antonio, Texas, 1. únor – 1. duben 2005; Ohio State University Lima –Columbus, USA, 10. listopad – 10. prosinec 2005. Kurátoři Helena Albertová a Joe Brandesky.

World Stage Design. (Účast českých scénografů. Spolupráce s ČOSDAT.) Toronto, Kanada, 12. – 19. březen 2004.

Současný německý divadelní plakát. (Z fondů Svazu německých scénografů v Berlíně.) Malý sál DÚ, říjen – listopad 2004. Kurátorka Brigitta Silná.

Srdce Pražského quadriennale 2003. Fotografická výstava. Budapešť, Maďarsko; Rio de Janeiro, Brazílie; Long Beach, USA; Chile, Venezuela.

2005

XI. Medunarodni trijenale pozorište i fotografskoj umetnosti. (Marta Kolafová, Jef Kratochvil, Viktor Kronbauer – Zlatá medaile a medaile FIAP.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, červen 2005.

Nepromlčené případy Jaromíra Ptáčka. (U příležitosti vydání stejnojmenné knihy). Malý sál DÚ, červenec – srpen 2005. Připravila Věra Ptáčková.

Petr Lébl 1:1. (K nedožitým 40. narozeninám umělce a vydání knihy Vlasty Smolákové: Fenomén Lébl 2, aneb Dobře se spolu bavít – s Pánembohem!) Gallery Art Factory, Praha, 3. – 27. květen 2005. Kurátorka Vlasta Smoláková.

Česká kultura 60. let. (Kolekce plakátů z fondů DÚ.) České centrum, Paříž, Francie, 16. květen – 23. červen 2005.

Václav Havel – Citizen and Playwright. World Bank, Washington, D.C., USA, červenec 2005. Kurátorka Helena Albertová.

Tváře českého divadla. (Herecké portréty. Spolupráce s Galeríí Langhans a Festivalem Divadlo Plzeň.) Západočeská galerie v Plzni, 1. – 30. září 2005. Kurátor Josef Vomáčka.

Divadlo Witolda Gombrowitze. (Ke 100. výročí narození. Spolupráce s časopisem Pamietnik teatralny a Festivalem Divadlo Plzeň.) Galerie Evropský dům, Plzeň, 13. – 30. září 2005. Koordinátorka Vlasta Smoláková.

Salón české scénografie. (Spolupráce s DONM a ČOSDAT.) Lobkovický palác, Pražský hrad, 1. září – 15. říjen 2005. Kurátorka Kateřina Knapová.

„Minuta absolutního štěstí“ – P. I. Čajkovskij v Čechii. (*Minuta absolutního štěstí – P. I. Čajkovskij v Čechách.*) Muzeum F. M. Dostojevského, Sankt Petěrburg, Rusko, 31. září – 19. říjen 2005; re-inst.: České centrum Moskva, 8. – 31. listopad 2005. V roce 2006 a 2007 putovala výstava po několika sibiřských městech (Jekatěrinburg, Zarečnyj, Polevskoj, Surgut, Chanty–Mansijsk ad.). Kurátorka Helena Albertová.

Josef Svoboda. A arte da cenografia. (Při mezinárodním divadelním festivalu Rio scena contemporanea 2005.) Telemar Instituto, Rio de Janeiro, Brazílie, 11. – 31. říjen 2005. Kurátorka Helena Albertová, výtvarnice Daniela Thomas.

Josef Svoboda. A magia do espaço teatral. SESC Pinheiros, Sao Paulo, Brazílie, 8. prosinec 2005 – 10. únor 2006. Kurátorka Helena Albertová, výtvarník José C. Serroni.

Instalace Pražského quadriennale 2003. Fotografická výstava. Toronto, Kanada.

2006

Rodinná pouta. Josef Svoboda – scénografie, Šárka Hejnová–Svobodová – kostýmy. Café – teatr Černá labuť, Praha, 31. leden – 1. červen 2006. Kurátorka Helena Albertová.

Mago del espacio teatral. Josef Svoboda – Escenógrafo Checo. (Při festivalu Iberoamericano de teatro 2006.) Corporación de Ferias y Eventos Corferias, Bogotá, Kolumbie, 1. – 30. duben 2006. Kurátorka Helena Albertová.

XIV. Medunarodni trijenale knjige i periodike. (DÚ participuje a organizuje českou účast.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, květen – červen 2003.

New in Czech! Výstava fotografií Michala Selinger. Rijeka, Chorvatsko, 2. – 10. květen 2006; Groningen, Nizozemí, 17. – 26. srpen 2006; Bukurešť, Rumunsko, 26. říjen – 2. listopad 2006; Londýn, Velká Britanie, 28. listopad – 2. prosinec 2006; Galerie Kazimierzovského zámku, Przemysl, Polsko, 27. březen – 5. duben 2007.

Mezi dokumentem a výtvarnem. (Fotografie Viktora Kronbauera, Bohdana Holomička a Josefa Ptáčka. Při biennale srbské fotografie.) Muzeum užitého umění, Bělehrad, Srbsko, 9. – 30. září 2006. Kurátor Michal Šanda.

Magický rozměr scény. Fotografie Viktora Kronbauera. (Při festivalu Baltijskij dom.) Galerie Novyj mir iskusstva, Sankt Petěrburg, Rusko, 29. září – 20. říjen 2006. Re-inst.: Koncertní sál Ústředního domu umělců, Moskva, Rusko, 23. březen – 13. duben 2007. Kurátorka Vlasta Smoláková.

Český divadelní plakát od 60. let do současnosti. České centrum, Sofie, Bulharsko, 29. září – 20. listopad 2006. Kurátorka Helena Albertová.

Výtvarná interpretace Havlových her. (V rámci konference Václav Havel in Theater und Politik.) Haus der Berliner Festspielehaus, Berlín, září 2006. Re-inst.: Saská zemská a univerzitní knihovna, Drážďany, Německo, 8. říjen – 21. prosinec 2007; Český dům, Bregenz, duben – květen 2008. Kurátorka Helena Albertová.

Poceta Otomaru Krejčovi. (K 85. narozeninám umělce.) Salon Kolowrat, Praha, 23. listopad 2006 – 1. duben 2007. Scénář Jana Patočková, výtvarné řešení Helena Albertová, kurátorka Petra Straková.

Instalace Pražského quadriennale 2003. Edinburk, Londýn, Madrid, Festival Meteorit, Slovensko. Autor Kryštof Kintera.

2007

Světlo v akci. Fotografie Viktora Kronbauera. České centrum, Mnichov, Německo, 6. – 30. březen 2007; Drážďany, Německo, 20. duben – 30. červen 2007. Kurátorka Vlasta Smoláková.

Pražské quadriennale 2007 ve fotografii. Záhřebské divadlo mladých, Záhřeb, Chorvatsko, 23. – 27. listopad 2007. Kurátorky Sodja Lotker a Daniela Pařízková.

Kartinky. Fotografie Viktora Kronbauera a Vladimira Postnova z ruských divadel. Galerie Portheimka, Praha, 5. – 9. listopad 2007.

Jaroslav Malina: 333 a dál... (Scénografie a divadelní plakát, k 70. narozeninám umělce.) Café – teatr Černá labuť, Praha, 3. prosinec 2007 – 11. leden 2008. Kurátorka Helena Albertová.

Fotografická výstava o Pražském Quadriennale 2007. Záhřeb, Chorvatsko, říjen 2007.

2008

Václav Havel – a dramáro és világpolgár. (Václav Havel – dramatik a svētoobčan). (Ve spolupráci s Českým centrem v Budapešti.) Foyer Thalia Színház, Budapešť, Maďarsko, leden 2008.

Hrůza v Černé labuti. (Komorní výstava scénografie Luboše Hrůzy u příležitosti 75. narozenin umělce.) Café–teatr Černá labuť, Praha, 26. březen – 9. květen 2008. Kurátorka Helena Albertová.

Interpretacje scenograficzne sztuk Wáclawa Havla. (Scénografické interpretace her Wáclava Havla.) (Ve spolupráci s Českým centrem a Divadelním ústavem ve Varšavě.) Leden – duben 2008. Kurátorka Helena Albertová.

Osamělý běžec Jan Vančura. Malý sál DÚ, březen – květen 2008. Kurátorka Helena Albertová.

XII. Medunarodni trijenale pozorište i fotografskoj umetnosti. (Viktor Kronbauer, Petr Jedinak, Luděk Neuzil, Viktor Sýkora.) Galerija Matice srpska, Novi Sad, Jugoslávie, červen 2008.

Proměny. Divadelní výtvarnice na přelomu tisíciletí. Galerie kritiků, palác Adria Praha, 17. duben – 10. květen 2008. Re-inst.: Ditrichštejnský palác, Brno, listopad – prosinec 2009. Kurátorky Denisa Šťastná a Marie Zdeňková.

Čarovník oderskego prostora Josef Svoboda. (*Kouzelník jevištního prostoru Josef Svoboda.*) (Ve spolupráci se Slovinským divadelním muzeem.) Slovinské divadelní muzeum, Městská galerie Lublaň. Slovinsko, červenec – srpen 2008. Kurátorka Helena Albertová.

Fotografická výstava o Pražském Quadriennale 2007. (Putovní výstava.) České centrum, Moskva, 7. únor – 10. březen 2007; Palacio de Bellas Artes, Mexiko City, 20. únor – 20. duben; USITT Conference, Houston, USA, 19. – 22. březen; Katzen Centre, Washington, USA, 1. duben – 18. květen; Riksteatern, Hallunda (Expo NoTT 08), 29. květen – 1. červen; Helsinky, 6. – 9. červen; Stockholm, 14. – 21. červen; ZOO Southside, Edinburk 14. – 21. červen; Royal Exchange Theatre, Manchester, 1. září – 11. říjen. Kurátorky Sodja Lotker a Daniela Pařízková.

Scénograf Luboš Hruža ve Skandinávii. (Spolupráce s Českým centrem ve Stockholmu.) Výstavní síň Českého centra Stockholm, 4. prosinec 2008 – 29. únor 2009. Kurátorka Helena Albertová.

2009

Jak kreslí a maluje své scénografické a kostýmní návrhy Marta Roszkopfová. Malý sál DÚ, březen – červen 2008. Realizace Denisa Šťastná.

Nekonečný zástup postav v kostýmech Jana Skalického. (K nedožitým 80. narozeninám umělce, spolupráce s ND Praha.) Café – teatr Černá labuť, Praha a Malý sál IDÚ, červen – srpen 2009. Kurátorky Helena Albertová a Denisa Šťastná.

Prolomení prostoru. (Spolupráce s ČOSDAT.) Národní technická knihovna, Praha, 14. říjen – 14. listopad 2009. Kurátorky Denisa Šťastná a Marie Zdeňková, výtvarná koncepce Petr B. Novák.

Jaroslav Krejčí. Fotografie, kresby, malby, grafika, plakáty, knihy. Novoměstská radnice, Praha, říjen – listopad 2009. Koncepce výstavy Irena Vodáková a Viktor Kronbauer.

Divadlo a revoluce v roce 1989. Veřejná prostranství města Prahy. Listopad – prosinec 2009. Kurátorka Martina Černá.

Soupis jednotlivých ročníků PRAŽSKÉHO QUADRIENNALE

/I./ Pražské quadriennale '67.

Mezinárodní výstava jevištního výtvarnictví a divadelní architektury. Tematická sekce – Inscenace oper W. A. Mozarta. Bruselský pavilon PKOJF a Valdštejská jízdárna, Praha, 22. září – 15. říjen 1967. Koncepce Vladimír Jindra, Eva Soukupová; architekti Vladimír Nývlt, Adolf Wenig; generální komisařka Eva Soukupová. Hlavní cena Zlatá triga – Francie.

/II./ Pražské quadriennale '71.

Mezinárodní výstava jevištního výtvarnictví a divadelní architektury. Tematická sekce – Inscenace her W. Shakespeara. Bruselský pavilon a levé křídlo Sjezdového paláce PKOJF, Praha, 8. – 27. červen 1971. Koncepce Vladimír Jindra, Eva Soukupová; architekti Vladimír Nývlt, Adolf Wenig; generální komisařka Eva Soukupová. Hlavní cena Zlatá triga – Německá demokratická republika.

/III./ Pražské quadriennale '75. Mezinárodní výstava jevištního výtvarnictví a divadelní architektury. Tematická sekce – Scénografické školy. Valdštejská jízdárna, Praha, 22. prosinec 1975 – 25. leden 1976; Bruselský pavilon a výstavní síň ÚLUV, Praha, 7. – 28. leden 1976. Koncepce Vladimír Jindra; architekt Miroslav Mašek; generální komisařka Eva Soukupová. Hlavní cena Zlatá triga – Svaz sovětských socialistických republik.

/IV./ Pražské quadriennale '79. Mezinárodní výstava jevištního výtvarnictví a divadelní architektury. Tematická sekce – Loutka. Bruselský pavilon a pergola PKOJF, 6. červen – 1. červenec 1979; Valdštejská jízdárna, Praha, 1. červen – 1. červenec 1979. Architekt Miroslav Mašek; generální komisařka Eva Soukupová. Hlavní cena Zlatá triga – Velká Británie.

/V./ Pražské quadriennale '83. Mezinárodní výstava jevištního výtvarnictví a divadelní architektury. Tematická sekce – Scénografie hudebně dramatických děl českých a slovenských autorů. Sjezdový palác PKOJF, 13. červen – 3. červenec 1983. Architekt Leopold Kolarz; generální komisařka Eva Soukupová. Hlavní cena Zlatá triga – Spolková republika Německo.

/VI./ Pražské quadriennale '87. Mezinárodní výstava jevištního výtvarnictví a divadelní architektury. Tematická sekce – Inscenace her A. P. Čechova. Sjezdový palác PKOJF, 8. – 28. červen 1987. Architekti Milan Švehla, Alois Tománek, Martin Tröster; generální komisařka Eva Soukupová. Hlavní cena Zlatá triga – Spojené státy americké.

/VII./ Pražské quadriennale '91. Mezinárodní výstava jevištního výtvarnictví a divadelní architektury. Tematická sekce – Operní tvorba W. A. Mozarta. Palác kultury, Praha, 10.– 30. červen 1991. Architekt Jan Švaříček, generální komisař Jaroslav Malina. Hlavní cena Zlatá triga – Velká Británie.

/VIII./ Pražské quadriennale '95. Mezinárodní výstava jevištního výtvarnictví a divadelní architektury. Tematická sekce – Publikace o scénografii. Průmyslový palác - Výstaviště, Praha, 26. červen – 16. červenec 1995. Architekt Jan Švaříček; generální komisařka Helena Albertová. Hlavní cena Zlatá triga – Brazílie.

/IX./ Pražské quadriennale '99. Mezinárodní výstava jevištního výtvarnictví a divadelní architektury. Tematická sekce – Pocta scénografií. (Nejvýraznější osobnosti oboru.) Průmyslový palác – Výstaviště, Praha, 26. červen – 16. červenec 1999. Architekt Martin Tröster, Design Studio Najbrt a Lev; generální komisař Jaroslav Malina. Hlavní cena Zlatá triga – Česká republika.

/X./ Pražské Quadriennale '03. Mezinárodní výstava jevištního výtvarnictví a divadelní architektury. Mezinárodní projekty: Srdce PQ – Infarkt konvencí (Divadelní design v kontextu živého umění.) Scenofest – Projekt OISTAT. Průmyslový palác - Výstaviště, Praha, 12. červen – 29. červen 2003. Architekt Martin Tröster, výtvarník Petr Nikl; generální komisař Jaroslav Malina. Hlavní cena Zlatá triga – Velká Británie.

/XI./ Pražské Quadriennale '07. Mezinárodní výstava jevištního výtvarnictví a divadelní architektury. Projekt OISTAT: Scenofest, festival scénografie. Průmyslový palác - Výstaviště, Praha, 14. červen – 24. červen 2007. Architekt Martin Tröster, výtvarná koncepce Kryštof Kintera; generální komisař Arnold Aronson. Hlavní cena Zlatá triga – Rusko.

Seznam zkratek:

AMP – Archiv hlavního města Prahy

ČHF – Český hudební fond

ČMVU – České muzeum výtvarných umění

ČOSDAT – Česká organizace scénografů, divadelních architektů a techniků

DONM – Divadelní oddělení Národního muzea

FIRT – Fédération Internationale pour la Recherche Théâtrale / International Federation for Theatre Research (Mezinárodní federace pro divadelní výzkum)

ITI – International Theatre Institute / Institut International du Théâtre (Mezinárodní divadelní ústav)

KIS – Kulturní a informační středisko

ND – Národní divadlo

OISTAT / IOSTAT – Organisation Internationale des Scénographes, Techniciens et Architectes de Théâtre / International Organisation of Scenographers, Theatre Architects and Technicians (Mezinárodní organizace scénografů, divadelních architektů a techniků)

OISTT – Organisation Internationale des scénographes et Techniciens de Théâtre (Mezinárodní organizace scénografů a divadelních techniků)

PKOJF – Park kultury a oddechu Julia Fučíka

re-inst. – znovu vystaveno

SČDU – Svaz českých dramatických umělců

SIBMAS – Society of Libraries and Museums of the Performing Arts / Société Internationale des Bibliothèques-Musées des Arts du Spectacle (Mezinárodní organizace divadelních knihoven a muzeí)

ÚBOK – Ústředí bytové a oděvní kultury

ÚLUV – Ústředí lidové umělecké výroby

UTE – Union des Théâtres de l'Europe (Unie evropských divadel)

Soupis vypracovala Helena Albertová.

**SEZNAM ZAMĚSTNANCŮ
A ORGANIZAČNÍ
STRUKTURA
INSTITUTU UMĚNÍ –
DIVADELNÍHO ÚSTAVU**

K 30. 6. 2009

Ředitelství:

Pavla Petrová (ředitelka)
Lucie Kolocová (sekretářka)

Úsek fondů a služeb:

Ondřej Svoboda (zástupce ředitele pro Úsek fondů a služeb)

Knihovna:

Helena Hantáková (vedoucí), Milan Černý, Jarmila Misárková,
Alena Součková, Jarmila Svobodová, Marie Šperlová, Radmila Štěpánková

Bibliografie:

Vladimír Hajšman (vedoucí), Jana Budařová, Markéta Dolníčková,
Vladimír Mikulka, Eva Musílková, Roman Vašek

Informačně dokumentační oddělení:

Zuzana Jindrová (vedoucí), Lucie Čepcová,
Andrea Landovská (videotéka), Radka Petrmlhlová, Jana Rezková,
Michal Šanda, Marie Zdeňková, Eva Žahourková

Oddělení sbírek a archivu:

Denisa Šťastná (vedoucí), Helena Albertová (výstavy), Iva Frellová

Kabinet pro studium českého divadla:

Eva Šormová (vedoucí), Magdalena Jacková, Alena Jakubcová,
Petra Ježková, Jitka Ludvová, Štěpán Otčenášek (Divadelní revue),
Martin Švejda, Barbara Topolová

Ediční oddělení:

Kamila Černá (vedoucí), Zbyněk Černík, Jana Patočková

Oddělení mezinárodní spolupráce a vnějších vztahů:

Tomáš Vokáč (vedoucí), Martina Černá, Alena Kulhánková,
Zdeňka Lammelová, Sodja Lotker, Michaela Machoňová,
Daniela Pařízková, Mirka Potůčková, Pavel Štorek

Institut umění:

Eva Žáková (náměstkyně ředitele pro činnosti IU),
Markéta Černá (rezidenční pobyty), Viktor Debnár (literatura),
Lenka Dohnalová (hudba, Česká hudební rada),
Marta Lajnerová (výzkum), Jana Návratová (tanec),
Bohumil Nekolný (analytik)

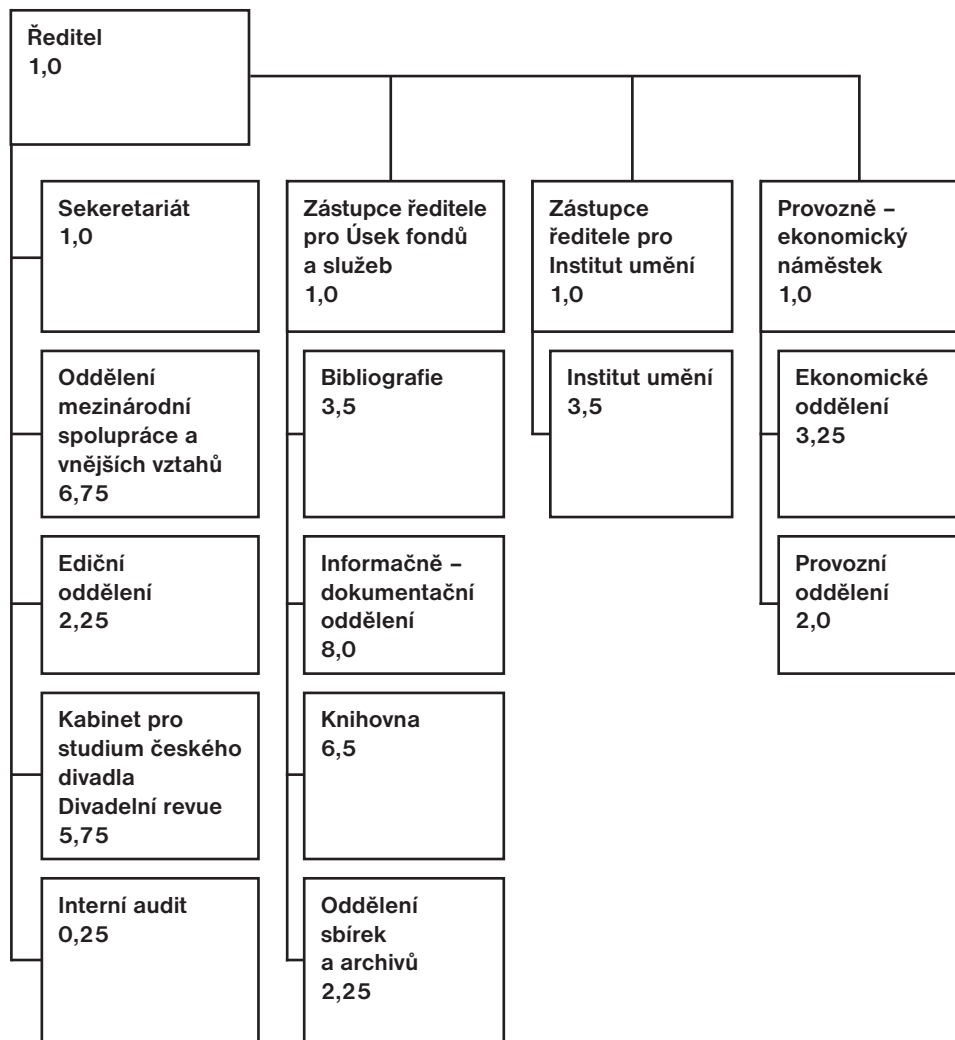
Ekonomické oddělení:

Jana Hojková (provozně-ekonomická náměstkyně ředitele),
Helena Hašková (pokladna), Dana Heimeová, Olga Hronská,
Lucie Kaiserová

Provozní oddělení:

Jiří Štojdl (vedoucí), Miroslav Krupička, Jana Skokanová

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA INSTITUTU UMĚNÍ – DIVADELNÍHO ÚSTAVU

Čísla udávají počty úvazků v jednotlivých odděleních k 30. 6. 2009

Divadelní ústav 1959 – 2009

Stat' *Z historie Divadelního ústavu* napsala Jana Patočková, soupisy sestavily Alena Součková a Jarmila Svobodová (publikace) a Helena Albertová (výstavy).

Redakce Kamila Černá, redakční spolupráce Jana Patočková.

Obálka, grafická úprava a sazba Egon L. Tobíáš.

Vydal Institut umění – Divadelní ústav, Praha 1, Celetná 17, v roce 2009.

596. publikace Divadelního ústavu.

1. vydání.

Tisk Ekon, Jihlava.